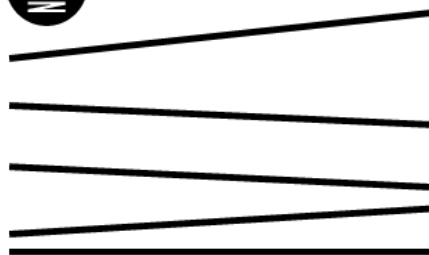


Digitaliseret af | Digitised by



**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) Author(s):	Oehlenschläger, Adam.; udg. af F. L. Liebenberg.
Titel Title:	<u>Oehlenschlägers Poetiske Skrifter</u>
Bindbetegnelse Volume Statement:	Vol. 17
Udgivet år og sted Publication time and place:	Kjøbenhavn : Selskabet til Udgivelse af Oehlenschlägers Skrifter, 1857-1862
Fysiske størrelse Physical extent:	32 bd.

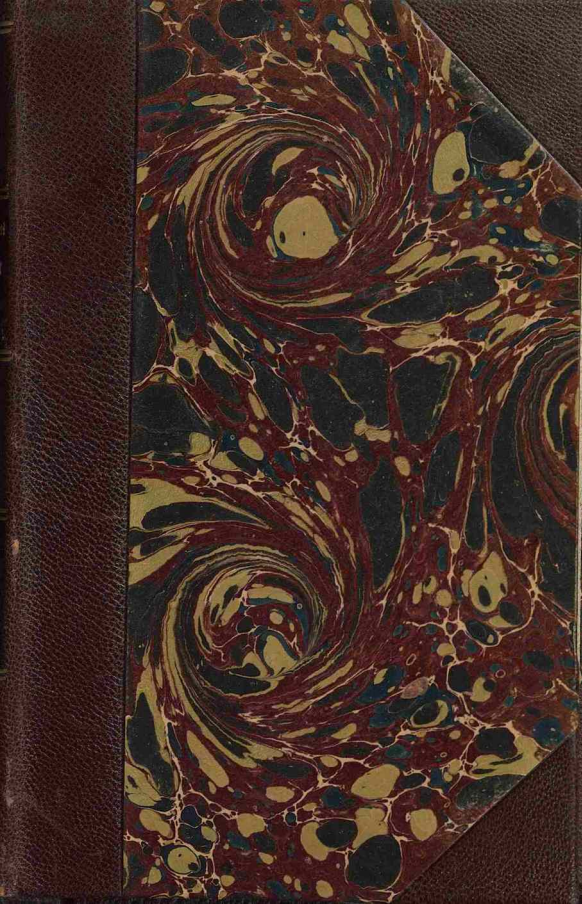
DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.





52, - 120

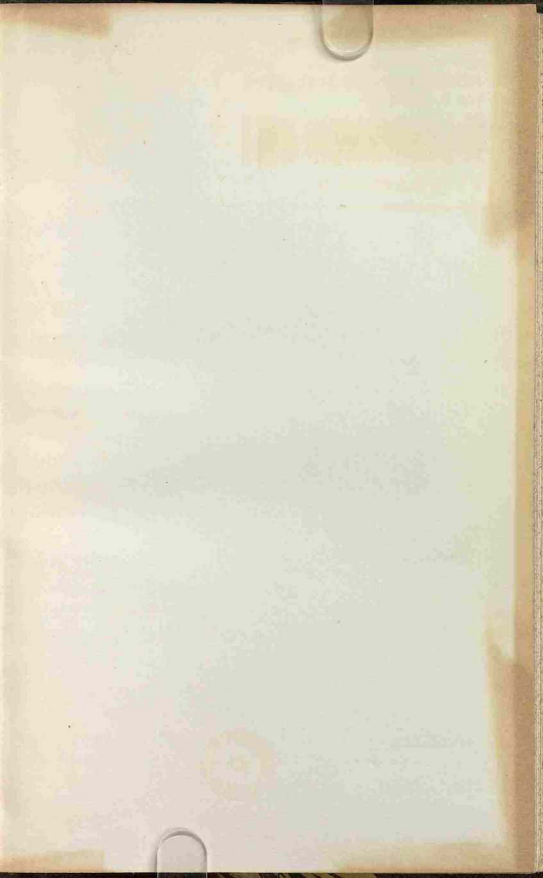
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 52 8°

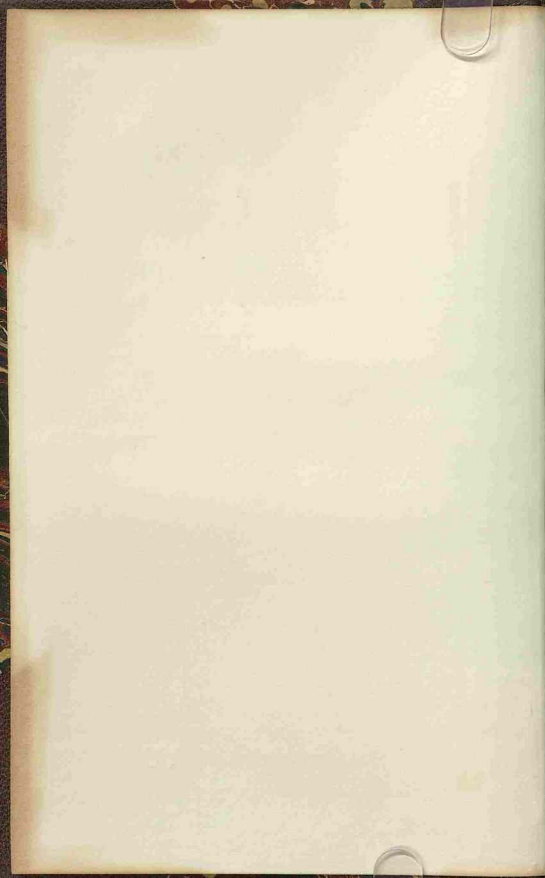


1 1 52 0 8 05751 0

+ Rex







Oehlenschlägers
Poetiske Skrifter.

Udgivne af F. P. Liebenberg.



15de Levering.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Selskabet til Udgivelse af Oehlenschlägers Skrifter.

Hovedkommissionær: Rudolph Klein.

Nedsat Pris.

Oehlenschlägers poetiske Skrifter,

udgivne af F. L. Liebenberg.

Denne fuldstændige Udgave af Oehlenschlägers poetiske Skrifter, gjengivne i deres oprindelige Skikkelse, og ledsagede af oplysende Anmærkninger af stor literærhistorisk Betydning har overalt vundet fortjent Bifald, og sikket sig en varig Plads i den danske Literatur.

For imidlertid at skaffe den en endnu større Udbredelse, og give selv den mindre Bemidlede Leilighed til at komme i Besiddelse af den, saa at den store Digters Værker i Virkeligheden kunne blive Folkets almindelige Eiendom, har Selskabet besluttet sig til at nedsætte Prisen betydeligt.

Hele Samlingen udgjør ialt 33 Bind (omtrent 742 Ark), inddeeelte i følgende 7 Afdelinger:

- I. Episke Digte: Heltedigte og Sagaer. (Nordens Guder, Vaulundur's Saga, Helge, Groars Saga, Hrolf Krake, Orvarodds Saga, Ragnar Lodbrok). 4 Bind. Bogladepriis 3 Rdl; nedsat Pris 4 Kr.
- II. Lyriske Digte og Romancer. 6 Bind. Bogladepriis 4 Rdl 64 ß; nedsat Pris 4 Kr.

Oehlenschlägers
Poetiske Skrifter.

Udgivne

af

J. L. Liebenberg.

Syttende Deel.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Selskabet til Udgivelse af Oehlenschlägers Skrifter.

Hovedcommissionair: Th. Lind, Store Kjøbmagergade Nr. 6.

1860.



Trakt des J. G. Schulz.

Oehlenschlägers
Syngespil, Lytspil og Skuespil,
samt
Forspil, Prologer og Epiloger.

Udgivne
af
F. L. Liebenberg.

Femte Deel.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Selskabet til Udgivelse af Oehlenschlägers Skrifter.
Hovedcommissionsat: L. Lind, Store Kjøbmagergade Nr. 6.

1860.

Deutsches

Handbuch der Geschichte

von

Georg v. Scharf, Professor der Geschichte

in Wien

Leipzig

Verlag



Verlag von J. F. Schöne

Erst des J. F. Schöne.

Indhold.

	Side.
Den lille Skuespiller	1.
Sibylle-Templet	99.
Gornuftgiftermaalet Nr. 2	167.
Gienfærdet paa Herlufsholm.....	225.

Index

For the purpose of this index, the following definitions have been adopted:—
The term "Index" is used to denote a list of names, places, or things, arranged in alphabetical order, and intended to facilitate the search for information.
The term "Indexing" is used to denote the process of preparing such a list.
The term "Indexed" is used to denote a list which has been prepared in accordance with the above definitions.

Dramatiske Digte.

Syngespil, Lystspil og Skuespil,

samt

Forspil, Prologer og Epiloger.

Femte Deel.

Thrombotische Diathese

Handbuch der Pathologie und Therapie

von Dr. med. J. H. Müller

Leipzig 1873

Den lille Skuespiller.

Et Lystspil.

Personerne.

Ackermann, Skuespiller og Theaterdirecteur.

Madame Ackermann, hans Kone, Skuespillerinde.

Frederik Schröder, en Dreng paa sexten Aar, hendes Son
med hendes forste Mand.

Stuart, Viniedandsfer og Taffenspiller.

Madame Stuart, hans Kone.

Koch, Skuespiller.

Baron von Feuerwagen.

Baronessen, hans Kone.

Kiemert, en gammel Skomager.

Heinz og }
Kunz, } tvende Borgermænd.

Von Prachten og

Tre andre Officerer.

Lise, Opvartningspige.

En Diener.

Keithaand, en Iyv.

Soldater.

Handlingen foregaaer i Aaret 1767, i et lille Fyrstendomme
i Tydskland.

Forste Handling.

Stue i et Bertshuus.

Frits. Riemert.

Frits.

Det er saa varmt; jeg maa endelig drifke noget Vand.

Riemert.

Det skulde du ikke, Frits! Du fordærver din Mave med det Slabberads. Der er intet bedre Middel mod Hede, end Brændeviin. Jeg drak en Snaps, og dermed stillede jeg min Tørst for den hele Formiddag.

Frits.

Ikke strax, du maatte gientage Experimentet.

Riemert.

Ja, man kan ikke staae paa eet Been.

Frits leer.

Og alle gode Gange ere tre, og alle Elementer fire, og alle Sandser fem, og Søgnedagene sex, og Søndagen den syvende. Og saaledes kan du blive ved, lige til de elleve tusind Tomfruer.

Riemert.

Ja, men det gjør jeg ikke; derfor bruger jeg Fornuften. Vil du ellers have Vand, saa er der vel ogsaa Raad for det. Der hænger en Kloffesnor.

Frits.

Det er herligt i disse Bertshuse, det er ligesom i et Fæstslot i de gamle Eventyr; man behøver blot at gnide paa en Lampe, saa kommer der strax en Aand, eller i det mindste et Legeme, og spørger: Hvad godt? Ringer.

Lise kommer.

Hvad godt?

Frits.

Sagde jeg det ikke nok?

Lise.

Hvad er til Tieneste, Møjsio!

Frits.

Aa, mit smukke Barn! kan jeg ikke faae en Flaske godt koldt Vand?

Lise.

En Flaske Vand?

Frits.

Ja, men det maa være af bedste Sort, saa friskt, som det springer af Kilden.

Lise.

Jeg bringer Viin, Brandeviin og Ol. Vil han have friskt Vand, min friske Fyr! saa gjør han bedst i at hente det selv fra Posten.

Frits.

Ja, troer du, jeg er bange for det? Tager et Glas, som staaer paa Bordet. Maa jeg laane — eller leie dette Glas? Hvad koster det minutviis?

Lise leer.

Frits.

Udelmodige —

Lise.

Lise!

Frits kysser paa Fingeren ad hende.

Udelmodige Lise! jeg skal strax være hos dig igien.

Han gaaer.

Lise.

Det er en Galfrands.

Niemert.

Det lader kun saa, lille Jomfru! Han er tidt melan-
cholist nok.

Lise.

Er han da forelsket?

Niemert.

Det kunde vel være. Sagte. Men ikke i hende. Soit.
Hun skulde bare kiende ham, saa fik hun snart større Tanker
om ham.

Lise.

Er det maaskee en ung rig Herre, som reiser incognito?

Niemert.

Ja, ung er han, og incognito reiser han; men rig er
han ikke, Gud bedre!

Lise.

Det er et smukt ungt Blod. Det fortryder mig halv-
veis, at jeg beed ham af.

Niemert.

Nu, han faaer vel ikke Bandskræk for det.

Lise.

Hvad er det ellers for en Fyr?

Niemert.

Det er en Acteur.

Lise.

Acteur?

Niemert.

Ja.

Lise.

Comediant! Herregud! det stakkels ustyldige Barn saa tidlig forfort! Hører han maaskee til Ackermanns Bande, som kom her i Forgaars?

Riemert.

Det er Ackermanns Stedson.

Lise.

Nei, er det muligt?

Riemert.

Jeg kunde fortælle hende meget om den Sag.

Lise.

Men jeg har ikke Tid til at høre det Allerbitteste; jeg maa ind og passe de andre Gæster. — Hvad var det ellers, han vilde fortælle mig?

Riemert.

Faderen Ackermann forlod Drengen Schröder i Krigens Tid i Königsberg med et tomt Theater, som han fik Lov til at leie ud. Men der kom Ingen; og den stakkels Fritz havde maattet omkomme af Nød, hvis ikke et christent Menneske havde taget sig af ham.

Lise.

Hvem var det?

Riemert.

Det stikker sig ikke, at rose sig selv.

Lise.

Var han ogsaa ved Theatret?

Riemert.

Ja, ved Theatret var jeg; jeg var Controleur.

Lise.

Ja ja! Hvis de Folk ikke vare, saa kom man jo ikke ind.

Riemert.

Tværtimod, mit Barn! Hvis de Folk ikke vare, saa kom der alt for Mange ind.

Lise.

Men troer han, jeg har Tid til at staae her og sladdre med ham? Her er mange fornemme Gæster, jeg maa opvarte. Siig mig bare først kort og godt, hvorledes gif det siden den stakkels Dreng?

Riemert.

Det gif ham saadan, at han ikke fik Lov til at gaae længer —

Lise.

Hvad for Noget?

Riemert.

I den latinske Skole, mener jeg, da Skolepengene udebleve.

Lise.

Hvad gjorde han saa?

Riemert.

Saa gjorde han Ingenting. Saa kom han til mig, og klagede sin Nød. Og jeg forstod ham, skiondt jeg ikke kunde Latin.

Lise.

Hjalp han ham da?

Riemert.

Ja, med Alt, hvad jeg ikke havde. Jeg var næsten ligesaa fattig, som han. Men jeg havde dog en Etue, der ikke var stor nok til mig selv; den deelte jeg med ham. Jeg satte ham ved mit Bord; men jeg satte ingen Mad paa Bordet. Jeg deelte ogsaa min Seng med ham; men der var ingen Sengklæder i Sengen. Og nu skulde hun

bare seet Drengens Taknemmelighed, da jeg overøste ham med alle disse Belgierninger.

Det ringer.

Lise.

Nu kommer jeg strax. Og hvad lærte da nu den stakkels Dreng?

Riemert.

Jeg lærte ham to Ting, hvormed han godt kunde slaaet sig giennem Verden, hvis han havde lært det til Gavn.

Lise.

Hvad var det?

Riemert.

Det var at sive Skoe og drikke Brændeviin. I begge Dele bragte han det ikke vidt. Men det gaae, som det vil, jeg forlader ham ikke, om jeg ogsaa skal gaae barbenet og drikke Vand med ham.

Lise.

Nu kan jeg begribe, hvorfra den Vanddriften reiser sig. Men, Skomager! hvorfor deler han da Skiebne med den fattige Dreng?

Riemert.

Af Kiærlighed og Trost. Veed hun, hvad det vil sige, Barn?

Lise.

Nei, de Passioner kiender jeg Gud skee Lov ikke endnu. Det ringer. Har det saadan en Hast? — Hvorfor har han da den lille Acteur saa kjær, Skomager?

Riemert.

Er det et Under, naar han har været i Galgen for min Skyld?

Lise.

I Galgen? Ih, vor Herre bevares!

Niemert.

Saa sandt som jeg er ærlig: han kom i Galgen for min Skyld.

Det ringer.

Lise.

Ja, ring I kun! Nu begynder Historien at blive morsom.

Niemert.

Seer hun vel, den stakkels Frits fandt mig sidde der og fortvivle i min fattige Gensomhed. Fryse gjorde vi, ingen Pind Brænde var der i Kioffenet, Kaalen i Haugen var opspiist, ikke en Praas var der at tænde. Vi fukkelurede i Morke, saae ud af Bindvet paa Carlsvognen, som blinkede. Sneen gnistrede i Maanskin. Nu var der just den Formiddag hængt en stor Gavtyv uden for Byen, som længe havde fortient det. Det var en klingende Decemberfrost; Sneen feg alt tyffere og tyffere —

Lise hopper, og klapper i Hænderne.

O, det var deiligt! det var deiligt! Jeg horer Intet heller, end om Syndere, der skal rettes, og gyselige Spøgelsehistorier.

Niemert.

„Ja,“ slap det mig ud af Munden, „naar man havde saadan en Lok, saa havde man ingen Rød.“ „Hvad for Noget?“ spurgte Frits. Nu skal hun vide, lille Jomfru! hvor jeg er fra, har man den Overtro, at hvo der eier en Haarlok af en hængt Tyv, den kan aldrig komme i Forlegenhed.

En Opvarter kommer.

Men, Lise! hvor bliver du af? Hele Huset ringer efter dig.

Lise.

Om de sloge mig ihjel, gif jeg ikke af Stedet. Jeg har Noget at høre her af yderste Vigtighed. Vart lidt op for mig, Johan! Jeg skal være dig til Tieneste igien.

Opvarteren gaaer.

Lise.

Ru da? Det var en Haarlok, J vilde have.

Riemert.

Hvad gjør min eiegode Frits? Han løber ud i Nat, Storm og Sne, flavrer op ad Galgebækken til Tyven, skærer en Lok af hans Hoved, og inden jeg veed et Ord deraf, staaer han hos mig i Stuen igien, lægger Loffen paa Bordet, og siger: „Der er Talismanen; det skulde glæde mig, hvis den kunde hjælpe“.

Lise.

Det var da afføreligt! Havde han ikke mere Angst for den Døde? ikke mere Agt for Belansthændighed?

Riemert.

Han havde mere Angst for at den Levende skulde døe, end for at den Døde skulde leve op igien. Hvis det ikke var et ægte Træk af Hoimodighed og Selvopoffrelse, saa veed jeg ikke, hvad Dyd er. Mangen hiertelos Laps kunde vel gjort det Samme af Raadhed; men Frits skielvede og bævede, imens han gif, og dog gif han, fuldførte sin Heltedaa, og bragte mig Loffen.

Lise.

Hjalp den da?

Riemert.

Ja, Gu hjalp den! Den hjalp mig til ydermere at fiende Drengens fortræffelige Hierte. Var det ikke meget meer, end om den havde skaffet mig lidt usfelt Suul til Brødet?

Lise.

Blev det ikke til Andet? Og over det Narreri staaer jeg her og glemmer alle Giesterne. Vil han mig ellers Noget?

Riemert.

Maa jeg bede om Regningen!

Lise.

Den er snart giort.

Riemert.

Hvad er Fortæringen?

Lise.

To Snapser Kommen.

Riemert giver hende Penge.

Bær saa artig!

Lise.

Tak!

Hun gaaer.

Riemert.

Ak, Frits! Frits! hvordan vil det nu gaae dig hos din hidtige Stedsfader? Og hvordan gaaer det mig? bliver jeg Controleur eller ei? Og Hiertet har du fuldt af Sorg og Bekymring; thi jeg veed, at du est forliebt i den deilige Madame Stuart, hvis Bekendtskab du gjorde i Königsberg. Og skiondt du ikke taler derom, sukker du dog desmere, hvergang vi komme forbi en Gyldeulaf, Lafai, et Kildevæld, eller en Morgen- og Aftenrøde, saa jeg næsten er gladest paa de sludfulde Regndage uden Solskin og Fuglesang, for saa veed jeg dog, at det ikke regner af dine Dine. Det gif jo endogsaa saa vidt, at Prioren i Klosteret paa hiin Side Skoven nær havde overtalt ham til at blive Munk. Han satte sig ned ved et Steengierde og gjorde Vers, som

jeg stial fra ham; og med Nød og neppe fik jeg ham fra det gale Forsæt at gaae i Kloster. Her er Verset.

Læser:

Alf, Jenny Stuart! du har mig forladt!
Jeg elskte dig — stærkt bløder dette Hjerte.
Saa vil jeg ogsaa nu i Klostersnat
Begrave mig; saa dulmer al min Smerte.

Seer ud af Scenen.

Men hvem kommer der? Jh. Guds Død — er det ikke netop Stuarts, som jeg vilde undgaae? Naa, nu seer det godt ud! Nu er Fanden løs igien. Er hun ligesaa smuk, som hun var før? Seer ud. Hun er sgu smukkere. Stakels Frits! hvordan vil det nu gaae dig?

Stuart kommer med sin Kone, fulgt af Frits. Hun har Kiærminder i Haanden.

Stuart.

Frits! nei, mine Dine have ikke bedraget mig.

Frits.

O, jeg kiendte Dem strax! Hvilken Lykke! Jeg troede, De vare reiste til England.

Stuart.

Det var ogsaa min Hensigt; men da jeg horte, din Stedfader kom her til Byen, hvor jeg tilfældigviis opholder mig, fik jeg Lyst til at oppebie hans Ankomst, og maaskee gaae i Compagnie med ham et Par Maaneders Tid. Han kom først i Gaar, jeg har endnu ikke talet med ham.

Mad. Stuart.

Vi komme fra en Spadseregang. Eggen er saa skøn. Floden løber tæt forbi det gamle Skovkloster.

Stuart munter.

Nu, hvordan gaaer det, Frits? Ligesom jeg havde i Sinde at tage dig med til London, fik du jo Brev fra din

Stedfader, at du skulde til Lybeck og staae i Lære. Du havde dog gierne fulgt os; men min Kone holdt dig en moralsk Forelæsning over, at Børn bør adlyde deres Forældre, og saa lod du da — jeg veed ikke, om det var dem eller hende, men det veed jeg nok, at det skete med vaade Dine.

Frits.

Maatte det ikke røre mig, en stakkels næsten Fader- og Moderløs, at skilles fra de eneste Mennesker, der havde viist mig Gudhed?

Stuart.

Er den gode Skomager Riemert da intet Menneske?

Riemert godmodig.

Mig regner han ikke blandt andre Mennesker, Herr Stuart! thi vi ere eet Legem og een Siæl. Gud bedre mig fattige Mand for Godt, jeg har viist den stakkels Dreng; jeg har jo ikke lært ham Andet, end at drikke Brændeviin og at sye Børneskoe, inden han fik udtraadt sine egne.

Frits med et misfornøiet Blik paa Riemert.

Og begge Dele har jeg glemt igien. Til Mad. Stuart med Gøelse. De har lært mig saameget, De har dannet mig til min Kunst, og hvis jeg er bleven et ordenligt ungt Menneske, saa har De forvandlet mig dertil fra en Gadedreng.

Riemert.

Ja, det kan jeg bevidne.

Stuart.

Nu, hvordan gif det da paa Reisen fra Königsberg til Lybeck?

Riemert.

Gud forlade Dem, Herr Stuart! at De har lært den Dreng at voltigere paa slap Linie. Det skulde han da ogsaa paa Skibet, og saa tog han sig ikke i Agt, men faldt ned, og havde nær slaaet alle de deilige Tænder ind

i Munden, som vor Herre har begavet ham med — til ingen Nytte.

Mad. Stuart bekymret.

Kære Frits! De har dog ingen mistet af Deres Tænder?

Frits leer.

Nei, de sidde der alle endnu.

Niemert.

Til Tieneste! — Altid skulde han overst op i Masten, ligesom de forvorneste Matroser; for han er som Ubekatten: Alt, hvad han seer, skal han giøre efter. Men vor Herre velsigne Dem, Herr Stuart! for de Tastenspillerkunster, De lærte ham. Man kalder dem brødløse; men det er den største Løgn, thi det var det Gnefte efter Skibbruddet, som skaffede os Brødet paa et Giland midt i Østerhavet, der hedder Christiansø eller Ørteholm, og beboes af et vildt Folkeslag, der ikke taler Andet end Dansk.

Stuart.

De glemmer, at min Kone er dansk.

Niemert.

Om Forladelse! Jeg er en gammel Udsel. Ja, det havde været godt, hvis vi havde haft hende med som Tollmægler, og det ønskede Frits ogsaa lidt nok; saa havde vi meget bedre kunnet forklare os for Ørteholmerne.

Mad. Stuart.

Men da De nu kom til Lybeck, kære Frits?

Frits.

Ulykkeligvis fik jeg et Brev fra min Stedfader. Paa min Moders Forbøn havde han forandret sin Beslutning, og kaldte mig hjem, for hos ham at fortsætte min Kunst.

Riemert.

Hvorover Krammeren blev saa glad — nemlig over at blive af med ham igien — at han flædte ham op fra Top til Taa.

Stuart.

Har du allerede været hos din Stedfader?

Frits.

Nei, Reisen giælder just lige derhen. Vi komme paa Apostlenes Bogne.

Stuart.

Beed du, at han boer to Gader herfra?

Frits.

Nei, det vidste jeg ikke.

Stuart.

Dersom min Kone og jeg ikke først skulde gjøre et Besøg, saa kunde vi følges ad derhen.

Frits.

Først ønskede jeg dog —

Stuart.

At gjøre dit Toilette, forsængelige Knekt!

Frits seer paa Mad. Stuart.

Orden og Pænhed ere ikke Forsængelighed.

Mad. Stuart.

Deri har Frits Ret.

Frits.

Og saa vilde det ogsaa være mig til stor Nytte, hvis De i Forveien vilde lægge et godt Ord ind for mig hos min Stedfader.

Stuart.

Det skal jeg nok.

Mad. Stuart.

Vi skal ikke bagtale Dem.

Frits henrykt.

O, jeg takker Dem ret inderligt!

Stuart leer.

Jordi hun ikke vil bagtale dig? Nu ja, saa gaae vi da. Du kommer snart?

Frits.

Om en halv Times Tid. Til Mad. Stuart. De har plukket Blomster.

Mad. Stuart.

Riærminder; de voxte dernede ved Floden i stor Mængde.

Frits.

O, man behøver ikke at gaae saa langt, for at finde dem.

Mad. Stuart.

Farvel, saa længe!

Stuarts gaae.

Frits

staaer længe og stirrer efter hende, derpaa siger han, som vaagnende af en Drom.

Riemert! vil du bede Pigen, for gode Ord og Betaling at overlade os et lille Kammer, hvor vi kunne klæde os om.

Riemert.

Nei, een af Delene, Frits! Gior hun det for gode Ord, saa behove vi ikke at betale; og forlanger hun Betaling, saa behove vi ingen gode Ord at give hende. Det er jo ogsaa blot for dig; jeg har alt gjort mit Tolle, jeg bliver ikke bedre, end jeg er.

Frits omsavner ham.

Du er ogsaa god nok.

Ekomageren gaaer.

Frits

tager en Kiærminde op, som Mad. Stuart har ladet falde.

Lod hun Kiærminden falde der med Villie?
Er den et Tegn paa Lyffens Atterkomst?
Der er dog ingen Roser, ingen Lilie
Saa sød, som sliq en venlig lille Blomst! —
Jeg læste tidt om yndige Hyrdinder,
Som Hyrden sukked for, men skjult i Lon;
Jeg læste tidt i Fabler om Gudinder,
Der kom, og gjorde Jorden dobbelt skøn.
En saadan Guddom skal hun for mig være.
Jeg veed jo nok, at jeg kun er en Dreng;
Men hendes Bifald er min største Ære,
Hun trøster, naar min Fader er for streng.
Ja! som Thalia paa den muntre Scene
Skal Jenny Stuart, som min Musa, staae.
Men gaaer hun bort — da blier hun Melpomene —
Da voqe kun Kiærminder ved min Na.

Han gaaer.

Anden Handling.

Børrelse hos Ackermanns.

Madame Ackermann. Koch.

Mad. Ackermann.

Kiære Koch! maa jeg udbede mig en Godhed af Dem?

Koch.

Gierne, Mad. Ackermann! Er det en lille Rolle, De er i Forlegenhed med? De veed, jeg hjælper, hvor jeg kan. Er det en Tiener, der skal melde en Fremmed? et Bud?

Mad. Ackermann smilende.

Ja, et Bud er det rigtig nok, men ikke paa Theatret. Kiære Koch! Deres Hielpsomhed og Velvillie kunne vi ikke nok paaflionne; men det er ogsaa saadan en Mand, jeg trænger til. De veed, min Frits kommer tilbage i Dag. Men uagtet det inderligt glæder mit moderlige Hierte, skielver og bærer jeg dog.

Koch.

Hvorfor?

Mad. Ackermann.

J to Mars Tid savnede den stakkels Dreng Alt; vi sendte ham ikke en Skilling.

Roch.

Harde han ikke det hele store Theater at leie bort?

Mad. Affermann.

Jo, naar Nogen vilde leie det. Men hvo brød sig vel i Krigen's odelæggende Tid om Theater og Skuespil? Den Mand i Königsberg, som lovede Affermann at tage sig af Drengen, var et slet, uordenligt Menneſke. Det vidſte vi ikke. Den ſtakkels Frits maatte forlade Skolen, giſ for Lud og foldt Band; og hviſ ei en fattig Skomager havde taget ſig af ham, var han reent forkommet. Hun græder.

Roch.

Ei! friſt Mod, Mad. Affermann! Drengen befinder ſig jo vel, har lært Skomagerprofeſſionen, Viniedandſen, Taſſenſpillerkunſten; han har lidt Skibbrud, ſtaaet tre Dage i Være hos en Hoſefræmmer — og ſaaledes beriget med Verden's og Menneſke-Kundſkab vender han tilbage til Skuepladſen igien.

Mad. Affermann.

De ſpøger! Men hvorledes ſkal jeg møde ham ſom Moder? Og dog har min Samvittighed Intet at bebreide mig. Jeg bad Affermann tidt nok; men ſaa god en Mand han er, er han dog haard og egenſindig. Sielden havde han deſuden ſelv Noget; han har gaaet meget igiennem i denne Verden, og troer, at Modgang er Geniets bedſte Skole.

Roch.

Det troer jeg ogſaa. Diſſe Drivehuusplanter bliver der ſielden noget Stort af.

Mad. Affermann.

Men man ſkal dog ikke forſætlig bringe et ſtakkels Barn i Rod, i det daarlige Haab at Alting vil lykkes.

Roch.

Hvormed kan jeg da nu tiene Dem?

Mad. Uckermann.

Med at møde ham paa Veien, og forberede, stemme ham i den gode Tone for sin Fader. Uckermann er en fortræffelig Mand; men — den ulyksalige Hidſighed! Frits er ogsaa fort for Hovedet; det ene Ord tager let det andet, og jeg forudſeer den grændſeløſe Ulykke, at neppe er min Søn kommen inden for Døren, ſaa jager Stedfaderen ham bort igien.

Roch.

Det ſkal have gode Veie. Jeg ſkal nok lære ham ſin Rolle.

Mad. Uckermann.

Han ſkal ingen Rolle spille; han ſkal kun viſe ſin Fader den ſonlige Erbødighed. Skynd Dem nu afſted; der kommer min Mand.

Roch.

Nei, det er en gammel Skafferjode. Til Joden, ſom kommer ind, i Jodedialect. Det er Skade, jeg ikke har Tid at blive, ſaa kunde jeg lære Noget af dig, Smaus! Det er juſt mig, der spiller Jederne.

Gaaer.

Joden med en ſtor Poſe under Armen.

Der Herr kalder mig Skafferjede? Ja ja, det ſaaer jeg finde mig i, for det er jeg ſgu ogsaa.

Mad. Uckermann.

Men jeg har Intet at ſkaffe med dig, Moſes!

Joden.

Madammen kalder mig Mauses? Ja ja, det ſaaer jeg finde mig i, for det hedder jeg ſgu ogsaa.

Mad. Uckermann.

Det er et ſtort Navn. Gjør det Vre!

Jøden.

Ja, det er sgu alt for godt til mig. Jeg kunde gierne naies med at være opkaldd efter een af de schmaae Propheter eller Konger i Jsrael.

Mad. Affermann.

Men du gaaer forgieves her; thi jeg har Intet at skaffe med dig.

Jøden.

Ach, Madammen mischiender mig! Hun troer, jeg er een af disse Seelenverkopere, der gaaer omkring som en brelende Leve, og opsluger Studenterne deres gamle Klæder. Tværtimod! jeg vil ikke leve Noget af Madammen, jeg vil sælge Noget til Madammen.

Mad. Affermann.

Men jeg vil ikke købe Noget af dig.

Jøden.

Det kan hun sgu ikke lade være; hun er jo Dirictrische for en Comediantspillerbande, og de Folk have neppe, hvad de kan skiule dem selv med, mindre, hvad der herer til saa store Potentater, som de hver Aften skal forestille. Jeg gaaer ikke selv paa Comedie, for jeg har forsvoret at nide nogen Fornaielse, som koster Penge; men jeg læser Placaterne, og saa har jeg en godt Ven, der fortæller mig Indvolden af Comedien, og saa har jeg det sgu ligesaa godt, som de Andre.

Mad. Affermann seer.

Hvad troer du da jeg trænger til?

Jøden.

Madammen skal spille Semiramis, og det er en babylo-niste Fruentimmer, en Dronning, hun maa sgu være brellant klædt. Hun stikker hendeses Mand ihjel, for at faae hans Krone. Men hvor er Kronen? Har De tænkt paa den?

See, her er sgu en Krone til Kong Minus af uægte Guld med falske Diamanter. Den skal De have for to Rigsdaler. Bed Lis seer den ud, som den havde kostet hundred tusind.

Mad. Uckermann.

J Mørke maa den tage sig endnu bedre ud.

Joden.

Og her er en Visktrings Kiole med ægte Fiskebeensstjort til Fru Semiramis. Lad Folk see til deres Aine, naar hun faaer den paa, saa schpiller hun sgu eengang saarende.

Mad. Uckermann.

Og her er en Dreng med Paryk og Skiæg paa, der vil spille gammel Jode, og bilder sig ind, at hans Moder ikke kiender ham. River Skiægget og Parykken af ham.

Frits.

Ja, det troer jeg nok, naar Graaden staaer mig i Halsen. — Moder! søde Moder! Han omfavner hende.

Mad. Uckermann.

Frits! mit elskede Barn!

Frits.

Jeg vilde overraske dig, og saa overraster du mig.

Mad. Uckermann.

Lad mig ret see paa dig! Kysser ham. Slemme Dreng! hvorfor har du redet dig saadan til? Jeg kan jo neppe kiende dig igien.

Frits.

Du kiendte mig kun alt for godt.

Mad. Uckermann.

Al, stakkels Dreng! du har havt det ondt. Det var ikke min Skyld.

Frits.

Det veed jeg. Du er min virkelige Moder; men jeg har en Stedfader.

Mad. Ackermann.

Misliend ham ikke, Frits! Han holder af dig, han agter dine Anlæg; men han var i Krigens Tid selv tidt i stor Trang. Han troede, at du bortleiede Theatret.

Frits.

Ja, jeg kiender nok hans sangviniske Forhaabninger og cheleriske Fordringer.

Mad. Ackermann.

Tag dig i Agt, min bedste Dreng! for at gjøre ham vred, modsig ham ikke, disputeer ikke med ham. Du skal strax spille med os. Du skal have Gage, som de Andre — Ugepenge. Du skal faae det bedre, end du nogensinde har havt det.

Frits.

Al, min bedste Moder! det tvivler jeg ikke om. Nu har jeg jo dig. Og — Stuarts — De have ikke været her endnu?

Mad. Ackermann.

Endnu ikke.

Frits.

Herr Stuart lovede, at tale godt for mig hos min Stedfader; men da jeg hørte, han var paa Prove, saa kunde jeg ikke bare mig —

Mad. Ackermann lytter.

Der kommer Nogen op ad Trappen; det er vist Ackermann.

Frits.

Nu vil jeg spille Jøde for ham med, og præsentere ham en Ryttervegel fra hans forlorne Søn i Königsberg.

Mad. Ackermann.

Frits! er du affindig? Det var jo den sande Maade, at faae ham opbragt igien. Nei, gaa ind i mit Soves-kammer, vask dig, klæd dig om. Hvor har du dine egne Klæder?

Frits i Jøbedialect.

Her i Posen.

Mad. Ackermann.

Saa skynd dig, og naar jeg kalder, træd da frem for din Stedfader som en venlig, ærbødig og fornoiet Søn.

Frits kloer sig bag Øret.

Den Rolle vil blive vanskeligere, end den foregaaende.

Gaaer.

Ackermann

kommer meget heftig ind, kaster Hatten fra sig, og tørrer Panden.

Det gaaer aldrig godt! Det er en Skandal!

Mad. Ackermann.

Hvad er det, lille Mand? Kunne Skuespillerne ikke deres Roller?

Ackermann.

Fortræffeligt! Paa dem er der Intet at udsætte. Men den forbandede Smører, som skulde male mig Kilden! Det er ikke Vand, det er smeltet Bly, grøn Andemad. Og saa den ulykksalige Statist, der skal staae med Fakkelen, naar Helten døer! Det er mig umuligt, at faae den Karl til at sætte et bedroveligt Ansigt op; og saa holder han Fakkelen saadan, at den sætter det dumme Fjæs i fuldt Lys, og fordærver mig hele Scenen. — Har du ikke Noget at give mig at drikke?

Mad. Ackermann.

Der staaer Biin, Sukker og friskt Kildevand paa Bordet.

Ackermann drikker.

Ah, det gjorde godt.

Mad. Ackermann.

Jeg vil bede Koch om at holde Fakkelen.

Ackermann.

Staffels Koch maa altid holde her. Men nu Rildevældet i Balletten, skal han ogsaa male det?

Mad. Ackermann.

Den Taar Vand er jo snart malet paa et omsløbende Baand. Det skal jeg besørge; jeg har truffet en god Maler her, som har lovet at hjælpe os. Men hør, Ackermann! jeg har ogsaa en ung Skuespiller at præsentere dig, som ønsker at engageres.

Ackermann.

Har du allerede talt med ham? Synes du om ham?

Mad. Ackermann.

Ja, jeg synes godt om ham; men jeg dommer maaſkee partiſt, for jeg er i Slægt med ham.

Ackermann.

Saa? det maa da være langt ude.

Mad. Ackermann.

Nei, det er temmelig nær. Han bærer endogsaa mit Navn. Kalder. Rikere Schröder! vær saa god at komme ud. Min Mand venter Dem.

Ackermann.

Hvad Ganden! er han i dit Sovestue?

Mad. Ackermann.

Ja, jeg har jo sagt dig, at vi ere Nærpaarørende.

Frits kommer ordentligt flædt, og bukter meget dybt.

Ackermann leer.

Frits! Galsfrands! Er du der? Nu, det er mig fiært. Velkommen hjem!

Frits kysser hans Haand.

God Morgen, kiære Stedfader!

Ukermann med Høfse.

Kald mig ikke Stedfader; det veed du jeg ikke kan lide. Jeg har dig saa kjær som en virkelig Fader, naar du som god, velartet Søn viser mig den skyldige Agtelse og Lydighed. — Du har været paa Collegiet og lært Noget?

Frits.

Ja, saalænge jeg kunde; men jeg maatte forlade Collegiet igien.

Ukermann.

Jeg veed det. I Krigens Tid maatte vi jo alle forlade Alting. Det gjør mig ondt; men det var ikke min Skyld, jeg havde Intet at dele med dig.

Frits.

Jeg har aldrig flaget.

Ukermann.

Nei, det var just Feilen. Hvorfor skrev du mig ikke til?

Frits.

Jeg vidste ikke, hvor Brevene skulde hen.

Ukermann.

Du var for stolt, for magelig til at skrive.

Frits.

Jeg skrev engang et langt Brev, men fik intet Svar.

Ukermann.

Det har jeg ikke faaet. — Du har vel ofte lidt baade Hunger og Tørst?

Frits.

Ja.

Ukermann.

Og Skibbrud?

Frits.

Ja.

Akermann.

Nu, det er mig fiært. Modgang er en god Skole.

Frits.

Ja, hvis Hunger og Elendighed kunne danne et Menneske, saa maa jeg være bleven fuldkommen.

Akermann.

Jeg vilde sætte dig i Lære hos en Kræmmer; der havde du faaet Mad og Drikke fuldt op.

Frits.

Mennesket lever ikke af Brød alene.

Akermann.

Vel svart!

Frits.

Men han maa dog ogsaa have Brød.

Akermann.

Du kunde ikke holde ud at staae med Alenen bag Disken?

Frits.

Jo — tre Dage.

Akermann.

Det kan jeg lide. Du vil heller gaae Kunstens tornefulde Sti med os?

Frits.

Og plukke Roser!

Akermann.

Uf den Ungdomsdrøm vil jeg ikke vække dig.

Frits.

Man drømmer undertiden Tal, som komme ud.

Akermann.

For mig gierne! Vi spille Jacob von Eyboe i Overmorgen; troer du, at du kan spille Peers Rolle?

Frits.

Jeg troer, jeg kunde spille alle Rollerne i Stykket.

Udermann.

Saa maa du være von Tyboe, skiondt du er noget spædlemmet. Stortalenheden mangler dig ikke.

Frits.

Jeg skal lære Peers Rolle til Middag.

Udermann.

Og jeg skal instruere dig.

Frits.

Maa jeg ikke spille den første Gang uden Instruction?

Udermann.

Er du allerede saa stor en Mester, at du ikke taaler Rettelser?

Frits.

Jo, gierne; naar jeg bare først maa have Tid til at begaae Feilene.

Udermann.

Begynder du nu igien?

Mad. Udermann bedende.

Frits!

Frits fatter sig.

Deres Veiledning vil være mig til største Nytte.

Udermann.

Det skulde jeg mene.

En Opvarter kommer.

Herr Baron Kammerherre von Feuerwagens Diener melder, at Baronens Vogn holder dernede, og at Herr Baronen strax agter at gjøre Herr Udermann og Madamen et Besøg.

Gaaer.

Ukermann skubter sig utaalmodig.

Herre Gud i Himlen! kan jeg da ikke et Dieblis være fri? Jeg har gaaet og aset den hele Formiddag paa Proven. Det er en Hundedagsghede. Jeg havde haabet at kunne sidde lidt her i Roligheden i Ro; og saa kommer den Nar. — Kan jeg ikke negte mig hiemme.

Mad. Ukermann.

Riære Ben! det gaaer aldrig godt; det er jo en stor Gre, han viser os.

Ukermann.

Alf, gid Ganden havde hans Gre! Han kommer kun for at more sig, for at dræbe Tiden; og saa skal det endda ansees for en Naade.

Mad. Ukermann.

Han gielder jo Alt hos Fyrsten.

Ukermann.

Han gior Ganden! Fyrsten er for viis og forstandig en Herre til at bryde sig om den Nar.

Mad. Ukermann.

Men hans Kone er en hoist elskværdig, aandfuld Dame, Brindsessens bedste Veninde; og det er ved hende, han har udvirket os Tilladelsen at spille her. Klogskab byder at vise ham Venlighed; han er jo selv venlig.

Ukermann.

Ja, det er af det Slags Herrer, som kysker og klapper i eet væk, medens de støde Folk i Siderne med Albuen, og træde dem paa Tærne.

Frits.

Ja, saa vil jeg da gaae ind og læse paa min Rolle.

Mad. Ukermann.

I det andet Bærelse. Hun viser ham ind i et Sideværelse. Der er Herr Baron.

Baron von Feuerwagen kommer.

Ja, her er jeg. Ha, ha, ha! Det havde De ikke ventet? Og hvorfor ikke? Troer De, det er en Skam for en Cavaleer, at vise en udmærket Artist Agtelse? Paa ingen Maade. God Dag, min Kiære! hvordan gaaer det? God Morgen, Madame Aßermann!

Mad. Aßermann.

Herr Baron! det er virkelig for stor Ære —

Baronen.

Hvorfor det? Besøgte ikke Jupiter og Mercure Philémon og Baucis i deres Hytte, og opfyldte deres Ønsker? Troer De, jeg deler Mængdens Fordomme, og foragter en god Acteur?

Aßermann fortrædelig.

Nei, det har jeg aldrig troet, Herr Baron! De er en fornuftig Mand, og enhver Dumhed maa være Dem væmmelig.

Baronen.

Nu, min Kiære! en Fordom er endnu ingen Dumhed. Lad os ikke kalde det Dumhed, vi kunde blive ilde farne. Jeg forsikkrer Dem, der er fornemme, kloge Herrer, selv lærde Mænd, som dele disse Fordomme, uden i mindste Maade at være dumme.

Mad. Aßermann.

Ganske vist, Herr Baron! Hav da den Godhed ikke at røre ved et Saar, hvoraf vi lide uforskyldt.

Aßermann roff.

Lider du, Sophie? Jeg kan forsikkrer Dem, Herr Baron, jeg lider slet ikke, jeg er aldeles ikke saaret. — I Grækenland kunde en Skuespiller blive Hærfører.

Baronen.

Og i Rom var han Slave, eller Frigiven.

Udermann.

I Spanien og England var det Prælater og Munke, som først opførte Comedier i Kirkerne.

Baronen.

Og i de protestantiske Lande gaaer endnu ingen Præst Aar 1767 paa Comedie.

Udermann.

Ja, saa forskiellige ere Tiderne. Der har været Tider, Herr Baron! hvori der ingen Adel var, og hvad staaer Dem inde for, at de aldrig komme igjen?

Baronen.

Det ville vi ikke haabe. Men jeg kan forsikre Dem, at jeg ofte har ærgret mig over, at gode Skuespillere ikke komme i godt Selskab, hvor man dog blot lærer den finere Tone, som de i det høiere Skuespil ikke kunne undvære.

Udermann.

O ja! naar vi skulle forestille Standspersoner. Men glem ikke, Herr Baron! at Skuespillerens vigtigste Rolle er, at fremstille Mennesket i sin sande dybe Natur, i rørende, store, characteristiske, morsomme, phantastiske Forhold; og at Livet i de galante Girkler er oftest dødt, eensformigt og tvungent. Skuespilleren burde efter min Mening egenlig altid føre et eventyrligt, vagabundist Liv. I det selskabelige Liv har han Intet at gjøre; der er han ikke længer Acteur, der er han Tilskuer, og jo mere usforstyrret og ukiendt han sidder i sin Krog og lytter — jo bedre.

Baronen.

Ha, ha, ha! Herr Udermann holder paa Paradoxen. Og jeg kan nok lide denne Maade. Ja, min fiære Udermann! De og Deres Kone ere virkelig et sandt Kunstnerpar. Hvad har De været for, gode Udermann? Kammertiener hos Feltmarskal Münnich, ikke sandt?

Ukermann.

Min Fader var Landmand; jeg studerede Saarlægeskunsten, blev mod min Villie hvervet til Soldat, avancerede til Vagtmester, har lugtet Krudtet alle Feltslag med Feltmarskallen, og deelt Jaren med ham. Han holdt meget af mig, jeg glemmer ham aldrig. Har De været Militair, Herr Baron?

Baronen.

Nei, min Kiære! Jeg er gaaet Hofveien, den civile Carriere.

Ukermann.

Den er ogsaa nemmere.

Baronen.

Al! der voger ogsaa Torne paa den. — Nu vel, hvordan er De tilfreds med vort Theater? Det er for lille, ikke sandt? Jeg har saa tidt bedet Hans Durchlaughtighed om at lade os bygge et stort, ret stort Theater. Naar man har været i England og Italien — Men Hans Durchlaughtighed vil ikke.

Ukermann.

Gud velsigne Hans Durchlaughtighed for det! Tro De mig, Herr Baron! naar Theatrene blive store, saa blive Skuespillerne smaae. Et Theater skal ikke være større, end at man overalt kan see Personernes Ansigtstræk, og høre de fineste Nuancer af deres Stemme.

Baronen.

Men naar det nu ikke kan rumme Tilskuerne?

Ukermann.

Saa blive Tilskuerne hjemme til en anden Gang. Det styrker Appetiten; derimod kunde det let kole Lysten, naar man alt for ofte kom i det tomme Huus.

Baronen.

Men nu den store Opera?

Ackermann.

Hvor den faaer alt for stort Indpas, der god Nat, Skuespillerkunst!

Baronen.

Men den morer dog meest, og Skuespillets Hovedhensigt er at more.

Ackermann.

Nei, Herr Baron! den er at forædle Morstaben. Derfor, horer jeg, at der i den store Holbergs Fødeland saa sinderigt skal staae over Theatret: „Gi blot til Lyst“. Det er et godt Tankesprog, Herr Baron! det burde staae over ethvert Theater.

Baronen sagte.

Det Menneſſe siger mig paa en plump og uforſtammet Maade imod i Alting. Det fortryder mig halvveis, at jeg har taget mig af ham. Goit. Ja, Farvel, min fiære Ackermann! Det fornoier mig, at De har det saa godt, og er saa vel tilfreds. Gid De aldrig maa blive vakt af den Illusion.

Ackermann.

De kalder det Illusion?

Baronen.

Af ja, hvad er hele Livet Andet, philosophist talt. Farvel, Madame!

Mad. Ackermann ærbødigt neiende.

Tillad mig, Herr Baron! at takke Dem. Vær forsikret om, at vi sionne paa Deres Godhed. Det er en Sieldenhed, at en fornem Herre med saa megen Varme tager sig af vor Kunst; og den kan ikke undvære Bestyt-

telse. Ranken maa have en Stamme at slynge sig til, hvis den skal trives.

Baronen venlig, smigret.

Ranken maa have en Stamme at slynge sig til? En meget smuk Vignelse! meget vel sagt!

Mad. Aßermann.

Og en saadan fandt vi i Dem. Min Mand deler mine Følelser.

Aßermann sagte.

Jeg gjør Satan!

Mad. Aßermann.

Undskyld ham, hvis —

Aßermann opfarende.

Hvad skal Baronen undskylde, kiære Kone? Der er Ingenting at undskylde, vil jeg haabe. Jeg troer, at have talet ret fornuftigt med Herr Baronen, og ikke sagt et Ord, som jeg ikke har givet mine Grunde for.

Baronen.

Tilførladelig! De er ligesaa god Philosoph, som Acteur, min Kiære! A revoir! Sagte. Det er en Stud; men Konen er en excellent Kone, for hendes Skyld vil jeg see igiennem Fingre med Studen. Han vil gaae.

Mad. Aßermann.

Jeg beder, at formelde min Respect til hendes Naade, Fru Baronessen.

Aßermann sagte.

Og til de unge Junkere — og til Jagthundene!

Mad. Aßermann.

Hvis hun tillader mig at gjøre min Opvartning —

Baronen.

Det vil enchantere hende. Hun har seet Dem spille i Dresden; hun har roest Dem meget for Prindsessen.

Betænk sig. Hvordan var dog nu den Vignelse, De anbragte saa smukt? Ranken —

Ackermann med Bægt.

Maa have en Stamme at slynge sig til, hvis den skal trives.

Baronen.

Rigtig! Meget smukt, paa min Ære! Sagte. Stamme! Det sigter hen til mit Stammetræ. Goit. Jeg skal rapportere det paa høiere Steder. A revoir!

Gaaer.

Ackermann.

Ranken! Du skulde heller taget ham paa Skjødets og redet Ranke med ham.

Mad. Ackermann.

Der har du characteriseret ham: et stort Barn, men et godt Skind.

Ackermann.

Om! du har i Grunden Ret. Vi behøve ham. Min Hæftighed og Utaalmodighed løbe af med mig. Rækker hende Haanden. Jeg takker dig. Du styrer Skibet, naar det vil fuldseile.

Mad. Ackermann.

Det er ingen Sag at seile, naar man har god Vind; og den bøvner altid i dine Seil.

Ackermann leer.

Nu gjør hun mig til en Vindmager, og jeg maa takke hende til.

Stuart kommer med sin Kone.

Stuart.

Guds Fred!

Ackermann.

Stuart! velkommen!

Stuart.

Her er jeg, og der er min Kone. Maa jeg gjøre Madame Ackermann bekjendt med hende?

Damerne hilse hinanden venligt.

Ackermann.

Åh, det er din unge Kone, en Kiøbenhavnnerinde og udmærket Dandserinde, som vi have hørt saameget Godt om. Buffet for hende. Nygtet har ikke overdrevet, hvad Skønheden angaaer.

Stuart.

Ja, Ackermann! hun kommer fra Holbergs Fædreland.

Ackermann.

Fra Holbergs! Åh, den store Mand! Jeg har spillet i de fleste af hans Stykker. Nogle af mine bedste Roller findes i dem: den politiske Kandestøber, den Stundesløse, Jacob von Tyboe, Jeronimusserne. Men han er død, og vi faae aldrig hans Mage. Selv Moliere stod tilbage for ham.

Stuart stolt.

Men ikke Shakespeare!

Ackermann.

Han dannede sig ogsaa i et eventyrligt, vagabundist Liv.

Mad. Stuart.

Nei, Herr Ackermann! han var Professor ved Universitetet, og levede meget stille, eensformigt som Pebersvend, den ene Dag som den anden.

Ackermann.

Ja, det var siden, da han ogsaa blev Baron. Men ikke i sin Ungdom, Mad. Stuart! Jeg har læst hans Levnet. Uden næsten at eie en Skilling, gik han paa Reiser flere Gange, udsatte sig for Hunger, Frost og Fierdedagsfeber, togte selv sin Mad i Amsterdam, Paris og Rom,

under Navn af Miffel Røg, efter et Paa, han havde laant af en god Ven, da hans eget var kommet bort. O, det har moret mig ufigeligt!

Stuart.

Ja, hør nu, Affermann! jeg har noget Vigtigt at tale med dig.

Mad. Affermann venlig til Mad. Stuart.

Skal vi gaae ind i mit Bærelse, medens Herrerne afgjøre deres Sager?

Mad. Stuart.

Gierne.

Mad. Affermann.

De vil finde min Søn der. De kender ham jo alt. De har viist ham saa megen Godhed.

Mad. Stuart.

Al, er han allerede kommen? Jeg troede, vi skulde melde ham.

Mad. Affermann og Mad. Stuart gaae.

Stuart.

Nu vel, Affermann! Tilfældet bringer os sammen igien; hvad synes du, om vi gik i Compagnie? Min Kone dandser godt, hun vil være god i dine Balletter; og jeg slaaer min Linie op, naar I ere færdige, gjør mine Taskespillerkunster — saa strømme der Penge til Huset. Jeg vil betroe dig det: jeg er alt en formuende Mand, og driver mere min Kunst af Lyst end af Nødvendighed. Det vil more mig, at være endnu et Aarstid i Fællesskab med dig.

Affermann.

Hør mig, min Broder! Lad os tale ærligt og ligefrem. Du er oprigtig, og jeg vil tilstaae dig ligesaa ærligt: jeg er en fattig Mand. Men jeg gaaer ikke i Compagnie med dig.

Stuart spodst.

Ei ei! er jeg ikke fornem nok?

Akermann i samme Tone.

Gud bevares! jeg veed jo, at du er en Stuart, af gammelt flotsk Kongeblood.

Stuart stolt.

Du troer, som de Andre, at det er ussel Pral? Jeg foragter eders Tvivl, thi jeg veed, hvad jeg er.

Akermann.

Nu ja, det bør Enhver vide om sig selv. Her kommer du til mig som Viniedandser og Tassenspiller, og som saadan svarer jeg dig.

Stuart.

Hvad har du mod mine Kunster? Ere de ikke ærlige?

Akermann leer.

Jo — den ene. Du gaaer ærligt paa Vinie; men en Tassenspiller, maa du dog tilstaae mig, kan umulig gaae ærligt til Værks.

Stuart.

Spog tilside!

Akermann.

Godt! Jeg kan gierne tale Alvor; bare jeg ikke bliver dig for alvorlig. Det morer mig ogsaa, at see en god Tassenspiller og Viniedandser; men — suum cuique, Hver Sit! Det er nu engang bleven min Grille, at forsøge paa at giøre Theatret til en Mennekkenskabens, en Eddernes Skole. Goethe og Lessing have samme Tanker; din Garrick i England ligesaa.

Stuart.

Hvad Usædeligt øver jeg?

Ackermann.

Aldeles intet! Men disse gymnastiske Dvælseser, disse morsomme Illusioner vedkomme ikke min Kunst. De drage Tilskuernes Opmærksomhed —

Stuart.

Fra det Vigtigere!

Ackermann.

Den store Hob fornoier sig mere over det Sandselige, end det Uandelige. Dersom du i en Skole —

Stuart.

Jeg troer ikke, Publicum vilde finde sig synderligt smigret ved at betragtes som Skoledrenge.

Ackermann.

Der gives ogsaa Høiskoler.

Stuart spodst.

Al, Herr Professor! tag ikke ilde op, at jeg ogsaa holder Forelæsninger, skiondt jeg ikke har taget Graden.

Ackermann.

Jeg finder mig i din Spot, jeg takker dig for dit Benskab — thi jeg er aldeles overbevist om, at det er af Godhed for mig, at du vil gaa i Compagnie med mig. Du vilde bringe mig de fleste Penge til Huset.

Stuart.

Og deelte dog halvt med dig.

Ackermann.

Jeg burde slaae til; men — kald mig en gammel Gief, en forfængelig Kunstner — jeg gjør det ikke. Jeg vil ikke takke dig for Brødet; kan jeg ikke fortjene det ved min egen Kunst, saa vil jeg sulte. Jeg veed meget godt, at du paa en let Maade føleligt kan hevne dig. Du behøver blot at slaae din Linie op og gjøre dine Kunster

paa samme Dag, som jeg spiller, saa løber Alverden til dig, og mit Huus staaer tomt.

Stuart stolt.

Det gjør jeg ikke; paa saa lav Maade hevner sig ingen Stuart. Jeg siger til dig, ligesom Abraham sagde til Loth: Skil dig fra mig! Hvis du vil til Benstre, saa gaaer jeg til Høire, og drager du til Høire, saa gaaer jeg til Benstre. Farvel! Vi sees aldrig meer.

Ackermann.

Tro mig, jeg skionner paa din Høimod.

Stuart hidsig.

Det er ikke Høimod — det er Stolthed. Du har fortørnet, forsmaaet mig; det tilgiver jeg aldrig.

Ackermann.

Forstaa mig ret!

Stuart.

Jeg forstaaer dig. Du sætter dit jammerlige Abespil, at efterligne Epidøborgernes Besippelser, Dumheder, Ungstelser, Kvælerier og huuslige Sorger, over den ædle Kunst, nær beslægtet med Billedhuggerens, at vise et velbygget, kraftigt Legem i alle Stillinger, at spøge med Naturens Love, den Alt betvingende Ligevægt og Tyngde, for, som en Jugl uden Binger, at svæve i Luften. Du leger i dine daarlige fransk-tydske Tragedier død hvert Dieblif, i største Sikkerhed for dit Liv; jeg er hvert Dieblif i virkelig Livsfare, medens jeg stolt lader, som jeg var i Sikkerhed, og spøger med Døden. Vor kolde, tvivlende Tid forkaster alt Overnaturligt; jeg forsikrer dig: i mit Høiland, paa Skotslands Bierge — men derom vil jeg nu ikke tale. Mine Kunster give dog en Følelse af slige Virkninger; og i det jeg bedrager den store Hob, vækker jeg en Studsen i dens

Barm, der har en dybere Grund, end den selv veed. —
Farvel! Ræk mig din Haand.

Ackermann.

Farvel, Stuart! Stuart klemmer ham, saa han raaber: Nu!
lad være! Jeg veed jo nok, du er stærk.

Stuart.

Du er ogsaa stærk. Du har med dine brede Skuldre
tilbageholdt et stort Bognmandslæs, der vilde vælte. Men
du er en Dreng i Kræfter mod mig. Jeg tvinger dig i Knæ.

Ackermann synker i Knæ.

Menneske! er du forrykt?

Stuart.

Farvel! Nu kan du sige, at du til Afsted har knælet
for en Stuart.

Gaaer.

Ackermann.

Det er da en uforflammet Karl!

Løber efter ham.

Mad. Ackermann og Mad. Stuart komme ind fra Sideværelset,
fulgte af Frits.

Mad. Ackermann.

O, min Gud! de ere komne i Klammeri. Jeg iler
efter Ackermann, at holde ham tilbage, at der ingen Varm
skeer paa Gaden.

Gaaer.

Mad. Stuart sukker.

Saa maae vi da nu afsted igien. Bort Liv er som
Træffuglens.

Frits.

O, Mad. Stuart! De fortryder vist, at De har giftet
Dem med det vilde, uregierlige Menneske.

Mad. Stuart.

Nei, kiære Frits! det gjør jeg sandelig ikke; thi jeg elsker ham, ellers havde jeg ikke taget ham.

Frits.

Ja, De har elsket ham.

Mad. Stuart.

Troer De, Kiærligheden er af saa svag Natur, at den saa let gaaer over?

Frits.

Nei — den sande Kiærlighed —

Mad. Stuart.

Og hvad overbeviser Dem om, at min var falsk?

Frits fortvivlet.

Troløse!

Mad. Stuart.

Er De forrykt?

Frits.

Ja, jeg troer vist, jeg bliver det.

Mad. Stuart deeltagende.

Kiære Frits! De veed, hvor meget jeg holder af Dem. Det vilde være mig utaaleligt, sorgeligt, at skilles fra Dem i Brede. De er endnu et Barn, Frits! og saaledes har jeg taget Deres Følelse. Men De er et ungt Menneske med Genie; Geniet udvifler sig tidligt, og kan i Livets Baar ikke undvære det ømme Sværmeri. De maatte have Gen at sukke for, og saaledes blev jeg Deres Dulcinea af Tobosa.

Frits bitter.

Og jeg Deres Don Quixote. De forhaaner mig oven i Riøbet.

Mad. Stuart.

Nei, ved Gud ikke! De har et ømt, blidt Bæsen, en elskværdig Delicatsesse, som min Mand savner. Men jeg elsker ham dog ligesuldt; og han er langt mere poetisk, end De troer. Deres Godhed for mig rører mig; var De ældre, kunde De maaskee blive mig farlig, nu er jeg farlig for Dem. Thi disse Følelser maae ikke gaae for vidt; og derfor takker jeg Gud og min Skiebne, som adskiller os saasnart igien.

Frits

griber en Pistol, som hænger paa Væggen.

Hvis De reiser bort, skyder jeg mig en Kugle for Panden.

Mad. Stuart.

Rasende!

I det Frits hæver Pistolen, gaaer den af.

Mad. Stuart.

Gud i Himlen!

Hun løber ind i Sideværelset.

Ackermann kommer hurtig tilbage.

Er du gal? Hvad gjør du?

Frits trodsig.

Jeg skyder Pistoler af. I det Faderen griber efter Stoffen, siger han mere fattet: Eller rettere sagt, den knaldede af, da jeg rørte ved den.

Ackermann.

Hvi tog du den ned af Sømmet?

Frits.

Jeg vilde see, om den var ladt.

Ackermann.

En smuk Maade at prøve Pistoler paa. Kommer du nu igien med dine Slyngelstreger?

Frits.

Hør, Stedfader! jeg taaler ikke længer, at De kalder mig Slynge. Jeg er voget fra Niset. Stamper grædende i Gulvet. Ved Gud! jeg er intet Barn meer, skiondt man tager mig derfor.

Akermann.

Nei, men en uforfæmmet Dreng er du; og at du endnu ikke er voget fra Kieppen, det skal snart med blaae og brune Strimer staae skrevet paa din Ryg.

Frits.

Tyran! Boddel!

Han løber ud af Klokkendøren, Akermann forfølger ham med Stokken.

Gade.

Akermanns Huus i Baggrunden, med en aaben Loftsluge under Tagets Gavl.

Heinz og Kunz, to Borgermænd.

Heinz.

Ru ere da disse Comediantspillere komne til Byen igien.

Kunz.

Ja, det mærker man. Der boe de. Hørte I det Spectakel, der var? Viniedandseren sprang ned af Trappen, som besat, og Mestermanden for Comedierne var efter ham. Men det var godt, at han ikke halede ham ind, for jeg troer vist, Viniedandseren havde dreiet Halsen om paa ham, hvis det var kommen til Haandgemæng.

Heinz.

Og hørte I ikke, at der blev skudt derinde med ladte Geværer? Det er da et Helvedespas! Jeg undrer mig

over, at Dyrigheden tillader dem, at komme inden for Portene af en christen By. De burde, ligesom Zigeunerne, opholde sig affides i Skoven, og nære sig af Ratte og døde Madsler.

Kunz.

Men saa fik man jo ikke godt af dem; og jeg tilstaaer min Evaghed — jeg gidder nok imellem seet en smuk moralsk Comedie.

Heinz.

Er det solid tænkt af en Rokkedreier? Er det ikke meget fornuftigere og moralskere, naar du har et Par Skilling tilovers, at gaae paa Bertshuus og drikke dig en Flaske Biin? Det veed du dog hvad er.

Kunz.

Ja, Alt, hvad du skal begribe, det maa i Maven. Du tænker med den lille Hierne, som sidder i Hjertefulen.

Heinz.

Der seer man allerede Frugterne af disse Glogleres Ophold her i Staden. Den Karl begynder at blive vittig; for var han den hellige Enfoldighed selv. Sæderne blive reent fordærvede.

Kunz.

Uds! hvad er det?

Frits stiger ud af Loftslugen, kryber paa Taget, og sætter sig skræms over Gavlens.

Ackermann

i Loftslugen med Stokken i Haanden, angstelig.

Frits! — For Guds Skyld! — Ulykkelige Barn! Er han styrtet ned? Seer ned.

Frits raaber til ham ovenfra:

Nei, her sidder jeg over Hovedet paa dig, du gamle Synder! Men dersom du ikke strax gaaer ned til Folkene

paa Gaden der, saa springer jeg fra Taget, og du skal see mig svømme i mit Blod paa Brostenene.

Ackermann angst og bønfuldende.

Jeg skal gaae, Frits! jeg skal gaae. Jeg skal giøre, hvad du vil. Fat dig, kom til Besindighed.

Gaaer.

Heinz

Prægtige Loier! Det er den ny Borneopdragelse. Der sidder Comediantspillerdrengen paa Taget som en Spurv.

Kunz.

Og Mestermanden styrter ned af Trapperne, som en Ugle giennem Skorstenen.

Ackermann nede paa Gaden.

Her er jeg, Frits! Kom ned, kom ned igien.
I gode Mænd! det Barn har tabt Forstanden.

Frits oppe paa Gavlen.

Nei, jeg har ikke tabt Forstanden; men
Jeg har tabt Alt, hvad Mennesker kan tabe.
I gode Mænd, som staae dernede hos ham!
I vist har læst i gamle Eventyr
Om græsselig Stedmoder=Grusomhed,
Hvordan hun dræbte sine stakkels Stedbørn,
Og fogte dem, og gienste deres Knokler.
Men det er Lidet imod denne Stedsfaer!

Heinz.

Jh, vor Herre bevares!

Frits.

Han har i to Aar ladet mig forsmægte.
I Skole skulde jeg da lære lidt,
Men ei en Skilling gav han i Betaling.
Man jog mig ud af Skolen; og hvis ei

En fattig Borger havde sig forbarmet,
Da var jeg visnet, som en stakkels Plante,
Der reent var glemt at vandes.

Riemert kommer.

Det kan jeg
Bevidne; thi den Borgermand er jeg.

Frits.

Og hiemme havde jeg det ikke bedre;
Saasnart jeg knede, ved det mindste Ord,
Jeg voved om min Kunst (som jeg forstaaer
Uagtet Ungdommen saa godt, som han),
Da regned Stofkeprygl ned over mig.

Heinz.

Jh, saa skal da ogsaa Satan —

Kunz.

Din graahærdede Ræltring!

De vil mishandle Aekermann, Riemert forsvare ham.

Aekermann raaber op til Frits:

Ret saa, forlorne Søn! egg Pøbelen
Til at den myrder, at den sønderslider
For dine Dine din miskiendte Fader.

Frits pludselig roer.

Hold inde, lægger ikke Haand paa ham.
Hvert solvgraa Haar er helligt paa hans Hoved.
Jeg er en Logner, jeg bagvasker ham,
En Skurk, som hevner mig paa lumpen Viis.

Breder sine Hænder fortvivlet.

Al, nei! jeg er et Barn, en Pøg, en Dreng,
Der alt vil være Karl, og ikke veed
J Angst, Breden, hvad han foretager. —
Det er en ærlig Mand, et ædelt Hierte;
For hidsig kun — men jeg er ikke bedre,

Ihi jeg opegger ham, og trodser ham.

Rort til Affermann.

Har du ei reddet mig med egen Fare,
Da du med dine stærke Skuldre holdt
Det Læs, hvorpaa jeg sad, som vilde vælte?
Og nu — nedstyrter Læsset jeg paa dig!

Affermann

strækker sine Arme op imod ham, rort.

Al, Frits! du smelter mig, min stakkels Dreng!
Ihi jeg nedtræder med min plumpe Fod
Den Spire, der engang som herligt Træ
Mig skulde tiene til min Eldingsstygge.

Frits strækker Armene imod ham.

Saa kom da op til mig!

Affermann.

Saa kom da ned!

3ler ind i Huset.

Heinz græder.

Riemert.

Din Løffe! hvad er det at græde for?
Begriber I det ikke? kun de holde
Her Prove paa et Stykke, som skal spilles.
Men det er sandt, de gjør det grumme godt.
Skal vi opmuntre dem, og skal vi flappe?

Heinz.

Ja, gierne! Men vi er kun tre Mand stærke —
Skal vi ei heller pibe? Det gjør meer
Effect, naar man er faa.

Kunz.

Jeg har desuden
En bulden Finger, som er ganske om,
Jeg kan kun flappe med den venstre Haand.

Riemert.

Saa raab kun Bravum!

Heinz raaber:

Bravum!

Kunz ligesaa.

Dg da capo!

De gaae.

Riemert.

Saadan man dække maa sit Herklabs Feil,

Saafremt man kan, med Kiærlighedens Raabe.

J troe vel, J skal see Comedier,

Naar ei endnu J har betalt Billet?

Nei, bi kun, til jeg bliver Controleur!

Ei Uvedkommende tilstedes da

Den mindste Udgang meer — selv ei en Kat;

Endstiondt den pleier være, naar den kommer,

En Comiker, som gior særdeles Lykke.

Gaaer.

Tredie Handling.

Bærelse i Bertshuset.

En Harpe i Krogen.

Stuart. Frits i galonerede Klæder, med Kaarde ved Siden.

Stuart.

See nu, Frits! nu er du pyntet. Du er ikke længer Dreng, og skal ikke lade dig behandle som Dreng. Din Stedfader kan dog ikke dye sig; strax vilde han jo banke dig igien.

Frits.

Fordi jeg vovede at sige ham imod i Anledning af Peers Rolle i Jacob von Lyboe. Og jeg er vis paa, at jeg dog har Ret. Vil De bare høre?

Stuart.

Nei, jeg vil ikke. Det er uvigtigt. Men en Kunstner maa have Lov til at følge sit eget Hoved. Den Maade, at indbanke Folf Smag, duer ikke. Og desuden — hvis han var din virkelige Fader —

Frits.

Saa bankede han mig ikke.

Stuart.

Det skal du ikke sige; der er ogsaa de virkelige, som bruge den Maade. Men — i din Alder — med dine

Udlæg — Bliv hos mig! Naar jeg reiser bort, skal jeg give dig Penge, saa at du kan gaae til et andet Theater. Har du Lyst, saa gientager jeg mit første Tilbud: følg med til England! Nu vil min Kone Intet have derimod.

Frits sukker.

Det skal De ikke sige. Og — min stakkels Moder!

Stuart.

Er saa forgabet i din Stedsfader, at hun derover reent glemmer, hvad hun skylder sin Son.

Frits.

At — hvad skal hun giøre, stakkels Kone?

Stuart.

Nu, jeg duer ikke til at raade og hielpe Stakler. Men hvad du skal og bør giøre, det veed jeg: vær lystig! Du skal faae et Bærelse i Bertshuset hos mig.

Frits.

Og hvis min Stedsfader kommer, for at hente mig?

Stuart.

Saa forsvarer jeg dig.

Frits

gaaer hen for Speilet, og sætter en trekantet galoneret Hat paa, som laae paa Bordet.

Om Forladelse, at jeg sætter Hatten paa i Stuen. — Den klæder godt. Og Kaarden! Han trækker den ud og ind. De maa vide, jeg kan segte.

Stuart leer.

Det er lidt, som fornoier Børn.

Frits.

Nu kalder De mig jo selv Barn.

Stuart.

Den hele Tidsalder, det hele Land her er barnagtigt. De gaae udmaiede, som Ugler; men man maa tude med

de Ugler, man er iblandt, og du maa ogsaa see ud som en Ugle.

Frits.

Men, fiære Herr Stuart! bliv ikke vred — da De dog er saa rig, hvorfor gaaer De da i den Harlekinsdragt, naar De ikke dandser paa Linie?

Stuart.

Er du forrykt? kalder du det Harlekinsdragt? min skotste Hue, mine naturlige Loffer, min Plaid af Tartan, saadan som jeg har den paa mine Bierge. Intet i Verden kunde faae mig til at skifte Dragt. Det ærgrede mig nok, da jeg maatte trække de fordomte Buger paa.

Frits.

Gaaer man ikke med dem i Skotland?

Stuart.

Saa lidt som i Paradiis for Syndesalbet.

Frits.

Der maa være hedt i det Land.

Stuart.

Nei, der er bidende koldt.

Frits.

Hvor kan man da holde det ud?

Stuart.

Banen! — Beed du hvad? du maa ogsaa have Parykken paa; den har kostet mig mine gode 10 Rdlr. Han sætter en Paryk paa ham.

Frits seer sig i Speilet.

De har Net, man seer reent forbandet ud i den Dragt. Kaster den af igien. Nei, Parykken vil jeg ikke have paa. Det kan jeg ikke holde ud.

Stuart.

Det kommer du dog til herefter.

Frits.

Nei, med Hovedet vil jeg gaae som Adam i Paradiis for Syndesaldet.

Stuart.

Det er en varm Dag. Sæt dig hos mig, drif et Glas Rhinsviin. Skienter for ham. Det koler.

Frits nipper af Glasset.

Har De intet Vand?

Stuart.

Jeg drifter aldrig Vand, uden paa Fjeldene; dette Mosesliim kan jeg ikke faae ned.

Frits drifter.

Saa gaae alle Skotterne saaledes flødte? Og have de Alle saadanne Harper? Spille og synge de Alle? Vil De ikke synge mig en Vise endnu? Det var da en herlig Sang om den Edvard, der havde dræbt sin Fader paa sin Moders Tilskyndelse. Og De sang den med et Udtryk —

Stuart mørk.

Jeg har givet Værepenge.

Frits.

Gud i Himlen!

Stuart.

Frygt ikke! jeg er ingen Fadermorder. Men — jeg har dræbt min Broder.

Frits.

Deres Broder?

Stuart.

I Dvekamp — af Riddiærhed. Vi beilede til een Brud — Malvina — hun er ikke meer. Vi styrtede rasende mod hinanden. Og derfor gif jeg som Cain i Landsflygtighed, da jeg havde fældet Abel.

Frits trostende.

Han var jo ogsaa Kain mod Dem.

Stuart.

Troer du, jeg ellers havde forladt mit Høiland, hvor jeg var agtet i min Clan, som en af de Ypperste? Jeg er en Stuart.

Frits naiv.

Er det virkelig sandt?

Stuart.

Dumme Spørgsmaal! Men naar de Gamle tvivle, saa kan vel et halvt Barn ogsaa. Hvad vare Stuarterne Andet fra Begyndelsen af, end en Helte- og Hyrdeslægt mellem Fjeldene? Fra den samme nedstammer jeg.

Frits.

Og er Viniedandser!

Stuart.

Det var ikke Nød og Trang, der lærte mig mit lystige Haandværk; det var naturlig, medfødt Tilboielighed. Saaledes har jeg giøglende gjort en Reise giennem det forfialede Europa — incognito, om du vil. Jeg har bortsprunget min Fortvivlelse, og længe nu hiem igien. Vil du reise med til England? Vil du see Garrick? Det er en Mand! Kom, drik! Vi ville drikke Duns.

Frits.

Al, det er alt for stor Ure!

Stuart.

Jeg gider ikke høre det dumme De. Det forstyrrer mig i Fortroligheden. — Din Skaal!

Frits.

Nu vel da! Din igien! De slynge deres Arme i hinanden, og drikke. Ha, ha, ha! Jeg kan ikke bære mig for at lee.

Stuart.

Finder du det saa latterligt?

Frits.

Nei — men saa selsomt — saa ædelmodigt; og — oprigtig talt — jeg troer, jeg leer, for ikke at græde.

Stuart.

Latter og Graad sidde løse paa dig. Men saa maa det være hos en god Skuespiller.

Frits.

De — du har seet Garrick; er han virkelig saa stor?

Stuart.

Selv stor, større ved Shakespeare.

Frits.

Det skal have været en overordenlig Digter. Ham kiender jeg slet Intet til.

Stuart.

Det er tilgiveligt; men at din Stedsfader, der giver sig Mine af en Apollo, ikke kiender ham — det er dumt. Der gaae de og declamere slette tydske Oversættelser af daarlige franske Tragodier. De vide ikke, hvad Tragisk er. Dog, det er sandt, Lessing — han veed det.

Frits.

Al, giv mig en Idee om Shakespeare!

Stuart.

Jeg vil ikke holde dig Forelæsninger; men jeg vil give dig en Mundsmag. For en Knos med Genie maa det være nok, og gjøre dig hungrig efter meer. — Først Hamlet!

Frits.

Brinds af Danmark.

Stuart.

En melancholsk, blod, tankesuld Ungling — skal hevne
sin Fader paa Moder og Stedfader.

Frits.

Han havde ogsaa en Stedfader?

Stuart smilende.

Ja, han var værre, end din. — Han seer sin Faders
Aand om Natten, og raaber:

I Engle, Raadens Budskab! staaer os bi!
Vær en velsignet Aand, et Rattespøgelis;
Bring Himmelluft, hvad eller Helveddamp;
Din Hensigt være værdig eller slet:
Du kommer i saa gaadefuld en Ham,
At jeg maa tale til dig. See, jeg kalder
Dig Hamlet, Fader, Danerksonge. Svar!
Jeg brister af Uvidenhed. Saa siig,
Hvi dine fromtindviede jordede Been
Har sønderslidt Liiglagenet; hvi Graven,
Hvori vi dig saa rolig skriinlagt saae,
Har aabnet sine svare Marmorkæber,
Og dig opkastet atter. Hvad betyder
Det, døde Legem! at i fulde Rustning
Du gienbesøger Maanens Dæmringslys
Til Nattens Skræk, mens vi Naturens Gieffe
Igiennemrystes dybt af Rædselstanker,
Som ikke vore Siæle kan forstaae?

Frits.

O, det er herligt!

Stuart.

Eller naar Dronningen fortæller om Ophelia, en deilig

Pige, som i Vanvid, af ulykkelig Kiærlighed til Hamlet, druknede sig.

Et Piletræ udluder over Bækken,
 Og Vidien speiler sig i klaren Strøm,
 Ved hvilken hun phantastisk Krandsse bandt
 Af Altidfiær, af Nalder, Lovetand.
 Da did hun opkrøb, for sin Blomstersfletning
 At hænge hen paa Træets siunkne Dvigt,
 Da brak misundelig en Green, da styrted
 De slyngede Trophæer og hun selv
 I taarefyldte Bæk. Og Klædebonnet
 Udfoldede sig bredt, og hende bar
 Et lidet Dieblif, Havfruen liig,
 Mens hun sang Vers af gamle Kæmpeviser,
 Som Een, der ei begreb sin egen Nød;
 En Skabning liig, for saadant Element
 Just født og baaren. Men — det vared kort;
 Thi hendes Klæder, tunge snart af Vand,
 Den arme Pige fra sin yndige Sang
 Reddroge til den mudderfulde Død.

Frits.

O, herligt! herligt!

Stuart.

Eller naar Kong Lear, som har miskiendt sin Datter
 Cordelia, nu endelig, efter et poetisk Raseri over de andre
 Døttres Utafnemmelighed, faaer Forstanden igien, og siger til
 Cordelia i det Dieblif, de begge tages til Fange:

Rom! vi vil i Fængsel,

Og synge som to Fugl' i Buret sammen.

Naar du velsignes vil, da knæler jeg,

Unraaber dig om din Tilgivelse.

Saaledes vil vi leve, bede, synge,
 Fortælle gamle Eventyr, og lee
 Af gyldne Sommerfugl i Magtens Solstien.

Og naar de have hængt hende i Fængselet, og Vear kommer
 med hendes Liig i sine Arme, og raaber:

Min staffels Blut er hængt! Ei Gnist af Liv!
 Hvi har en Hund, en Hest, en Muus dog Liv,
 Men du ei Aande, kommer aldrig meer?
 Af aldrig, aldrig, aldrig, aldrig, aldrig! —
 Opluk mig denne Knap! — Tak, Tak, min Ven!
 Ha, seer J? seer J hende? Hendes Læber —
 See der — see der! —

Han doer.

Frits

efter nogle Dieblittes hentykte Forbauselse.

Det er, som om en ny Verden aabnede sig for mig.

Stuart.

Men af alle Shakespeares Stykker er dog Macbeth mig
 det kiæreste. Det sætter mig tilbage i mit Heiland, paa
 mine Heder. Der ere Hæjer! Om deres Trolddom vilde
 selv din kloge Stedfader ikke tvivle, naar han horte dem;
 thi han være, som han vil, han er dog en Mand med Mand.

Frits.

O, siig mig lidt endnu!

Stuart.

Naar Macbeth har myrdet Duncan, sin kongelige Giest,
 figer han, i det han kommer ud af Sovestammeret, og seer
 paa sine Hænder:

Det er et Sorgesyn! —

Mig tyktes, Nogen skreg: Sov ikke meer,
 Thi Macbeth myrder den uskyldige Søn;

Sovn, som fra Lænken løser modige Træl,
 Død for enhver Dags Liv, tungt Arbeids Bad,
 Hvert saaret Hjertes Balsom, Alnaturens
 Fornøiede Lob, Livsfestens bedste Ret!

Udbrydende.

Men det er dumt, at jeg i Smaaastumper vil give dig
 et Begreb om Shakespeare. Det er, som om jeg af en
 ægyptisk Pyramide viste dig et afbrudt lille Støkke Muur-
 steen med Hieroglypher, for at du deraf skulde gjøre dig
 en Forestilling om hele Støtten.

Frits grundende.

Jeg takker dig. Man maa begynde med Lidet. Betragter
 ham rørt. Af, du har bevist mig saameget Godt! Du
 klæder mig, forsvare mig, bispiser mig legemligt og aandeligt.
 Griber heftig hans Haand. Og du gjør endnu mere, uden at
 vide det.

Stuart.

Nu da?

Frits.

Du forløser mig fra en Videnskab, som kunde fordærve
 mig. Men det er forbi; jeg sukker ikke meer for hende.
 Jeg holder meer af dig, end af hende. Jeg maatte være
 det sletteste Menneske, hvis jeg endnu kunde elske min bedste
 Vens Kone.

Stuart leer.

Har du været forelsket i min Kone?

Frits.

Ja — nu vil jeg tilstaae det; thi jeg er det ikke længer.
 Du har faaet mig til at elske den hele store Natur, Kunsten,
 Shakespeare. Jeg elsker dig, du ædelmodige Skotte! Og
 jeg kan herester med fuldkommen Rolighed see paa din Kone,
 uden at det i mindste Maade skal anfegte mig.

Stuart rolig.

Det haaber jeg ogsaa. Min Kone er smuk; det er ikke første Gang, det er hændet Folk, som saa hende. Men hun er ikke af den Character, en Mand behøver at frygte for. Hun er som Maanen — skion og venlig — men ikke heed.

Frits.

Har hun da ikke smeltet dig?

Stuart.

Ikke paa den Maade. Det følte jeg for Malvina. Men jeg er lykkeligere, som det nu er. Der høres Larm i Sideværelset. Lys! hvad er det?

Frits.

Det er nogle Officerer i Giestestuen.

Stuart.

Døren sprang op. Gaa hen og luk den sagte igien, at Ingen mærker det.

Frits.

De synge. Lad os lytte!

En af Giesterne i næste Værelse.

Syng, von Brachten! syng: „Guds Fred, min Gubbe! Smager Piben?“

v. Brachten.

Jeg kan kun det ene Vers.

Første Giest.

Lad os faae det! Maaskee kommer du paa de øvrige.

v. Brachten synger:

Bed Prag vel kom jeg lidt i Knibe,
Mit Been mig der forlod;
Da greb jeg hurtig til min Pibe,
Og saa først til min Fod.

En Anden.

Gi! hvad? Vi ere jo hverken Gubber, Krøblinger, eller gemene Soldater. Ti med den Sang! Den skraales paa alle Vagtstuer. Nei, lad os faae en fransk Vise! Vi slaaes nok med Franskmændene; men deres Viin og deres Viser foragte vi ikke.

v. Prachten.

Da har jeg dog hørt Generaler synge min.

Den Anden.

Nu vil han lade os høre, at han har været med og lugtet Krudtet. Meer Viin, Vise! — Vise! du skal give mig et Kys.

Vise.

Lad mig være, Herr Officeer! Jeg skriger.

Anden.

Du skal kysse os allesammen. Der er sat en Krigsret, der er fældet en Krigsdom, og den maa ereqværes paa Diebliffet.

Vise flygter ind i Stuarts Bærelse; de forfølge hende, den One griber hende om Livet, og vil kysse hende.

Vise.

Gevalt!

Stuart

træder frem, og siger besæden, med undertrykt Brede:
Mine Herrer! — dette er mit Bærelse.

Officeren.

Hvad er det for en Hans Wurst? Hvordan han er malet ud!

Første Officeer.

Det er Viniedandseren, som er kommen her til Byen.

Anden.

Ha ha! Han boer her. Nu, saa vil jeg da ogsaa giøre jeres Bærelse den Ure, at indvie det med et Kys paa denne deilige Piges Læber.

Lise.

Hielp, Herr Stuart! Hielp!

Stuart heftigere.

Jeg siger Dem, mine Herrer! dette er mit Bærelse, og et forfulgt Fruentimmer tager sin Tilflugt til mig.

Anden.

Nu? og hvad følger saa deraf?

Stuart.

At jeg beskytter hende. Fatter sig. Jeg beder Dem, lad hende gaae i Fred, og hav den Gudhed at forlade min Stue, hvor jeg har Eiendomsret.

Første.

Eiendomsret? Snapper du til os om Eiendomsret?

v. Prachten sagte til den Første.

For Fanden, Broder! du har druffet for meget. Han har Ret. Lad os gaae!

Første Officeer.

Jeg skulde gaae? jeg skulde lade mig vise Døren af en Giogler?

Anden og Tredie.

Nei, det var en evig Skam!

v. Prachten.

Det er en Skam, hvis I give jer i Kæft med ham.

Første til Stuart.

Dersom din Landstryger ikke strax pakker dig bort, saa skal der regne Guchtel ned over dig.

De Tre trække blank.

v. Prachten.

Brødre! jeg beder eder for Guds Skyld.

Stuart.

Komme I her som Røvere og Mordere?

Første.

Røvere og Mordere? Det Ord, Karl! skal koste dit Liv.

v. Prachten.

For Ganden, Broder! saa bliver du jo en Morder.

Stuart til Frits.

Frits! under Bordet med dig.

Frits.

Ja. Han kryber under Bordet.

Stuart

griber en Stol med sin Arm, og springer op paa Bordet.

Og her staaer jeg! Og kom nu alle I, som overfalde fredelig uskyldig Mand i eget Huus! Vilde I slaaes med mig paa Kaarde, paa Pistoler, saa er jeg til Tieneste. Giorer jer ikke for meget til af eders Adel! Det kunde være, den kom til kort mod min. Her staaer en Stuart for jer.

Anden Officeer.

Ha ha ha! det er den Nar, som bilder sig ind at være af kongeligt Blod.

Stuart.

Men vil I ikke, saa kommer med eders Kaarder, falder ind paa mig, og dersom jeg ikke gior jer alle vaabenløse, og slaaer jer med Stolebenene om Ørerne, saa vil jeg ikke hedde Stuart.

v. Prachten.

Brødre! hører mig et eneste Diebsk. Han drager dem tilside. Hvad vinde I ved at give jer af med denne Gøgler?

Det bliver en evig Skam. Og det er en Samson, en Hercules, det er jo bekiendt nok. Han er Mand for at holde, hvad han lover.

Anden Officeer.

Bon Prachten har Ret. Det er meget bedre, at gaae bort og hente Bagten, at lade ham arrestere. Han har insulteret os uforslammet.

Første.

Du har Ret. Bender sig til Stuart. Farvel, Giögler!

Anden.

Farvel, Giögler!

Tredie.

Farvel, Giögler!

Stuart.

J hilse mig, som de tre Hæxer Macbeth paa Heden; kun paa en anden Maade.

Første.

Du skal høre fra os.

Stuart.

Meget vel!

De gaae, Stuart springer ned af Bordet.

v. Prachten,

der har fulgt de Andre ud, kommer strax tilbage, og siger til Stuart:

Bryd Dem ikke om disse unge Menneſter, der have druffet Forſtanden bort. Vil De Deres eget Vel, ſaa ſkiul Dem for det første, at Bagten ikke ſtrax træffer Dem. Denne Sag vil gaaſke viſt komme for Fyrſten. Jeg har Adgang til ham, jeg har været Bidne til Alt. Skaan mine Kammeraters Ære! Jeg lover Dem, Sagen ſkal blive neddysſet, og De ſkal ikke tabe det mindſte derved.

Gaaer.

Stuart.

Det er en brav Karl; han har Ret. Til Frits, som endnu sidder under Bordet. Farvel, Frits! Du træffer mig i Aften Kl. 10 i Forstaden, ved den gamle Kirkemuur. Tag din Badsæk med.

Gaaer.

Lise

stikker Hovedet ind ad Døren, og siger til Frits:

Kom kun frem, lille Søn! Der er ingen Fare meer paa Gærde.

Frits springer frem.

Hvad, Fanden? troer hun, jeg krøb under Bordet af Frygt?

Lise.

Ja, hvad var det ellers af?

Frits.

Du tager Feil, mit Barn! Jeg har selv en Kaarde. Slaaer paa Kaarden.

Lise.

Ja, men de vare saa mandstærke.

Frits.

Den Gne var jo alt paa vor Side, og vi vare selv To. Nei, mit Barn! det var kun for at give min Ven Stuart Plads til at tumle sig. Det er en Samson.

Lise.

Samson? Hvem er Samson?

Frits.

Hun har godt læst sin Bibel.

Lise.

Jeg har ingen Bibel; jeg er en fattig Pige, og maa lade mig nøie med en Psalmebog.

Frits.

Samson — det var den stærke Helt, som slog Philisterne, og tog Stadsporten paa Nakken. Det kan Stuart ogsaa.

Lise.

Ja, han gjør vist ogsaa bedst i at tage Døren paa Nakken og skynde sig herfra.

Frits.

Jeg mærker, Lise er vittig. Stienker i Glassene. Vil du drikke et Glas god Rhinskviin? Der staaer endnu en Flaske, som Stuart og jeg have havt Barmhiertighed med.

Lise.

Mange Tak! Han klinker og drikker med hende.

Frits.

Og du er ligesaa dydig som vittig. Du vilde ikke kysse den smukke unge Officeer.

Lise.

Var det ikke ogsaa uforsklammet at forlange et Kys, naar der var tre Andre tilstede?

Frits.

Hvor der altsaa ingen Andre er tilstede, der er du ikke saa streng. Vil du da kysse mig?

Lise.

Ei! hvad? De er jo kun et Barn, Dem er jeg ikke bange for.

Hun kysser ham, og han staaer endnu med Biinglasset i Haanden, da Ackermann i det samme træder ind.

Frits.

Guds Dod! — der er min Stedfader.

Lise.

Herre Gemini!

Hun løber ud.

Ackermann.

Ha ha! der have vi den forlorne Son complet. Du begynder godt, min Dreng! løber fra dine Forældre, gaaer paa Bertshuus, drikker dig fuld, læser med Tosene. Bravo!

Frits forvirret.

Herr Stedfader! — Klondt Skinnet er imod mig — forsikrer jeg Dem, at jeg er saa uskyldig —

Ackermann.

Som det Barn, der blev født i Nat. Men vil du nu ikke behage at følge hjem med mig?

Frits.

Jo — det vil jeg nok — paa visse Vilkaar.

Ackermann.

Du vil foreskrive mig Vilkaar, Anegt?

Frits.

Ikke, hvad Dem selv angaaer; men ethvert Menneske maa sørge for sin egen Frelse, det byder Selvopholdelsesdriften. Nødværge er tilladt.

Ackermann.

Hvad taler du om Nødværge? Hvad Nød har du hos mig?

Frits.

Borte fra Dem maatte jeg længe lide Nød, og hiemme hos Dem svæver jeg i bestandig Livsfare. Det mindste Ord, jeg siger, opbringer Dem.

Ackermann.

Ikke, naar du taler med den skyldige Bestedenhed.

Frits.

Hvad ubestudent var der i, at jeg sagde: Peers Rolle i Jacob von Lyboe kan gierne spilles uden Baryt? De forbistrede Barytter kan jeg nu eengang for min Dod ikke udstaae. Der ligger en meget god Baryt, som Herr Stuart

har foræret mig; men jeg bærer den ikke. Tager og rækker ham den. De maa gjerne have den, hvis den passer Dem.

Ukermann.

Har man seet Måge til Uforsømmenhed? Han vil forære sin Fader en Paryk! Som det lader, saa har du, uagtet du vrager Parykken, selv en Haarpung; du har flittig seet til Glasen.

Frits.

Ja, seet til den har jeg rigtig nok tidt; men jeg har kun druffet et Par Glas. Den er jo halv fuld. Maa jeg skienke Dem? Tager Glasen, og skienker.

Ukermann.

Lad være med den forbandede Gævmildhed og Giestfrihed. Hvad er det for Klæder, du har paa? Hvad er det for en Kaarde?

Frits.

Det er meget skionne Klæder og en meget god Kaarde, som Herr Stuart har foræret mig.

Ukermann.

Og hvor understaaer du dig at modtage Foræringer af din Faders Fiende? et Menneske, som saa grovt har fornærmet mig?

Frits.

Jeg har været vant til i den lange Tid, De ikke brød Dem om mig, at modtage Belgierninger af Andre. Herr Stuart er slet ikke Deres Fiende. Man kan gjerne blive uenige engang imellem, uden at være Fiender. Skulde De være Fiende til alle dem, De har kiævet med, saa havde De jo slet ingen Venner.

Ukermann.

Det er da en Satans Dreng! Vil du nu have Spec-

tafler igien? Har du glemt i Morges, da du sad paa Taget, og gjorde Pönitence i Publicums Nærværelse?

Frits.

Den Pönitence burde De ædelmodigt forstaae, og ikke tage lige efter Bogstaven. Forbittrelsen over Deres Tyrannie havde nær hidset mig til at begaae et Selvmord; men af Frygt for at Pöbelen skulde mishandle Dem, gav jeg mig til Priis, og loi mig selv skammelig paa.

Ukermann.

Jeg negter ikke — der var noget Høimodigt i din Udfærd, som rørte mig, og rører mig endnu. Hiertet er godt — naar du bare kunde tæmme den fordomte Raadhed.

Frits.

Troer De da, jeg skulde glemme den Godhed, De saa ofte har viist mig, og altid min Moder? Aldrig! De er en god Mand mod min Moder. De elsker hende. Det fortæner min Tak. De er en stræbsom, flittig Kunstner, fuld af Aand og Talent — en stor Skuespiller, i hvis Fied jeg ønsker at gaae.

Ukermann med Taarer.

Frits! Frits! og har du ikke seet mig rørt og henrykt over dine Anlæg? Det er ikke min Maade, at rose Folk i Dinene — og allermindst Born — det have de ikke godt af; men hvor ofte har jeg staaet i en Krog i Couliissen, naar du har spillet eller dandsset, og mumlet den ene Gang mellem Tænderne efter den anden: „Det er da en Satans Dreng! det er da en Allerhelvedes Dreng!“

Frits.

Jeg veed det, og jeg har været stolt af denne Hæder.

Ukermann.

Saa vær da nu en skikkelig Dreng, aflæg disse Klæder, affpænd denne Raarde, og følg mig.

Frits.

Det kan jeg ikke; det vilde være Utafnemmelighed mod min Belgiorer, af hvem jeg nylig har modtaget dem; og — det vilde desuden være latterligt.

Ackermann.

Latterligt?

Frits.

At trække de Barneklæder paa igien, som min Morbroder i Lybeck lod sye til mig, uden at der blev taget Maal. Jeg vil ikke mere see ud som en Ex-Urtefræmmerdreng, eller et Barn fra Opfostringshuset. Disse Klæder passe mig bedre, og klæde mig godt.

Ackermann.

Og naar jeg nu befaler dig, paa Diebliffet at tage dem af?

Frits.

Har De andre standsmæssige Klæder at give mig?

Ackermann.

Standsmæssige! Taler du om Stand?

Frits.

Foragter De nu selv Deres egen Stand, som De ellers er saa stolt af? Troer De ikke, at en Skuespiller fortjener at være skikkelig klædt?

Ackermann.

Hør, Dreng! nu er jeg sgu fied af at disputere længer med dig; tag Klæderne af, siger jeg, eller —

Frits.

Aldrig i Ewigheid!

Ackermann løfter sin Stok.

Der skal regne Stokkeprygl ned over dig!

Frits trækker sin Kaarde.

Bed den levende Gud, jeg taaler ikke længere Deres Ondskab. Vogt Dem for et farligt Spil! Det gielder Liv mod Liv, skiondt jeg staaer her som David for Goliath.

En Officeer kommer med Vagt.

Officeren.

Hvor er Stuart? Seer Ackermand og Frits. Hvad er det?

Ackermand forbittret.

En vanartig, liderlig Søn, som trækker blank mod sin Fader, og truer med at myrde ham.

Officeren.

Ha ha, Knekt! er det dig, der var i Ledtog med Giøgleren? Til Solbaterne. Skiondt vi ikke finde den, vi søge, faae vi dog her et Equivalent. Griber denne Dreng, og bringer ham til Stadsfængselet! Han har trukket blank mod sin Fader.

De gaae med Frits.

Ackermand bange til Officeren.

Min Herre! hvad Straf venter min Søn for denne Forbrydelse?

Officeren.

Tugthuset.

Gaaer.

Ackermand slaaer sig fortvivlet for Panden.

Tugthuset! Gud i Himlen!

Tæppet falder.

Fjerde Handling.

Børrelse hos Baron von Feuerwagen.

Madame Ackermann. En Tiener.

Tieneren.

Hendes Naade Fru Baronessen er ikke hjemme, De kan ikke faae hende i Tale i Dag.

Mad. Ackermann

meget urolig og bekymret.

Vil De da have den Godhed at sige hende, at Madame Ackermann har været her, for at gjøre hende sin Opvartning.

Tieneren.

Er De Madame Ackermann? Det er en anden Sag; saa har jeg Befaling at bede Dem bide, til Hendes Naade kommer hjem. Hun vil strax være her.

Gaaer.

Mad. Ackermann.

Godte Gud! jeg er færdig at doe af Urolighed og Angst. Mon hun har faaet mit Brev? Hvert Kvarteer, hvert Dieblisk er kostbart. Seer sig om. Hvor her er nydeligt og elegant! Paa Bordet staae Blomster, og ligge Rosenkrandse. Ak, de Store dandse altid paa Roser. Jeg vilde ikke misunde dem, hvis mine stakkels Fodder ikke sonderledes

af Torne. — Hvo kommer der? — Det er Ackermann, min Roligheds Forstyrrelse. Gaaer ham utaalsmodig i Møde. Hvad vil du her?

Ackermann urolig og spagfærdig.

Er du ogsaa her? Vi komme formodentlig i samme Grinde. Jeg vil bede Baronen lægge et godt Ord ind hos Fyrsten for Frits. Jeg vil see at faae ham ud af Fængselet igien.

Mad. Ackermann bitter.

Troer du, det er ligesaa let, som at faae ham derind? Og troer du, Baronen er den Mand, som er i Stand til at hielpe dig?

Ackermann.

Nei — ikke han, men hans Kone.

Mad. Ackermann.

Hende har jeg allerede skrevet til, og kommer nu for at høre Udfaldet af min Skiebne.

Ackermann.

Du er dog en god Kone.

Mad. Ackermann.

Gid jeg kunde sige om dig, at du var en god Mand.

Ackermann roet.

Sophie! har jeg ikke været dig en god Mand?

Mad. Ackermann.

Den er ingen god Mand mod sin Kone, som ei er god mod hendes Son. O, hvis hans stakkels Fader havde levet! Det var en adelig, blid Kunstner. Jeg glemmer ham aldrig. En fortræffelig Orgel- og Harpespiller. Hvergang jeg er i Kirke, hører jeg ham endnu; og i Tusmørket besøger han mig tidt med sin Harpe.

Ukermann.

Ja, og saa gjorde han Ordspøget gjeldende: Cantores amant humores. Han drak op, hvad han fortiente, og lod dig og dit Barn lide Nød. Og saa græd han selv som et Barn, omfavnede og kyskede jer, lovede Bedring — og det blev ved det Gamle.

Mad. Ukermann.

Lad hans Been hvile i Fred.

Ukermann.

Jeg har ikke opgravet hans Been, Sophie! Det er dig selv, som maner ham frem, for at skrække mig med hans Spøgelse.

Mad. Ukermann.

Saa lad os blot tale om os selv, Ukermann! Tving din Hidfighed og Stolthed et Dieblis, og siig mig ærligt og oprigtigt, med den Redelighed og Forstand, som du viser i alle andre Forhold: Handler du mod Frits, som du bør?

Ukermann efter en indvortes Kamp.

Nei — ikke ganske.

Mad. Ukermann.

Og skammer du dig ikke ved at gjøre et stakkels Barn Fortræd, som trænger til dig, og hvem du for Gud har lovet at være en anden Fader? — Du var ham aldrig en Fader. Hvilke Offere gjorde du ham, hvorpaa du grunder dine Fordringer? Har du ledet hans Fied, givet hans unge Siæl den første gode Retning? Har du med Selvfornegtelse deelt din Skjerv med ham, skienket ham den ustatteerlige Faderfiærlighed og Fortrolighed? Har du det — ja, da er Frits en Utafnemmelig; men paa den blotte Grund, at du efter hans Faders Død ægtede hans Moder, troer du at kunne fordre en Faders hele Tak.

Akermann.

Jeg har engang reddet hans Liv ved at vove mit eget.

Mad. Akermann.

Ja, det er sandt, og derfor takker han dig ogsaa. Men, Akermann! det var endnu ingen faderlig Handling. Du saa et ungt Menneſke i Fare, og reddede ham, uden at betænke Følgerne for dig ſelv; det var ſkiont — menneſkeligt, men det havde du gjort mod Enhver, det var endnu ikke faderligt.

Akermann hiertegreben.

Hvad ſkulde jeg gjøre i denne Krigens og Elendighedens Tid, da vi tidt neppe ſelv havde det tørre Brød? da jeg, liig en ulyffelig Zigeunerhøvding, maatte drage om med en Skare forſultne Comodiantter giennem ødelagte Egne og afbrændte Byer, for at opfylde en Forpligtelſe, vi begge alt for letſindigt havde paadraget os?

Mad. Akermann.

Undſkyldes kan du i høi Grad; jeg mener blot, du har ingen Velgierninger at fordre Tak for paa en ſaa forbittret Maade.

Akermann griber hendes Haab bevæget.

Sophie! du veed, jeg er i Grunden blød. Du er ikke mere rystet, ikke mere bedrovet, end jeg, ved denne Ulykke. Hvad gjøre vi? Frits i Tugthuſet! Jeg bliver aldrig Menneſke meer, hvis det ſkeer.

Mad. Akermann.

Og jeg overlever det ikke.

Baron von Feuerwagen kommer.

Arme Forældre! De ere her? tage i Deres Nød Deres Tilflugt til mig? Af, det kan jeg begribe. Jeg har ikke ſelv lidt Skibbrud, men jeg havde en god Ven, ſom engang

var meget nær derved, og han forfikkrede mig, at naar man saadan er i Livsfare, griber man efter den tyndeste Spaan, den mindste Pind — skiondt der ikke er Mulighed i, at den kan bære Een op over Bandet.

Mad. Affermann.

Af, naadige Herre!

Affermann.

Herr Baron!

Baronen.

De ere rorte? O, det har ogsaa rystet mig. Vil De bare see! De kunde troe, det var Forstillelse; men mit mouchoir er ganske vaadt, jeg sælder veritable Taarer — kun i en alt for stor Portion. Det er ikke godt for Sundheden, det er en Svaghed — en elskværdig, om De saa vil, men enden — dog en Svaghed, thi hvad kan det hielpe?

Affermann.

Nei, det kan ikke hielpe; men De maa hielpe.

Baronen.

Kiære underlige Mand! hvad forlanger De af mig? Vil De, at jeg skal standse Elementerne? Og Lov og Ret ere Elementer, som en Stat ikke kan undvære.

Mad. Affermann.

Af, mit arme Barn!

Baronen græder.

Ja, er det ikke grædseligt? Den nydelige Dreng! Jeg har ikke seet ham; men det skal være et meget artig Barn — det vil sige: et meget uartigt Barn, men for Resten skal han være særdeles elskværdig, naar slige Paroxismer ikke komme over ham.

Mad. Affermann.

Troer De, at han maa —

Baronen rørt.

I Tugthuset, gode Kone! Der er ikke Andet for.

Mad. Adermann.

Saa springer jeg i Gloden.

Adermann.

Saa gaaer jeg med i Tugthuset.

Baronen.

Kiære Adermann! vær Philosoph. Tænk paa Brutus, min Kiære! som opoffrede sin egen Søn for Staten. Tænk paa Wilhelm Tell, der ikke betænkte sig et Dieblig paa at skyde Pistolen mod sit eget Barn, da hans lovmæssige Herre Herr von Gesler befalede det.

Adermann udbrydende.

Alf, De er —

Baronen forundret.

Hvad er jeg, min Kiære?

Adermann fatter sig.

En lykkelig Mand, der ikke begriber en Faders og en Moders Qual.

Baronen.

Det maa De ikke sige. Jeg har et meget godt Begreb. Jeg er ligesaa rørt som De; jeg er rørttere end De, thi De fælder ikke en eneste Taare.

Adermann.

Den fortvivlede Bandler i Orken kan ogsaa synke i Dødens Qual, uden at der falder en vederqvægende Regn-draabe.

Baronen.

Det var meget smukt sagt. Ensin — Men det er jo ogsaa forstræffeligt! i saa ung en Alder at være forsalden til saa mange Udsvævelser!

Udermann.

Han er aldeles ikke forfalden til nogen Udsvævelse.

Baronen rørt.

Det er nobelt. De vil dølge det. Men, min fiære — Fader! det kan De ikke. Sagen er kommen ud iblandt Folk. Han har druffet sig fuld med en Viniedandser paa Bertshuset — en Karl, der blandt andre Ugudeligheder ogsaa har den, at give sig ud for en Stuart. Giogleren har insulteret tre unge haabefulde Officerer af meget god Familie, og overfaldet dem som et glubende Dyr med Stole og Borde. Og Deres Søn har hjulpet ham, og er krøbet under Bordet, mens han stod derpaa, og slog efter de fornemme Herrer, der tilsidst vare nødte til at drage deres Kaarder.

Udermann.

Sagen hænger slet ikke saaledes sammen. Min Søn var ikke fuld, og Officererne vare ikke haabefulde.

Baronen.

Men han har trukket blank imod sin Fader.

Udermann.

Ei! hvad? Barnestreger! Han havde ikke givet mig en Rist med det Nürnbergerspid. Og desuden er jeg ikke hans Fader.

Baronen bestyrtet.

Hvad for Noget? Trækker ham tilside, og hvisker til ham: Skam Dem dog, i Deres Kones Nærværelse!

Udermann raaber utaalmodig:

Jeg er hans Stedfader.

Baronen.

Ah — saa! Ja, det kunde maaskee give Sagen et fordeelagtigt Udfald, hvis De fik en duelig Procurator. Men det kommer ikke til Proces; thi jeg frygter, Thyssen

vil snart selv afgjøre Sagen. Det er en meget moralsk, streng Herre, der ikke seer igiennem Fingre med slige Ugudeligheder.

Mad. Ackermann.

Jeg haaber, at Fru Baronessen vil hjælpe mig.

Baronen.

Min Kone? Ja, skulde Nogen kunne det, saa var det hende. Hun gielder meget hos de høie Herklaber, og hun har mere Forstand i sin lille Finger — Ak! see, der kommer hun.

Baronessen kommer.

Madame Ackermann! velkommen. Jeg kiendte Dem strax igien. Glæd Dem! Jeg har faaet Deres Brev — jeg har været hos Prindsessen, hun har bragt mig til Fyrsten, jeg har viist hans Durchlaughtighed Brevet, han har læst det, og det har rørt ham.

Baronen tørrer sine Øine.

Jeg har ogsaa været rørt; det kan disse gode Folk bevidne.

Baronessen.

Han har smilet —

Baronen.

Jeg har ogsaa smilet; det kan de bevidne.

Baronessen.

Og han har givet Befaling til at Deres Son i Aften, naar det mørknes, skal sættes paa fri Fod.

Baronen.

Det var meer, end jeg kunde. Victoria! Du er en fortræffelig Kone. Men jeg har ønsket hans Befrielse; det kan de gode Folk ogsaa bevidne.

Mad. Aclermann.

O, min Befrierinde! Hun vil kaste sig for hendes Fodder, Baronessen trykker hende i sine Arme.

Baronen sagte.

Kiære Amalia! lad ikke Hjertet alt for meget løbe af med dig. Det er dog at drive Familiariteten lidt vel vidt.

Mad. Aclermann.

Raadige Frue! jeg kan ikke udtrykke Dem min Taknæmmelighed.

Baronessen.

Herr Aclermann! Hysteren vil strax tale med Dem.

Aclermann bestyrtet.

Med mig?

Baronen sagte.

Ha ha! nu gaaer det ud over ham. Goit. Ja, min Kiære! jeg sagde Dem det nok: De er den Eldre, De burde været den Fornuftige, Sindigere. Jeg fortænker ikke Hans Durchlaughtighed i, at han vil give Dem en Næse. Og tak Gud, hvis De slipper med den! Skulde han tage sin Tilladelse tilbage, saa kan jeg ma foi intet mere udrette for Dem; og er De i Hans Durchlaughtigheds Unnaade, saa tag ikke ilde op, at jeg siger Dem det, men saa kan jeg ikke tiere have den Fornoielse at see Dem i mit Huus.

Baronessen.

Hans Durchlaughtighed er slet ikke vred.

Baronen.

Og hvad skal da Herr Aclermann nu oppe hos Hans Durchlaughtighed?

Baronessen.

Han vil tale med ham, om hvilke Stykker der kunne gives i næste Uge, da Hans Durchlaughtighed og det hele

Fyrstehuus selv ville beære Forestillingerne med deres Nær-
værelse.

Mad. Ackermann.

O, Gud! Sorgen forvandler sig til Glæde.

Baronessen.

Men Herr Ackermann maa komme paa Diebliffet; thi
om et Qvarteers Tid fiører Hans Durchlaughtighed ud.

Ackermann.

Hillemænd! saa har jeg kun lidt Tid.

Baronen.

De maa ikke komme saa forpustet til Fyrsten. Veed
du hvad, Amalie! din Vogn holder jo forspændt endnu?

Baronessen.

Ja.

Baronen.

Jeg fiører selv Herr Ackermann op til Hans Durch-
laughtighed.

Ackermann.

Herr Baron! det er alt for stor Ære.

Baronen.

Ei! hvad? Snak! Fordomme! En saa udmærket
Kunstner. De veed jo nok, hvor ivrigt jeg beslytter Kunster
og Videnskaber. — Det kan De dog fortælle Hans Durch-
laughtighed ved Leilighed. Kom De, min kiære Ackermann!
De skal fiøre med mig.

Ackermann.

Herr Baron! jeg er virkelig ganske skamfuld.

Baronen.

Æstværddige Betsedenhed! Kom De, min gamle prøvede
Ven! Sans façons. Jeg er ganske til Deres Tieneste.

Han tager ham om Livet, og gaaer med ham.

Baronessen.

De maa drikke en Kop Thee med mig, til vore Mænd komme tilbage.

Mad. Aßermann.

Fru Baronesse! denne Godhed — Jeg har den Lykke at være kiendt af Dem?

Baronessen.

Ja, jeg har seet Dem spille Miss Sara Campson, Minna von Barnhelm og flere skionne Roller i Dresden; saaledes har jeg ret lært at kiende og agte Dem.

Mad. Aßermann.

En adelig Dame i vor Tid, der fører sligt et Sprog —

Baronessen.

Alf, De skulde kiende min Brindsesse! hun overgaaer mig langt.

Mad. Aßermann.

Hvad har saaledes bevaret Dem fra Nutidens Modetone? — siden jeg dog tør tale oprigtigt med Dem.

Baronessen.

For det første havde jeg ingen Française — disse Bornekopper bleve mig ikke indpodede, og jeg beholdt et glat, naturligt Ansigt. Mine Tanter og Følelser fik Lov til at fremspire i det eget fiære Modersmaal. Jeg er opdraget paa Landet; men da min Fader døde, kom jeg til en fornem Tante i Staden, som overtalede mig til i en meget ung Alder at ægte Herr von Feuerwagen. Gud gav mig en Søn, og jeg lærte at kiende Moderkiærligheden i sin hele Fylde. Sex Aar nød jeg denne Lykke — saa døde han fra mig. Han hed ogsaa Frits. Kan De nu forundre Dem over, at jeg vil redde Deres? Det er just i Dag hans Dødsdag. Med de Krands, der ligge, vil jeg pryde hans Grav.

Mad. Adermann.

Gud i Himlen! og disse Roser misundte jeg Dem,
og klynkede over mine Torne.

De gaae.

Et skummelt Fængsel.

En Tranlampe brænder paa Bordet.

Frits

i sine første Klæder, med en Bog i Haanden.

Skiondt de have slæbt mig i Fængsel, er jeg dog saa glad, som om jeg havde vundet det store Lod i Lotteriet. Det lykkedes mig paa Beien hid at faae et Bind af Wielands Shakespear. Hvor det ogsaa var heldigt, at den lille Boghandler skulde staae paa Torvet med den defecte Tome i sin Bogreol! Alle Folk undrede sig over mig. De havde faaet at vide, at jeg skulde spillet Peer i Jacob von Lyboe, og Nogle, som fulgte mig, sagde ganske bedrovede: „Der gaae de med Peer“. Jeg brød mig om Ingenting, stolende paa min retfærdige Sag, og gik ganske rolig med Bagten, indtil jeg saae Bogen. Da standsede jeg, og raabte høit af Glæde: „Ak, Shakespear!“ Nogle troede, det var Gen, der skulde komme og befrie mig. Den gode Officeer, som fulgte mig, undrede sig over min Forundring, og købte Sommernatsdrømmen til mig. Han bad mig være ved friskt Blod, og det, sagde jeg, kunde han være rolig for, siden jeg havde faaet saadan en Skat. — Her er køligt og godt. Jeg har et Bord, en Bænk. Tranlampen brænder lyst. Her kan jeg studere min Shakespear i Ro. Han sætter sig, og læser, springer op, og leer af fuld Hals. Nei, det er alt for comist med disse Haandværksfolk, som ville opføre en

Comodie for Hertugen paa hans Bryllupsdag om Natten; der bruge Grønningen til deres Skueplads, Hvidtornshækken til deres Pyntekammer; som ville have, at en Karl med Tornebust og Hornlygte skal være Manden i Maanen, at en Anden, hvidtet med lidt Kalk, Liimfarve eller Kridt, skal præsentere Bæg, og holde sine Fingre saadan — Han aabner Haanden med to og tre Fingre. for at Pyramus og Thisbe kunde hviſte til hinanden giennem Sprækken. Raster Bogen paa Bordet, og leer igien. Ja, naar min Stedfader kunde hielpe sig saaledes, saa vilde Regisseur og Directeur-Embedet ikke falde ham saa suurt. Gaaer op og ned, og grunder. Men det var dog forbandet, hvis de for min Skyld ikke skulde kunne opføre Jacob von Tyboe i Overmorgen. Jeg maa dog see, om jeg kan min Rolle. Han sætter sin Hat paa, og prover. „Det maa være en skion Bestilling at være Poet; thi man kan samle Penge som Græs derved. Jeg kan derfor ikke begribe, hvorfor de fleste see saa pialtede ud; thi naar jeg seer Een i en gammel sort Kiøle med et Hierte paa Albuen, saa er jeg hartad vis paa, at det er en Poet. De maae drikke de Hunde; de maae sætte Alt, hvad de vinde, strax i Halsen paa sig.“ Leer. Ha, ha, ha!

Døren gaaer op, og der træder et Menneske ind med uredt Haar, gammel sort Kiøle med Hierte paa Albuen.

Keithaand.

Om Forladelse, min unge Herre! at jeg kommer her og forstyrrer Dem i Deres idylliske Eensomhed; men man luffede mig herind, uagtet jeg gjorde Indvendinger. De maa være meget fornøiet, jeg horte Dem sloggerlee. Det er en Sieldenhed paa dette Sted — uden at det maaskee skulde være af Fortvivlelse?

Frits.

Nei, jeg fortvivler saamænd slet ikke, for jeg er ganske uskyldig.

Keithaand.

Ja, det er jeg med. Og det er en stor Trøst i Modgang, naar man veed det om sig selv. Og man skal bare negte Alting. Naar man ikke bekiender Nogenting, saa skal de sedt giøre Gen; thi Pinebænken er dog, Gud være lovet, saa temmelig affkaffet.

Frits.

For Pinebænken frygter jeg slet ikke.

Keithaand.

Jo — skulde der være Noget, jeg frygtede for, saa blev det dog for den; thi det er en haardhiertet dum Knegt, som slet ikke tager imod Raison.

Frits.

Hvem er De, min Herre? Er De en Poet?

Keithaand.

Nei, saa vidt har jeg, Gud være lovet, dog endnu ikke drevet det.

Frits.

Deres Navn?

Keithaand.

Er Keithaand. Jeg bruger ellers den høire ligesaa godt, som den venstre; men det er et Navn, som een af mine Forsædre, der formodentlig har mistet sin høire Haand i Krigen, ligesom Göt von Berlichingen, maa have lagt sig til.

Frits.

Hvad er De, med Forlov?

Keithaand.

Chevalier d'industrie. Jeg veed ikke, om De kiender den Slags Riddere?

Frits.

Nei, jeg kiender nok arme Riddere; men den Slags kiender jeg ikke. Hvorfor er De her?

Keithaand.

Uf blot Misforstaaelse. Der var Een, som i Trængselen mistede sit Uhr; men da Tyven mærkede, han var opdaget, practiserede han Uhret med samme Behændighed i min Lomme, som han havde taget det af Gierens. Og nu maa jeg bøde for en Andens Misgierning.

Frits.

Ei, ei!

Keithaand.

Det skulde aldrig fortryde mig, dersom det var første Gang; men det er ikke første Gang, det er arriveret mig. For nogen Tid siden maatte jeg sidde hele to Aar og spinde, ligesom Hercules hos Jomfruen, hvad hun hed, bare fordi jeg havde gode Kort i Rhombre.

Frits.

Hvorledes det?

Keithaand.

Næsten altid fire eller fem Matadorer. Man fandt det usandsynligt, at det skulde gaa naturligt til; og paa Grund af denne Usandsynlighed, for min alt for store Ulykkes Skyld, havde jeg den Ulykke, at jeg maatte dandse —

Frits.

Dandse?

Keithaand.

I Tugthuset.

Frits seer sig ængstelig om.

Her er dog ikke Tugthuset?

Keithaand.

Gud bevares! det er kun Purgatorium, kun Skær-

ilden. Det er et meget anstændigt Sted, hvor mistænkte skikkelige Folk sættes hen, inden de blive frikendte.

Frits.

Det var ogsaa Synd at fordømme skikkelige Folk.

Reithaand.

Man burde heller ikke fordømme de uskikkelige. Der er talet saameget om, at man ingen Ret har til at henrette Forbrydere; men mig synes, man har heller ikke Lov til at straffe dem. Der gives jo i Grunden ingen Laster og Forbrydelser; det er altsammen kun Sygdom, eller Mangel paa en god Opdragelse. I Stedet for Lugthuse skulde de bygge flere lærde Skoler og Universiteter. Og tro De mig, naar en Tyv fik Alt, hvad han vilde have, saa stjal han aldrig.

Frits.

De er altsaa uskyldig?

Reithaand.

Ja, det forstaaer sig; men jeg hører til en uslykkelig Familie. Der svæver en tung Skiebne over visse Menneskers Hoved; har De ikke mærket det?

Frits.

Gik det da heller ikke Deres Fader godt?

Reithaand.

Al, min salig stakkels Fader! Det var en brav Soldat. Han døde paa Grens Mark.

Frits.

Nu, det var jo hæderfuldt.

Reithaand.

Men De kender ikke Verdens Epidemifindigheder. Synes Dem ikke, at Enhver har Lov til at tiene, hvem han lyster?

Frits.

I Krigen maa man tiene sit Fødeland.

Reithaand.

Han havde intet Fødeland, han var født paa Søen.

Frits.

Nu, saa hørte han jo Engeland til.

Reithaand.

Ja, han døde ogsaa af den engelske Syge, han blev hængt.

Frits.

Au!

Reithaand.

Min stakkels Søster —

Frits.

Er hun ogsaa salig?

Reithaand.

Nei, Gud skee Lov, hun lever for saavidt endnu. Hendes Ulykke var, at hun havde et alt for dybt Gemyt; hun gav Rierligheden for meget Rum i sit Hierte. Man bestyldte hende for at have forstyrret mange unge Menneskers Lyksalighed, og saa spærrede man hende i Kloster.

Frits.

Hun var altsaa catholsk?

Reithaand.

Nei, Gud veed, hun protesterede nok.

Frits leer.

Stakkels Nonne!

Reithaand.

Hun lærer nu Fruentimmernetheder i et Spinde-Institut. Min eneste Trøst er min Broder, den raske Sogut! Havde jeg ikke ham, saa veed jeg ikke, hvordan jeg skulde holde det ud.

Frits.

Han er altsaa Somand?

Keithaand.

Ja! i venetiansk Tjeneste, som Ridder af Jernsænken.

Frits.

Paa Galeierne. Gratulerer!

Keithaand.

Ingen Marsag.

Arrestforvareren kalder udenfor: Keithaand!

Keithaand.

Hvad godt?

Arrestforvareren kommer.

J skal i Forhør. Bagten kommer, for at hente jer.

Bagten træder ind.

Keithaand.

Alt for megen Ære! Sagte. Naa, Ryg! staa nu min Tunge bi; saa har jeg to lovlige Vidner paa min Ukyldighed.

Gaaer med Bagten.

Arrestforvareren.

Frits! men kiender du mig da ikke paa Nøsten?

Frits.

Riemert! min gamle Ven i Liv og Død! er det dig?

Riemert.

Ja, det forstaaer sig.

De omfavne hinanden.

Frits.

Hvad gjør du her?

Riemert.

Jeg redder dig.

Frits.

Hvad er du her?

Riemert.

Arrestforvarer naturligviis; det vil da sige: hans
Fuldmægtig — ad interim, som vi Lærde kalde det.

Frits.

Men siig mig dog —

Riemert.

Siemme hos dine Forældre, mærkede jeg nok, at der
Intet var at hente for mig. Jeg havde haabet, ved din
Indflydelse at blive Controleur; men Ackermaun var saa
hidsig og opfarende, at jeg ikke vovede at tale til ham derom.
Ulykkeligviis faldt det mig ind, at jeg har en gammel Mor-
broder her i Byen, som er Arrestforvarer; men han er over
fiirfindsthye Aar, Stakkell, og jeg fandt ham sengeliggende
og syngende paa det sidste Vers. Han havde just lagt sig,
da jeg kom; jeg tog Nøglen, og sagde, jeg skulde nok for-
rette Tienesten for ham, mens han hvilede. Og tænk dig
min Forundring, da jeg traf dig; men tænk dig ogsaa min
Glæde, da jeg saa, at jeg kunde redde dig.

Frits.

Men vil det ikke bringe din Morbroder i Ulykke?

Riemert.

Det er en gammel Mand paa fiirfindsthye Aar, som
ligger paa sit Yderste. Og jeg tager det paa min Sam-
vittighed, at redde et uskyldigt Barn fra Skændselen.

Frits.

Skændselen?

Riemert.

Af, min stakkels Frits! du kiender ikke din Ulykke.
Du troer, du er sat i en anstændig Arrest paa kort Tid;
men saaledes hænger det ikke sammen. Du er spærret i Tyve-
hullet, du skal i Lugthuset. Din Stedsfader har anklaget
dig for at du vilde myrde ham.

Frits fortvivlet.

Er det skeet, Niemert! nu — saa er jeg rolig, saa er min Beslutning taget.

Niemert.

Den skønneste Leilighed have vi her til at undvige. Jeg aabner den hemmelige Dør her, der gaaer ud til et affides Stræde, hvor man tidt udlukker Forbrydere, for at undgaae Oplob. Vi flygte over Grænsen til Klosteret. Prioeren modtager dig med aabne Arme, og vi ere frelst.

Frits

efter at have været raadvisk et Dieblisk.

Belan!

Han tager et Blad Papir, en Blyant og en Sax ud af en lille Brevtaske, sætter sig ved Bordet og skriver nogle Linier; derpaa klipper han en Lok af sit Haar, og lægger den paa Papiret.

Ja, nu jeg tydeligt Guds Finger seer!
 En Udsigt aabnes, mens en anden lukkes.
 Vel har jeg ingen Fader, Moder meer,
 Og ingen Elskede — dog skal ei sukkes!
 Et helligt Kloster aabner mig sin Favn.
 Kun kort var Rollen, mig i Verden givet;
 Forhængen falder — nu, i Herrens Navn!
 Saa gaaer jeg alt til Himlen her i Livet.

Niemert lukker den lille Dør op, de træde ud; han lukker Døren.

Efter et kort Ophold komme Ackermann og Mad. Ackermann ind ad den anden Dør.

Mad. Ackermann.

Her skal han være. Her er Fangeburet,
 Hvor man indspærret har min kiære Fugl.

Udermann seer sig om.

Men Fuglen er der ei, og dog staaer Buret
Ei aabent. Frits! hvor er du henne da?

Mad. Udermann.

Her er saa tykt og stille som i Graven.
Hvad ligger der paa Bordet? Et Papir —
En Haarlof — Himmel! ja, det er hans Haand,
Det er hans Lof, jeg kiender dette Haar.

Udermann.

Hvad skriver han? Er han undveget? Læs!

Mad. Udermann læser:

Min Moder! jeg dig ikke hader;
Godt om min Moder troer jeg helst,
Endskiøndt du ei dit Barn har frelst.
Vi samles hos min rette Fader.
Din stakkels Frits herester ei
Du træffer meer paa Livets Bei.
Tag denne Lof, som Taaren bader,
Giem den som en Forgietsmigei!

Udermann.

Himmel og Jord! hvad er der hændet ham?

Mad. Udermann fortvivlet.

Ha, Morder! Morder! du har dræbt mit Barn.
Hun synker i Asmagt, han griber hende i sine Arme.

Udermann.

Sophie! fat dig. Han er ikke død,
Han lever end, du faaer ham vist tilbage.

Frits kommer hurtig tilbage med Riemert.

Frits glad med et Brev i Haanden.

Ja, Moer! her er han alt, her er din Frits.

Mad. Aßermann omfavner ham.
 Min Frits! mit elskte Barn! jeg har dig her?
 Du ei forlader Verden og din Moder?

Frits leer.

Nei, Skiebneen fandt, at det var alt for tidligt,
 Og skaante mig.

Aßermann.

Ha, Ubesindige!
 Hvad havde du i Sinde? Vilde du
 Berøve selv dig Livet?

Frits med Lune.

Nei, det ikke;

Jeg vilde gaae i Kloster.

Aßermann.

Gaae i Kloster?

Frits.

Til en fortræffelig Prior, som mig
 I Møde kommen var med aabne Arme,
 Hvor Fyrstens Arm ei kunde ramme mig.

Mad. Aßermann.

Ugudeligt fornegte vilde du
 Din egen Tro?

Frits.

O, kiære Moder! see.

Det saldt mig ogsaa ind. Desuden skulde
 Den gamle Fangefoged bøde for det,
 Og Riemert giøre skyldig sig i Svig
 For min Skyld, for at redde mig. Det var
 En daarlig Redning. Derfor vendte jeg
 Tilbage til mit Fangebuur igien,
 At bære med Taalmodighed den Vænke,
 Som Skiebneen smedded mig.

Udermann.

Frits! du er fri.

Det iilde vi at sige dig. Vi kom
At hente dig fra Fængselet.

Frits.

Jeg veed det.

Udermann.

Du veed det alt? Hvad har du der i Haand?
Hvad er det for et Brev?

Frits munter igien.

Det er min Affked.

Udermann.

Hvordan? din Affked?

Frits.

Ja, fra Fængselet.

Og det er min Bestalling.

Udermann.

Din Bestalling?

Frits.

Som skrevet er af Fyrstens egen Haand.

Udermann.

Hvad er dog det? Hvorledes fik du Brevet?

Frits.

Da jeg tilbage gik til Fængselet,

Og havde dygtig skiendtes først med Niemert,

Der kaldte min Samvittighed for om,

Og vilde trække mig ved Kraven bort,

For mig at tvinge til min egen Frihed;

Da mødte mig den gode Officeer,

Som holdt ei med de vrede Kammerater,

Da de i Formiddags fornærmed Stuart.

Han kiendte mig, og kaldte mig ved Navn.

Jeg blev som Jis, og tænkte: Gode Gud!
 Nu griber han dig som undveget Fange,
 Nu dobbelt venter Skændselsstraffen dig.
 Men mildt han smilte, gav mig dette Brev
 Fra Fyrsten: „Til den lille Skuespiller“.
 „Det glæder mig,“ var Officerens Ord,
 „At jeg den Skræk kan gjøre god igien,
 Som jeg uskyldigviis forvoldte dig.
 Lev vel, og vær min Ven! Vi sees vel snart.“
 Og dermed gif han. Her er Brevet, Fader!

Ukermann tager Brevet, og læser:
 „Den lille Skuespiller Fredrik Schröder
 Antager strax jeg i min Tjeneste
 Med tvende hundred Daler aarlig Gage.“

Mad. Ukermann.

Frits! hvilken Glæde paa den korte Sorg.

Ukermann.

Jeg gratulerer dig. Jeg sofer, at
 Jeg skylder dig Opreisning — tag min Haand.
 Tilgiv, i Fald jeg var lidt streng imod dig;
 Det skal ei tiere skee.

Frits.

Nei, slige Farer

Maae forekommes.

Ukermann.

Du forlader mig

Dog ikke reent?

Frits.

Nei, det var utaknemligt,
 Reent at forlade Dem — og unaturligt
 For Fredrik, reent at skilles fra sin Moder.
 Han omfavner hende.

Udermann.

Vi omgaaes daglig da?

Frits.

Jeg spiller med Dem
Hver Aften; men jeg boer heresterdags
I mit Logis, bekoster selv mig Alt.

Udermann.

Men spiser dog med os?

Frits leer.

Ja — inviteert,

Naar Stedfaer — Fader — er i godt Humeur.

Udermann smilende.

Du er nu Thystens egen Embedsmand,

Det gaaer ei an meer at modsigge dig.

Du er din egen Herre.

Frits.

Jeg Dem bringer

En venlig Hilsen fra den gode Stuart,
Som mødte mig ved Døren, hvor han vilde,
Troer jeg, med Tang og Hammer sprænge Gittret,
For strax med Magt at frelse mig; men da
Han hørte, jeg var fri og lykkelig,
Bad han Farvel, og reiser strax til England.

Mad. Udermann.

O, Gud skee Lov, du reiser ikke med!

Udermann.

Jeg gratulerer dig, og jeg gientager:

Det gjør mig ondt, jeg har bedrovet dig.

Frits.

O, mig det kun et Dieblis fortrod;

Ihi vis er Nytten, indbildt var min Nød.

I Fald Natur hos mig Talent opdaged,

Saa har den moderligt mig selv opdraget.
 Paa Menneſker jeg tidlig alt blev flog —
 Det er den allervanſkeligſte Bog;
 Den kræver ſtørre Studium, min Tro,
 End Grammatik, end Cæſar, Cicero.
 Min Bugge ſtod ei langt fra Preuſſens Helt,
 Som Barn jeg leged i Soldatens Telt.
 For mig var ingen Fiender, fremmed Stat;
 Jeg ſad paa Knæ tidt af en franſk Soldat,
 Han lærte mig ſit Sprog, han var ei ſuur,
 Hans Officeer gav mig lidt Politur.
 I Fattigdom jeg med min Niemert ſad,
 Og lærte Noiſomhed ved tomme Gad.
 Jeg kom paa Havet, ſkued Søens Magt,
 Matroſens uforſærdede Foragt.
 Bag Diſken vilde jeg ei længe ſtaaе;
 Dog — der kan ogſaa læres af det Smaa.
 Mig Elſkov tidligt alt i Skole tog,
 Men Pligt og Vre mig af Skolen jog.
 Hvis Bageret for Malurt ei var fri,
 O, der var ogſaa Honning jo deri!
 Mig Stuart aabned Shakespeares Helligdom.

Tager Aſtermanns Haand.

Jeg kom til Holberg, da til dig jeg kom.
 I Fald ſom Barn du havde mig forkiølt,
 Hvad havde da min Kundſkab mig meddeelt?
 Kun dig jeg takker, hvis af forſte Rang
 Den lille Schröder vorder ſtor engang.

Han omfavner ſine Forældre, Tæppet falder.

Sibylle-Templet.

Et Dyſſpil med Sange.

Personerne.

Gasparo, Giestgiver.

Rosalia, hans Datter.

Beatrice, hans Søsterdatter.

Giuseppe, Poet, Rosalias Elsker.

Filadelfso, hans Ven, Borger i Vhen.

En rig reisende Lord.

Eduard, hans Son.

Signore Alberto Gravini.

Lordens Følge, og Landsbyfolk.

Handlingen foregaaer i Tivoli, ikke langt fra Rom.

En Plads med Trær.

Vertshuset til Høire for Tilskuerne, Jordens Logis til Venstre. Dybt
i Baggrunden seer man Sibylle-Templet paa en Klippe.

Først Giuseppe, siden Rosalia.

Giuseppe.

(Mel. At Amor os bedrager etc.)

Hvor tør en stakkels Digter,
Som eier Ingenting,
Hvem Lykken stedsse svigter
Paa denne Jordens Ring,
Hvor tør den arme Taabe,
Som ingen Udvei veed,
Dog fiæk og dristig haabe
Paa heldig Kiærlighed?

Rosalia kommer.

Giuseppe! altid falder du tilbage til det gamle Heden-
skab. Hvor kan du dog tvivle om, at jeg elsker dig? Har
jeg ikke sagt dig, at jeg anseer det for det største Beviis
paa din Kiærlighed, at du har forladt Capelmester Mera-
viglio og hans lystige Flok, for at blive her hos mig i
Tivoli? Men nu maae vi dog tænke paa Fremtiden; og
hvad skulle vi leve af, dersom min Fader tillader os at
faae hinanden? — hvad han aldrig gjør.

Giuseppe.

Rosalia! om jeg end ikke elskede dig saa høit, saa havde det dog ikke kostet mig det Bitterste, at forlade den fordomte Meraviglio og hans sminkede Compagnie. Det er den usselste Haandtering, at være Theaterdigter her i Italien; jeg veed ikke, hvordan det er andre Steder. Poeten er Sangerens aandelige Skopudser; de bruge ham som Massinkarl, for at opslaae Lægter til deres musicalske Fyrværkerier. Er det ikke at nedværdige den himmelske Kunst? Maa en Digter ikke skrive, hvad Aanden tilfiger ham? Og skændt jeg gjerne tilstaaer, at Aanden ikke tilfiger mig meget —

Rosalia.

Du er alt for oprigtig, Giuseppe! Sligt bør en Poet aldrig tilstaae, om det ogsaa er sandt.

Giuseppe.

Skulde jeg tie dermed, saa var det blot af Frygt for at miste din Kiærlighed.

Rosalia.

Ei! hvad? troer du, jeg elsker dig, fordi du er Poet? Det er jo for det meste nogle gamle Pedanter med Rapper og Bladkraver. Nei, jeg elsker dig, fordi du er en smuk Knøs, hvis store brune Dine brænder for mig — og det kommer slet ikke Poesien ved.

Giuseppe.

Ja, og jeg elsker dig, fordi du er en ung og deilig Pige, Rosalia!

Rosalia.

Det er det Fornemste. Aand kunne vi alle have, og den kunne vi alle til Nød undvære.

Giuseppe.

Du har mere Aand, end du selv veed.

Rosalia.

Det er meget muligt. Men mig synes dog, det Theater-
liv har noget Fortryllende, der kan forvandle det bedrøve-
ligste, mørkeste Skuur til et lystigt Musernes Tempel. Hvem
var ellers disse Muser? Man bruger saa tidt et Ord, uden
at vide Oprindelsen dertil.

Giuseppe.

De vare Sanggudinder.

Rosalia.

Ja, er det ikke, som jeg siger? Og saa er det desuden
saa morsomt, at see Enea og Didone og Oloferne og
Giuditta og Romolo og Tito, og alle vore kiære Stamfædre,
hvad de hedde, i prægtige Harnisker og straalende Kroner.
Og saa synge de saa smukt.

Giuseppe.

Ja, vor Stamfader Romolo sang især i det sidste
Stykke en deilig Sopranarie.

Rosalia.

Men troer du ikke, at vi ogsaa kan spille Comedie
her? Der er en gammel Romance, som jeg saa tidt agerede
med min salig Søster; nu maa jeg hjælpe mig, som jeg
kan, med mit Søskendebarn paa Modreneside, Beatrice;
men man mærker alt for tydeligt, at hendes Fader var en
Hollænder. Har du nogentid seet en smuk Pige saa phleg-
matisk? Troer du, at et Mandfolk kan blive forelsket i hende?

Giuseppe smilende.

Ja, efter din egen Theorie —

Rosalia.

Hun er koldere end Flint; thi af en Flint kan man
dog slaae en Gnist, men hun gnistrede ikke, om man slog
hende ihjel.

Giuseppe leer.

Der seer du, Rosalia! Aanden er dog ikke saa reent at foragte. Den maa dog have nogen Deel i vor Kiærlighed.

Rosalia.

Ja, det er vel ogsaa sandt. Amor er en Gud, og en Gud er en Aand. Men vi maae endelig spille den Romance for dig. Det er en rørende Scene mellem den stakkels forelskede Munk Fra Martino og hans grusomme Skionne, Donna Cornelia. Mit Søskendebarn er Cornelia; og saa længe det gaaer ud paa Foragt og Koldsindighed, kommer hun taaleligt fra det, men siden, hvor hun skal være fortvivlet — Dog nu har jeg instrueret og dresseret hende saa tidt. Vi maae endelig spille den Scene for dig. Kalder. Beatrice! Beatrice!

Beatrice kommer langsomt.

Hvad skal jeg?

Rosalia.

Na, kom og lad os spille Fra Martino og Donna Cornelia for Giuseppe.

Beatrice.

Jeg har ingen Tid, jeg skal koge Macaroni.

Rosalia.

Santa Maria! det kan du jo i en Haandevending. Kom! bare det Dieblif! Kan du ikke sagtens giøre mig den Fornøielse?

Beatrice.

Skal vi nu høre den Skraalen igien? Jeg giør dig det jo aldrig tilpas.

Rosalia.

Jo, denne Gang vil det vistnok gaae. Vi bare lidt; jeg henter mit Halstørklæde, der skal forestille Munkesappe.

Hun gaaer ind.

Giuseppe.

Det er smukt af dig, at du retter dig lidt efter hendes Luner, Beatrice! Det er saadan en velsignet Pige.

Beatrice.

Ja, hun er god nok, bare hun ikke var saa hidsig, og man kunde gjøre hende Noget tilpas.

Rosalia

kommer ud med et stort Tørklæde om Hovedet og Skuldrene.

See, nu er jeg Fra Martino, som lider af ulykkelig Rærligheds Qual. Nu skal du bare høre. Declamerer:

Oi, Cornelia! jeg dæmper
Længer Jlden i mit Bryst;
Amor, stærkeste blandt Kæmper,
Lærte mig sin bittere Lyst.

Til Giuseppe. Saa svarer Cornelia. Til Beatrice. Lad mig nu see, du strenger dig an. Vær nu brav hovmodig og lumpen imod mig.

Beatrice som Cornelia.

Hvor tør Amor vel sig svinge
Over fromme Klostermuur?
Hæver Englen paa sin Binge
Munken ikke fra Natur?

Rosalia til Giuseppe.

Hun giver ham nemlig Stikpiller. Saa svarer jeg som Fra Martino:

Oi Naturen sig fornægter,
Munken er ei skabt af Jis,

Gva kun for Adams Slægter
Jorden gjør til Paradiis.

Det siger jeg da som Fra Martino; thi det vilde være
ubeskædet, hvis jeg som Fruentimmer —

Giuseppe.

Men, min sødeste Rosalia! var det ikke bedst, at du ikke
gjorde disse Anmærkninger? Jeg forstaaer det nok alligevel.

Rosalia.

Du har Ret, det forstyrrer Illusionen. — Nu ret bister,
Beatrice! Herre Gud, vær dog ikke saa ligegyldig, som om
jeg bad dig tage mig en Sag eller en Synaal.

Beatrice som Cornelia.

Hvis Prioeren fik at høre
Dit ugudelige Ord,
Stopped han vistnok sit Dre,
Du blev fængslet under Jord.

Rosalia som Fra Martino.

Al, jeg længes, længes saare,
Under Jorden snart at boe.
Skienfer du min Grav en Taare,
Vil deraf en Lilie groe.

Giuseppe.

Det er smukt.

Rosalia.

Ja, det kommer bedre.

Beatrice som Cornelia.

Slangen i din Tale hvisler!
Hvis dit Løfte bryder du,
Paa din Grav kun voger Tidslær.
Bogt dig! det er Tid endnu.

Rosalia til Giuseppe.

Det sagde hun, min Tro, ikke saa galt.

Giuseppe

nikker til hende, at hun skal blive ved, uden at afbryde.

Rosalia som Fra Martino.

Kiærlighed kan Intet frygte.

Rom, Cornelia! o, kom!

Vi vil hen til Paven flygte.

Hellig Elskov boer i Rom.

Han gjør Hierter ei til Slaver,

Han er naadig, han er god.

Naar du Roma bagvendt staver,

Amor staaer, hvor Roma stod.

Til Giuseppe. Forstaaer du? bagvendt: R,D,M,A — og
A,M,D,R.

Giuseppe.

Fuldkommen vel, fuldkommen vel.

Beatrice som Cornelia.

Bagvendt Haab! Dig Paven løser

Ei fra Klostrets faste Baand.

Rosalia som Fra Martino.

Da fortvivlet jeg udoser

Eget Blod med egen Haand.

Beatrice som Cornelia.

Hvor den Tale godt dig klæder!

Munken sukker og vil døe,

Naar som Ulv i Jaareklæder

Han bedrager unge Mø.

Rosalia til Giuseppe.

Det sagde hun per Bacco overmaade godt! Der kom
hendes Kulde hende tilpas.

Bludselig fortvivlet og i Taarer, som Fra Martino.

Den kan Livet let forlise,
Som har tabt al Fryd paa Jord.
Lad da Dolkene dig bevise,
Hvad du spotter i mit Ord!

Hun lader, som hun stak sig med en Kniv, og falder til Jorden.

Beatrice som Cornelia, yderst phlegmatisk.

Elskte Ven! jeg dig har daaret;
See, jeg elsker varmt som du!
Svar mig, est du farlig saaret?
Elskte! det er Tid endnu.

Intet Svar fra Læben lyder?
Af, han blegned for sin Mo!
I sit ædle Blod han flyder —
Nu, saa vil jeg ogsaa døe!

Rosalia springer grædende og forbittret op.

Er det ikke forstræffeligt? Er det en Maade, at sige
saadan Noget paa? Er du en Pige? En Romerinde, der
ikke føler meer for ulykkelig Kiærlighed? Du staaer jo der
som en Støtte, du taler jo saa koldt som en Souffleur.
Jeg vil intet mere have at bestille med dig.

Beatrice.

Men, Rosalia! —

Rosalia stampende.

Bliv fra mig! siger jeg.

Hun gaaer fortørnet ind.

Beatrice.

Hvad synes du, Giuseppe? Er hun ikke gal?

Giuseppe.

Nei, elskværdig og forelsket. Og dette naive Lune gjør,

at jeg elsker hende høiere. Undskyld hende, Beatrice! hun er jo ellers en god Veninde.

Beatrice.

Hvad det nu ogsaa altid skal til med den dumme Romance!

Giuseppe.

Det er Kiærlighed. Det vil du ogsaa lære at forstaae, naar Amor træffer dig med sine Pile.

Beatrice.

Men det er jo kun Poesie. Og Poesie er jo Løgn; der er jo ingen Amor og ingen Pile til, det er altsammen Indbildning.

Giuseppe.

Og om det var virkeligt, Beatrice! følte du mere for det?

Beatrice.

Nei, det kan gjerne være.

Giuseppe.

Hvorfor blev du dog skabt saa smuk, naar du intet Herte har for Kiærlighed?

Beatrice.

Det maa du spørge vor Herre om, jeg har ikke skabt mig selv. Der kommer Rosalias Fader; tag dig i Agt, at du ikke kommer i Klammeri med ham. Han lader heller ikke til at være skabt for Kiærlighed.

Gaaer.

Gasparo kommer.

God Morgen, min fiære Giuseppe! Allerede her igien? Dog, det er sandt, du ligger herude paa Landet i Sommer — i det Grønne. Du maa have Penge som Græs. Du er nok af en fornem, adelig Herkomst, siden du driver saaledes omkring, uden at bestille Noget.

Giuseppe.

Jeg har hverken Græs eller Penge, Gasparo! Og hvad Adelen angaaer, saa er der blandt den mange ligesaa fattige Dvæle, som jeg. Hvis jeg gjorde mig Umage med at rage mellem gamle Pergamenter, fandt jeg maaskee ogsaa et Stammetræ med en Green, som min Dvift paaefede til.

Gasparo.

Og naar der intet var, saa kunde du giøre dig et selv. Du har jo lært at tegne. Har du ikke?

Giuseppe.

Jo, baade at tegne og at skrive. Det er meer, end du kan rose dig af, Gasparo!

Gasparo.

Men hvad har du ellers lært? Du gjør Vers; men det skal man jo ikke lære, det maa komme af sig selv. Præst er du heller ikke.

Giuseppe.

Præst kunde jeg ikke blive, uden at være Munk; og Munk kunde jeg ikke være, naar jeg vilde være Egtemand. Og det er just det, jeg i lang Tid har studeret allermest paa.

Gasparo.

Hvi blev du da ikke Procurator?

Giuseppe.

Jeg er af et fredeligt Sind, jeg gidder ikke levet af Andres Trætte.

Gasparo.

Saa kunde du jo mægle Fred.

Giuseppe.

Fred? * Det faaer man ikke Noget for.

Gasparo.

Hvi blev du da ikke Doctor?

Giuseppe.

Det er jeg, Doctor for de Sunde, jeg er Poet.

Gasparo.

Uden Fortrydelse, hvad duer du ellers til?

Giuseppe.

Til at glæde mig over Guds Natur, Gasparo! til at nyde det Skønne med Smag og Behag, hade det Onde, elske det Gode — og især en deilig Pige, som — mirabile dictu — er din egen Datter.

Gasparo.

Ja, jeg veed det, min gode Giuseppe! og det er paa Grund heraf, jeg er saa fri at spørge dig om dine Udsigter, hvilke, som jeg nu hører, fuldkommen svare til Indsigterne. Hvad gaaer du da og vimser efter, og sætter den stakkels Pige Iluer i Hovedet? Hvis jeg var en velhavende Mand og kunde føde jer begge, fik det saa være; men det er ikke Tilfældet. Og Ingenting kan du. Ikke engang til at være Theaterdigter duede du. Hellige Jomfru! ikke engang til det. Jeg raader dig altsaa som Ven: bliv fra mit Huus, forstyr ikke min Arnes Ro, gør ikke min Datter ulykkelig — eller, ved den hellige Januarius, jeg render dig min Riøffenkniv ser Tommer ind i Livet. Nu har jeg ærlig og oprigtig sagt dig min Mening, og hvad du har at vente. Farvel, Giuseppe!

Gaaer.

Giuseppe opbragt.

(Mel. Prøv du kun oftere etc.)

Ja, vov du kun igjen

Med Kniven mig at true.

Du snart skal see, min Ven!

Hvordan det dig vil gaae.

Jeg paa min Ustyld stoler,
 Din Stoltthed skal jeg knække.
 Paa Kaarde, paa Pistoler,
 Der kan vi prøves begge;
 Jeg fordrer dig,
 I Fald du mig
 I No ei lader gaae.

I en kiærlig Tone.

O lad, min elskte Pige!
 Derfor ei Modet vige.
 Vi snart forenede
 Bort Dnske skal opnaae.

Rosalia kommer.

Giuseppe.

Ha, Rosalia! din Fader har viist mig Døren; men
 saasandt jeg lever —

Rosalia lystig.

Hvad er det at bryde sig om? Maatte han ikke vise
 dig den Dør, du skal ind ad?

Giuseppe.

Du er munter? du spoger? Ha! du elsker mig ikke meer.

Rosalia.

Saa! vær du ogsaa haard og urimelig; det klæder dig
 godt. Men jeg skal sige dig, hvorfor jeg er saa fornoiet:
 jeg har havt en Drom, som allerede halvt er gaaet i
 Opfyldelse.

Giuseppe.

Hvorledes?

Rosalia.

See kun det Sibylle-Tempel deroppe paa Klippen, hvor
 vi saa tidt have siddet sammen, og seet ud over det herlige

Landskab, og det skønne Vandfald, som skummer ned i
 Afgrunden.

Giuseppe.

Ja, det seer jeg hver Dag, men hvad kan det
 hjælpe mig?

Rosalia.

Har du ikke selv fortalt, at disse Sibyller vare gamle
 Koner, som kom og fortalte Menneffene deres tilkommende
 Skiebne?

Giuseppe.

Ja, det troede vore Forfædre.

Rosalia.

Vore Forfædre vidste nok, hvad de gjorde.

Giuseppe.

Men siig mig dog —

Rosalia.

Jeg havde selv forleden Besøg af en saadan gammel Kone.

(Melodie af Landsbypigen.)

Engang en Morgen

Laae jeg i Græsset,

Hiertet af Sorgen

Inderlig presset.

Da aabenbared sig

Eldgammel Liv.

Hun mon fremtræde

Med Haar til Hælen,

Hun spaaede Glæde

Mig for mit Liv.

Men hvad hun sagde

Evandt for mit Dre.

Ei hvad hun talte

Kunde jeg høre.

Hun mig velsigned,
 Rakte mig Haand.
 Hurtig jeg vaagned,
 Fro var min Aand.
 Jeg troer paa Drømmen,
 Den var ei Tant;
 Den gamle Qvinde
 Spaaede mig sandt.

Giuseppe.

Og denne Drøm er allerede halvt gaaet i Opfyldelse?

Rosalia.

Ja! ellers vilde jeg ikke fortælle dig den. Her er kommen en Lord directe fra England, saa rig, at han ikke veed, hvad han skal gjøre med alle sine Penge. Han har flere tusinde Scudi at leve af om Dagen. Han reiser derfor omkring, for at stille sig ved dem; og det var Synd Andet, end at hielpe ham. Nu maa du see at røre hans Hierte, du maa forfatte et Digt til hans Velkomst. Kan du ikke nok det?

Giuseppe.

Himmel, Rosalia! jeg har et heelt Forraad af slige. I Florents kom der ingen Fremmed af Betydighed, uden at jeg jo bragte ham en Sonet, hvori Arnoen glædede sig over at see ham ved sine Bredder. Og det indbragte mig mangen god Scudo.

Rosalia glad.

Det var herligt. En af dem kan du meget godt bruge. Du behøver slet ikke at skrive den om, men kun at radere lidt i Arnoen, og gjøre det om til Anio. Saadan, siger du jo, hed Teverone i gamle Dage. Det gaaer let, det klinger jo næsten eens. Og saa skal du see, han gjør nok vor Lykke. Hvad er det for ham? Maa det ikke glæde

ham, at lyksaliggjøre et Par unge Mennesker med hvad han har for meget en eneste Dag?

Giuseppe.

Ja, det lader rigtig nok saa. Bare han ikke var saa rig!

Rosalia.

Hvorfor?

Giuseppe.

For saa er han vist ogsaa gierrig.

Rosalia.

Nei, man forsikrer, at han skal øde sine Penge paa alle mulige Narrestreger.

Giuseppe.

Ja, det troer jeg gjerne; men Ulykken er, det er ingen Narrestreg at bidrage til sine Medmenneskers Lyksalighed. Men lad det gaae, som det vil; jeg er dog lykkelig, thi du elsker mig.

(Mel. Nu den søde No vi nyde.)

Giuseppe.

Elskovs søde Fryd vi nyde,

Angst og Kummer er forjaget.

Du, som har min Siæl indtaget!

Bei til dig mit Hierte fandt.

Rosalia.

Glæden vil sin Blomst os byde,

Ikke vi fortvivle ville.

Ei forladt os har Sibylle;

Nei, min Drom var ikke Tant.

Begge.

Oldtids ædle Prophetinde,

Som saa nær har sat dit Stempel!

Nabn os dette Lyffens Tempel,

Som i Secler ei forsvandt.

Rosalia.

Stille! der kommer Lorden med sin Søn, sin Kammer-tiener, sine to andre Tienere, sin franske, sin engelske Kof, og sin Kudst.

Giuseppe.

Han kommer jo ansættende, ligesom Cortez og Pizarro, da de opdagede America. For Fanden, han har dog ikke i Sinde at støde sin Flagstang ned i vor Grund, og erklære den for britisk Eiendom?

Rosalia.

Lad os træde tilside.

De gaae.

Lorden kommer med Søn og Følge. De synge: Rule, Britannia!
Han giver sine Folk et Bink, og de gaae.

Lorden til sin Søn.

Nu vil vi tale Italiensk, Eduard! for at øve os. Du har drevet det temmelig vidt i Italiensken; du taler hende endogsaa uden Accent. Men det skulde du ikke. Min English Accent aflægger jeg aldrig.

Eduard.

Men, fiære Fader! naar man dog taler et Sprog, synes mig, man bør gjøre det saa godt som muligt.

Lorden.

Det er impossible, min Søn! at tale et Sprog saa godt som muligt, for a stranger. Men vi vil disputere no more om det.

Eduard.

O, min Fader! jeg kan ikke sige Dem, hvor uendeligt jeg glæder mig ved at betræde denne classiske Grund.

Lorden.

Det glæder mig, min Søn! at det glæder dig. Jeg

frøgtede for, at du saaledes skulde være forelsket i dine gamle Mure fra the times of chivalry i Fountains Abbedie og i Oxford, at du skulde have no sense for den sande classiske Smag, min Søn!

Eduard.

O, jeg elsker dem begge, og mig tyffes, de lade sig slet ikke sammenligne.

Lorden.

Kun ved at sammenligne det Ene med det Andet, kommer man til den sande gode Smag, min Søn!

Eduard.

Men, kiære Fader! naar De giver et Diner med utallige kostelige Retter, sammenligner De jo heller ikke den ene Ret med den anden, men lader enhver gielde for hvad den er.

Lorden.

Der er stor difference between den aandelige og physiske Smag, min Søn!

Eduard.

Men den aandelige kan jo dog ikke være den physiske underordnet i Forskiellighed og Mangfoldighed.

Lorden.

Det glæder mig, at du i Oxford har lært at disputere, min Søn! men du skal ikke disputere med din Fader, min Søn!

Eduard.

O, jeg vil ikke disputere, jeg vil fornøie mig og nyde. Maatte jeg ikke ogsaa glæde mig i Fountains=Abbedie, hvor jeg tilbragte min lyffelige Barndom hos min Tante?

Lorden.

Og hvor du saae den lille Jenny, som du nu skal glemme.

Eduard.

Hvad hende angaaer, saa holder jeg mig til Deres Løfte: jeg skulde reise, for at glemme hende; og glemmer jeg hende ikke, saa faaer jeg hende til Rone, naar jeg kommer hjem.

Lorden.

Ja ja! lad os heller tale om de gamle Ruiner. Hun er ingen Ruin, hverken antik, eller modern.

Eduard.

Nei, Gud skee Lov! Men hun er en antik Skionhed og en sød modern Forpagterdatter.

Lorden.

Uden Adel og Penge. Men lad nu den Fugl flyve! Det er mig fiært, at du i dit romantiske Oxford har nydt en classisk education, der har lært dig at skatte de antike Mesterværker.

Eduard.

Men derfor skionner jeg ligesuldt paa det Romantiske. Og, fiære Fader! De ynder jo ogsaa Forskielligheden.

Lorden.

Nei, min Søn!

Eduard.

De sætter jo ogsaa det, at være Menneske og Cosmopolit, over Alt.

Lorden.

Nei, min Søn! saa var jeg en daarlig Englishman.

Eduard.

Men er ikke Deres største Fornoielse, at drage om fra Land til Land, og hvert Aar at nyde en anden Natur, en anden Omgivning?

Lorden.

Nei, min Søn! der har du reent misforstaaet mig.

Eduard.

Men har De ikke i de senere Aar været paa Island, i de nordamericanske Skove, i de peruvianske Biergværker, i Constantinopel, paa Toppen af Grimsel, og jeg veed ikke hvor?

Lorden.

To be sure, min Son! og alle disse Steder har jeg erobret som en true Englishman, ved at bringe mig selv med, og ved blot at giøre mig selv giældende.

Eduard.

Det begriber jeg ikke.

Lorden.

For tre Aar siden var jeg paa Island, seilet derop med mit eget Skib, the most excellent man kan ønske, kun at Matroserne nu glindse saa fede, som mine Væser i Yorkshire, fordi de have too little at bestille. Jeg lod mig bringe hoit op i en Fjeldkloft mellem Fjellerne, hvor der never before havde været Hedninger eller Christne. Her lod jeg mig et Huus opslaae, og gav mit Følge en dinner, der ikke kunde være bedre i Palais Royal i Paris. Saaledes har jeg ogsaa spist dybt under Jord i de peruvianske Biergværker, hvor vi brændte Kul for Kulde, mens deroppe der var en Hede af 32° Réaumur. I de americanske Skove har mine Folk tvunget nogle canibals til at spise Postei and Vol-au-vent. Saaledes har jeg overalt bragt England med, og hvor jeg var, har jeg stunget Rule, Britannia!

Eduard.

Nu ja! saa har De dog med denne uskyldige Fornøielse bidraget til at understøtte mange fattige Folk, som hialp Dem, og levede en Tid lang af at tilberede Deres Fester.

Lorden.

Det har jeg; men det var ikke derfor, jeg gjorde det, min Søn!

Eduard.

Men maa det dog ikke glæde den Rige, at hjælpe den Fattige?

Lorden.

Nei, min Søn!

Eduard alvorlig.

Kiære Fader! —

Lorden.

Forstaa mig ret: det maa bedrøve ham, fordi han ikke kan hjælpe tilstrækkeligt.

Eduard.

Kan en Rig ikke hjælpe en Fattig?

Lorden.

Naar jeg seiler paa mit Skib fra London til Livorno, og har taget Vand nok med for en Reise til Japan, saa har jeg mere Vand, end jeg behøver; men vilde jeg paa Veien faae Medlidenhed med den salte Sø, fordi den er salt, og lade alt mit ferske Vand flyde ud, for at gjøre Søen sød, da vilde jeg snart tomme mine Tønder, og Søen blev dog ligesaa bitter, som den havde været før.

Eduard.

Bliv ikke vred, kiære Fader! men det er en Sophisme, som —

Lorden.

En Rig kan ikke hjælpe Alle, og saa er det bedst, han hjælper slet Ingen; saa har den Gne det ikke værre, end den Anden. Desuden — hvilket Arbeid at være Fattigforstander og Almisfe-Uddeler!

Eduard.

Men hvo skal da hielpe den Fattige?

Lorden.

En Fattig kan bedre hielpe en Fattig, end en Rig kan giøre det. En Fattig er vant til at undvære, han er heller ikke overhængt fra Morgen til Aften. Folk taler saameget om rig Mands Penge, men de taler ikke om rig Mands Udgifter. Hvad koste ikke disse Reiser mig? Og det er nu engang min humour. For Resten, hvad Spil angaaer — jeg spiller aldrig, og taber aldrig i Spil; men Beddemaal og Veddeløb, det er min Videnskab. Det svier endnu i min Lomme de sidste 30,000 Pounds, jeg tabte til Sir William om de to paddocks — Skrubtudser i Haugen — hvilken af dem der kunde springe længst. Hans vandt, skøndt den var tykket. Og nu mit Naturalieecabinet! Hvor meget maatte jeg ikke betale sidst for mit Monstrum i Spiritus med de to Hoveder? Men glæd dig, min Søn! du er jo ogsaa en Elsker af Oldsager.

Eduard.

O, en overordenlig!

Lorden.

Beed du, hvorfor jeg i Dag er ført ud med dig til Tivoli?

Eduard.

For at see den deilige Egn: Bandsfaldet, Mærens Villa, Horatses Bad —

Lorden.

Ba, ba, ba! Af slige Smaating har jeg seet saameget. Naar man har staaet ved Niagara, en Cascade, saa bred som Canalen og saa høi som Taarnet i Straßburg, saa bryder man sig ikke meget om saadanne Bandsfald. Mærens Villa er god nok, men den er ganske forfalden, og lader sig ikke

transportere. Seer du derimod det lille Sibylle-Tempel af hvidt Marmor deroppe paa Klippen? Det er vel conserveret, fra de romerske Keiseres Tid. Det vil jeg kiope af Gieren, og transportere til min Park i Yorkshire.

Eduard leer forundret.

Nei, det var da morsomt! Pludselig alvorlig. Men det var dog Synd, at rove det fra sit Sted; saa var det ikke længer nær saa smukt.

Lorden.

Den største Fornoielse, min Son! er, at eie Noget, som ingen Anden har. Derpaa tænke vi English grandees Dag og Nat; og der er ingen større Glæde for os, end at erobre en Sielendhed fra den øvrige Verden. Der rinde disse fattige Diæble, disse Kunstnere og Lærde i alle cabinets and ateliers, og have det ligesaa godt, som en Mand af Stand. Tænk dig, hvilken Glæde det vilde være, at kiope det altsammen, og stille det op i mit Slot i Yorkshire. Men det have vi desværre ikke Raad til. Nu, saa maae vi giøre, hvad vi kan. Og jeg haaber snart at leve den Dag, at jeg efter Maaltidet paa en Promenade i min Park kan vise mit Selskab den bedst conserverede romerske Ruin paradere midt paa min bowlinggreen. Seer ud af Scenen. Men hvem kommer derhenne med et Papir i Haanden, og øver sig i at bukke for Træerne? Det er vist en pialtet Poet, som vil tigge, og bringer mig et Lyfkonfkningsvers; det er Mode hertilstands.

Eduard.

Derksom det er et smukt Vers, kiære Fader! saa maa man dog give ham Noget for det. Under De ikke Poesien?

Lorden.

Yes — den gamle, classiske. Horatius, Virgilius,

Ovidius — det var velhavende, fine Hofmænd. Ogsaa de franske: Corneille, Racine, Voltaire —

Eduard.

Men nu vore egne?

Lorden.

Why! — Addison — Dryden — og Naturmalerne. Men Poeterne ere sædvanlig nogle impertinente Knegte, som see fornemme Folk i Kortet og over Hovedet. Som nu denne Shakespear! var det ikke uforskammet? ingen Helt, eller Fyrste, eller Statsmand var der, som han ikke vovede at gjøre sig familiær med. Jeg holder meget meer af Malere, Billedhuggere og Architecter. De tie stille. Dem tage vi i vor Tieneste, og vi have Profit af deres Hænders Gierninger; de arbeide for os. Men Poeterne bruge Munden i eet væk, og ærgre os. Lad dem sulte!

Eduard.

Denne stakkels Fyr gjør vist ingen Fortræd. Han kommer saa ydmygt, og bukker saa dybt.

Lorden.

Det er det samme. Slangen krummer sig ogsaa, for den stikker.

Giuseppe kommer bukkende.

Eccellenzas ydmygte Tiener! Neppe havde Famas hundrede Tunger bragt os den Efterretning, at Eccellenza, som en Stormand, det ædelmodig ynder Kunster og Viden- skaber, var kommen her til det gamle Tibur, og at Stedet saaledes efter 2000 Aars Forløb havde faaet sin Mæcen igien — før jeg i dette ringe Digt søgte at udtrykke mine Tanker og Følelser i denne Anledning. Men — om ogsaa Mæcen er staaet atter op af Gravens Mørke, saa er Horats dog endnu steendød. Og hvorvel han havde Ret i at sige:

»Non omnis moriar», saa meente han det dog neppe paa den Maade, at jeg Uværdige skulde blive hans Eftermand. Han rækker Lorden et Papir.

Lorden.

Nei, det troer jeg heller ikke. Na, Eduard! læs du mig Digtet høit for; du har en god Udtale i Italiensken.

Giuseppe.

Hvad Udtalen og Udtryffene angaaer, saa have Mylords det Fortrin, at De paa den venstkabeligste Maade forene to Nationer.

Eduard modtager Papiret.

Giuseppe.

Digtet er i Sonetform, i den Tone, hvori den udødelige Petrarca sang sin Kiærligheds Qual for den himmelske Laura.

Lorden leer.

Der ikke brød sig meget om hans Vers, og kun slet giengieldte hans phantastiske Drømmerier.

Giuseppe.

Eccellenza vil, som en viis og ædel Herre, med langt større Billighed modtage et langt svagere Forsøg.

Lorden.

Læs, min Søn!

Eduard læser:

Barbaren før kom til Italiens Riger
Blot for at plyndre, for at røve, stæle;
Og derfor Romeren saae helst hans Hæle,
Og haded ham, som Indianer Tiger.

Lorden opfarende.

Hvordan, uforkammede Knekt? Er I kommen her for at sige mig Grovheder?

Giuseppe forbauset.

Grovheder, Eccellenza? Tværtimod. Hør kun videre!
Det er lutter Complimenter.

Lorden forbittret.

Jeg vil ikke høre videre. Jeg er ikke kommen her for at plyndre, for at røve, for at stiale. When det lyffes mig at giøre et godt Kiøbmandskab, saa koster det mig mine Penge. Og I maa gierne sige, at jeg berøver Egnen sin skionneste Prydelse, naar jeg kan bevise, at det er min lovlige Eiendom.

Giuseppe stedsse forundret.

Men jeg forstaaer ikke — Behag dog at høre videre!

Lorden.

Jeg vil ikke høre videre. Jeg stialsver over mit hele Regeme. I er en uforsklammet Rnegt, som siger mig lige i Dinene, at jeg plyndrer, fordi jeg for en stor Sum skaffer mig en gammel Ruin, som I selv ikke forstaaer jer paa.

Giuseppe.

Hør mig dog, Eccellenza!

Lorden.

Go to the devil!

Gaaer.

Giuseppe forundret efter en Pause.

Det er den engelske Syge. Ikke sandt, min Herre! det er Spleen?

Eduard forlegen og forvirret.

Runde vel være.

Giuseppe.

Det er en Sygdom, Folk faaer, der har for mange Penge, for stor Stoltthed, for tyk Taage, for stærkt Øl og for fedt Drekfod. Alle disse Plager kiende vi ikke her-tillands.

Eduard.

Med Deres Tilladelse vil jeg dog læse Sonetten. Læser:

Barbaren før kom til Italiens Riger
Blot for at plyndre, for at røve, stiale;
Dg derfor Romeren saae helst hans Hæle,
Dg haded ham, som Indianer Tiger.

Men Sanggudinden, deiligste blandt Piger,
Har vundet ham, ved huldt for ham at kiæle.
Nu maa han gierne komme, gierne dvæle,
Han kun med Kundskab sig og Smag beriger.

Du ædle Lord! hør —

Standser.

Der staaer et Ord omskrevet; jeg veed ikke, om det skal
være Arno, eller Anio.

Giuseppe skjuler sin Forlegenhed.

Det er Anio, det Bandsfald, som styrter dernede under
Templet. Arno er en Flod, som flyder igiennem Florents.

Eduard med et ringeagtende Smil.

Ja, det veed jeg. Læser:

Du ædle Lord! hør Anios Bover suse
Til Beskømt dig en Sang, som jeg vil tyde.
Kun til det bedste Maal din Stræben sigter.

Du ynder den italienske Muse;
Dg af dit Fyldehorn du lader flyde
Huld Vederqvælgelse til Romas Digter.

Eduard putter Verset i Lommen, maaler Giuseppe med et stolt Blik,
og siger: Det Vers er ret smukt, min Ven! Der har De
en Guinee. Men det gjør mig, oprigtig talt, ondt for Dem,
at De over det elendige Tiggerhaandværk.

Giuseppe rast.

Saa sagte, saa sagte, min unge Herre! Vøgt Dem for at see alt for foragteligt paa mig. Af den Gamle kunde jeg taale det; af det Ansigt ventede jeg mig ikke Andet. Men De seer mig for ædel, for sølsom, for findrig ud; af Dem taaler jeg ingen Foragt.

Eduard.

Kan De negte, at det er Tiggeri?

Giuseppe.

Kalder De det ikke ogsaa Tiggeri, naar Bornene bede deres gamle Bedsteforældre om Kager og Syltetoi? Det er en Spøg, vi unge Italienere have med jer hovmodige, forsængelige Ultramontanere, der besøge os, for at faae nogle Lommefillinger til at tractere vore Kiærestes for. Men vi kunne meget godt undvære eders Penge. Vi behøve kun lidt; vi leve af Luften, den deilige himmelblaa Luft, der ikke tærer paa os. Det er meer, end I kunne sige. Lidt Brød faae vi altid; Druer og Dranger vore for os, som Olden og bittre Skovæbler for jer. Og dermed Basta!

Eduard.

Tag det Tredobbelte!

Giuseppe altid hidfigere.

Handen i Bold med Deres tredobbelte Fornærmelse! Nu vil jeg ikke have det, om det var tidobbelt. Jeg havde haabet at røre den gamle Gieks Hierte; han har jo Penge som Græs, og selv kan han ikke æde alt sit Græs. Jeg havde haabet, han skulde givet mig en lille Sum, at jeg kunde sætte Bo og holde Bryllup med min sødeste Rosalia. Men jeg sagde hende det nok. Dersom vi vare to udstoppede Crocodiller, sagde jeg, to Skrubbudser, eller Heste, der skulde løbe til Bedst, saa spendeerte han Penge paa os i Pundeviis; men nu ere vi desværre kun to Mennesker. — Lad saa være!

Behold Deres Guineer, Mylord! men behold ogsaa Deres
 Skieldsord, og naar De reiser til Italien igien, saa lær
 først at kiende Italieneren ret, før De foragter ham.

(Mel. Staa lidt, min Engel! der.)

Jeg er dog elsket sødt;
 Livet ei koldt og dødt
 Svinder i dette Land,
 Som ved en taaget Strand.
 Jeg ei min Skiebne frygter,
 Ei fra den Elste flygter.
 Man røver mig dog ikke
 De søde Smil og Blikke.
 Mig Amor ei bedrøver;
 Skiondt Plutus er der ei,
 Han mig ei Glæden røver,
 Der smiler paa min Bei.
 Selv Armod her er lystig;
 Fryd faaer man ei for Penge.
 Den Muntre let er trostig,
 Den Brantne kan sig hænge!

I Engeland

Bed Themsens Strand

Skeer det saa fielden ei.
 Mig Amor ei bedrøver;
 Skiondt Plutus er der ei,
 Han mig ei Glæden røver,
 Der smiler paa min Bei.

Gaaer.

Eduard.

Han har Ret, det stakkels unge Menneſke! Jeg hviler
 ikke, før jeg har gjort det godt igien.

Gaaer.

Gasparo og Filadelfo komme fra den anden Side.

Filadelfo lystig.

Nu, min gode Gasparo! min Kammerat og Landsmand fra det evighyndige Napoli! — thi hvad er al Verdens Stæder mod vor Fødestad? hvilken Helgen kan sammenlignes med vor hellige Januarius, hvilken Lystigmager med vor gamle ærlige Pulcinel?

Gasparo vranten.

Filadelfo! det er ugudeligt, at nævne de to Navne i eet Aandedræt.

Filadelfo.

Paa ingen Maade. Corrig og Glæde de vandre tilhobe, og før Carnevalet begynder, slaaer Gieffen sig først ret løs. I Birkeligheden kommer altid Pulcinel for Sanct Januarius; men jeg sætter ham overst, af pure Devotion.

Gasparo.

Jeg begriber ikke, hvor du kan være i saa godt Lune, da du dog Intet har, og alle dine Forsøg paa at gjøre din Lykke ere strandede.

Filadelfo.

Det er sandt, min Lykke strandede; men var det dog ei en Lykke, at jeg selv blev reddet fra Skibbrudet? Og have ikke mange lykkelige Folk havt den store Ulykke i deres Lykke, at de selv sank til Bunds med Mand og Muus?

Gasparo.

Det forstaaer jeg ikke, det er mig for høit.

Filadelfo.

Ja, der er saameget, du ikke forstaaer.

Gasparo.

Saa meget forstaaer jeg, at du er en fattig Diævel.

Filadelfo.

Fattig er jeg, Diævel kan du selv være. Vel sandt, jeg gjorde min store Tour giennem Europa først som Gips-sælger, siden som Conditor, paa en Tid, da Verden endnu ikke vidste at vurdere vore Talenter. Paa Billedhuggeri forstode de sig dengang ikke videre, end at de selv huggede hverandre i Næse og Mund; og jeg kunde mangen Dag løbe omkring med Brættet paa mit Hoved, fuldt af Apoller, Minerver, Gratier og Voltairer, uden at sælge Andet, end et Par af de grønne Gipspapagøier, der fulgte med for Selskabs Skyld. Men jeg var dog glad; jeg saae mig om i Verden; det tørre Brød havde jeg, hvor jeg kom, og jeg fandt altid saa meget Vand, at jeg kunde lædste min Tørst.

Gasparo.

Du havde ikke havt nødig at gjøre dig saa stor Uleilighed, for at blive sat paa Vand og Brød. Og meget mere har du ikke endnu. Du har bosat dig i denne lille By, i den forfaldne Kønne, du arvede efter din Morbroder, dyrker med stor Anstrengelse den Emule Jord, for at leve — og dog er du fornoiet!

Filadelfo leer.

Ja, er det ikke ærgerligt? Men hvad kommer Velstand Fornoielsen ved? Veed du ikke, at tidt ere de rigeste Følk de allernavnest, og ofte leer Armoden saa høit i Hytten, at Ruderne briste?

Gasparo.

De briste ikke deraf, din Tøsse! De fattige Diævle have ikke Raad til at lade sætte andre ind igjen, naar de gamle gaae itu.

Filadelfo.

Du er forbandet gnaven i Dag, Gasparo! man skulde troe, du havde vundet det store Lod i Lotteriet.

Gasparo.

Nei, det er, fordi den forbiſtrede Poet har ærgret mig med at frie til min Datter.

Filadelfo.

Men du har jo tidt ſagt, at du Intet vilde have derimod, hvis du var i Stand til at føde dem begge.

Gasparo.

Gud hielp mig, jeg kan neppe føde mig ſelv.

Filadelfo.

Om du kan føde dig ſelv, veed jeg ikke; men at du kan fæde dig ſelv, — det er der Vidner paa.

Gasparo.

Det ligger i min Conſtitution. Mange Uedere ere ſaa tynde ſom Svoveltiſter, og mange Faſtere blive tykke af Luften, ligesom Balloner. Jeg troer, det maa ligge i Vandet; jeg frygter, det er Battersot, af den daglige Sorg og Uergreſe.

Filadelfo.

Nei, Vand er det ikke; du drikker jo med dine Gieſter af din egen Viin, og her i Italien behøve Berterne ikke at ſpæde Vinen med Vand, den er ſlet nok alligevel.

Gasparo vred.

Lad nu være med det kiedſommelige Drilleri, eller ved den hellige Jomfru —

Filadelfo.

Gasparo! ſaa ſandt den hellige Jomfru hielp mig, jeg bringer dig et Glædesbud; men jeg veed nok, det hjælper ikke, du bliver ikke fornoiet for det.

Gasparo.

Hvad er det? Du ſeer alvorlig ud — hvad har du paa Hjertet at ſige mig? hvad er det?

Filadelfo.

Har du ikke hørt, at her er kommen en rig Lord?

Gasparo.

Al! den Barbar under mig ikke en Pavolo at fortjene. Han har baade sin franske og sin engelske Kof med, og slaar Brag paa vort Kiøkken.

Filadelfo.

Men han vil kjøbe Noget af dig, som kan giøre dig til en rig Mand.

Gasparo.

Gud hielp mig! min hele Eiendom er ikke tusinde Scudi værd, og naar jeg solgte den, hvad skulde jeg saa siden leve af?

Filadelfo.

Men hører ikke det gamle Tempel deroppe dig til? Staaer det ikke paa din Grund?

Gasparo.

Jo, det er sandt. Men hvem vil kjøbe det? Hvad fik jeg for den Smule Marmorsteen? og hvo vilde transportere det langt herfra?

Filadelfo.

Lorden.

Gasparo.

Hvad for Noget? vil han kjøbe Templet af mig, og transportere Stenene bort?

Filadelfo.

Just derfor er han kommen.

Gasparo.

Jeg er en lykkelig Mand! Omfavner ham. Filadelfo! Kiære Broder i Liv og Død! Tak, fordi du bragte mig denne Tidende. Du skal spise hos mig til Middag. Hvad vil han med de Marmorstene? Det er rigtig nok deiligt fint

Marmor. Vil han bygge sig et Lysthuus i England, og kommer nu for at hente Stenene her? Hvad mener du jeg kan forlange derfor? 100 Scudi?

Filadelfo.

Dosmer, med din Tilladelse! Tænkte jeg det ikke nok? Var det nu ikke godt, at her er et Menneſke, der er ligesaa bereist, og kiender Verden ligesaa godt, som denne Englænder?

Gasparo.

Hvad ſkal jeg da forlange? 1000 Scudi?

Filadelfo.

Dosmer igien, med din Tilladelse!

Gasparo.

Kiære Broder! Dosmer ſaa tidt, du vil, paa den Maade. Hvad ſkal jeg forlange?

Filadelfo.

Nu, du 10,000 Gange Dosmer! 10,000 Pund Sterling ſkal du forlange.

Gasparo.

Menneſke! er du gal?

Filadelfo.

Nei, jeg er klog; men du er uvidende, og forſtaaer dig ikke paa din egen Fordeel.

Gasparo.

Kiære Broder! dersom du ikke er gal, ſaa gjør du mig gal — af Glæde.

Filadelfo.

Ja, tænkte jeg ikke nok, at Glæden vilde tage den gale Retning? 10,000 Pund Sterling kan du vinde, men ret fornuftig glad kan du ikke blive.

Gasparo.

Aa, jo jeg kan! aa, jo jeg kan, fiære Broder! Men
flig mig dog, hvorfor vil han betale faa meget?

Filadelfo.

Af tre Grunde: først fordi han er en Nar; for det
Andet fordi han er uhyre rig; for det Tredie fordi dette
Tempel er en af de skionnefte og bedst vedligeholdte Oldtids-
levninger i Italien.

Gasparo.

Det var Fanden!

Filadelfo seer ud af Scenen.

Der kommer Manden. Lad mig nu tale med ham paa
dine Begne.

Gasparo.

Nei, jeg skal nok selv tale min Sag.

Filadelfo.

Men —

Gasparo.

Jeg er intet Barn. Vær du rolig for mig.

Filadelfo.

Men du forstaaer dig jo ikke paa det. Veed du, hvad
et Sibylle-Tempel er?

Gasparo.

Det er Noget, man faaer 10,000 Pund Sterling for;
det er nok. Du kan hielpe mig, naar du seer, det kniber;
men jeg behøver ingen Formynder.

Filadelfo.

Er det Taffen, jeg skal have?

Gasparo.

Det er Taffen, fordi du skieldte mig ud. Du skal see,
jeg er ingen Døsmer.

Lorden kommer.

Lorden affides.

Der er den Mand, som eier Templet. Nu maa jeg prøve ham lidt, om jeg kan faae det for Røverkjøb; for han veed Ganden ikke, hvad et saadant Tempel er værd. Goit. God Morgen, kiære Ven! hvorledes gaaer det? Boer De her, med Forlov?

Gasparo mut.

Ja, det er mit Ofterie, Mylord! Men der leve vi paa Italiensf; det er ikke Noget for Dem, det veed jeg nok.

Lorden.

Hvad det angaaer, min kiære Ven! saa har jeg min egen Theorie: jeg spiser af mit eget Kiøffen, men derfor betaler jeg dog Berterne, hvor jeg er, alligevel.

Gasparo bukkende.

Det er en meget god Theorie, Mylord! og endnu bedre Pragis. Men De boer jo ikke hos mig.

Lorden.

Vi ere Naboer, og De er den Nærmeste til min Opmærksomhed.

Gasparo.

Jeg takker skyldigst.

Lorden.

De har vel ikke meget at leve af, Master Gasparo? De er vel en fattig Mand?

Gasparo.

Hvor rig er De, Mylord? Siig mig først det, saa skal jeg siige Dem, hvor fattig jeg er.

Filadelfo sagte.

Tag dig i Agt for at støde ham for Hovedet.

Gasparo ligesaa.

Det er ham, som maa tage sig i Agt; han vil have Noget af mig.

Lorden.

Bliv ikke vred, kiære Ven! Jeg spørger kun saa. Man reiser jo for at informere sig. Her boe ikke mange Folk i Livoli; Deres Huus seer lidt forfaldent ud, og Deres Formue kan ikke være stor. Den indskrænker sig, saavidt jeg har hørt, til den lille Hauge, Mark og Eng — og Klippen derhenne ved Cascaden.

Gasparo.

Ja, men det gaaer mig med den Klippe, som Indbyggerne i nogle forfaldne Rønner i England, Mylord! der sende flere Deputerede til Parlamentet, medens hele store Stæder ikke sende en eneste.

Lorden.

Ei, ei! min Kiære! De er jo vel bevandret i vore Affairer.

Gasparo.

Ja, jeg læser Aviserne iblandt.

Filadelfo sagte.

Det vil sige: jeg læser dem for dig.

Lorden.

Og hvori bestaaer den Liighed?

Gasparo.

Seer De det lille Tempel deroppe paa Klippen, Mylord?

Lorden.

Ja, det seer jeg meget godt. Hvad er det for et Tempel? Det er dog ingen rotten borough?

Gasparo.

Nei, det er et Sibylle-Tempel.

Lorden.

Og fiender De Noget til disse Sibyller? Hvem var Sibylle?

Gasparo forlegen.

Hvem Sibylle var? — Nu, Sibylle kaldes man jo endnu hver gammel Hex eller Spaaqvinde. Hedningerne dyrkede dem; men da man fik bedre Forstand, brændte man dem. Han blinker til Filadelfo.

Filadelfo.

O, min Ven veed meget godt, at de vare hellige Qvinder, som spaaede Romerstatens Vel og Bæ i dens første Tider; hvis Spaadomme bleve glemte i Hælvningen under Capitolium, og da de uslykkeligviis brændte der, samlede man dem tildeels paa ny.

Gasparo.

Ja, det veed jeg meget godt.

Filadelfo.

Han veed meget godt, at den cumæiske Sibylle kom til Kong Tarquinius Priscus —

Gasparo.

Skulde jeg ikke vide det?

Filadelfo.

Og bød Kongen ni Pergamentruller med Spaadomme for ni hundrede Guldstykker. Da han fandt det for dyrt, fastede hun de tre paa Jlden, og bød ham de seks overblevne for samme Priis; derpaa de sidste tre, hvilke han skyndte sig at kjøbe, for ei at miste dem alle.

Gasparo.

Ja, det duer ikke at tinge, naar man vil kjøbe Noget, der har tilhørt de gamle Sibyller.

Filadelfo.

Min Ven veed meget godt — i det mindste burde han vide det — at vi, efter vor ægtchristelige catholske Religion, regne Sibyllerne med til de hellige Propheter, og at den guddommelige Michael Angelo har forevigt sit Genie ved at male nogle af dem i det pavelige sirtinske Capel i Rom.

Lorden.

Naa, saa det veed han altsammen?

Gasparo.

Ja, det veed jeg meget godt.

Lorden.

Master Gasparo! jeg kunde nok have Lyst at kiobe dette Tempel. Det er en Grille, et Tilfælde, der ikke træffer ind eengang i fem hundrede Aar. Jeg vil kiobe det, and transportere det til min English Park i Yorkshire. Det havde De aldrig kunnet vente; der er ingen anden Kiober til denne Vare, end jeg, og jeg hoper, De forlanger ikke for meget for det, hvorfor De ellers ikke fik en Skilling.

Gasparo.

Jeg maa svare Dem med Deres egne Ord, Mylord! De kan kalde det en Grille, men jeg har slet ikke Lyst til at sælge mit Tempel. En saadan Skat finder De ikke igien i 500 Aar; jeg elsker det, og det forskionner min Fædreneklipe. En saadan Sielsheden havde De aldrig kunnet vente. Der er ingen anden Sælger af denne Vare, end jeg, og jeg haaber, De vil ikke knibe for meget paa Deres Penge, der ikke nytter Dem til Noget, naar De ikke giver dem ud.

Lorden.

Naa, hvad vil De da have, Master Gasparo! for Deres Tempel?

Gasparo.

Den første og sidste Priis er 10,000 Pund Sterling.
Lorden.

Top! dem skal De faae. Jeg vil ikke tinge med Dem. Havde De forlangt 100 Pounds, saa havde jeg gjort det; men siden De forlanger 10,000, seer jeg, at De er en Kiender. Vil De følge mig i mit Logis, saa vil vi strax skrive Contracten.

Gasparo.

Med Fornoielse, Mylord!

Lorden gaaer.

Gasparo.

Gaaer du med, Filadelfo! og skriver under til Bitterlighed?

Filadelfo.

Gierne. Jeg faaer nok ogsaa skrive for dig med paa-holden Pen?

Gasparo.

Jeg skriver mit Navn flydende. Det er Alt, hvad her behøves.

Filadelfo.

Du faaer et godt Honorar for det Manuscript.

Gasparo.

Gjør mig den Tieneste, at gaae med Lorden, og opsæt Contracten. Jeg kommer strax og skriver under. Der er min Datter; jeg maa først tale et Par Ord med hende.

Filadelfo gaaer.

Rosalia iler ham glad i Møde.

Al, kære Fader! jeg lykønsker dig og os alle. Nu hører jeg da, du bliver snart en rig Mand.

Gasparo vranten.

Det har jeg længe været uden at vide det, Rosalia!

Rosalia.

Men nu veed du det. Glæd dig nu!

Gasparo.

Glæd dig! Det er let sagt. Det er det Samme, som at opfordre et Menneske til at dandse, hvis Been ere blevne stive af Alderdom.

Rosalia.

Du er en Mand paa 55 Aar, og befinder dig fuldkommen vel; du kan endnu nyde mange Glæder i Verden.

Gasparo.

Men tænk dig, hvilke Glæder jeg kunde have nydt, hvis disse foregaaende 55 Aar ikke vare henrundne i Møie og Besværlighed; hvis jeg havde været saa lykkelig, som jeg er nu.

Rosalia.

Er det værd at græmme sig over det?

Gasparo.

Jeg kunde som et ungt Menneske ladet mig baronifere, kjøbt mig et prægtigt Palads i Rom, ægtet en fornem Dame, og blevet Senator maaskee.

Rosalia.

Men saa havde din stakkels Rosalia jo aldrig seet Lyset.

Gasparo.

Saa havde jeg faaet andre Børn, der havde været lykkeligere, end du.

Rosalia.

O, jeg klager slet ikke over min Lykke. Nu er der da Intet i Veien for Giuseppes og mit Giftermaal. Nu har du da nok, for at føde os allesammen.

Gasparo.

Er du forrykt, Pige? Troer du, at jeg i min nærværende Stilling finder mig i, at du ægter den Brakker?

Rosalia.

Hvordan? tillader du mig ikke at faae Giuseppe?

Gasparo.

Nei, aldeles ikke.

Rosalia grædende.

Men har du ikke selv sagt, at naar du havde nok til os alle —

Gasparo.

Ja, det var talt som Giestgiver — men det er jeg ikke meer. Som Giestgiver har jeg nu for meget; som en fornem Mand maa jeg vogte mig for at faae for lidt.

Rosalia.

Hellige Jomfru! din Lykke bringer mig til Fortvivlelse. Hvad har du da i Sinde?

Gasparo.

For det første tage vi til Rom, og der kjober jeg mig et prægtigt Huus.

Rosalia.

Hvordan? jeg skal forlade min Fødeegn og det herlige Landskab, for at sidde mellem Murene i den øde Campagna?

Gasparo.

Og saa maae du og Beatrice gaae i Skole.

Rosalia.

Hvad for Noget?

Gasparo.

Ja, I maa lære Noget. Det stikker sig ikke, at jeg har saa uvidende Piger i mit Huus.

Rosalia hulker og græder.

Hvordan? jeg skal gaae i Skole i Stedet for at gifte mig? Stamper. Der bliver ikke Noget af, siger jeg dig. Jeg vil ikke lære meer, end jeg veed.

Gasparo.

Men du veed jo Ingenting.

Rosalia hidsig fortvivlet.

Det er nok! De fornemme romerske Damer vide slet ikke meer. Du veed selv ikke meer. Jeg veed nok: jeg veed, at Gierrigheds-Diævelen er fareet i dig, siden du blev en rig Mand.

Gasparo.

Du tager feil, mit Barn! jeg har altid været saaledes.

Rosalia.

Ja, der talte du et sandt Ord.

Gasparo.

Det vil sige, i Ordets fornuftige Betydning: en god Huusholder. Jeg har hidtil slaaet mig knapt igiennem; og det er et stort Spørgsmaal, om det ikke vil blive knappere for os i Fremtiden. Mange af Pengene ville gaae med til Huusholdet; af Renten for det Dvrige skulle vi leve — paa den store Gud. Den udvortes Pragt nodet os maaskee til endnu større indvortes Indskrænkninger. Vi have hidtil levet godt inden egne Døre; men naar vi skal have Selskab og fiøre i Corsoen med prægtig Equipage, Rudst og Tienere bag paa, hver Aften, saa komme vi til at nøies med lidt Jis og Sukkervand.

Rosalia græder.

Det er jo gyseligt.

Gasparo.

En Ting, som jeg har misundt min rige Næste, saalænge jeg levede, maa jeg ogsaa nødvendig skaffe mig, for jeg doer; det koste, hvad det vil.

Rosalia.

Hvad er det?

Gasparo.

Det er et kostbart Marmormonument med mit Contrastei i overnaturlig Størrelse, i den Kirke, hvor jeg bliver begravet. Det skylder jeg mig selv og mit gode Rygte. Og det maa jeg sætte mig selv i levende Live; thi naar jeg er død, sørger hverken Hund eller Kat over mig.

Rosalia.

Det er utafnemmeligt af dem; for du har været en bedre Fader mod Hund og Kat, end mod mig.

Gasparo.

Du seer altsaa, at her maa bruges en fornuftig Oeconomie; og Giuseppe maa du reent slaae dig af Tanterne.

(Melodie af Landsbypigen.)

Bed jer To at sammengive,
 Skam jeg vilde mig indlægge.
 Tjantede, forkeerte Begge,
 Hvilket udvalgt Egtepar!
 Dumme Børn I fik i Tiden;
 Men ei nok, hvad skete siden?
 Ogsaa disse giftes vilde,
 Og man saae, skændt alt for silde,
 Aber, Tøsser i en Mængde,
 Som af dem formeret var.
 Hvad blev Følgen? Mon vel tier
 Dermed Sandhedens Prophet?
 Berden fyldtes af Genier,
 Versmagere, Poeter.
 Og for disse Narrerier
 Jeg alene Skylden bar.

Gaaer.

Rosalia.

Gud, hvilken Ulykke! — Der kommer Beatrice; nu vil jeg dog see, om der Intet er i Stand til at smelte hendes Phlegma.

Beatrice kommer.

Er du der, Rosalia? Jeg har ledt efter dig.

Rosalia.

Ledt efter mig? virkelig? hvor?

Beatrice.

I den anden Stue.

Rosalia sagte.

Jeg kunde nok vide, Søgningen gif ikke langt. Gøit. Vilde du mig Noget?

Beatrice.

Nei; men jeg har Ingenting at bestille, og saa vilde jeg kun see —

Rosalia.

Om jeg heller Intet havde at bestille? Nei, jeg har Intet meer at bestille i denne Verden, Beatrice!

Beatrice.

Nu, det var jo godt.

Rosalia.

Er det godt?

Beatrice.

Å! ja! det er saa rart at sidde saadan ret i No paa Bænken derhenne ved Cascaden.

Rosalia spodse.

Men mig synes dog, det Vand gjør for mange Spectacler.

Beatrice.

Ja, det var jo rigtig nok bedre, hvis det flød noget ordenligere. Men der er saa deiligt koldt.

Rosalia.

Og der kan man ret sidde i dette dolce far niente, som de Fremmede misunde os.

Beatrice sukker.

Ja, det er ogsaa den allerstørste Fornøielse i Verden.

Rosalia.

Men, Beatrice! veed du den Lykke, der er vederfareet os?

Beatrice.

Nei.

Rosalia.

Min Fader har solgt Ruinen derhenne til en rig Lord for 10,000 Pund Sterling.

Beatrice.

Saa? Hvor meget er det i vore Penge?

Rosalia.

50,000 Scudi.

Beatrice.

Det var mange Penge.

Rosalia.

Og nu ere vi da lykkelige.

Beatrice.

Det var jo godt.

Rosalia.

Men han vil ikke tillade mig at faae Giuseppe til Mand.

Beatrice.

Det var jo slemt.

Rosalia.

Og tænk dig — nu skal vi To, du og jeg, ind til Rom, og gaae i Skole paa vore gamle Dage.

Beatrice.

Det var jo godt.

Rosalia.

Var det godt? Gidder du lært Nogeting?

Beatrice.

Nei.

Rosalia.

Hvor kan du da sige, at det er godt?

Beatrice.

Man behøver jo ikke at lære Noget, fordi man gaaer i Skole.

Rosalia.

Det er ogsaa sandt; det har jeg ikke tænkt paa.

Beatrice.

Skal vi saa gaae hen og sætte os paa Bænken?

Rosalia sagte.

Nei, det er ikke til at holde ud.

Beatrice.

Der er saa deiligt kølt.

Rosalia sagte.

Jeg vil dog endnu prøve det sidste Middel; virker det ikke, saa virker der intet. Goit. Tænk dig, Beatrice! vi skal heller ikke holde cœna meer, ikke spise til Aften.

Beatrice græder.

Rosalia sagte.

Det virkede. Goit. Hvorfor græder du?

Beatrice.

Jeg er saa bange for, at vi heller ikke faae Lov til at gaae i Seng om Natten.

Rosalia sagte.

Ak, Himmel! det var ikke for Aftensmaden, men blot for Sovnen. Goit. Jo, det kan den grusomme Fader dog ikke forbyde os.

Beatrice astørrer sine Taarer tilfreds.

Ja, lad os saa gaae hen og sætte os paa Bænken.

Rosalia.

Vil du allerede sove der?

Beatrice.

Der er saa deiligt kølt.

De gaae.

Signore Alberto Gravini kommer med Filadelfo.

Filadelfo.

Signore Alberto! har jeg virkelig den Lykke at see Dem igien? Al, De mindes mig vel ikke meer? Vi gif i Drengeskole sammen i Neapel, men siden dyrkede De Videnskaber og Kunster grundigt i Bologna, mens jeg Stakkel løb med Gipsbrættet paa Hovedet giennem Europa.

Signore Alberto.

Det var dog af Kiærlighed til Oldtidens Mesterværker, gode Filadelfo! hvilke du alt som Barn med mig beundrede, at du valgte denne Levevei.

Filadelfo.

Ja, det er sandt. Naar jeg gif med min Venus, min Mercur, min Minerva paa Hovedet, syntes mig slet ikke, de nedtyngede min Jæse. Det kom mig for, som om jeg fulgte Grækenlands og Roms Guder paa deres Erobringer i Nord, hvor de civiliserede Barbarerne. Og endnu — jeg kan ikke leve uden dem. Jeg er en fattig Bebersvend, som boer derhenne i den forfaldne Ronne; men hvis De gjør mig den Ære at besøge mig, Signore! — Bøhave vil De ikke finde meget af, men den mediceiske Venus staaer lige over for mit Fyrebord paa mit Skab, og den capitolske Jupiter luder venligt ned med sit tyktlokkede Hoved over Himmelen paa min Seng.

Signore Alberto.

Det traf sig heldigt, at du fandt din Arne paa et Sted, hvor saamange skionne Mindesmærker knyttede sig til Oldtiden.

Filadelfo.

Men, Signore Alberto! har De hørt det Søgebud, at Livoli i Dag mister en af sine skionneste Prydelser? Her er kommen en gal Englænder, som har kjøbt Sibylle-Templet af Giestgiveren for 10,000 Pund Sterling.

Signore Alberto.

Men man siger, at du har været med at slutte Kjøbet.

Filadelfo.

Da det dog skulde sælges, syntes mig, Lorden burde ikke have det for en Slig. Jeg gjorde det især for Bertens Datters og hendes Kiærestes Skyld; jeg tænkte ogsaa, Gasparo skulde lønnet mig for min Umage. Men nu er Gierrigheds-Diævelen reent faret i den fordømte Macaroni-Kof, og han vil slet ikke tillade den stakkels Pige at faae sin Kiæreste.

Signore Alberto.

Det truer jo her med en babylonisk Forstyrrelse. Det var godt, jeg kom.

Filadelfo.

Alf, Signore! De kan ikke forhindre det. I Morgen komme Arbeidsfolkene, for at rive Templet ned.

Signore Alberto.

Det forbyder jeg i Pavens Navn.

Filadelfo.

I Pavens Navn?

Signore Alberto.

Ja; jeg har her hans Helligheds Fuldmagt. I Florents gjorde jeg tilfældigviis Bekjendtskab med denne Herr

Engländer. Han fortalte mig sit Indfald, at ville købe Ruinen, og jeg veddede med ham om 10,000 Pund, at det ikke vilde lykkes ham.

Filadelfo.

Er det muligt?

Signore Alberto.

Det var mit Spøg. Jeg har ingen store Summer at vedde bort, og spiller aldrig Hazardspil. Men der var heller Intet at vove ved, for jeg vidste: Berten kan ikke bortsælge et Oldtidsmonument, som hører Staten til. Men da det indtræffer sjelden, at Rogen kommer for at købe Templer og slæbe til England, og da jeg frygtede, Berten i sin Uvidenhed skulde rive Stenene ned, for Ordren kom, skyndte jeg mig til hans Hellighed i Rom, for skriftligt at faae det nødvendige Forbud, og ilede hid.

Filadelfo.

O, det var guddommeligt! Naadige Herre! er det Dem om at gjøre, selv at bringe Orden dette Sørgebud?

Signore Alberto.

Nei, tværtimod; det sætter mig i Forlegenhed.

Filadelfo.

O, saa lad mig bringe ham Jobsposten, lad mig trøste ham med min falske Medlidenheds Pottestaar!

Signore Alberto smilende.

Er du saa skadesløs? Saaledes har jeg ikke kiendt dig før.

Filadelfo.

Alf, Signore! jeg er en underlig Fyr. Jeg har min Glæde af at hjælpe Ulykkelige, saavidt det staaer i mine svage Kræfter; jeg har et omt Hierte, og kan græde som et Barn med den Bedrøvede. Jeg er ikke haard, og onsker ingen Hevn over mine Fiender; men at støde en Nar i en Morter, som Salomon siger, skiondt jeg veed, det ikke hjælper,

at tage koldhiertet Egennytte og Forsængelighed ved Næsen —
o, deri er jeg en Nero, en sand Caligula. Denne Lord
besidder to slette Egenskaber, som ere meget Mode i vor
Tid: Odselhed for sig selv, og Gnidskhed mod Andre. Den
gamle gierrige Harpax i sin luvslidte Troie, med Nogle-
knippet ved Bæltet, var en reen Engel mod dette Slags
Gniere; thi han var affindig, stakkels Diævel, og negtede
ogsaa sig selv Alt, men disse moderne Egoister ville nyde
Alt paa alle Andres Bekostning. Der kommer han. Jeg
skal dryppe ham i hans eget Fædt.

Signore Alberto leer.

Kun ikke for slemt!

Gaaer.

Lorden kommer.

Filadelfo bukker dybt.

Jeg skulde underdanigst lykønske Eccellenza til Huus-
fiøbet, jeg mener Sibylle-Templet.

Lorden.

Mange Tak!

Filadelfo.

En saadan Huusflytning have vi ikke seet Mage til
her i Italien, siden det hellige Huus blev bragt til Voretto.
Men det var da Engle, der flyttede det; det var ingen
Sag for dem.

Lorden.

Her skal det ikke blive Diævel, min Kiære! men natur-
lige Menneſker.

Filadelfo.

Hellige Januarius! hvor forſkiellig er dog Menneſkets
Skiebne. Eccellenza flytter et heelt Tempel fra Italien til
England, og jeg vilde være lykkelig, hvis jeg kunde flytte
nogle hele Tagſtene hen paa min forſaldne Kønne.

Lorden.

Ja, saa forstieellig er Menneſkets Skiebne. Farvel, Master Filadelfo! Har De ikke ſeet min Søn? Jeg har givet ham Pengene til Berten Gaſparo, for ſtrag at afgjøre Riøbet.

Filadelfo.

Wilde Eccellenza maaskee ikke have den Raade, mod forſte Prioritet i mit Huus, at forſtrække mig med 20 Pund til de allernødvendigſte Reparationer?

Lorden.

Tilgiv, Master Filadelfo! det er mit Princip, aldrig at laane Penge ud; og en Mand af Characteer viger ikke fra ſine Grundſætninger.

Filadelfo.

Men mod forſte Prioritet?

Lorden.

Jeg reiſer ſnart bort, og kan ikke indlade mig i ſaadanne Affairer. Hold Dem til Deres gode Ven, min Kiære! ſom De hialp til den betydelige Sum. Havde De ikke været, ſaa havde jeg ſaaet Templet meget billigere.

Filadelfo.

Myſlord! De ſaaer det hverken billigt eller ubilligt; De ſaaer det ſlet ikke.

Lorden.

Hvad for Noget? Kommer De ikke ſelv og lykønſter mig til Huuskiøbet?

Filadelfo.

Jeg ſiger: jeg ſkulde lykønſte. Det er Imperfectum Conjunctivum, med Deres Herligheds Tilladelfe. Jeg ſkulde eller vilde lykønſte — hvis Templet var blevet Deres.

Lorden.

Naar jeg har betalt mine 10,000 Pounds, ſkal hverken Engle eller Dævle hindre mig i at flytte Templet.

Filadelfo.

Ja, naar De betalte de 10,000 Pund for Templet, saa kunde De kræve Baluta for Pengene.

Lorden.

For hvad skulde jeg ellers betale dem?

Filadelfo.

Til Signore Alberto Gravini for Jngenting. Har De ikke veddet med ham om andre 10,000 Pund, at De skulde faae Templet?

Lorden.

Veed De det? Godt! saa veed De ogsaa mine Resourcer. Han skal betale mig Templet, and det koster mig Intet.

Filadelfo.

Tværtimod: De skal betale ham 10,000 Pund, og De faaer Intet.

Lorden.

Hør, Menneſte! drill mig ikke, eller, saa sandt jeg lever —

Filadelfo.

Ja, hvor sandt det er, Mylord! det vil jeg ikke disputere med Deres Herlighed om. Men saa meget er viſt, at Signore Alberto Gravini kommer med et Forbud fra Hans Hellighed Paven, at Templet ikke maa ſælges, da det tilhører Kirkeſtaten. De har altsaa baade tabt Templet og Deres Beddemaal, og jeg condolerer. Ydmygſte Tiener!

Gaaer.

Lorden.

God dam! where is my son? I will hinder him to pay the ten thousand Pounds to the landlord.

Gaaer.

Gasparo kommer med Filadelfso.

Gasparo.

Vi lidt, Filadelfso! jeg har nødvendig et Ord at tale med dig strax.

Filadelfso.

Vi sees jo til Middag. Seer efter Vorden. Er han borte? Godt! saa kan jeg ogsaa røgte mit Grinde her.

Gasparo forlegen.

Ja, min kiære Filadelfso! jeg har rigtig nok inviteret dig, at spise hos mig til Middag; men du har vel Intet imod, at opsætte det til en anden Dag?

Filadelfso.

Aldeles ikke! For mig maa du gierne opsætte det til evig Tid.

Gasparo.

Der ere komne nogle fornemme Fremmede til mig fra Nabolaget, for at lykønske mig og min Datter, og jeg kan ikke godt Andet, end bede dem til Bords.

Filadelfso.

Naturligviis.

Gasparo.

Du veed, min Stue er kun lille, der er ikke megen Plads; vi ere allerede Tolv, og jeg vilde saa usigelig nodig, at du skulde være den Trettende.

Filadelfso.

Jeg takker dig; du redder mit Liv fra Døden.

Gasparo.

Desuden veed jeg, at du har ingen smukke Søndagsflæder at tage paa; og i den Troie —

Filadelfso.

Er jeg ikke „tafelfähig“, som Tydskerne kalde det. Meget sandt! Oprigtig talt, jeg er glad ved, ikke at være med;

det vilde bedrøve mig, hvis jeg skulde forstyrre Glæden med en ubehagelig Efterretning.

Gasparo.

O, det har ingen Nød!

Filadelfo.

Hvor flaut vilde det ikke være for mig, hvis jeg i hele Selfabets Nærværelse skulde sige dig, at du havde gjort det gamle Ordsprog gieldende paa en modsat Maade: nemlig, ikke Regning uden Bert, men Bert uden Regning.

Gasparo.

Hvad er det for en Snak?

Filadelfo.

Skulde jeg, naar alle Giesterne satte Glasfene til Munden for at drikke den rige Mands Skaal, gjøre dig til en Lazarus i Pinen?

Gasparo.

Menneske! du gjør mig angst. Hvad er der?

Filadelfo.

Fortælle, at det er gaaet dig ligesom Matrosen i Eventyret, der først blev Keiser, og saa Matros igjen? Nei, det gjør jeg ikke.

Gasparo.

Hvad gjør du ikke?

Filadelfo

tager ham fortrolig under Armen, og trækker ham til en Side.

Jeg siger ikke en Siæl — men dig kan jeg nok betroe det under fire Dine — at Riøbet er gaaet ind; at der er kommet Forbud fra Paven, at du ikke maa sælge Templet, Kirkestatens Eiendom. Du er altsaa den fattige Diævel, som før, men ikke ulykkeligere, thi jeg er vis paa, at den store Sum begyndte allerede at trykke dig som Steen paa Hjertet. Det var derfor min Pligt, som læsede

den paa, at læsse dig den af igien. Og nu tænker jeg, at vore Belgierninger og Forpligtelser mod hinanden gaae lige op. Jeg skaffede dig Besiddelsen af 10,000 Pund Sterling i en halv Times Tid, og du reddede mit Liv ved at vise mig fra Bordet selv Trettende. Farvel, Gasparo!

Gaaer.

Gasparo.

Spot og Skade følges ad.

Lorden kommer.

Lorden affides.

Jeg frygter for, at min Søn har betalt ham alt. Jeg maa see at faae ham til at give mig Pengene tilbage. Hoit til Gasparo. Gode Ven! vil De behage at give mig mine Banknoter igien, hvis min Søn skulde have begaaet den utilgivelige Uforsigtighed at adlyde min Befaling, og bragt Dem Pengene.

Gasparo.

Hvis jeg havde faaet Pengene, Mylord! saa kan De være fuldkommen overtydet om, at nogle af dem allerede vare gaaede alt Riødets Gang, og De kunde skyde en hvid Pind efter dem. Men siden de endnu ligge i Deres Herr Søns Lomme, saa staaer den hele Sum til Deres Tjeneste, naar De befaler.

Lorden.

Godt, min Ven!

Gasparo.

Og Templet med; De maa have det som Tilgift for Ingenting. Men skynd Dem noget, før den Mand derhenne kommer. Jeg frygter, han gjør Indvendinger.

Gaaer.

Lorden.

Hvad er det for en Mand?

Signore Alberto Gravini kommer.

Jeg har den Ære at ønske Deres Herlighed en god Morgen.

Lorden.

Ah, Signore Alberto Gravini! De kommer for at nyde Frugten af Deres Seier.

Signore Alberto viser ham Paven's Brev.

Deres Herlighed vil af dette Brev see, at Hans Højlighed Paven forbyder —

Lorden.

Skaan mig for at see Brevet, Sir! De siger mig det, og jeg troer det. En gentleman bør troe en gentleman paa hans Ord. De har vundet Deres Beddemaal. De ten thousand Pounds ere til Tieneste, naar De befaler.

Signore Alberto.

Nei, Mylord! jeg har intet Beddemaal vundet. Det var kun mit Spøg, da jeg veddede; thi jeg vidste forud, at det ikke var Gieren af Grunden tilladt at bortselge Ruinen. Da De saa ivrigt paastod, at det skulde stee, morede det mig, oprigtig talt, at vedde med Dem. Men ingen Gentleman lader sig betale Bindingen af et Veddemaal, hvis Udfald han vidste forud.

Lorden.

Det er en anden Sag, Sir! saa er Forholdet mellem os forandret. Jeg er da ikke længer Deres Skyldner, men De er min. De har railleret med mig, gjort mig til Spot for Folk her — og jeg udfordrer Dem paa et Par Pistoler.

Signore Alberto.

Dersom det ikke kan være Andet, og har jeg fornærmet Dem dødeligt, ved at spare Dem en Udgift af 10,000 Pund Sterling --

Lorden.

Yes, Sir! det er en stor Fjernærmelse.

Signore Alberto.

Godt! saa vil jeg hente Baaben.

Lorden.

Behøves ikke. Jeg har selv en Samling af the most excellent pistols, som fabrikeres i England. Og De har Valget. Derhenne bag Træerne er et prægtigt Sted at duellere paa. Og en Chirurgus vil ikke mangle; min Kammertiener har lært denne Kunst.

Signore Alberto.

Meget vel!

De gaae.

Rosalia kommer, fulgt af Filadelfo og nogle unge Mennesker af begge Kion. Beatrice kommer bag efter dem, men forholder sig taus og udeeltagende ved Alt, hvad der foregaaer.

Chor.

(Melodie af Bøysse: Dandsen Maien skion i Mode.)

Trofast Ven og tro Veninde,
Nær dit Hiem og langvejs fra,
Komme, Roser dig at binde.
Tag dem, vor Rosalia!
Selv en Rose, Dalens Smykke,
Roser pryde skal dit Haar;
De skal tyde Sundhed, Lykke,
For din Ungdoms skionne Vaar.

Rosalia.

Alt, mine fiære Venner og Veninder! jeg takker eder for eders gode Ønsker. Men det gaaer ikke saa vel. Min Fader vil, siden han er bleven rig, aldeles ikke tillade mig at faae Giuseppe.

Filadelfo.

Trøst dig, Rosalia! trøst dig. Han er igien den forrige fattige — Rotte. Nær havde jeg sagt Kirkerotte, og jeg havde ikke gjort ham Uret, for han gaaer meget flittig i Kirke.

Rosalia.

Er han fattig igien? Af, saa vil han dog ikke tillade det; thi saa kan han ikke føde os.

Filadelfo.

Hvordan Fanden skal man bære sig ad med et Menneſte, der hverken har Noget at dele med Andre, naar han har for Meget, eller naar han har for Lidt? Man horer Pistolſkud. Stille, hvad er det? Saa ſandt jeg lever, Lorden har været ude for Haanden med Signore Alberto. Tjenerne bringe ham hid i en Læneſtol. Han er ſaaret. Signore Alberto rider ſin Bei.

Tjenerne bære Lorden ind.

Lorden

efterat Læneſtolen er ſat midt foran paa Skuepladsen.

Jeg er ſaaret i Hovedet. Jeg bløder. Min Kammer-tiener! min Doctor!

Kammertjeneren kommer.

Her, Mylord! her!

Lorden phlegmatiff.

See efter, om det er farligt, om det er dødeligt. Jeg er ſaaret i Hovedet, jeg er belavet paa Alt.

Kammertjeneren.

Af, Mylord har reent miſtet ſin venſtre Drelap. Jeg vil ſtandſe Blodet og forbinde Saaret.

Lorden.

Hvordan? min Drelap?

Kammertieneren.

Og den lille Gulddorering er gaaet fløiten ved samme Leilighed.

Lorden.

Drelap og Drering? Nu, det var dog temmelig godt derfra, under sige Circumstancer. Skynd dig! Det er ikke Tiden værd.

En Tiener kommer.

Af, Mylord! der er skeet en stor Ulykke.

Lorden.

Nei, en stor Ulykke. Naar en Kugle farer mit Hoved tæt forbi, og kun medtager min Drelap, da er det en stor Ulykke.

Tieneren.

Af, Mylord! det er ikke Dem, det er Deres ulykkelige Søn.

Lorden.

Min Søn? min Eduard? Hvad har J at sige mig?

Tieneren.

Han er druknet, han er falden i Cascaden. Man bringer hans Liig.

Lorden.

Er J gal? Løgner!

Tieneren.

Det er Sandhed, Herre!

Lorden.

Min Eduard druknet?

Tieneren.

Ja, Mylord!

Lorden.

Ha, fordømte Italiener, som kun saarede mit Dre!
Han synker hen i Bænestolen.

Filadelfo.

Han befvimer!

Kammertierenen.

Lidt Eau de Cologne! Han gniber ham i Tindingerne.

Lorden

springer op, og siger med usædvanlig Hestighed og Bølelse:

Saa har jeg ingen Glæder meer! saa har jeg ingen Penge meer! saa nyder jeg kun Malsurt! saa er den hele Verden mig ligegyldig, som et elendigt Pulsterkammer! Der var kun Een i Verden, som jeg elskede foruden mig selv, det var ham. Jeg troer, jeg elskede ham mere, end mig selv; og nu, han er død — elsker jeg Intet!

Filadelfo, som er ilet ud, kommer tilbage.

Af, Mylord! glæd Dem, han er reddet.

Lorden.

Min Son? min Eduard?

Filadelfo.

Den stakkels Poet, Giuseppe, gik just og sværmede over sin ulykkelige Kiærlighed dernede ved Bandsfaldet, da Deres Son, som havde været ovre paa den anden Side, og seet Bandet skumme frem af Klippen, kom tilbage. Han gjorde et Feiltrin, gled over Afgrunden, og var ganske vist for evig slugt af Malsstrømmen, hvis ikke Giuseppe havde raabt af alle Kræfter til ham, at han skulde kaste sig over Dæmningen (thi standse kunde han ikke) i det stillere Band. Han gjorde det; Giuseppe reddede ham med egen Livsfare — og — der bringer han ham.

Giuseppe kommer med Eduard.

Lorden.

Min Son! min Eduard!

Eduard vil omfavne ham.

Min Fader!

Lorden pludselig phlegmatisk igien.

Nor mig ikke, du er saa vaad. Hvor gaaer det, min Son?

Eduard.

Guldkommen vel.

Lorden.

Har du ogsaa reddet Banknoterne paa de 10,000 Pounds, min Son?

Eduard.

Nei, jeg har ikke reddet dem — Peger paa Giuseppe. men han har reddet mig og dem. Jeg skylder ham mit Liv.

Lorden.

Det er uskatteerligt, min Son!

Eduard tager Tegnebogen frem.

Saa lad os i det mindste giøre et lille Afdrag paa Gielden.

Lorden.

Du er ædelmodig, min Son! Jeg kan godt lide, du er ædelmodig. Afvises. Det vil faae dem til at glemme Tempelkiøbet. Gøit. Gjør, hvad du vil!

Eduard til Giuseppe.

Jeg kan ikke betale Deres Belgierning, men jeg kan dog give Dem et Beviis paa min Taknemmelighed. Tag denne Sum, og vær lykkelig med Deres unge Brud!

Giuseppe modtager Tegnebogen henrykt.

O min Rosalia!

Rosalia.

Giuseppe!

De omfavne hinanden.

Lorden.

Unge Folk! jeg ønsker til Lykke. Jeg og min Son

kunne ogsaa prise os lykkelige. Faren hang over vore Hoveder i et Haar; men Haaret brast ikke.

Eduard.

Derfor maae vi takke Gud.

Lorden.

Yes! lad os det, min Søn!

Filadelfo til Gasparo.

Nu vel, Gasparo? hvad siger du hertil? Nu har du vel Intet mod Partiet? Nu er Forholdet omvendt.

Gasparo til Giuseppe.

Denne Heltegierning, Giuseppe! denne Riæthed og Selvopoffrelse —

Filadelfo.

Aa, Herregud! skaan os nu for din Humanitet og dine Sentiments. Kort og godt: du giver dit Samtykke?

Gasparo.

Jeg giver mit Samtykke.

Filadelfo.

Basta!

Lorden,

som flere Gange har stirret paa Beatrice, der staaer langt henne.

Hvem er den lille Pige derhenne?

Gasparo.

Det er min Søsterdatter, Mylord! med Skam at sige.

Lorden.

Med Skam at sige? Er det da intet modest Fruentimmer?

Gasparo.

Jo, det veed Gud! Kun alt for modest, Staffel! Der er ikke Gølelse eller Deeltagelse skabt i hende for Nogeting i Verden.

Lorden nifker.

Det kan jeg lide. Jeg har med stor satisfaction bemærket den ualmindelige Siælero, hun er i Besiddelse af. Hun blev ikke bange ved at see mig bløde, ikke melancholisk ved at høre min Søn's Død, eller rørt over hans Redning. Elige Characterer holder jeg meget af.

Gasparo.

Hendes Fader var en Hollænder, Mylord! Det maa tiene til hendes Undskyldning.

Lorden.

Italiener and Hollænder — det er en god Mixtur.

Gasparo.

Ja — Brændeviin og Vand, det pleier ellers at give en god Grog.

Lorden.

De hjælper hinandens Feil og Mangler; og Ilden og Kulden forbunden frembringe en behagelig Lunkenhed.

Gasparo.

Ja, lunken er hun.

Lorden sagte.

Hvis min Son igien skulde komme i Livsfare, og ikke var saa lykkelig som i Dag — jeg stod der reent uden Arvinger til min umaadelige Formue. Denne lille Pige har gjort et fordeelagtigt Indtryk paa mit Hierte.

Gasparo.

Jeg er vis paa, at om Mylord sagde: „Vil du være min Kone?“ saa rorte det hende ikke meer, end om De sagde: „Det er godt Veir i Dag“.

Lorden.

Det vil vi dog probere. Gaaer hen, og rækker hende Haanden. Hør, lille Pige! vil du være min Kone?

Beatrice giver ham rolig Haanden igien.

Ja nok.

Gasparo leer.

Der seer De!

Lorden alvorlig.

Nu, det er jo ogsaa nok. Jeg lider ikke de forslidte poetiske Phraaser, som man bruger ved sige Leiligheder. Jeg har beilet til hende, og hun har ikke givet mig Afslag. Det er godt, meget godt. I Morgen er hun Myslady.

Gasparo.

Er det virkelig Deres Alvor?

Lorden.

Jeg spoger aldrig, min Ben! Troer De, at en Englishman beiler til et Fruentimmer, naar det ikke er hans Alvor?

Gasparo.

Men hun troede vist, det var Spøg.

Lorden.

Troede du, det var Spøg, my little?

Beatrice.

Nei, jeg gjorde ikke.

Lorden.

Der seer De! Hun er fornuftigere, end jer allesammen. Well now, sweet-heart! hvad hedder du?

Beatrice.

Beatrice.

Lorden.

Beatrice! et lykkeligt Navn! I Morgen holde vi Bryllup. Og, min Søn Eduard! for at du ikke skal have Noget derimod, saa tillader jeg dig, naar du kommer hjem, strax at ægte din Forpagterdatter.

Eduard.

O, saa ere vi jo alle lykkelige!

(Melodie af Indtoget: Vær velkommen til vort ringe Tag.)

Chor.

Gratulere! gratulere!

Gratulere til det gode Valg.

Store Lord! dit Held os fryder.

Gratulere!

Skiondt ei Templet var til Salg,

Giorde du et bedre Valg;

Det dig Paven ei forbyder.

Orden.

Jeg feire vil en prægtig Fest,

Prægtig Fest! og her er Hver min Giest.

I snart beundre skal min Kof.

Chor.

Store Lord! det troe vi nok.

Til Beatrice.

Og du, livsalige Lillievand!

Dit Bryllup vi med Sang indvie.

Som Lady du ved Themsens Strand

Kan umiskjendt aldeles tie.

Til Orden.

Gratulere til det gode Valg!

Lykke spaaer dig din Sibylle.

Skiondt ei Templet var til Salg,

Giorde du et bedre Valg:

Tog en Viv, som tier stille.

Lykken spaaer Sibylle!

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

Fornuftgistermaalet Nr. 2.

Syngespil

til Musik af forskjellige Componister.

Personerne.

Commerceraad Bolt, en rig Kiøbmand.

Fru Bolt, hans Kone.

Dorothea, deres Datter.

Emil, hendes Elsker.

Heilmann, Bolts Halvbroder.

Frøken Camilla Traube.

Herr v. Belwih, hendes Elsker, Husar-Officer.

Peter Pen, en gammel Contoirbetient.

En Dyrarter.

Handlingen foregaaer i en Handelsstad i det sydlige Tydskland.

Bærelse hos Bolts.

Bolt. Fru Bolt.

Bolt.

Ja, kære Kone! jeg var paa Comodie i Aftes efter flere Aars Forløb, og kan ikke sige dig, hvor jeg glædede mig. Smagen, den sunde Fornuft, hvad Franskmændene saa uoversætteligt kalde bonsens, har gjort store Fremskridt, saavel i Poesien som i det virkelige Liv, i den sidste Snees Aar; det er unegteligt.

Fru Bolt.

Ja, det kan gierne være.

Bolt.

Men du var der jo ogsaa, du saae jo Stykket i Logen.

Fru Bolt.

Ja, det lod virkelig til at være et pænt Stykke; men jeg havde været saa længe oppe Aftenen i Forveien, og saa faldt jeg — i Tanker, og kunde ikke ret følge Traaden. Men det mærkede jeg nok, at det var et pænt Stykke.

Bolt.

Ja, gu er det et godt Stykke. Gud velsigne den Scribe! Han har gjort godt igien, hvad alle de gale Poeter, siden Werthers og Siegwarts Tid, have fordærvet. De fyldte de unge Mennesker med romantiske Griller, saa de bleve ganske uduelige for det practiske Liv. At styde sig

ihiel af ulykkelig Kiærlighed var jo grande mode. De Forelskede inviterede hinanden i et Jasmin = Lysthuus i Maanskin, satte Pistolerne i Mundene paa hinanden, og knaldede af. Dog — det var endda det mindste Onde. Men nu de arme efterlevende uforsorgede Forældre! Hvad skulde der blive af dem, naar de ofte havde sat deres hele Haab om Fremtidsslykke til et saadant vanartig Barns rige Partie? Hil Scribe! han sværmer for Fornuftgiftermaale, og jeg med ham.

Fru Bolt.

Men da du tog mig, elskede du mig dog ogsaa.

Bolt.

Ja, med Fornuften! men ikke med det flauere Hjerte; og derfor har min Følelse for dig holdt ud til Enden.

Fru Bolt.

Til Enden? Er det da forbi?

Bolt.

Nei, nei! jeg mener: i Længden. Og du fortjener det; du er en fornuftig Kone, en from Kone, som holder det Løfte, du har givet din Mand for Herrens Alter, at være ham horig og lydige og lade ham herske over dig. Saaledes bør det være.

Duet.

(Melodie af Sovedrikken: En Mand mistænker ei i Lon.)

Fru Bolt.

En Kone, som har kjær sin Mand,

Med ham ei ypper Liv.

Om ogsaa hun har selv Forstand,

Forbitter hun dog ei sit Liv

Bed barst at sige ham imod.

Nei, hun er venlig, from og god,

Og boielig som Liv.

Bolt.

En Mand, som ret skal være Mand,
 Beherske maa sin Liv.
 Hun tænker bedst med hans Forstand,
 Hun har hans Mening, Tanke, Smag
 Den ene som den anden Dag,
 Alt til sin Mands Behag;
 Hun slaaer derpaa ei Brag.
 Og naar en Datter giftes skal,
 Da spørge vi om Pengetal,
 Thi paa en ret bemidlet Mand
 Det ene kommer an.

Begge.

Ja, Guld det er en herlig Ting,
 Og Solvet — det gjør Tankespring;
 Og uden Penge, nei, nei, nei,
 Man kommer ingen Bei.

Til Penge bør man beile da,
 Thi beiled man ikke til Penge — ha ha!
 Hvor skulde da vel komme Velstand fra?
 Guld er vort Løsen — ja!

Vi ræffe hinanden den kiærlige Haand,
 Af Guld det vi har vores Lyst;
 Til Guldkiæde vorder vort Ægteskabsbaand,
 Og det er vor Alderdoms Trøst.

Fru Bolt.

Du vil altsaa ikke tillade, at Dorothea ægter Emil?

Bolt.

Paa ingen Maade.

Fru Bolt.

Men nu faaer han dog snart et godt Embede.

Bolt.

Hvad kalder du godt Embede? Og — overalt — hvad kalder du Embede? Embedsmændene høre til Fattigvæsenet. Leie Bærelser i en lille Etage, gaae tilfods, veie hver Skilling i Lommen, gysse, hvergang man faaer et Barn til, og hemmelig glæde sig, naar Gud tager et, fordi man bliver en Byrde quit — kalder du det lykkeligt?

Fru Bolt.

Men det gjør jo intet godt Menneske.

Bolt.

Hvad kalder du godt Menneske? De sædvanlige saa kaldte gode Mennesker ere nogle dumme Dæmle. Jeg taler om et fornuftigt Menneske.

Fru Bolt seer ud af Vinduet.

Der kommer din Halvbroder Heilmann. Det er dog et fornuftigt Menneske.

Bolt.

Ganden heller! det er en Sørling, en Sværmer, hvis eneste Fortieneste bestaaer i, at han i alle de Aar, vi have levet sammen, aldrig har laant en Skilling af mig, skøndt han tidt havde det nødt.

Fru Bolt.

Du glemmer, at han har opdraget vor Datter.

Bolt.

Fordærvet hende, vil du sige, og sat hende romantiske Griller i Hovedet.

De forrige. Heilmann.

Heilmann.

God Morgen, Søster! god Morgen, Broder!

Bolt.

God Morgen! god Morgen, fiære Hans! Vi stode
just her og talede om dig.

Heilmann.

Det var sikkert noget Godt.

Bolt.

Ja — godt meent. Jeg characteriserede dig som en
Original, der maaskee tog sig noget for lidt for; men jeg
beundrede din Fasthed, din Selvstændighed.

Heilmann.

Veed du, hvad jeg tager mig for?

Bolt.

Men du er jo ikke i noget Embede.

Heilmann.

Du agter jo ikke Embedsmændene.

Bolt.

Misforstaa mig ikke! Jeg har al Agtelse for den
Nytte, de giøre Staten; ellers var jeg ingen fornuftig Mand.
Jeg har kun Medlidenhed med deres trange Kaar.

Heilmann.

Jeg har ingen trange Kaar.

Bolt.

Ja, naar man vil give Slip paa Alt —

Heilmann.

Give Slip paa Alt? Du taler, som den Blinde om
Farverne. Du veed ikke, hvilke Erobringer jeg giør, og
hvad der hører mig til.

Bolt.

Ja, i dine Bøger og Phantasier. Men det er det
Samme, som at gaae et Stegerse forbi med en sulten Mave,
og mætte sig af Lugten.

Heilmann.

Nei, det er det Samme, som at have Afgang til en deilig Lyttstov, der ikke koster mig en Skilling, og hvor jeg har samme Nydelse som Gieren. Der er ikke en Udsigt, som jo aabner sig for mig, ingen Blomst, jeg jo tør see og lugte til.

Bolt.

Men du tør ikke plukke den; og Frugterne tør du ikke spise.

Heilmann.

Herregud, skal man da brække Altning i Stykker, og æde Altning?

Bolt.

Det er ikke for det; jeg plukker aldrig Blomster, jeg spiser ingen Frugt. Ellers var jeg ingen fornuftig Mand. Ikke engang Grønt; thi Urter og Rodder voxe for de umælende Dyr, og dem skal man lade beholde, hvad deres er. Men nu til det Vigtigste!

Heilmann.

Det er altsaa om Penge, du vil tale.

Bolt.

Kan man tale for meget om dem? Jeg har Penge.

Heilmann.

Det behøver du ikke at fortælle mig; skøndt jeg kun er din Halvbroder, kiender jeg dit hele Levnetsløb.

Bolt.

Men min Datter har ingen.

Heilmann.

Dit eneste Barn! skal hun ikke arve dig?

Bolt.

Fy, tal ikke om Døden! Den er ubegribelig, og om det Ubegribelige taler ingen fornuftig Mand. Desuden er

den Tanke mig væmmelig, at min Datter skal gjøre sin Lykke ved min Død. Og mens jeg lever — indseer du selv — giver jeg hende ikke en Skilling.

Heilmann.

Ja, det indseer jeg, det skylder du din Character; ellers var du ingen fornuftig Mand.

Bolt.

Derfor skal hun lægge Grund til sin Lykke ved et godt Giftermaal.

Heilmann.

Med Emil?

Bolt.

Bag! Emil er en Prakker.

Heilmann.

Hvem skal hun da have?

Bolt

griber sin Halvbroders og sin Kones Hænder.

Hør mig, min Broder! hør mig, min Hustru! Det er Tid, at gjøre eder deelagtige i denne Hemmelighed, som jeg hidtil af gode Grunde, for at undgaae Modsigelser, Riøvelsier og Rynken, har fortiet jer.

Heilmann.

Duer den ikke, saa behold den fremdeles hos dig selv.

Bolt.

J kiende begge min Ungdomsven Traube i Hamborg.

Fru Bolt.

Den hovedrige Riøbmand?

Heilmann.

Rig er han; men Hoved har han ikke meget af.

Bolt.

Vi staae i de nærmeste Handelsforbindelser, i en uafsladelig Correspondance. Da han for en Snees Aar siden

giftede sig, og jeg kort derefter, aftalte vi, halvt i Spøg, at vi skulde gifte vore to første Børn sammen, naar de vare komne til Skiels Aar og Alder. Herren har velsignet vore Idrætter, og vore Formuer ere vøgede til det Firedobbelte i den Tid. For et Par Maaneder siden skrev jeg ham til i Postscriptet af et vigtigt Handelsbrev: „Hvor mange Børn har du nu? Jeg har eet. Er du endnu af samme Tanker, saa kunde vi maaskee snart blive besvogrede?“ Han skrev mig ligesaa laconisk tilbage: „Jeg sender dig Camillo, mit eneste Barn, med næste Post, for at undgaae min Kones og en Ennuushanes Intriguer. Lad Børnene strax vie sammen, og naar du giver mig Udvis herom, saa siig mig med det samme, om du troer, at Munkelroesukkeret næste Aar virkelig vil have nogen væsentlig Indflydelse paa de vestindiske Sukkerpriser“. Camillo Traube maa nu være ankommen for en Times Tid siden med Jilposten, og opholder sig formodentlig i Den forgyldte Dye. Endnu i Aften vier jeg ham til min Dorothea — det vil sige ved en Bræst, ellers var jeg ingen fornuftig Mand.

Heilmann.

Og det har du altsammen afgjort paa egen Haand?

Bolt.

Er jeg ikke hendes Fader? hendes lovlige Børge?

Heilmann.

Uden at spørge Pigen? uden at spørge hendes Moder?

Bolt.

Hendes Moder er en fornuftig Kone, som ikke sætter sig op imod sin Mand. Nu spørger jeg hendes Moder: Ikke sandt, lille Kone, du har Intet derimod?

Fru Bolt.

Nei — hvad mig angaaer; men — Dorothea —

Bolt.

Maa lyde sine Forældre.

Fru Bolt.

Er det et smukt Menneske, den Camillo?

Bolt.

Det veed jeg ikke; det haaber jeg ikke.

Fru Bolt.

Du haaber det ikke? hvorfor?

Bolt.

Fordi det er ufornuftigt, at være alt for smuk. Skionheden ophidser Indbildningskraften og Sandserne. Derfor vilde jeg ønske —

Heilmann.

At det var en Marekat?

Bolt.

Det just ikke; jeg hader alle Extremer, som ufornuftige. Hverken det Ene eller det Andet.

Heilmann.

Et godt, almindeligt Hverdagsfææs.

Bolt.

Med en Søndagsformue. Rigtig, det saae jeg helst. Af, kiære Broder! gaa hen og læg dig med dine Idealer. De have aldrig eksisteret i den virkelige Verden, og mindst nu. I gamle Dage vare Poeterne Sværmere, fattige Diæble; nu ikke meer. Denne fornuftige Scribe skal være en hovedvig Mand. Han har skrevet sig Paladser, Tienere, Landsteder etc. etc. til ved sine Fornuftgistermaal. Og spørg ikke blot ham, men alle vore unge Genier nuomstunder, om Hiertets Jølelser længer ere i Velten — saa skal du bare høre. Du seer, jeg er ogsaa en kion Mand paa min Maade, men jeg følger med Tiderne.

(Mel.: Monostatos Arie i Tryllefløiten.)

Hyrdestav og Hyrdehunden,
 Alt det Stads er længe glemt;
 Ikke sukkes meer i Lunden,
 Nu er Harpen lystigt stemt.
 Munter være maa Poeten,
 Hvis han Folk behage vil.
 Bort, Sentimentaliteten!
 Vi er fied af dette Epil.

Broder, du som Held udbreder
 Gierne med dit eget Tab!
 Bær du nu min Tordenleder
 Mod min Datters Eidsstav.
 Bring til Ro de unge Daarer;
 Men — vil hun sin Graad fornye,
 Kommer hun igien med Taarer,
 Saa vær du min Paraply!

Gaaer.

Heilmann.

Han er gal.

Fru Bolt.

Det maa De ikke sige om min Mand.

Heilmann.

Jo, det siger jeg reent ud.

Fru Bolt.

De glemmer, at De er hans Halvbroder.

Heilmann.

Ja, men jeg er ikke halvgal.

Fru Bolt.

Tienerinde, Herr Svoger!

Heilmann.

God Morgen, Fru Søster!

Fru Volt gaaer.

Heilmann alene.

Trip du kun efter dit Klokkefaar, du ensfoldige Lam!
— Altsaa skal min stakkels Dorothea tvinges til et flaut
Pengemenneste, der lader sig emballere som andet Fragtgods
og forsende med Posten? Nei, paa min Vre, det skal
aldrig skee! Der kommer hun. Hun veed ikke, hvilken
Tordensky der svæber over hendes Hoved. Hun smiler saa
venligt og roligt; jeg har ikke Mod til at vække hende
støt af Drømmen.

Gaaer.

Dorothea kommer med et Papir i Haanden.

Han har bragt mig en Melodie til Goethes Violvise.
En sød Melodie! den dufter virkelig som Violser, ligesom Digtet.

(Melodie af Krøyer.)

Violen stod ved Bakkens Bred,
Af Ingen fiendt, og bøiet ned,
En venlig lille Blomme.
Hyrdinden gif med Rosenkind,
Med lette Fied og muntert Sind,
Sin Gang, sin Gang
Ad Marken hen, og sang.

„Alf, var jeg“, tænkte smaa Viol,
„Det bedste Blomster under Sol
Et Dieblif, ei mere,
Til Pigens hvide Haand mig brød,
Og jeg paa Brystet sandt min Død!
Alf kun, alf kun
En flygtig lille Stund!“

Ak, see! da tog hun did sin Bei,
 Men tog i Algt Biolen ei,
 Den stakkels Blomst hun knuste.
 Den synker, doer, men doer med Lyst:
 „Dg skal jeg doe, saa er min Trost:
 Min Død, min Død
 Bed hendes God er fød.“

Emil,

som er kommen med en Bog i Haanden, men har holdt sig tilbage,
 og hort det meste af hendes Sang.

Dorothea! De synger Goethes Biolvise? O, saa forsmaaer De heller ikke denne lille Bog, som De kiender meget godt, som De kan halv udenad, og som jeg dog veed De gierne læser igien.

Dorothea.

Hvad bringer De mig?

Emil.

Historien om Deres Navne: Goethes Hermann og Dorothea.

Dorothea modtager Bogen, og aabner den.

O, jeg takker Dem, kiære Emil! Vi have læst den sammen. De kalder Dorothea min Navne? Ja, det er hun rigtig nok; men det er ogsaa Alt, hvad jeg ligner hende i. En saa kraftig Character udvikles kun i Naturen, i Savn og Anstrengelser. Vi stakkels Drivehuusplanter kunne ikke sammenlignes med slige friske Skud i den frie Luft.

Emil.

Og hvis jeg nu beviste Dem, at De er ligesaa heroisk udviklet, som Goethes Dorothea?

Dorothea smilende.

Det vil blive vanskeligt.

Emil.

Paa ingen Maade. Det er lettere at udvikle en skion og stor Character i Modgang, end i Medgang; det var mindre farligt for Goethes Dorothea at flygte fra Krigen, end for Dem at dvæle i Fredens kiedsommelige Overflodighed paa Alt, hvad der nærer Magelighed og Forsængelighed. Er det ikke et Mirakel? De er en Træffugl, der har styrket og øvet Vingernes Kraft, bestandig spærret i et Buur! Hvad har De ikke havt at kæmpe med? Har De ikke daglig maattet inddige Deres poetiske Svibelhauge mod Deres Faders hollandske styllende Vandflade? Har De ikke maattet bygge kolige Fæegrotter i egen Phantasie, for ei at døe i Virkelighedens Summerhede, vel ikke altid uden sort Lust og Regnskyl, men altid uden Regnbue? Og dog staaer denne Viol saa frisk, som om den pludselig blev fundet i det høie Græs.

Dorothea.

Kære Emil! De er selv Digter.

Emil.

Nei, derfra bevare mig Gud, at jeg skulde lade min Modtagelighed for det Skionne dunste bort i afmægtige Selvforsøg. Jeg er Læser, Dorothea! Og det er i vore Dage en næsten endnu større Sieldenhed, end at være Digter. Vi have dog nogle Digtere endnu, men næsten ingen flere Læsere.

Dorothea.

Det er meget sandt.

Emil.

Men lad os ikke spille Tiden med at sfiende paa den. Kæreste Pige! jeg har elsket Dem i to Aar uden at sige det; i Dag vover jeg det, jeg har faaet et Embede, som

ſikkrer mig Fremtiden. Jeg er ſaa bange for at miſte Dem, og nu maa jeg tale.

Dorothea griber hans Haand.

Emil! det vilde være ſlet og taabeligt af mig, hvis jeg her vilde ſpille den Overraſkede.

Emil omfavner hende.

Himmelfke Fryd!

(Melodie af Weyſes Compositioner.)

Emil.

O, Gud! hvor ſaligt er det Bryſt,
Som længer ei maa glemme
Sin hemmelige ſøde Lyſt
I Taushed og i Skjul.
Ei meer i Vaarens Atterkomſt
Forſtummer Glædens Stemme,
Naar Haabets roſenrode Blomſt
Gjør fiæk den lille Fugl.

Dorothea.

Du ſiger, at du elſker mig,
Alt du fortaug det længe;
Endſkiøndt jeg daglig ſkued dig,
Du tvang dog Læben flog.
Men, Elſkte! troer du vel, at den
Til Læbens Ord kan trænge,
Hvis Bliſ, hvis Dø, Siælens Ven,
Kun tolker Hiertets Sprog?

Begge.

Gorgieves Amor ſtiuler ſig,
Han taler, naar han tier,
I hver en Larve kiendelig,
Og i ſin Taushed bedſt.

Han trænger ei til eget Ord;
 Thi Skovens Melodier
 Og Strængeleg og Digtersang
 Er Hymner til hans Fæst.

Heilmann kommer.

Bravo, Børn! O, jeg vilde glæde mig med jer, hvis
 Conjuncturerne ikke vare saa diæbleblændte. Men Courage!
 Heroismen er endnu ikke forsvundet af Livet. Der gives
 Tilfælde, hvor man maa tilkæmpe sig sin Ret.

Dorothea.

Gud! hvad er det?

Heilmann.

Emil maa erobre dig med Sværdet, Dorothea! men
 det aner mig, at han blot behøver at blotte sin Dyrendal,
 saa virker den som en Tryllestav, og forvandler Ridningen
 til Steen.

Emil.

Kiæreste Herr Heilmann! tal tydeligt.

Heilmann.

Nu da, saa tydeligt som muligt. Min Halvbroder har
 gjort Aftale med den rige Traube i Hamborg, at deres
 Børn skal ægte hinanden. Ingen Bedrøvelse, ingen For-
 tvivlelse rører ham, naar han har sat sig Noget i sit fir-
 kantede Hoved, og Brudgommen er allerede ankommen i
 Dag med Jilposten i Den forgyldte Dye.

Emil.

Der bliver nu altsaa intet Andet for, end at brække
 Brudgommens Hals.

Heilmann.

Hvis han ikke afstaaer hende med det Gode.

Emil iler ud, Dorothea vil følge ham.

Heilmann holder hende tilbage.

Ingen rørende Scener, Dorothea! Nok ikke vor Vens mandige Forsæt, gjør ham ikke blod. Jeg er ellers meget for Besindighed, hvor den passer sig; men her passer den ikke. Apelles maledes langsomt Alexanders Bucephalus; men Skummet fik først Væstet i Munden, da han overstænkede Billedet med Farvekosten. Vær du forsikkret om, at denne Storm og disse Regnbyger ville ruinere Ormene paa eders Kiærligheds Træ. Frygt ikke for den ankomne Veiler; tro mig, Emil jager nok den Muus tilbage i sit Hul.

De gaae.

Bærelse i Bertshuset.

Camilla Traube. Peter Pen.

Camilla.

Nu ere vi da komne til Den forgyldte Dre. Et smukt Bertshuus paa Navnet nær.

Peter Pen.

Ja, det er rigtig nok bestialsk, at spille sit Guld paa en Dre.

Camilla.

Det gjør dog Lyffens Gudinde hver Dag.

Peter Pen.

Spot ikke rige Folk, Frøken Camilla! Glem ikke, at Deres Fader selv er en rig Mand.

Camilla.

Men det er jo netop det, han altid vil have mig til at glemme. Leve vi som rige Folk? Regtes mig ikke næsten hvert Ønske? Og naar jeg undtager denne Reise, som han ubegribeligviis tillod mig i Følgeskab med Dem, for siden

i min Tantes Selskab at see de deilige Rhinegne — hvilken Fornøielse nød jeg da sidst, som kostede Penge?

Peter Pen.

Men det er jo netop ogsaa det Allerfornøieligste ved Fornøielsen, at den ingen Penge koster. Udgifterne give den altid en bitter Eftersmag, ligesom en Tragødie, der vel morer, saalænge den varer, men hvorfra man dog tilsidst gaaer bort med grædende Taarer.

Camilla.

Åh, hvad min Fader fandt et nyttigt Meubel i Dem, fiære Pen!

Peter Pen.

En trofast, aarvaagen Tiener.

Camilla leer.

Der skal passe paa mig, at jeg ikke løber bort.

Peter Pen.

Det frygter Deres Herr Fader aldeles ikke for; men det stikker sig ikke, at en ung Dame reiser uden i Følge med et ældre Fruentimmer —

Camilla falder ham i Talen.

Det er sandt, derfor valgte han Dem.

Peter Pen.

Lad mig tale ud! Eller i manglende Fald med et ældre Mandfolk.

Camilla.

Nu vel!

Duet.

(Mel. af Vestocq: Ne nous trahissez pas tous deux.)

Camilla.

Nu er forbi da denne Fart,
Og man maa tilstaae, det gaaer snart.
Min Kiære!

Uagtet Deres Alderdom,
De for kun lidt har seet Dem om,
Og kom

Sielden viſt af Contoiret ud.

Sidde De maatte, Herre Gud!

Og regne, ſkrive Brev paa Brev,

Og ſlette ud tidt, hvad De ſkrev.

I Lære

Ru tager Dem en ſkion Natur,

Og ikke meer De ſidder ſuur

I Buur.

Herr Peter, af, Herr Peter Pen!

De var paa Reifen mig en Ven,

En ſympathetiſk Ven.

Peter Pen.

Jeg aldrig længtes fra mit Sted,

Endſkiøndt jeg gierne fulgte med

Min Froken.

Hvad kommer der af ſlig Uro?

Man allerbedſt i egen Bo

Er fro.

Verden er overalt dog eens.

Bognen er ſagtens raſt til Beens;

Jeg ſidder heller ved mit Bord,

Endſkiøndt Forretningen er ſtor,

Ved Broken,

End flyver uden Riſt og Ro,

Som Padden i en Drneklo.

Jo jo!

Jeg her tilſtaaer Dem reent ud, reent,

At hvad jeg ſiger, det er meent,

Ja, ret alvorligt meent.

Camilla.

Men naar De farer ſaadan hen,
Til Binge blier viſt Deres Pen,
Jeg haaber.

Peter Pen.

For Breve, Paſſer er det godt,
For Menneſker ſlig Fart er blot
Til Spot.

Camilla.

Tænk, hvad man gjør for ſnare Spring!

Peter Pen.

Ja, men man ſeer jo Ingenting;
Bort rende Huſe, Træer ſom Lyn,
Saasnart de komme for mit Syn,
Som Taaber.

Begge.

Peter Pen.

Naar jeg vil Blomſterdalen ſee,
Saa ſtaaer jeg alt i Fjeldets Sne.
O, Bee!

Jeg gammel er og ſtivnet ſnart,
Jeg ynder ei ſlig hurtig Fart,
Skiondt Tid blier ſpart.

Camilla.

Snart kan jeg Bomſterdalen ſee,
Og atter ſtaaer jeg, een to tre,
I Sne!

Jeg ynder juſt ſlig hurtig Fart;
Og naar det ret gaaer let og ſnart,
Det er juſt rart.

Peter Pen.

Ja, chacun ſon goût, ſiger Franſkmanden.

Camilla.

De frygter maaskee for at glemme en af Deres fire Specier, naar De herude i Naturens Skiod usforvarende træffer paa en af de fire Aarstider?

Peter Ben.

Ei! hvad? dem have vi jo ogsaa i Hamborg. Og det er jo altsammen idem per idem, Hip og Hap.

Camilla.

Hvorledes det?

Peter Ben.

(Mel.: Giffende Hyrde, af Barnlig Kiærlighed.)

Naar ret Tingen undersøges skal,
Naar vi drøfte den fra alle Sider,
Fire Specier i benævnte Tal
Blier jo kun de fire Aarsens Tider.
Baaren er Additio.

Camilla leer.

Ha ha!

Peter Ben.

Sommeren os Alt multiplicerer;
Høsten er subtract — den trækker fra;
Vinteren det Givne dividerer.

Camilla.

Fortræffligt, Ben! De travestierer som en Blumauer, og Deres Travestie har det Fortrin, at den er kort. De er altsaa misfornøiet med denne Lystreise, og dadler min Fader, fordi han tillod mig den?

Peter Ben.

Paa ingen Maade. Deres Herr Fader veed nok, hvad han gjør, og De vil snart see, at denne Reise var ei blot til Lyst. Men jeg dadler de Taabenakker, der endelig skulle soite omkring, for at besee fremmede Egne, Mennesker,

Stæder og Sæder. De Folk maae ingen Kobberstykker have,
ingen Phantasie.

Camilla.

Taler De om Phantasie?

Peter Ben.

Ja ja, jeg veed det nok!

(Mel.: En gammel skinsyg Bødker.)

Ei Phantasien har stor Respect,
Lidt man den kun af Gre levner.
Philosophien kun den Knegt
Regner til lavere Siæleevner.
Derfor med hvad jeg betroer Dem ti:
Jeg har en gyselig Phantasie.
Daglig den stræber alt, hvad den kan,
Bikker paa Panden.
Skraber i Londen paa min Forstand.

Dog er det altid ei saa slemt.
Indbildningskraften gjør Udgiften lille.
Uden Penge jeg har det nemt:
Jeg kan mig Glæderne forestille;
Piger og Viin og Skovenes Blad —
Alt den mig skienker — kun ikke Mad.
Det maa bestaae vel derudi:
Maven har ingen Phantasie.

Camilla.

Men maa jeg nu spørge, hvad vil De sige med Deres
„Ei blot til Lyst“?

Peter Ben.

Ja, Frøken! det er Tid, at jeg siger Dem Reisens
sande Hensigt og Diemed. Undskyld, at jeg ikke udsmykker
min Tale med Hyfleriets Glitter; dertil er jeg for ærlig
og ligefrem. Jeg vil tale reent ud af Posen. Jeg har

handlet som en tro og lydig Tiener, min Principal har handlet som en viis og betænkksom Fader, og De vil handle som en god og fornuftig Datter.

Camilla.

Hvad kommer der nu ud af al denne Smughandel?

Peter Pen.

De, som en ung Dame med Politur og Følsomhed, vil vide at vurdere Deres Faders store og gode Handlinger efter Fortieneste. Jeg husker nok, hvor det fornoiede Dem i Deres Barndom (jeg lyttede giennem Contoirdøren) at læse Historierne om David og Goliath, om Daniel og Jonathan og om de gamle nordiske Forst- eller Frostbrødre, hvad de hed, som opoffrede Livet paa hinanden.

Camilla.

Hvortil dette gyselige historiske Program? Skal jeg opoffres som en Iphigenie?

Peter Pen.

Nei tværtimod, Deres Liv skal sættes paa de fordeelagtigste Renter i et solid Huus. O, Frosen Traube! De kiender ikke Deres Herr Faders Godhed for Dem.

Camilla.

Nei, det er sandt.

Peter Pen.

Under Sneen brænder den fiærligste Lava. Han brauter ikke med sine Dyder. Det er just det Mære, at han ikke slider dem op til ingen Nytte, men giemmer dem til vigtige Leiligheder. Men De vil snart sande mine Ord. Har De ikke hørt tale om den rige Kiøbmand Bolt her i Staden?

Camilla.

Jo.

Peter Pen.

Deres Herr Fader staaer i Handelsforbindelser med

ham; men disse senere Forbindelser ere kun Frugten af et tidligere Venſkab. I deres Ungdom ſværmede de for hinanden, ſom Cain og Abel for Syndefaldet, og da ſagde den gode Martin Bolt til Niels Traube: Med taareqvalt Stemme. „Niels!“ ſagde han, „naar vore Børn ere ſtore og mandvorne, ſkal vi da flappe dem ſammen?“ — „Ja!“ raabte den ædle Traube, ſlog ſine Dine til Himlen, og ſine Arme om Bennens Hals, „det lad os!“ — De Gode! de have holdt Ord. Tyve Aars Adſkilliſe har ikke ſluffet Venſkabs Ild i deres gamle Hjertes; og nu — o, Camilla! beundre og ſtön paa en ſjelden Faders Daad: Med udbrydende Taarer. nu ſender han Dem til ſin Ungdomsven, for at vies ſom Kone til hans Søn.

Camilla.

Og det har din gamle Skielm ſaadan narret mig med? Og ſaaledes troer du at fange mig, og græder Crocodiletaarer, inden din Lumſkhed ſluger mig?

Peter Pen.

Taarerne ere oprigtigt, upaaſlageligt og forſvarligt grædte; og De vil ſom et lydigt Barn vide at rette Dem efter Deres Herr Faders Willie.

Camilla.

De har altsaa narret mig, Herr Pen! Men hvis jeg nu havde en Elſker, og vilde narre Dem — bliv ikke bange, jeg ſætter det blot — troer De, det vilde falde vanſkeligt?

Peter Pen.

Ja — jeg veed ikke.

Camilla.

(Mel.: En portugijiſk Sang.)

Tro det aldrig! Amor bringer

Altid Hielp, naar man er to.

Veed du ei, den Gud har Binger?
 Amor slaaer sig ei til No.
 Han har Binger, han har Binger;
 Amor slaaer sig ei til No.

Snelt kan Posten med os ile;
 Ham forbi dog føres ei.
 Han kan flyve tusind Mile,
 Skiondt ei Jern ham baner Bei.

Hvo vil Amors Vælde true,
 Tvinge Graad i Gudens Smil?
 Hadet bryder ei hans Bue,
 Plumphed standser ei hans Jil.

Peter Ben seer ud af Vinduet.

Al, der kommer den gamle polske Jøde nede, som vi tillode at besøge os i Gaassel. De fandt, han havde saadant et ærværdigt Ansigt, saadant et deiligt langt Solvstæg, og fik Lyst til at ridse ham af i Deres Tegnebog, medens jeg var ude i Byen. Leer. He, he, he! han paasede imidlertid hemmeligt paa Dem.

Camilla.

Nu, og hvad sagde han, da De kom hjem? Havde jeg fort mig vel op?

Peter Ben.

Upaaflageligt.

Camilla.

Jeg har allerede hilst paa ham her igien, mens De fik vore Rufferter af Vognen. Han bringer mig et Brev tilbage, jeg har faaet fra min Moder, og som jeg tillod ham at læse, da jeg vidste, han eier Deres Fortrolighed.

Peter Pen.

Hvorledes? det vidste De?

Camilla.

Ja, det sagde han mig i Fortrolighed.

Peter Pen.

Og De lod ham læse et Brev fra Deres Moder? Det er dog at drive Fortroligheden vel vidt.

Camilla.

Umuligt! Tænk paa David og Goliath! Det er Svar paa et Brev, som jeg i største Hast skrev hende til fra Cassel.

Peter Pen.

Har De skrevet hende til i Cassel? Det veed jeg jo ikke et Ord af.

Camilla.

Skal jeg gjøre Dem Regnskab for, naar jeg skriver min Moder til?

Peter Pen.

Nei — men hvem bragte da Brevet paa Posthuset?

Camilla.

Jøden. Stille! der kommer han.

En gammel Jøde kommer i sort Kappe, med polst Hue og langt Skiæg.

Jøden med Brevet.

Her, fiære Frøken! er Brevet igien. Et moderligt Brev! Det har rørt mig til Taarer. Han tørrer sine Øine.

Peter Pen gnaven.

Hvad er det for et Brev? Naar han maa læse det, saa tør jeg dog ogsaa?

Camilla.

Med Fornøielse — eller maaskee med Misfornøielse. Det kommer an paa Dem selv.

Peter Pen læser:

„Kiære Datter! Kun denne Gang diſſe hoiftnødvendige Vinier. Din Fader lader dig vide, at ſiden det, uagtet al hans Forſigtighed og Hurtighed, lykkedes den unge Herr von Belwiſ at følge dig paa Reifen, og ſiden du af alle Kræfter ſætter dig imod det rige Partie med den unge Bolt, ſaa maa han vel finde ſig i, at du ſaaer Belwiſ. Hvad mig angaaer, ſaa veed du, at jeg aldrig har ſympathiferet med din Faders mercantiliſke Henſigter. Om ogſaa von Belwiſ er noget i Gield, ſaa er han dog Huſarofficeer, et meget ſmukt ungt Menneſke, og af meget god Familie. Gud velſigne jer, mine Børn!“ Peter Pen lader Haanden ſynke med Brevet, og ſiger affides: Den forſængelige Kiærling! Det er nu bare, fordi han har et glat Anſigt, bærer et Bon foran ſit Navn, og en Porte-épée bag i ſin Kaarde. Med Dinene beſtandig nedſlaaede tager han den formeente Jodes Haand og ſiger veemodig: Nu, min gamle ærlige Ven! hvad ſiger du til diſſe Galſkaber?

v. Belwiſ,

der har afkaſtet Jodebragten og Skiægget, men beholdt Huen paa, ſtaaer nu der i Huſaruniform.

Ja, hvad ſkal man ſige? Man maa gaae paa Jorden, om den var gloende.

Peter Pen forſkræffet.

Hvad for Noget? Hvor blev Joden af?

Belwiſ.

Kiære Herr Pen! vi ere begge ſatte fra vore Beſtillinger. De er heller ikke længer Argus.

Peter Pen med tvungen Latter.

He, he, he! Herr Officeer! troer De ikke, jeg kiendte Dem? Jeg kiendte Dem meget godt. De ſpiller ikke godt Jode, Herr von Belwiſ!

Belwiſ.

Nei, det er ſandt; men De kiendte mig dog ikke.

Peter Pen.

Jo, jeg gjorde, paa min Cre.

Camilla.

Paa hans Cre? Nu lyver han.

Peter Pen.

Men jeg maatte forſtille mig, og vente paa Udfaldet. Ja, ja! ſaa er der da nu Ingenting mere i Veien. Gaaer imellem dem, og tager hoitideligt deres Hænder. O, mine Børn!

Belwiſ leer.

Hvad, Fanden! ere vi nu blevene Deres Børn?

Peter Pen.

Unge, haabefulde Menneſker! jeg kan ikke ſige eder, hvor det glæder mig at kunne kaſte Maſken, ligesom Herr von Belwiſ, og at vore Interesſer ikke længer frydſe hinanden. Troer mig, troer en erfaren gammel Dreng: det gjør altid et ærligt Hierte ondt, naar det nødes til at forſtille ſig, ſelv om Henſigten adler Middelet — ſom Jeſuiterne ſige.

Camilla.

Jeg tilgiver Dem paa eet Vilkaar.

Peter Pen.

Og det er?

Camilla.

At De ſkaaner os for Deres Beſignelſe.

Peter Pen ſlipper deres Hænder ſtødt.

Den kunde dog ikke ſkade.

Camilla.

Det ſkal De ikke ſige, hvis det var en Jeſuit-Befignelſe.

Peter Pen.

Mener De ikke, Froken! at jeg kunde sympathisere med et Par Forelskede, naar det skulde være? O, jeg har ikke altid været en saadan Misanthrop, som De her seer mig. I min grønne Ungdom, da Lafontaines Romaner kom ud, læste jeg dem næsten ligesaa hurtigt, som han skrev dem. Men — oprigtig talt — det er en ulykkelig Kiærlighedshistorie, der har givet mig mit Knæk, og gjort mig til den kolde Forretningsmand, som De her seer mig. De leer. Troer De ikke, det er sandt?

Camilla.

Det kan gierne være, det er sandt; men jeg troer det ikke.

Belwig.

Hvad var det for en Kiærlighedshistorie, Herr Pen?

Peter Pen.

O, en meget romantisk, det kan jeg forsikre Dem. Derfor har jeg ogsaa selv bragt den i en Romance, der kan siunges til den meget rørende og velklingende Melodie: „Willkommen, o seliger Abend!“ — skøndt det var en Helvedes Aften for mig.

Camilla.

Na, maae vi høre?

Peter Pen.

Ja, med Fornøielse!

Romance.

I min Ungdom som Skriver jeg tiende
Hos en Kiøbmand, som handled med Viin,
Og naar Maanen ved Midienat brændte,
Gik jeg hen til en Ridder=Ruin.

Thi naar Sandhed jeg ærligt skal sige —
 I den Ungdom, som har mig forladt,
 Var jeg sterbens forliebt i en Pige,
 Som der havde sit Stævne mig sat.

Hun forfikkred: hun yndede Vinen;
 Derfor kneb jeg en Flaske saa god,
 Og forsoied mig hen til Ruinen,
 Hvor i Maanestien Tidslerne stod.

Der var Lise; hun sad alt paa Stenen.
 „Har du Flasken?“ mig spurgte min Brud.
 Og jeg rakte den hende bag Grenen,
 Og hun tog den, og tømte den ud.

Men da Maanen af Skyen fremdukked,
 Saae jeg Henrik, den lange Husar;
 Det var ham, som min Viin havde druffet,
 Og de havde kun holdt mig for Nar.

Siden den Tid jeg Elskov forsager,
 Og ei deler med Nogen min Viin,
 Og gaaer aldrig med smægtende Klager
 Tiere hen til min egen Ruin.

Han gaaer.

Camilla og Belwiz lee.

En Opvarter kommer.

Her er en Mand udenfor, som spørger efter den unge
 Herre, der nylig er kommen med Posten.

Belwiz.

Er det et høit Menneſte?

Dyvarteren.

Saa nogenlunde.

Belwig.

Har han alt faaet at vide, at jeg er her? Lad ham komme.

Dyvarteren gaaer.

Belwig.

Sikkert en Creditor, kæreste Camilla! der alt har opsnuset mig.

Camilla.

Bedste Ven! nu ville jo alle disse Smaaubehageligheder snart jævne sig. Tal med ham, og stil ham tilfreds; jeg gaaer ind saalænge.

Gaaer.

Emil

kommer med en Sabel under Armen.

Deres Diener, min Herre! Jeg gaaer nok feil. Sagte. Han seer ikke ud som et Menneſke, der lader sig emballere og sende som Fragtgods.

Belwig sagte.

Nei, det er ikke ham; men der er saamange! Soit. Har De Fordringer paa mig, min Herre?

Emil.

Ja, meget store.

Belwig.

De ſkal blive betalt. Men jeg beder Dem ingen Stoi at giøre, før Bryllupet er forbi.

Emil.

Da vilde min Stoi en kun lidt nytte mig.

Belwig.

Tværtimod.

Emil.

De holder mig nok for en Creditor, som De vil betale, naar De har ægtet den rige Kiøbmandsdatter?

Belwig.

Ja, ganske rigtigt.

Emil.

Nei, ganske urigtigt, min Herre! thi jeg tænker at giøre mig betalt med Bruden selv.

Belwig.

Ha ha! De er den unge Herre her i Byen, som har giørt Regning paa hende.

Emil.

Det har jeg, og de helligste Løfter give mig Ret til hendes Haand.

Belwig med et foragteligt Smil.

Ja, jeg veed nok, De har faaet Løfte paa hendes Haand.

Emil.

Og jeg skulde dog troe, dette Løfte kom fra den Mund, der har størst Ret til at give det.

Belwig.

Nei, paa ingen Maade!

Emil.

Hvordan?

Belwig.

Der er vel de, som mene, at en Fader aldeles raader over sin Datters Haand og Hierte —

Emil med bitter Foragt.

Men der er Andre, som mene, at hun selv har størst Raadighed derover.

Belwig.

Ja, det veed jeg.

Emil hidfig.

Nu, saa vide vi vel begge nok, for at knække Halsen paa hinanden.

Belwig.

Med Fornøielse!

De trække blank, og fegte med megen Hidfighed.

Heilmann

styrter ind, og da han seer dem i Kamp sammen, tager han en Stol i Haanden som et Skjolb, løber imellem dem, og skiller dem ad.

Holdt! — Er I gale? De see forundrede paa ham. Eller rettere sagt: det var mig, som var gal. — Emil! — Vender sig til Belwig. Maa jeg spørge om Deres Ravn, min ube-
kiendte Ven?

Belwig.

De tager Dem dristige Friheder, min Herre! uden at spørge.

Heilmann.

Vilde De maaskee heller, jeg skulde biet, til I havde myrdet hinanden?

Belwig.

Hvor vover De at adskille os?

Heilmann.

Det var Pligt; thi det er mig, som har hidset jer paa hinanden. Men det var velmeent.

Belwig.

Er De Faderen?

Heilmann.

Ja, den sande Fader, den faderlige Ven.

Belwig.

Jo, en net Fader, en smuk Ven, der sælger sit Barn som andet Handels gods; i hvis Marer der flyder Blæk; hvis Hierne er fyldt med Tal og Brok, og Hiertet med

den lumpneste Gierrighed! Jeg kan ikke sige, hvor dybt jeg foragter Dem. Vender ham Ryggen.

Heilmann falder ham om Halsen bagfra.

Lad mig omfavne Dem, unge haabefulde Mand! Deres ædle Harme indtager mig, skiondt De skjelder mig sælt ud. Men det er velmeent. De tager mig for Bøst, den rige Ridsmand.

Belwig.

Er De ikke det?

Heilmann.

Nei, Gud skee Lov! tværtimod; jeg er kun hans fattige Halvbroder.

Belwig.

Saa beder jeg om Forladelse.

Heilmann.

Alt forladt! Men I maae ogsaa love mig, ei at fortsætte Duellen.

Emil.

Hvordan, Heilmann? Har De ikke selv opfordret mig —

Heilmann.

Emil! du skulde kun tvinge ham til at lade din Brud fare.

Belwig.

Det gjør jeg i Evighed aldrig.

Heilmann.

Behøves ikke heller; thi De holder ikke paa hende.

Belwig sagte.

Jeg troer, det Menneske er forrykt.

Emil.

Hvad vil det sige?

Heilmann.

Mærke I da ikke, at her er en Misforstaaelse? O, en meget kostelig. — Kun et Dieblisk Taalmodighed! Lader mig være eders Forligelses-Commisfair, saa skal I bare see, hvor snart I blive forligte. Til Belwiz. Men først maa jeg dog vide Deres Navn.

Belwiz.

Von Belwiz.

Heilmann.

Herr von Belwiz! hvad er det for en Brud, De ikke vil afstaae min Ven, Emil?

Belwiz.

Froken Camilla Traube fra Hamborg.

Heilmann.

Emil! hvad er det for en Brud, du ikke vil afstaae Herr von Belwiz?

Emil.

Det er Froken Dorothea Bolt her i Byen.

Heilmann til Belwiz.

De vil altsaa ikke ægte Froken Bolt?

Belwiz.

Nei; men hun har en Broder, som vil ægte min Camilla, og saasandt jeg lever, jeg tugter ham.

Heilmann til Emil.

Vil du giftes med Froken Traube?

Emil.

Nei; men hendes Broder kommer for at faae min Dorothea, og ved den levende Gud, jeg skal vise ham Vinterveien.

Belwiz.

Hvad taler De om Camillas Broder? Hun har ingen Broder.

Emil.

Dorothea Bolt heller ingen.

Belwig.

Hvad er dog dette for en Labyrinth af Uforstaaelighed?

Heilmann.

Til at overhugge denne Knude behøves ikke Alexanders Sværd. Hører mig, mine unge Venner! Kiøbmændene Traube og Bolt have saa mange vigtige Forretninger, at de slet ingen Tid faae til personlige, hiertelige Breve. Imidlertid skulde de dog gifte deres Penge sammen, og saa maatte, efter gammel Fordom, Børnene følge med. Men at spørge noget videre om de tilkommende Svigerbørn, fandt disse occuperede Forretningsmænd formodentlig ganske overskødigt; de glemte endog i de laconiske herom veylede Linier at melde hinanden: af hvad Køn Børnene vare. De meente vel, det var Ting, der ikke vedkom et Fornuftgistermaal, for hvilket især Bolt sværmede med ungdommelig Hefstighed; og nu traf det sig da saaledes, at det er to Piger, der skal ægte hinanden.

Belwig.

Er det muligt?

Emil.

Hvad siger De?

Heilmann.

Uden Tvivl har Gud Amor, som en lille hevngierrig Nisse, hevnet sig her, og ladet Bolt, der ellers ikke i Penge-sager tager et F for et U, læse et U for et D. Thi da Traube i et af Brevene usforvarende kom til at nævne sin Datters Navn Camilla, læste Bolt Camillo. Og saaledes er Gaaden løst. Han venter nu med Utaalsmodighed efter at omfavne sin Sviger søn i Frøken Camilla. Dorothea græder, fordi hun skal ægte et Fruentimmer, og De vil

dræbe Emil, fordi han stiller Deres Kærester ved en Brudgom, som hun giver Kurven, fordi hun troer, det er et Mandfolk.

Emil.

O, det er herligt!

Belwiz.

En ubetalelig Spøg!

Heilmann.

Især for min Halvbroder; thi han giver vist ikke en Halvskilling derfor. Men lader os nu skynde os hen til Bolts, og gjøre Pinen kort for den stakkels Dorothea, der græder de smukke Dine ud for Jngenting. Vi kunne snart komme derhen; Bolts Hauge støder til Giestgiverhaugen, og jeg har Nøgler til begge, Laagerne staae aabne. Da jeg hændelsesviis opdagede Sammenhængen, ilede jeg hid at forekomme den urimeligste Blodsudgydelse. Men, Emil! først maa du tegne dit Navn under et Par Linier, som jeg har skrevet.

Emil.

Alt, hvad De vil!

Belwiz.

Derinde er Skrivertoi; og i Haugen træffe vi Camilla.

De gaae.

Hauge med et Lysthans.

Dorothea

kommer bedrøvet med sin Guitar, spiller og synger:

(En portugisisk Folkemelodie.)

Swilken bitter, dræbende Smerte
Mig forfølger i hvert et Fied!

Emil! af, bløder dit Hjerte,
 Mit da bløder snart bristende med.
 O, Himmel! beskyt ham, end denne Riv,
 Bring den Elskte tilbage, skaan det ædlest, herligste Liv.

Skal den Dag, der har os forbunden,
 Os adskille for evig igien?
 Emil! af, har jeg dig funden
 For at miste dig atter, min Ven?
 O, Himmel! beskyt ham, end denne Riv,
 Bring den Elskte tilbage, skaan det ædlest, herligste Liv.

Camilla

Kommer løbende ind i Haugen, og da hun opdager Dorothea,
 raaber hun:

Af, fiære Jomfru! — eller Frøken! — red mig —
 red ham — eller skaf — eller kald nogle Folk til Hielp,
 som stille dem ad.

Dorothea.

Fegte de alt? Fortvivlet. O, jeg Ulyksalige!

Camilla.

Nei, jeg er den Ulyksalige. Det affkyelige Menneſke!
 en Creditor! hvad vil han da? er det en Maade at gjøre
 sig betalt paa?

Dorothea.

Det er ikke for at faae Penge, at Emil har udfordret
 denne Herre; det er for at tvinge ham til at lade sine
 urimelige Pretentioner paa mig fare.

Camilla.

Pretentioner paa Dem? Har han Pretentioner paa
 Dem?

Dorothea.

Nei, det veed Gud han ikke har, men han bilder sig det ind.

Camilla.

Umuligt! De binder mig Noget paa Ermet. — Men see bare deroppe i Bertshuset, som vender hid til Haugen: der staae de ved den levende Gud med Glas i Hænderne og klinke og drikke Du's, og en gammel Mand slaaer over.

Dorothea.

Det er min Onkel.

Emil, Helwig og Heilmann

smilende i Vinduet.

(Mel.: Wer niemals einen Rausch gehabt.)

Ru Tordenskyen bort maa gaae,

Og Lusten vorder atter blaa

Med herligt Straalestær.

Det svandt, det korte Bredens Blus,

Ru klinke vi og drikke Du's

Som gode Benner her.

De Elskede vi hisset see,

Endnu de græde, mens vi lee,

Men snart vil de fornøiet see:

A! Amor er en Gud, som vandt,

Naar Hjertet føler varmt og sandt,

Og trodser Tidens Tant.

Dorothea.

O, saa er Alting lobet lykkelig af!

Camilla.

De skynde sig ned til os. Maa jeg spørge, hvor jeg er? Jeg løb herind i Angst, da jeg horte Sæblerne flirre.

Dorothea.

Gud! flirrede de?

Camilla leer.

Ja, men nu klinkede Glassene; der er ingen Skade
skeet. Maa jeg spørge: hvem boer her?

Dorothea.

De er hos Commmerceraad Bosts.

Camilla.

Gud! saa falder jeg jo fra Scylla i Charybdis.

Emil, Belwiz, Heilmann komme.

Heilmann.

Nu, Børn! ikke sandt, I kunne heller ikke hitte vel ud
af dette Virvar? Eller ere I allerede komne i det Rene,
og elste hinanden som Mand og Kone?

Dorothea.

Jeg forstaaer Dem ikke, fiære Onkel!

Heilmann peger paa Camilla.

Der staaer din dig bestemte Brudgom.

Belwiz

til Camilla, pegende paa Dorothea.

Og der staaer Deres. Jeg opgiver mine Fordringer.

Camilla.

Hvad vil det sige?

Heilmann.

Eller ønsker I det heller paa en anden Maade? Til
Camilla, pegende paa Belwiz. Der staaer Deres Brudgom.

Belwiz

til Dorothea, pegende paa Emil.

Og der staaer Deres. Og her omfavne Medbeilerne
hinanden.

Heilmann.

Og omfavner nu ogsaa hinanden hierteligt, I Pige-
børn! thi det var jer to, som Forældrene havde bestemt

at smede sammen, uvidende om eders Rison, der ikke blev omtalt i Kiærlighedsbrevene, som vexledes i denne Anledning.

Dorothea.

O, min elskede Veninde!

Camilla.

Søde, dyrebare Pige!

De omfavnes, og kyskes.

Heilmann.

Ja, see! det var Ret. Saaledes bør det sig gode, kiærlige Ægtefolk at omgaaes hinanden.

Alle Fem.

(Mel. af Ludlams Hule: Lyksalige Helt.)

Lyksalige Par, som til Maalet nu kommer!

Den yndigste Vaar lover herligste Sommer

I Glædernes Glands.

Ja, Roser har Amor til Krandsen os flettet,

Og trofaste Grønt har han ikke forgiettet

I purpurne Krands.

De gaar.

Fru Bolt kommer med Peter Pen fra en anden Side.

Peter Pen.

Det glæder mig, at Fru Commmerceraadinden med saamegen Resignation finder Dem i, at der er kommen en Streg i Regningen.

Fru Bolt.

O, det har altid smertet mig, at min Datter skulde tvinges til at gifte sig med et Menneske, hun ikke kiendte. Seer. Nu kiende vi ham da!

Peter Pen.

Ho, ho, ho! Ja, det var en Overraskelse. Ogsaa for mig — det vil sige: ikke hvad Frøken Traube angaaer,

thi hende kiender jeg fra Barnsbeen; men at Deres Frosken Datter var et Mandfolk, det havde jeg givet mit Hoved paa.

Fru Bolt.

De kommer fra Hamborg, min Gode! Al, der har jeg saa ofte ønsket mig hen. Der skal man have saadant fortræffeligt Dækiød, og en Jomfrusti, og saadant et stort Theater.

Peter Ben.

Ja, der er Plads nok.

Fru Bolt.

Men her er ogsaa rart. Smagen tager til Mar for Mar. Kun kan jeg ikke lide Navnet paa vores fornemste Giestgivergaard, hvor De boer. Den forgyldte Dxe! Det er saadan et smagløst Navn; og jeg gior saa usigelig meget af Smagen. Gior De ikke med?

Peter Ben.

O, der er Ingenting, der smager mig bedre, end den sande, gode, classiske Smag.

Fru Bolt.

Ja! Og dog er den ny Bert en Kof med uendelig megen Smag; han har studeret den ny philosophiske Røgebog. Han har ogsaa tidt tænkt paa at forandre sit Skift. Han vilde heller have en Rose med Solvblade, eller en forgyldt Engel, som i Dresden; men De veed nok, et gammelt Huus risquerer altid ved at forandre sit Firma.

Peter Ben.

Upaatvivleligt! Bort Huus, exempli gratia, skriver sig Compagnie med en gammel salig Kone, der for længe siden er død og begravet, og som Ingen i hele Huset kiendte det mindste til.

Fru Bolt.

De er vel Herr Traubes første Contoirbetient?

Peter Pen.

Ja, jeg er den ældste, og selvfølgelig — jeg eier hans hele Fortrolighed, og derfor valgte han mig til at foretage denne vigtige Reise med hans Datter.

Fru Bolt.

Det er sandt, det havde jeg nær glemt: der er kommen et Brev til Dem fra Hamborg. Rækker ham Brevet.

Peter Pen.

Tillader De, at jeg læser det strax?

Fru Bolt.

Bevares! Forretninger gaar for Alt.

Peter Pen brækker Brevet, og læser affides:

„Min gode Pen! Paa Contoiret, veed han, gjorde han mig ikke stort mere Nytte, end en Pen med Tænder i, eller en gammel Skriveræsel. Derfor sendte jeg ham affied med min Datter, at han skulde passe paa hende; men da hun nu ogsaa har gjort en Udel af ham, saa vil jeg fort og godt lade ham vide, at han har sin Affied, og maa see sig om en anden Tieneste.“ Putter Brevet i Lommen. Hm! hm! Min Principal giver mig atter der en fordømt vanskelig Commission. Hør engang, høistærede Fru Commmerceraadinde! jeg vil tale reent ud af Posen, som Sandheden kræver: jeg er aldeles ikke fornøiet med min Post i Hamborg.

Fru Bolt.

Men De har jo dog Deres Principals hele Fortrolighed.

Peter Pen.

Ja, den har jeg; han taler til mig i en meget fortrolig Tone. Men hvad kan den hele Fortrolighed hjælpe, naar jeg kun staaer paa halv Gage? Man slider sig op til ingen Nytte, og har kun Skam til Tak. Herr Traube er, oprigtig talt, en Gniepind, en Harpix, som forlanger, at man skal ase sig ud i hans Tieneste for Ingenting. Og hans Rone

er ligesaa gierrig og knap, ſom De er gavmild og ædelmodig, værdigſte Fru Commerceraadinde!

Fru Bolt.

Men hvoraf kiender De min Udelmodighed?

Peter Pen.

Af, den lyſer Dem ud af Dinene. Og deſuden er Fru Traube ſaa hæſlig, og klæder ſig ſaa abſurd —

Fru Bolt ſagte.

Jh, men det er virkelig et elſkværdigt Menneſke. Høit. Hvor meget har De i Ven hos Herr Traube?

Peter Pen.

Lumpne tre hundrede Daler.

Fru Bolt.

Af, Herregud! vor Taffeldækker har fire.

Peter Pen.

Bevaagne Fru Commerceraadinde! lad mig ogsaa gaae paa fire, lad mig blive Deres Taffeldækker. Jeg tilſtaaer, denne ſydligſe Natur har for mig noget Tiltrækkende. Jeg er en ſtor Ven af Druerne; men de have hidtil altid hængt mig for høit og været mig for ſure. Her voxe de derimod paa Marken, ſom hos os Havren for Heſtene. Hulde Fru Commerceraadinde! creer mig til Deres Taffeldækker.

Fru Bolt.

Ja, det er juſt mit Departement; og det træffer ſig ſaa heldigt, at vor forrige er død. Han blev tilſidſt ſaa tyk og feed. Han har nok forſpiilt ſig. Det er en Klippe, ſom en Mand i ſlige Forhold let kan ſtøde paa.

Peter Pen.

Med mig har det ingen Nød; thi jeg er af de Magre, de Tynde, og de kan bedre holde ſlige Fatiguer ud, end de Tykke og Fede.

Fru Bolt.

Men ſkikker det ſig for en Mand, der har været førſte Commis —

Peter Ben.

Nu, De kan jo give mig en høiere Titel; De kan jo kalde mig Huushovmæſter, maitre d'hôtel.

Fru Bolt.

Det er ſandt, det kan vi; ja, ſaa er Alting i Rigtighed.

Peter Ben.

(Mel.: Da Sanct Peder vandred om.)

Mangen Peder vandred om,
 For han ret til Maalet kom,
 For han lærte ſnuft at fylde
 Den for ham beſtemte Hylde.
 Thi hvad hjælper alt Talent,
 Naar det ei er ret erkjendt?
 Naar det feile Retning tager?
 Maler blier dog ei Skomager,
 Om han ogſaa veed paa Læſten
 At bedømme ſine Skoe.
 Ei jeg tale vil om Reſten,
 Har om den dog ſamme Tro.
 Men da her jeg Vinket fik,
 Mig det ſom Correggio gif:
 „Jeg er ogſaa Taſſeldækker!“
 Raabte jeg det Dieblif.

De gaae.

Bolt og Heilmann komme fra en anden Side.

Bolt.

Jeg ſpørger for ſyvende og ſidſte Gang: vil hun lyde?

Heilmann.

Nu ja, glæd dig! Hun finder selv efter nøiere Overlæg, at et Fornuftgistermaal er at foretrække for et Inclinationspartie, og hun tager den, du har bestemt hende, hvis du selv bliver ved dit Forsæt, naar du har seet Mennesket.

Bolt.

Det kan hun være rolig for.

Heilmann.

Selv Emil lover ingen flere Knuder at gjøre, paa eet Vilkaar.

Bolt.

Hvad er det? Vil han have Penge? en fem hundred Daler? en tusind Daler for at klarere gammel Gæld? Dem skal han faae, naar han vil være artig, holde sig i Skindet, og ikke sætte sin God meer over min Dørtærffel.

Heilmann.

Nei, han vil indgaae et Beddemaal med dig.

Bolt.

Et Beddemaal? Hvad har den Prækker at vedde om?

Heilmann.

O, en stor Formue: Dorotheas Hierte.

Bolt.

Fordømt! og det vil han vedde bort?

Heilmann.

Dersom du skriftlig lover, at give ham Dorothea til Kone, hvis du ikke selv er fornøiet med den Svigersøn, du har valgt, saa lover Emil igjen, aldrig meer at tænke paa din Datter, hvis du bliver ved dit Forsæt. Her er hans Erklæring. Giver ham et Papir.

Bolt seer deri.

En naragtig Erklæring! Den er jo skrevet af dig.

Heilmann.

Med Emils Underkrift. Jeg har ogsaa her opsat Noget for dig, som du blot behøver at underskrive. Tager et andet Papir frem.

Bolt.

Du har forbandet travlt i Dag.

Heilmann.

Ja, du veed jo nok, jeg har ikke Andet at bestille, og Drkelselighed er Diavelsens Hovedpude. Tager et lille Skrivertoi op af Lommen. Her er Pen, Blæk, og der i Lysthuset staaer et Bord. Nu kan du selv vælge. Men gjør du det ikke, saa har Emil svoret, at lægge alle Jern i Jlden for at faae Dorothea. Og der har du min Haand paa, jeg skal træde Bælgen og blæse til Jlden som en ærlig Diævel, at han kan faae smedet, mens Jernet er varmt.

Bolt.

Hør, Hans! har du seet den Person, jeg har valgt til Svigersøn?

Heilmann.

Ja, jeg har.

Bolt.

Jeg besværges dig som Broder, som gammel Ven, som mangeaarig daglig Giest, der har havt fri Mad og Bæst i mit Huus — har du funden nogen Brøst eller Lyde ved Mennesket, der kunde bevæge mig til at forandre mit Forsæt?

Heilmann.

Jeg veed kun een Feil.

Bolt.

Feil har vi alle. Drikker han?

Heilmann.

Kun Thee og koldt Vand.

Bolt.

Det er rigtig nok slemt; men det giver sig nok med Narene. Spiller han?

Heilmann.

Flere Timer om Dagen, Pianoforte.

Bolt.

Det er værre; men naar han bliver ældre, lærer han nok Phombre. Løber efter Gruentimmer?

Heilmann.

Af, der er en Kyssen og Omfavnen, hvergang de sees.

Bolt.

Ru — vi ere alle Menneſker. Men dog ikke udsvævende?

Heilmann.

Urbarheden selv.

Bolt.

Seer han ud som Fanden?

Heilmann.

Jeg veed ikke, hvordan Fanden seer ud, det maa du bedre vide; men den, jeg taler om, er smuk som en Engel.

Bolt.

Dum altsaa?

Heilmann.

Tværtimod: vittigt Hoved.

Bolt.

Und?

Heilmann.

Godheden selv. Det er formodentlig to slemme Feil i dine Dine.

Bolt.

Forstyr mig ikke i mine Concepter. Og dog et ægte Barn af min Ven Traube i Hamborg?

Heilmann.

Ægte Barn, eneste Arving.

Bolt.

Hvad i al Verden skulde da bevæge mig til at forandre mit Forsæt? Hvor kan den dumme Emil troe —

Heilmann.

Ja, du veed nok, hvorledes unge Menneſker ere. Den fiære Forfængelighed, og — om du vil — Selvfærlighed, Indbildſked! Emil har ſeet ſin Medbeiler, og det er naturligt, at denne miſhager ham. Han troer, det er umuligt, at du kan give dit Samtykke til, at et Menneſke ægter din Datter, ſom ſeer ſaa qvindagtig ud.

Bolt.

Qvindagtig?

Heilmann.

Ja, det unge Menneſke er virkelig noget ſin af Bygning, og har, uagtet ſine tyve Aar, endnu ei ſaaet Skæg paa Hagen. Stemmen falder ogsaa lidt i Diſcanten; det er unegteligt.

Bolt.

Ikke Andet end det!

Heilmann.

For det forſte maa det være nok.

Bolt

gaaer ind i Byſthuset, underſkriver Erklæringen, og rækker Broderen den. Vær ſaa artig.

Heilmann putter den i Lommen.

Mange Tak! Det er ſandt, een Ting havde jeg nær glemt; men det er da kun en Narreſtreg, ſom let lader ſig jævne. Det unge Menneſke har paa Reiſen herhid forelſket ſig i en Anden end din Datter, og Kiæreſten er fulgt med,

for at røre dit Hierte, at du skal indlægge et godt Ord
for ham hos Forældrene i Hamborg.

Bolt.

(Mel. af Billedet og Busten: Sligt Pilleri jeg ei forstaaer.)

Har man til Daarskab Mage seet?

Til frække Uforstammenheder?

Hvad? Menneſket om Sligt mig beder?

Troer han, jeg er en gal Poet?

Han min Familie gjør Skam,

Han Kurven give vil min Datter,

Og — kan man bare ſig for Latter? —

Dog vil han, jeg ſkal hielpe ham!

Ja, kom du kun, Ramsel! kom du,

Som unge Menneſker forfører!

Jeg tordne ſkal i dine Drer.

Heilmann vinker, Belwiß træder frem.

Belwiß.

Slaa De kun ned med Lynet nu!

Slaaer paa ſin Sabel.

Min Tordenleder frelſe kan.

Jeg aldrig reifer den foruden.

Bolt tabende Næſe og Mund.

Hvem er den Herre?

Heilmann.

Det er Bruden,

Som har forført den unge Mand.

Bolt.

Hvad for Noget?

Belwiß leer.

Ja, Høiſtærede! naar Brudgommen er et Fruentimmer,
ſaa maa jo Bruden være et Mandſolk.

Bolt.

Hvo har taget mig saaledes ved Næsen? Det taaler jeg ikke, min Herre! Jeg fordrer Dem ud, jeg forlanger Satisfaction — det vil sige, jeg segter ikke selv, men min Halvbroder er en god Slagsbroder, og han er nok saa god at paatage sig mine Partes.

Belwig.

De har selv taget Dem ved Næsen, min Herre! og hvis De vil have Satisfaction, maa De slaaes med Dem selv. De har troet at beile til en Søn af Riibmand Traube i Hamborg for Deres Datter. Dermed har De for det første fornærmet hendes Qvindelighed og Elstværldighed i høi Grad; en Pige frier ikke selv ved sin Fader, og allermindst en saa udmærket Dame.

Bolt.

Det kommer ikke Dem ved, min Herre! Ethvert Menneſke maa bedømmes efter ſine egne Grundſætninger, og jeg efter mine.

Heilmann.

Det er en løierlig Moral; men den er god nok for ham, og han har altid fundet sig vel ved den.

Belwig.

Jeg vil ikke moralisere for Dem, Herr Commmerceraad! jeg vil blot sige Dem, at Herr Traubes Barn ogsaa er en Datter, ingen Søn, som De forudsatte.

Heilmann.

Traube har omtrent baaret sig lige saa flogt ad, som du, dog lidt forſigtigere, thi han har dog eengang nævnet ſin Datter Camilla ved Navn i et Brev til dig; men du læſte Camillo i Stedet for Camilla. Og deri ſtiffer den hele Feil.

Bolt

tager hurtigt Brevet op afommen, og seer deri.

Hvad for Noget? staaer der ikke Camillo? Nu spørger jeg hvert Christent Menneske —

Heilmann seer i Brevet.

Ja, din Correspondent gjør rigtig nok ikke stor Forskiel paa sine N'er og D'er. Men jeg seer, der staaer ogsaa Noget om en Snuushane. Ved lidt noiere Estertanke vilde det maaskee have bragt dig paa rette Spor; thi havde Frygten været for et Mandfolk, saa havde det jo maattet hedde en Snuushøne.

Bolt staaer sig for Panden.

Det er, Gud straffe mig! ogsaa sandt. Jeg har læst som et Fæ.

Heilmann.

Og da du nu selv neppe meer kan være fornøiet med den fra Hamborg forskrevne Svigeren, saa følger deraf, at Emil har dit Samtykke til at ægte Dorothea.

Dorothea og Camilla komme smilende Haand i Haand, fulgte af Emil. Strax derpaa fra en anden Kant Fru Bolt med Peter Pen.

Heilmann.

See, der komme de unge Ægtefolk, som udbede sig den faderlige Velsignelse. Og der er Fleer, som ville velsigne.

Dorothea til Camilla.

Det er min Moder.

Camilla omfavner Fru Bolt venligt leende.

Ja, Deres Velsignelse vil være mig uendelig kjær. Peger paa Peter Pen. Men han der maa ikke velsigne; det veed han.

Peter Pen.

De kan dog ikke forbyde mig at gjøre det i mit stille Sind.

Camilla.

Ja, gjør det kun der! Der faaer intet Menneske det at vide.

Fru Bolt.

Al, hvorfor maa han ikke velsigne Dem, min Engel? Det er jo et velsignet Menneske, saa fornustig, saa veltalende. Jeg har gaaet og snakket med ham i vist over en halv stiv Klokketime. Han har underrettet mig om alle Familieforholdene, og jeg kommer nu for af Hiertens Grund at gratulere, da Alting er løbet saa lykkeligt af.

Bolt.

Ja, gu er det løbet lykkeligt af. Stamper og raaber: Ah!

Heilmann.

A — jo, det var det Bogstav, som manglede.

Bolt vender sig vredt fra ham, og raaber:

Dh!

Heilmann.

Og D — det var Rilden til dine Ulykker. Saa meget Virvar kan et eneste misforstaaet Bogstav udrette; hvad maa da ikke det hele Alphabet?

Bolt sagte.

Der er ikke Andet for; jeg maa gjøre bonne mine à mauvais jeu. Goit, i det han lægger Dorotheas og Emils Hænder i hinanden. Vær saa artig.

Camilla.

Peter Pen!

Peter Pen.

Hvad behager?

Camilla.

Kom nu med Deres Velsignelse, at vi dog kunne faae een.

Peter Pen stødte.

See nu, hvor De faaer den.

Fru Bolt.

Gud velsigne jer, mine Born!

Heilmann til Bolt.

Du er vred, Broder! men du har Uret. Amor har hevnet sig, fordi du vilde stifte et Ægteskab aldeles uden hans Hielp. Om det saa er et dødeligt Menneske, saa kan han jo ikke lide, at Uvedkommende blande sig i hans Sager, hvor meget mindre en Gud! Blander han sig i dine? Har du nogentid seet Amor paa Borsen, i Magistraten, i Klubben, eller i din Dagligstue? Hvad har du da paa hans Enemærker at jage? Troer du, at Amor vil være din Contoirbetient?

Peter Pen ryster paa Hovedet.

Heilmann.

Tak da Gud, at det er løbet saa lykkeligt af; find dig i, at dine Planer strandede, og trost dig ved, at om dette Giftermaal ikke blev saa fornuftigt, som du havde besluttet, saa blev det dog langt fornuftigere.

Bolt.

Jeg er som himmelfalden. Seer paa Peter Pen. Hvem er De, min Herre? Er De Herr Traubes Commis?

Peter Pen bukker dybt.

Nei, jeg er Herr Commerceraadens Taffeldækker.

Bolt ængstlig.

Al, Gud! jeg kiender ikke mine egne Folk.

Peter Pen.

Ængst Dem ikke, bevaagne Herr Commerceraad! Det er en Overgang. Det maa ligge i Lusten. Mig gaaer det ligedan: der staaer en ung Husarofficeer, som jeg, sandt for Herren, i Eftermiddags tog for en gammel polsk Jøde.

Slutningsfang.

(Mel. af Indtoget: At have mig til Lykken op.)

Dorothea.

Mig ængsted her en Logtemand,
 En Damp, som stod paa natlig Mose;
 Nu sig mit Hierte glæde kan,
 Nu torneløs er Elskovs Rose,
 Og snart lykkelig jeg den faaer
 Som Brudeblomsten i mit Haar.

Alle.

Ja, snart lykkelig du den faaer
 Som Brudeblomsten i dit Haar.

Heilmann til Dorothea.

Dit stakkels unge Hierte stialv;
 Nu lægtes det, som jeg formoder.

Til Bolt.

Tilgiv, min Broder! hvis kun halv
 Jeg været har i Dag en Broder.
 Gi til de Unges Glæde skeel,
 Saa blier jeg dig en Broder heel.

Alle.

Gi til de Unges Glæde skeel,
 Saa blier han Dem en Broder heel.

Belwih.

Hvor selsomt spirer Lykkens Frø!
 Hvad fieldne Eventyr vi mode!
 Herr Bolt! De tog mig for en Mø;
 Herr Pen! De holdt mig for en Jøde.
 Nu hylder jeg min egen Stand,
 Lykkelig Kriger, Logtemand.

Alle.

Nu hylder han sin egen Stand,
Lyksalig Kriger, Egtemand.

Emil.

Til Raarden greb jeg Tusentast
Mod den, som ei mig har fornærmet;
Men Skiebnen vendte sig i Hast,
Og den har Begges Liv bestiermet.
Gid Hver fra vredt Phantasteri
Forsones maa saa let, som vi!

Alle.

Gid Hver fra vredt Phantasteri
Forsones maa saa let, som $\left\{ \begin{array}{l} \text{vi!} \\ \text{I!} \end{array} \right\}$

Fru Volt.

Jeg siger ikke gierne Nei,
Men Ja kan ogsaa Nei betyde;
Min Datter græder længer ei,
Nu vil sin Faer hun gierne lyde.
Min bedste Mand! vær munter da;
Nu sige vi jo Alle Ja.

Alle.

Lyd hendes Raad: vær munter da;
Nu sige vi jo Alle Ja.

Peter Pen.

En selsom Skiebne mig er hændt,
Som mig til Eftertanke vækker:
Jeg kom som en Contoirbetient,
Nu staaer jeg som en Taffeldækker!
Forvandlet er vi Alle her,
Men fremfor Alle jeg især.

Alle.

Forvandlet er vi Alle her,
Men fremfor Alle han især.

Bolt.

Hvad hielper det, om Giftermaal
Alt digte, som Fornuft bestemmer?
Hvor Amor tænder sine Baal,
Man Biisdom og Fornuften glemmer.
De Daarer i Cupidos Duft
Gi følge Klogskab og Fornuft.

Alle de Andre.

Al, under Amors Blomsterduft
Hvad var al Biisdom, al Fornuft?

Camilla til Spectatores.

Skøndt ei man meer som Valborg doer,
Dg heller ei som Hagbarth, Signe,
Dg mange danske Evende, Moer
Endnu de fordums Elskte ligne,
Dg de forsmaae vist ei en Spot,
Der træffer kolde Hierter blot.

Chor.

De ei forsmaae en lystig Spot,
Som træffer kolde Hierter blot.

Gienfærdet paa Herlufsholm.

Et Skuespil.

Chemisches Handbuch

von

Dr. J. C. Gmelin
Prof. der Chemie an der Universität
zu Bonn
Verlag von J. Neumann, Neudamm
1843

For spil.

Personerne.

Fru Birgitte Gise.

Marthe, hendes Pige.

Maria Loofted.

En gammel gothisk Sal.

Herluf Trolles og Birgitte Gjøes Billeder hænge i Legemsstørrelse
paa Væggen i Baggrunden.

Fru Birgitte Gjøe

ved Spinderokken, til sin gamle Pige, som syeler i Værelset.

Jeg gidder ikke spinde meer;
Tag Rokken bort. Marthe! du leer?
Du skulde meget heller græde.
Din Frue nu kan Intet glæde;
Alt for eensformigt for mit Sind
Er dette tarvelige Spind.
Hver Stund mig ogsaa Traaden brister.
Det gamle Die Synet mister.
Balddyre længst jeg ophørt har,
Og Donten, mig meest dyrebar,
Læse — det kan jeg heller ei;
Kun ganske kort. Nei, gaae min Bei,
Hvorhen han gif,

Peger paa Billedet.

det var nok bedst.

Før feires ingen Glædesfest.

Marthe.

Tal ikke saa, min gode Frue!

Birgitte.

Jeg gaaer som Gienfærd i min Stue.
 Min sidste Fryd — kort var den kun —
 Var nu den lille smukke Hund;
 Saa løb den bort, det slemme Skarn!
 Jeg har begravt den som et Barn.
 Mig Papegoien ogsaa døde.
 Nei, Alting lægger Tiden øde;
 Kun een Ting tog dog ei dens Bud:
 Huskommelsen. Tak være Gud!
 Skiondt mine Dine kun er matte,
 Jeg nyder dog de gamle Skatte,
 Og tærer paa min Capital.
 Og denne Skif er ei saa gal
 For Folk, hvis Tid er saare kort,
 Og om en søie Stund skal bort.

Marthe.

Hvorledes kan I saadan tale?
 I, som, for Armod at husvæle,
 Min gode, gamle, ædle Frue!
 Bortgivet har al jer Formue
 Til Skolen, som begynder snart.

Birgitte.

Begynder? Med en langsom Fart!
 Thi med Proces og Rettergang
 Gjør de mig Stakkel Tiden lang,
 Skiondt den er kort. Af Hevn, fordi
 Vi den Umyndige stod bi,
 Og skienkte vor Formue til
 Den Fattige — see, derfor vil
 Nu Trolbene — det er en Skam,

Jeg kalder Slægtninger af ham
Bed dette Navn; men der er Fæt,
Det veed man da, i hver en Æt. —
De forse sig, slaae Hænder sammen,
Dg blues — Tøsser — over Skammen,
At Herluf sin Formue gav
Til Skolebrug. Derfor i Grav
Jeg skal, før Tingen mig vil lyffes.
Men Herlufs Grav skal blomstersmyffes,
Det veed jeg, før jeg synker ned,
Af Unglingers Taknemlighed. —
De sige: Sligt sig ikke stikker!
Hvis vi, som før, var Catholiker,
Dg havde, som Prælaters Ben,
Skovkloster givet smukt igien
Til dovne Munke — ja, min Pige!
Da var der Intet at modsiges;
Men nu, da vi forsøge paa
Aandshaugen ret i Stand at faae,
Hvor man i Fredens milde Lø
Kan værdigt dyrke Kundskabs Træ —
Nu skrige Marsvin, tukke Giøge,
Imens afmægtigt de forsøge,
At rane denne fiære Skat,
At den kan spilles bort en Nat,
Hvad eller giennem Mark og Lunde
Paa Jagten jages bort af Hunde.
Men — endes vil nok denne Rød,
End er Birgitte dog ei død;
End er hun fiæk, Ungdommens Ben. —
Den Tanke gjør mig ung igien.

Seer ud af Vinduet.

Hvad er det for et Pigebarn,
Som sidder der og vinder Garn?

Marthe.

Hun binder Blomster om en Qvist
I Skyggen under Træet hist,
Det smukke Barn.

Birgitte.

Om hun er smuk,

Seer ikke jeg.

Marthe.

Med dybe Suk

Den friske Rosenkrands hun fletter.

Birgitte.

Og saa den paa sit Hoved sætter,

At fange snart den Ungersvend,

Hun ønsker sig til Hiertensven.

Forsængelige Somrudage,

Hvor Drommene saa smukt bedrage!

Marthe.

Dengang I Herlus Trolle tog,

Dog Drommene jer ei bedrog.

Birgitte.

Jmellemstunder Lykken kommer;

En Svale, Barn! gjør ingen Sommer. —

Nu viser hun sig Diet atter.

Marthe.

Al, det er vor Forvalters Datter,

En yndig, velopdragen Mo,

Som kiender ei Birgitte Gise.

Hvorfor vil I ei hende kiende?

Min Frue! let det kunde hænde,

At, hvis I hende kiendte, hun

Opveied Bapegoie, Hund,
Og blev jer fiær.

Birgitte.

Og naar hun saa
Skal bort med Hgtemanden gaae,
Saa er jeg lige nær. Nei, nei!
De Piger iffe hove mig;
Jeg holder meget meer af Dreng,
Men maa desværre vente længe,
For jeg dem seer i lystig Skof
Til Skolen stimle hen i Flok.

Marthe.

Maa jeg herop ei hende bringe?

Birgitte.

Hvis du kan Lysten ei betvinge,
For mig ret gjerne! Men jeg troer,
Paa hende spilder du dit Ord.
Den unge Fiante, hun er bly,
Og pleier altid bort at flye,
Naar hun mig seer. Er jeg saa fæl,
At man maa vise mig sin Hæl?
Forfærdes hun for mine Rynker?
En saadan Daarlighed jeg ynker;
Dog kan man sagtens end for Spøg
Begynde med et nyt Forsøg.

Marthe gaaer. Fru Birgitte sætter sig hen at spinde igjen,
og synger et Vers af en af Herlus Trolles Psalmer, stirrer
paa hans Billede, og siger:

Hvergang jeg dine Psalmer synger,
Da Tanken, Tønen mig forynger.
Snart faster jeg min Byrde tung,
Og seer dig atter — evig ung.

Marthe kommer med Maria, som neier undseelig, og bliver staaende i Døren.

Birgitte.

Ei, ei! saa fanged vi dog Hinden?

Hun piled ikke bort i Vinden?

Barff.

Hvi løber du, naar du mig seer?

Maria neier bange igien.

Jeg aldrig skal det gjøre meer.

Birgitte.

Nu maa jeg lee.

Sagte.

Hun er nok tøffet —

Skiondt vakker og slet ikke flodset.

Goit.

Siig, kiender du mig, unge Mø?

Maria.

Ja, I er Fru Birgitte Gise.

Birgitte.

Jeg har et Ravn, som alle Qvinder.

Siig, hvad Begreb du vel forbinder

Med dette Ravn, som vist er mit.

Maria.

Å! — jeg begriber saare lidt.

Birgitte leer.

Jeg troer det selv.

Maria sagte.

Hun muntert leer;

Nu er jeg ikke bange meer.

Marthe gaaer.

Birgitte.

Hvi løb du bort af Haugen brat,

Naar du mig saae?

Maria.

Jeg veed nok, at
Det sommer sig ei der at træde,
Naar naadig Fruen er tilstede.

Birgitte.

Det altsaa var Erbødighed. —
Men naar jeg kaldte dig?

Maria.

Jeg veed
Ei ret — I rynked Banden streng.

Birgitte.

Var du ei Pige, men en Dreng,
Saa lob du ikke for min Pande;
Den stanger ikke.

Maria.

Jeg maa sande,
Tidt vilde jeg; men, af! I saae
Saa fornem ud — jeg maatte gaae.

Birgitte.

Saa frygted du? Jeg gif dog sagte.

Maria.

For — at I skulde mig foragte. —

Birgitte.

Hun svarer godt; jeg feil har taget
Af dette Barn. — Er du opdraget?
Jeg mener, har du Noget lært?

Maria besked.

At tale derom er ei værdt.

Birgitte.

Har du lært Sprog? det tydske? franske?

Maria.

Get kan jeg.

Birgitte.

Hvilket da?

Maria.

Det danske.

Birgitte.

Hun svarer godt, hun har Forstand. —

Mit Barn! i Fald du dette kan,

Du meget større Kundskab har,

End mangan tydsk, franskøst Nar.

Maria.

Jeg takker for jer gode Mening.

Birgitte.

Det kommer nok til en Forening

Imellem os.

Maria glad.

Jeg selv det troer;

J giver mig saa gode Ord.

Tilgiv! J saae mig ud saa barsk.

Birgitte.

J Heltes Tid var Skinken harst

Meer yndet, end den ferske, søde.

Dog — jeg er glad ved dette Mode.

Jeg saae, du bandt en Krands i Haven

Af Roser; hvem bestemtes Gaven?

Maria.

Min Moders Grav. Men, naadig Frue!

Jeg beder jer af al Formue:

Forraad det til min Fader ei.

Birgitte.

Maa han det ikke vide?

Maria.

Nei!

Det hendes Dødsdag er i Dag;
Han har i Hovedet en Sag —
Forretninger, maaskee han glemmer
Dødsdagen.

Virgitte.

Og hvad du fornemmer,
Det maa han ikke føle?

Maria.

See,

Jeg skæner ham for denne Bæ.
Nok, at Een sørger; thi vor Klage
Dog kalder Moder ei tilbage.

Virgitte.

Jeg mærker, Pige! du er god.

Maria.

Jeg mærker, I har Edelmød.

Virgitte.

Naar har du da din Moder mistet?

Maria.

Jeg har den tunge Skiebne fristet
For tre Aar siden.

Virgitte.

Stakkels Slut!

Tilgiv, at jeg mod dig var hut.

Du bandt en Krands til hendes Grav?

Maria.

For al den Godhed, hun mig gav,
Kan jeg kun disse Blomster bringe.

Virgitte.

Og Følelsen paa Haabets Binge!

Mit kiære Barn! vi begge staae

Og see med Taarer i det Blaa,

Dg savne, hvad der er forsvundet.
 Du snart har Savnet overvundet,
 Thi anden Fryd med andet Navn,
 Vil nok erstatte dig dit Savn;
 Men Bladet sig med mig har vendt,
 Mit Eventyr paa Jord er endt.
 Dog var det blot Indbildning ei.
 Indbildning? Nei, i Sandhed, nei!
 Seer du den Mand, som malet staaer
 Der, kraftig end med graanet Haar,
 Med Helteblis, med Sværd ved Side,
 Og dog den Tænkfomme, den Blide?

Maria.

Jeg tænker, det var eders Mand.
 I staaer ved Siden.

Birgitte.

Det var han

I dette korte Jordestævne;
 Men Kroniken hans Navn skal nævne,
 Saalænge Navn af Edel, Stor
 Gienlyder paa den danske Jord.
 Mit Navn vil heller ei forsvinde;
 Thi jeg var Herlus Trolles Qvinde.
 Han sagde selv: jeg har ham værd. —
 Deri bestaaer min Levesfærd.

Maria.

I er saa lærd, saa viis og flog,
 Forsikkrer man.

Birgitte.

Ja, læst i Bog,

Det har jeg tidt; og Trolle med.
 Alt var hos ham paa rette Sted:

I Freden var han som en Præst,
 I Ridderspil sad han til Hest
 Som Holger Danske, Hjerter stial;
 I Krigen var han Admiral,
 Som gammel Vising tapper, stærk,
 Og retted ud mangt Helteværk.

Maria.

Og nu har han og I, vor Frue!
 Bortgivet hele jer Formue
 Til Skolebrug.

Birgitte.

Til Danmarks Tarv.

Hvad er en Arm foruden Marv?
 Og Marven for vor Legemsstyrke,
 Det er Forstanden, som vi dyrke,
 Forbunden med vort Hjertes Ild;
 Thi uden Sligt er Helten vild,
 En Jette kun, men ikke stor,
 Og ingen ægte Søn af Thor. —
 Dog, nu jeg taler Græst og Fransk
 For dig, mit Barn!

Maria smilende.

Nei, Thor var dansk.

Birgitte.

Du kiender ham? Jeg skammer mig,
 Fordi jeg før ei kiendte dig.

Maria.

I gjør mig alt for megen Ære.

Birgitte.

Din anden Moder vil jeg være;
 Og naar Birgitte Givø er død,
 Og hviler længst i Gravens Skiod,

Bil hun din Skytzaam altid blive.
 Og hvis det skulde sig begive,
 Du kom i Nød — træd dristig frem
 For Billedet, og du igjen
 Skal see mig til din Redning! — Af,
 Nu sværmer jeg.

Maria.

Modtag min Tak.

Birgitte.

Jeg mærker det, end slaaer med Lyst
 Mig Hjertet i det gamle Bryst.
 Jeg glæder mig, at jeg dig fandt;
 Derved min Riedsommelighed forsvandt.
 Og skulde jeg end vente længe,
 For her jeg seer de kiære Drenge,
 Saa skal imens en yndig Mo
 Her trøste dig, Birgitte Gise!
 Ei savner jeg fra denne Stund
 Min Papegoie meer, min Hund;
 Det er dog Livets bedste Gammen,
 Naar Mennesker smukt leve sammen.
 Hun omfavner og kysser hende. Tæppet falder.

Gienfærdet paa Herlufsholm.

Personerne.

Nidder Arild Hoitsfeld.

Zunker Christopher Gise.

Zunker Jørgen Marsvin.

Løvsted, Forvalter paa Herlufsholm.

Maria, hans Datter.

Johannes Mikkelssen, } theologiske Candidater.

Peter Klaat,

Rudolf Green, Skriver hos Forvalteren.

Anna, hans Hustru.

Jægere og Tjenere.

Birgitte Gises Gienfærd.

Handlingen foregaaer paa Herlufsholm og i Nærheden, 1575;
i Forpillet et Aar i Forveien.

Forste Handling.

Et Bærelse i Junker Christopher Gjøes Gaard.

Christopher Gjøe. Tørgen Marsvin.

Marsvin.

God Morgen, Broder Christopher!

Gjøe.

Den ønsker du mig forgieves, Tørgen! Siden Herluf Trolle og Birgitte Gjøe, min værdige Moster, begik det Forræderi mod deres Slægt, at berøve os vort lovlige Arvegods, Skovgaardskloster, og testamenterede det til fremmede, ufrelse Peblinger — er der ingen god Morgen længer for mig.

Marsvin.

Du vilde have mangen god Morgen, hvis du ikke havde saa mangen ond Nat i Forveien, sad og doblede, og tabte dine Penge.

Gjøe.

Tabet af Skovkloster gielder ligesaa meget dig, som mig; dersom du havde lidt mere Forstand, saa ærgrede du dig ligesaa godt, som jeg.

Marsvin.

Derfor takker jeg Vorherre, at han ikke har givet mig mere Forstand, end der behøves til at være stærk, frisk og

sund, spise, drikke, gaae paa Jagt, og nyde alle mine Herligheder.

Giøe.

Du kommer allerede fra Jagten, seer jeg.

Marsvin.

Men nu skal jeg dog vise dig, at jeg ogsaa kan ærgre mig, uagtet jeg efter din Mening ingen Forstand har.

Giøe.

Hvad ærgrer du dig over?

Marsvin.

Over Jagten! Er det en Jagt for ærlige og velbyrdige Mænd, at dræbe de stakkels fromme Hiorte, Daadyr, Raadyr og Harer — de største Gøjoner paa Guds grønne Jord? Skifter det sig for strenge Herremænd? Nei! veed du hvad, dersom du tænker som jeg, saa ville vi komme ind med en Ansøgning til Hans Naade Kong Frederik, undertegnet af alle Egnens Godseiere, om underdanigst at maatte indføre nogle Bildsviin fra Tydskland, Ulve, Bjørne og Løsser fra Norge, for at vi, ved at jage efter dem, kunne øve Mod og Mandshierter i Fredstider, hvilket i Krigstider vilde være Fædrelandet til mangfoldig Nytte.

Giøe.

Ja, ja! skriv du kun en saadan Ansøgning.

Marsvin.

Du skal nu altid være saa spydig! Fordi du tilfældigvis har lært at skrive i din Ungdom, troer du, alle Mennesker kan gjøre det Samme. Skam dig for en Ulykke! Vil du ikke ogsaa være lærd, ligesom Herluf Trolle, Birgitte Giøe, og vor taabelige Fætter Arild Hvitfeldt?

Giøe.

Det skader ikke, at han er det. I gamle Dage var

Adelen lærd; men nu er Lærdommen gaaet over til de Ufrelse, og det giver dem Baaben i Hænderne mod os.

Marsvin.

Baaben i Hænderne? Der er intet Menneſke mere feitet med Baaben i Hænderne, end Arild Hvitsfeld; og han gielder dog for den lærdeſte danſke Adelsmand nuomtide.

Giøe.

Jeg taler i billedlig Forſtand.

Marsvin.

Jeg ſkal bede, at du ikke taler i meer end een Slags Forſtand, naar du taler med mig. Er du i ondt Lune? Trænger du atter til et Par hundrede Kroner, ſaa ſtaaer de til Tienefte. Men det hjælper ikke; du har for megen Forſtand, du spiller dem dog ſtrag bort igien.

Giøe.

Du er dog en ægte Ben. Tak, Broder! Jeg tager imod Tilbudet.

Marsvin.

Hvad betyder den Liberikiole, ſom hænger der over Stolen?

Giøe.

En Spøg, hvortil du ſtrag ſkal være Bidne. Du veed, jeg har et Præſtekald at give bort.

Marsvin.

ſkal Præſterne nu ſkiſte Liberi? De havde jo det ſorte.

Giøe.

Præſten ſkal beholde det forrige; men Sollicitanten maa forſt gaae i mit Liberi. Nu kommer der ſtrag een igien. Her var alt een i Morges tidlig, en ſtorartig Monſieur, og ſaa er han oven i Riøbet foreſtlet og vil giſte ſig med den ſmukke Marie Lovſted, ſom jeg ſelv har et godt Die til.

Marsvin.

Du er dog ikke gal og vil begaae en Meesmariage?

Giøe.

Taabnakke! kan man ingen Kiærlighedshandler have, uden at man strax gifter sig.

Marsvin.

Du har Ret. Undskyld mig; jeg staaer her og sigter med Tankerne hen i en anden Retning.

Giøe.

Tankerne? Sigter du ogsaa med Tanker? Du er en god Skytte med Krud og Kugler; men med Tankerne skyder du slet, i det mindste træffer du aldrig.

Marsvin.

Jeg tænker paa disse Bjørne, Løsser og Ulve, Christopher! hvormed jeg vilde berige Fædrelandet. Saa troer du ikke, Hans Naade giver sit Minde dertil?

Giøe.

Det gjør han aldrig. Der er allerede Snak og Brøvl nok over, at vi Herremænd nedtrampe Bondens Sæd og Korn paa vore Jagter; men fik vi nu først disse rivende umælende Bæster ind i Landet —

Marsvin.

Saa fik de Andet at gjøre, end at flage over heelt Skind; saa vilde de see, hvilken Forskiel der er —

Giøe.

Det gaaer ikke an, Jørgen Marsvin!

Tieneren kommer.

Her er Candidaten Peter Blaar.

Giøe.

Der har vi vor Mand. Lad ham komme.

Peter Blaar kommer, og bukker dybt.

Gise.

J er den theologiske Candidat? Sagte. En naragtig
Regle!

Peter Blaar.

Med Gud og Vren, Eders Strengthed!

Gise.

Og søger om det Præstekald, jeg har at give bort?

Peter Blaar.

Eders Herlighed seer ind i mit Hjertes inderste Grund.

Gise.

Hvis J skal være Siælehyrde hos mig, saa maa jeg
først kende eders Character.

Peter Blaar rækker ham et Papir.

Her er den. Bedste Character!

Gise.

Her var nylig en af eders Ordensbrødre, som søgte
om Kaldet; men han fik Afslag, han duede ikke dertil.

Peter Blaar.

Johannes Mikkelsen? Det tænkte jeg nok.

Gise.

Kort sagt: den, jeg skal give dette fede Kald, maa
finde sig i, nogentid at gaae i mit Liberi. Han vægrede
sig, og fik Løbepas. Nu spørger jeg eder: vil J trække
Kiolen paa, saa er Kaldet maaskee eders.

Peter Blaar.

Hvor er Kiolen?

Gise.

Der. Vil J trække den paa?

Peter Blaar.

Ja, naadige Herre! det er Noget, som jeg ikke strax
kan sige; det kommer an paa —

Gise.

Ha, ha! han har ogsaa Betænkkeligheder. Hvad kommer det an paa?

Peter Blaar.

Om den passer mig. Jeg frygter for, den er noget for lang i Ermerne.

Gise leer.

Det siger Ingenting. Den er giort paa Væxt.

Peter Blaar

trækker sin sorte Kiole af, og den anden paa.

Det gaaer bedre, end jeg havde tænkt.

Gise.

Den passer jer, som den var syet til jer.

Peter Blaar.

Nu er jeg eders Tiener. Jacob ægtede først den hæslige Lea, for siden at faae den deilige Rachel. Hvad har I at befale?

Gise.

Godt, begynd strax! Der staaer en Urtepotte med en fielden Rose; den kan I bære til Herlufsholm, til Forvalter Lovstedts smukke Datter Marie — og hilse fra mig.

Peter Blaar.

Det skal efterkommes, naadige Herre! Sagte. Saa faaer jeg hende med det samme at see, og kan sige hende Sagens Sammenhæng, at det altsammen er for hendes Skyld.

Buffer, og gaaer.

Gise.

Den Karl faaer ikke Kaldet. Han duer neppe til at være Degn. Men hvad gaaer der af dig, Jørgen? Du har staaet taus og stirret hen for dig, uden at lægge Mærke til Præsten.

Marsvin.

Mine Tanker have bestandig sigtet hen i den forrige Retning.

Giøe.

Det er da en forbandet Tankesigten med dig i Dag.

Marsvin.

Angaaende disse Ulve og Bjørne.

Giøe.

Slaa dem af Tankerne.

Marsvin.

Det kan jeg let; men jeg maa ogsaa pakke dem ind og sende dem tilbage igien.

Giøe.

Hvad vil det sige?

Marsvin.

Seer du, der var en norsk Herremand i Fjor til Giøst hos mig; han spottede os her i Danmark, fordi vi ingen Bierge og Klipper, ingen Ulve og Bjørne havde. Det kan der let raades Bod paa, sagde jeg; send mig nogle herved! Og nu har han sendt mig en heel Skibsladning.

Giøe.

Klipper og Bierge?

Marsvin.

Nei, Ulve- og Bjørne-Hvalpe. De er saa nydelige, saa det er en Gru. Mine Børn lege med dem, som med smaae Hunde og Ratteskillinger. De rende omkring i Stuen, og gjøre slet ingen Fortræd.

Giøe.

Er du gal? Det gaaer aldrig an. For Guds Skyld!

Marsvin.

Nei, det gjør det vel heller ikke. Nu ere de smaae

og ustyldige; men naar de komme i Lapseaarene — Jeg vil sende dem tilbage igien.

Gise.

Det behøves ikke.

Marsvin.

Hvad skal jeg da gjøre?

Gise.

Slaa dem ihjel!

Marsvin.

Nei, det stikker sig ikke. Det var en Skam at berøve Normanden sine Ulve og Biorne, naar man ikke selv bruger dem.

Gise.

Gi! hvad bryder han sig om det? Han er glad ved at blive af med dem; han har nok af det Nak.

Marsvin.

Ja, saa vil jeg da lade Natmanden hente, at han kan stifte dem. Sagte. Jeg tør ikke sige ham, at een af Biornerne er lobet bort; og jeg tør ikke lyse om den fra Brækestolen. Jeg maa see, om jeg selv kan støve den op. Heit. Farvel, Christopher Gise!

Gise.

Tak, Jørgen Marsvin!

De gaae.

Forvalterens Børelse paa Herlufsholm.

Hans Chatol staaer aabent. Til den ene Side en Alkove med Gardiner.

Løvsted. Rudolf Green, hans Skriver.

Løvsted med et Papir i Haanden.

Det er elendigt affkrevet, quiddret og utydeligt — hvert Dieblig galt bogstaveret.

Rudolf.

Fordi jeg holder mig til den ny Skrivemaade, og ikke
stikker alle mulige Vocaler og Consonanter ind i hvert Ord.

Løvsted.

Er det en Maade at tale til sin Husbond paa,
nærvise Knekt? Regningen er heller ikke rigtig. Er syv
og tre elleve?

Rudolf.

Det er en Skrivfeil. Summen nedenunder er ganske
rigtig.

Løvsted.

Skrivfeil og altid Skrivfeil! Det var en Skrivfeil
af mig, da jeg svarede din Talsmand venligt paa hans
Brev, og tog dig i min Tjeneste.

Rudolf.

Jeg er dog ikke saa reent uden Opdragelse. Min
Fødsel —

Løvsted.

Præler du nu igjen af, at du er en fornem Herres —

Rudolf.

Jeg har dog lært meer, end de ordinaire Skriverskarle.

Løvsted.

Det er sandt. Du er løbet Latinskolen igiennem,
det er en ordinair Skriver ikke; det behøver han ikke heller.
Du har giftet dig, har Kone og Barn, uden at have Noget
at leve af. Du er en storagtig Monsieur, der hvert Dieblif
giver sig Airs, skiondt han hvert Dieblif trænger til Med-
lidenhed. Du — men jeg vil ikke beskylde dig for hvad
jeg endnu ikke juridisk kan bevise. Men tag dig i Agt!
Jeg har Die med dig; jeg seer ret godt uden Brillen.

Rudolf.

Hvad vil I ikke bestylde mig for? Hvad kan I ikke bevise? Naar I Intet kan bevise, hvi kommer I da med indirecte Bestylninger? Tag jer selv i Agt, og tak Gud, at her ingen Bidner er.

Løvsted giver ham et Drfigen.

Du er en usorklammet Knekt, og jeg jager dig af min Tieneste. Kom aldrig tiere for mine Dine. Dit Halvaars Løn har du paa tre Daler nær taget op i Forveien. Der er Resten — vær saa god; og saa ud af mit Huus paa Diebliffet!

Medens Løvsted henter Pengene i Chatollet, skryder Rudolf sig ubemærket hen, og lukker Krogene op paa et af Vinduerne.

Rudolf.

Med Fornøielse! Tager Pengene. Gud bevare mig for at tiene gale Folk. Men Drfigeniet er ikke betalt, husk paa det! Vi have endnu en Regning at afgjøre med hinanden.

Gaaer.

Løvsted ene.

Undsiger du mig, Knekt? — Gale Folk! — Der er Noget i. Hidfighed er en diebliffelig Galsskab. Men denne jammerlige, slette Karl, som jeg havde belemret mig med, har jeg længe ganske rolig havt i Sinde at stille mig ved; og skeer det ikke i et saadant Dieblif, saa løber mit bløde Hjerte af med mig, og jeg lader mig formilde af hans Kone og Barn. Omfindtlig og pirrelig er jeg — især i disse Dage — da den nederdrægtige Proces — Nu maa den jo have Ende — den er afgjort i Gaar. Ha, det spænder mig alle Nerver. Hvitsfeld kommer i Dag, han bringer enten Evangeliet eller Dødsdommen; thi jeg er jo ogsaa ruineret, uden Levebrød, hvis Trolde og Giogene

bemestre sig Arven. Hvad bliver der da af min stakkels Maria? Kommer der ikke Nogen dernede? Der er han vist, der er han!

Hør ud.

Rudolf

aabner et Vindue, og klyber ind fra Træet, som staaer udenfor.

Det er en god Indretning med Træer, som staae uden for Husene. — Du ruinerer mig, saa ruinerer jeg ogsaa dig. Han beskylder mig for Confusion, og saa er han selv den største Confusionarius, Gud har skabt, og glemmer hvert Dieblif, hvad han har at huske paa. En smuk Forvalter, hvis han ikke havde den Datter! Men denne Gang skal hun ikke hielpe dig. Hør, hvor han larmer nede i Dagligstuen. Gaaer til Chatollet. Her ligger Testamentet; jeg veed det. Jeg tager det; men Omslaget lader jeg ligge. Naar han seer det, er han fornøiet for det første; men siden kommer Graad og Tænders Gnidsel. Jeg hører ham paa Trappen — afsted!

Han springer ud i Træet fra Vinduet, og trykker det til efter sig.

Løvfled kommer tilbage.

Nei, der var Ingen. Og — jeg veed ikke — det var mig ret fiært. Saa har jeg Lov at haabe lidt endnu. Jeg er saa angst for at see Hviffeld, at han med et eneste Ord skal nedslaae vort hele Haab. — Dog — det har ingen Rød. Testamentet er alt for klart. Han fik det til Byen, det blev forelagt i Retten, og han gav mig det tilbage; thi det er en Punkt i Testamentet, at det skal blive her paa Gaarden. Efter et lidet Ophold. Jeg fik det dog tilbage? Det er en besynderlig Glemsomhed, der er kommen over mig i den senere Tid, efter min salig Kones Død, efter min sidste Sygdom. Jeg tør ikke være mig det selv bekiendt. Bed den levende Gud, i dette Dieblif veed jeg ikke

ret, om jeg eller Hvittfeld har Testamentet. Nei — han gav mig det jo ved Afskeden sidst. Seer i sit Chatol. Der ligger det, Gud være lovet! Alting forstrækker mig i den senere Tid. Lutter Omflaget op. Det er der ikke! Almægtige Gud! hvad er det? — Hvad det er? Det er, at Hvittfeld har Testamentet. Han har det; hvor skulde det vel ellers være? Jeg giemmer det jo som min Diesteen. Rager ængsteligt om imellem sine Papirer. Hvor skulde det vel ellers være? Han har det; og nu kommer han snart — snart! om en Times Tid! — O, Gud! den Time vil være en Evighed. Hvittfeld! Hvittfeld! jeg skælver for at see dig, og dog hænger mit hele Haab alene ved dig.

Gaaer.

Salen med Herluf Crolles og Birgitte Gises Billeder.

Johannes Mikkelsen. Maria.

Johannes.

Skion er din Fatning.

Maria.

O, min Ven!

Tak Gud, du er dig selv igjen.

En Herrens Biingaard kan man vel

Selv dyrke paa et Lavafjeld,

Men Held og Trivsel flygter fra

Et fælt Gomorrha, Sodoma.

Johannes.

Men om nu end fra denne Kant

Udholdenheden Seier vandt —

Er ei et andet Uveir nær,

Som snart os skiuler Solens Skier?

Den fæle Strid ved Rettergang
Har giort din Fader Barmen trang.
Den blier udtrukken Aar for Aar!

Maria.

Fær mener, den er endt i Gaar.

Johannes.

Hvis den var tabt?

Maria.

Jeg troer det ei.

Johannes.

Du haaber.

Maria.

Altid haabed jeg.

Johannes.

Og hvad dig stienker denne Ro?

Maria.

Ben! en uskyldig Overtro.

Troer du paa Spøgelsø?

Johannes.

I Fald

Fra dem du Trosten hente skal,

Da blier, Maria! svag din Trost.

Giengangeren med Skrækketrost

Fra Graven kom, fra sprængte Skrin,

Som fæle Liig i hvide Liin.

Ufromme Bandel, svage Tro

Gav ham i Risten ingen Ro;

Nu skrækker han med Skadesryd

Den Levende med Barselslyd;

Forbittret over Andres Lykke

Ham fryder Fryd at undertrykke.

Maria.

Johannes! kiære Ven! o nei,
 Sligt Spøgels ikke mener jeg;
 Jeg Helveds Giøglespil foragter,
 Og frygter ikke Dævlens Jagter.

Johannes.

Dertil er ogsaa du for god.

Maria.

Paa Engle troer jeg derimod.

Johannes.

Det gjør jeg med.

Maria.

Og Gud, vor Fader,
 Imellem Englene tillader,
 At komme ned paa denne Jord
 Til Hielp os i Ulykken stor.

Johannes.

Ja ja!

Maria.

Og løst fra Støvets Baand
 Er Engel hver en salig Aand
 Med Himmeriges Liliestengel.

Peger paa Billedet.

Birgitte Gise er sliq en Engel.
 Hun loved, da hun var i Live,
 Min Skyttsaand vilde hun forblive,
 Og faae den Skole bragt i Stand,
 Som hun og hendes Ægteemand
 Af egne Midler har oprettet.
 Det har hun sikkert ei forgiattet.
 Birgitte Gise nok staaer os bi.

Johannes omfavner hende.
Elskværdigt er dit Sværmeri.

Løvsted kommer forvirret.

God Dag, min fiære Johannes! Jeg seer, du er glad, og omfavner henrykt din Maria. Gud skee Lov, saa er dog eet Ønske opfyldt. Maa jeg gratulere til Kaldet?

Maria.

Ja, fiære Fader! gratulere maa du, men til at han ikke fik Kaldet.

Løvsted nedslaaet.

Du fik det ikke?

Johannes.

Junker Christopher foreskrev mig uværdige Betingelser, som jeg ikke kunde indgaae.

Løvsted.

Der svandt ogsaa det Haab. Jeg havde glædet mig som et Barn dertil, at vi skulde være Naboer og leve saa godt sammen.

Maria.

Ja, visseelig vilde vi haavt det godt. Hvilken Glæde for Johannes, at see sin Kirkepatron nedrive alle Hverdage, hvad han selv i Guds Huus i Tilhørernes Hierter søgte at opbygge om Søndagen. Og selv Søndagen vilde Junker Giøe ikke hellige; medens Kirkesangen lød, og Guds Ord fra Præstens Læber, vilde man høre Hundene giøe og Hørnene tude paa Marken lige uden for Kirken.

Løvsted sukker.

Du har vel Ret.

Maria.

Gode Fader! du er saa nedslaaet.

Løvfsted.

Jeg ængstes over denne Dag. Vi kunne snart vente Ridder Arild Hvitsfeld. Han lovede at komme, saasnart han kunde, for at fortælle os Udfaldet af Processen. Gaaer Skolen tabt, saa er mit Embede ogsaa ophørt, og vi kunne gaae ud i den vide Verden som Betlere.

Maria.

Lyk, hvad er det? Der blæses en from Melodie, en Taffesang nede i Gaarden.

Johannes seer ud af Vinduet.

Ridder Hvitsfeld kommer. Han har taget Musicanter med. O, jeg aner det Bedste.

Musiken tier. Arild Hvitsfeld træder glad ind, og stiller sig midt i Salen, fulgt af alle Gaardens Folk, som i ærbødig Afstand omringe ham.

Hvitsfeld.

Triumph! vi vundet har vort Slag.

Befignet være denne Dag!

Ha, lang Tid stred med Rænker, Lyst

Den gode Sag, men vandt tilsidst.

Saa fryde sig med mig hvert Bryst,

Hvem Vid, Dplysning skienker Lyst.

Fra Klostret først gif Kundskab ud,

Da Christne lærte Tro paa Gud;

Forvandlet til en Skole, skal

Nu Klosteret, som Lærdoms Hal,

Udsee sit Korn med gavmild Haand,

Til Blomst og Frugt for Fremtids Aand. —

Som Olaf Korsets Banner fik

I Norge planted — Hedningskræk,

Saa planter Hvitsfeld her i Dag

Humanitetens hvide Flag

Bag Skolehaugens lave Muur,
 Der ikke fierner fra Natur.
 Herfra skal Aandens Modenhed
 Udbrede sig i Fredens Fied,
 Til Lyst og Gavn for Fædreland,
 Og Fremvægt for vor Borgerstand.
 Ufrelse skal med Frelse gaae,
 Kun derved Begge Frelse faae. —
 Men glemmer heller ei engang,
 Naar eders Navn har Skioldefflang,
 At mangel ærlig Riddersmand
 Arbeidet har for eders Stand;
 At fielden Lærd var hertillands
 En Rangau og en Rosenfrank;
 At Tycho Brahe Stierner saae,
 Som Skioldeffs Stierner overgaae;
 At Hvitfeld fandt sin største Gæde
 Deri, som J. en Lærd at være;
 Og aldrig Tak i Hjertet doe
 For Herluf og Virgitte Gise!

Pigerne have imidlertid bekræftet Herluf Trolles og Virgitte
 Gises Billede. Arild Hvitfeld vinker, og man hører
 atter Trompeter og Pauker.

Alle synge:

Nei, aldrig Tak i Hjertet doe
 For Herluf og Virgitte Gise!

Johannes.

Held Danmark!

Maria.

O, Lykfsalighed!

Hvitfeld.

Ja, Venner! Gud i Himlen veed,

Jeg er saa glad, min Lod saa skøn,
Som var mig født min første Søn.

Almuen og Lyndet fierner sig beskedent stille paa hans Vink.

Hvitfeld.

Men — det forstaaer sig — nogen Skygge
Der er i hver en jordisk Lykke;
Saadan fik ogsaa — grandfæter ret —
Min lyse Sol sin Taageplet.

Løvsted ængstlig.

Sin Taageplet? hvordan?

Hvitfeld.

Ja, Kiære!

Ei Haugen Gartner kan undvære.
Den Gartner, jeg blandt Mange fandt,
Udsøgt og fielden lærd — forsvandt.
Min Rector her til Skolen god,
Min Ungdomsven sin Ven forlod;
Jeg kan ham ei til eder bringe,
Han fløi herfra paa Dødens Vinge.
Jeg ene maatte gaae min Gang;
I Graven hviler Markvard Bang.

Løvsted.

Bor Rector død?

Hvitfeld.

Min Ven jeg seer
Hos Gud, og Skolen tabte meer,
End jeg. D, fielden er den Mand,
Naturbestemt for denne Stand,
Som skienker fremmed Flok sin Flid,
Egempet og sin Levetid.

Jeg Lærere fandt fiældne, gode;
 Men hvad er Kroppen uden Ho'de?
 Hvad blev Athens Academie,
 Dets Wiisdom? kun Sophisterie,
 Da Socrates og Plato døde.

Maria smilende.

Paa Dødt det Levende maa bøde.
 Herr Hvitfeld! lad ei Haabet glippe.

Peger paa Johannes.

Der har J Socrates! Kanthippe
 Jeg dog vel ikke kaldes kan,
 Om Socrates end blier min Mand?

Hvitfeld.

Din Mand?

Maria.

Der Markvard Bang igien
 Staaer — i Johannes Wikkelsen.

Hvitfeld.

Din Brudgom? Jeg alt Godt har hørt
 Om ham. Og ham har Skiebuen ført
 Mig hid til Trøst og Hielp?

Maria.

Maaskee!

Det selv vil allerbedst J see,
 Naar J ham prøver.

Hvitfeld.

Man har sagt

J Kiøbenhavn: det var hans Agt
 At søge Kald hos Junker Giøe.

Maria leer.

Nei, Giøe vil som en Hedning døe.

Han bruger ingen Præst; til Hel
 Vil han kun følges af sin Træl.

Hvitfeld.

Johannes! troer I jer i Stand,
 Til dette Hverv?

Maria.

Svar som en Mand!

Johannes.

Som Mand jeg Ridder Hvitfeld svarer,
 Hvad du har sagt alt: det erfarer
 Han bedst, i Fald han prøver mig.

Hvitfeld rækker ham sin Haand.

Johannes! kom, jeg prøver dig.

De ville gaae ind i Sideværelset.

Løvsted,

som har været urolig hele Tiden, men søgt at skjule det.

Herr Ridder! bliv ikke vred, at jeg opholder jer et
 Dieblisk; at jeg spørger eder om een Ting. Testamentet —

Hvitfeld.

Ja, det er sandt, fiære Ven! Testamentet bliver her,
 det forstaaer sig. Efter dets egen Forskrift forlader det
 ikke Herlufsholm. I beholder det altsaa for det første,
 som hidtil, endnu fremdeles, og siden leverer I det i
 Vidners Overværelse, og mod hans Beviis, til Skolens
 Rector.

Gaaer med Johannes.

Løvsted med skjult Forsærdelse.

Til Skolens Rector!

Maria.

Og det bliver Johannes, fiære Fader! det veed jeg
 saa vist, som det allerede var skeet.

Løvsted.

Troer du? Sagte. Jeg maa endnu skiule mig for hende; det var Synd at forstrække hende med en maaskee indbildt Ulykke. Jeg vil opmærksom giennemføge alle mine Papirer. Det maa være forlagt — skiule sig i en Krog. O, Gud! jeg spændes paa Pinebænken.

Peter Blaar

kommer i Junker Christophers Liberi med Urtepotten.

Om Forladelse! jeg kommer dog ikke til Incommodation og Uleilighed?

Løvsted.

Hvem er J?

Maria.

Kiære Fader! kiender du ham ikke? Det er sandt for Herren vor gamle Bekiendt Peter Blaar, der gaaer igien i Junker Christophers Liberi.

Peter Blaar.

Jeg gaaer ikke igien, Jomfru! thi jeg er endnu ikke død, mindre salig. Jeg skulde allerydmygst hilse fra Junker Christopher Giese, som sender eder denne Urtepotte med en, efter hans Mening, sielden Rose.

Løvsted.

Tal du med ham, Maria! og kom op til mig paa mit Kammer, naar han er gaaet.

Gaaer.

Maria.

J er altsaa nu Tiener hos Junker Christopher?

Peter Blaar.

Jeg veed ikke, om Jomfruen har læst Ovidii Metamorphossis?

Maria.

Nei, jeg har ikke.

Peter Blaar.

Den er skreven paa Latin.

Maria.

Saa har J vel heller ikke læst den.

Peter Blaar.

Den er i mange Bøger. Een af dem havde jeg opgivet paa Pus, som man kalder det, da jeg var stedet til Examen. Uheldigviis kom jeg op i den Fabel om Jupiter, der gav sig ud for en Tyr, for at komme i Besiddelse af den skionne Jomfru Europa, eller hvordan det var. Den Fabel glemmer jeg aldrig, thi den puffede mig fra min gode Character.

Maria.

Deraf kommer det altsaa, at J siden altid har havt en slet Character?

Peter Blaar.

Jeg anfører det kun, for at undskyldes mit Udvortes. Jeg efterligner Jupiter.

Maria.

Undskyld heller jeres Indvortes, det kan mere behøves.

Peter Blaar.

Hvis J ikke synes om dette Liberi, saa anslag jer selv; thi det er jer, som har faaet mig til at trække Riolen paa.

Maria.

Det er aldrig muligt.

Peter Blaar.

Mindes J, dengang vi vare sammen til Møllerens

Bryllup med Malene Jacobsdatter for tre Aar siden? Dengang melede han Rage for os Alle; men mig var det ikke muligt at nyde det Bitterste.

Maria.

Nei; men det Søde smagte jer dog ret godt.

Peter Blaar.

Mine Dine vare uafladeligt henvendte til jer, ligesom en Solstikke til Solen. Jeg var ganske ude af mig selv over eders Skionhed og Dannished, skiondt I ikke var rigtig færdig endnu. Da jeg skulde spille Rødder i Hænde med jer, tabte jeg alle Rødderne paa Gulvet, saa den gamle Bedstemøer nær var faldet over dem; og da I dømte mig til at gaae ud og tælle Stierne paa Himlen, kunde jeg slet ikke blive færdig dermed, fordi jeg kun stod og tænkte paa jer.

Maria.

Det var Skade, I ikke fik det rigtige Facit.

Peter Blaar.

Siden har jeg bestandig elsket jer i mit stille Sind; og da Junker Christopher gjorde det til Betingelse, at hans Præst først skulde tiene ham, fandt jeg mig med Nidmyghed deri, fordi min Kiærlighed til eder overgik min Stoltthed og Selvkærlighed.

Maria.

Deri skulde den stolte, selvkærlige Johannes Mikkelsen see sig et Speil.

Peter Blaar.

Og nu kommer jeg —

Maria.

Med Christopher Gieses Urtepotte.

Peter Blaar.

Men ikke med hans Grundsætninger. Jeg tildækker hans Feil som Sem og Japhet, jeg blotter dem ikke som Cham. Kiære Maria! fornemme Herrer kunne ikke maales med Smaasolfs Allen. Bore Dyder, vor Sædelære kan ikke anvendes paa dem. De have andre Sæder —

Maria.

Og andre Dyder.

Peter Blaar.

Han er forelsket i eder — det er naturligt; han kan ikke tage jer til Kone — det er adeligt; men han vilde dog gierne vinde jer for sin Tilboielighed — det er menneskeligt.

Maria.

J kommer altsaa fra hans Menneffelighed — som Kobler?

Peter Blaar forbloffet.

Gud bevares! jeg kommer — for at bringe eder denne Urtepotte, som jeg haaber J vil forsmaae.

Maria.

Hvorfor det? Sæt den hen i Binduet der.

Peter Blaar.

Hen i Binduet? — Og hvad skal jeg sige min Herre?

Maria.

Mange Tak!

Peter Blaar.

Og jeg —

Maria.

Gaaer Drifkepenge, som et andet Tienestebud. Vær saa artig. Giver ham Noget.

Peter Blaar affides.

Hun giver mig Drifkepenge! Jeg er saa tørstig!
En Sletdaler!

Maria.

Ru?

Peter Blaar.

Vi sees igien, Jomfru! vi sees snart igien; og da vil J ikke miskiende mig. Sagte. Det er forunderligt, naar jeg har faaet Penge i Hænderne, flemme Fingrene sig om dem, og jeg kan ikke give dem fra mig igien, om jeg ogsaa vilde. Jeg er saa tørstig!

Buffer, og gaaer.

Maria.

Uf alle Dyr ligner Ubekatten Mennesket meest.

Løvsted kommer fortvivlet tilbage.

Maria.

Gud, fiære Fader! bleg og mat —
Er du ei vel?

Løvsted.

Ha, mørke Nat!

Maria.

Nat i den skønne Sommerdag,
Da Skolen staaer, og vandt sin Sag?

Løvsted.

Hvad ligger der vel Magt paa mig,
En gammel Mand? men at jeg dig,
Maria! drager i min Nød —
O, man kan doe en langsom Død!
Den raske Død — en bitter Drif —
Hvad er den meer? et Dieblif!

Men langsomt, Barn! men stykkeviis
 At føle Kræfternes Forliis —
 Og Siælens Kraft, som svinder hen —
 Det er at døe hver Dag igien.

Maria.

Du er jo rask og hurtig, stærk,
 Beloplagt til din Dont, dit Værk.
 Din Hefstighed kun overdriver. —
 Jeg beder, at du mig tilgiver
 Den Tanke, som undslap mit Bryst,
 Ei til Bebreidelse — men Trøst.

Løvfsted.

O, jeg har Intet at tilgive,
 Du Intet har at overdrive.
 Jeg har forspildt dig Livets Fryd —
 Hvad brauter jeg endnu af Dyd?

Maria.

Tal længer ei forblommet, Fader!
 Thi ellers Modet mig forlader.

Løvfsted.

Belan, Ulykkelige! hør,
 Sku paa din Rædsel uden Slør:
 Det Testament, som Lykken grundet,
 Som Retten nu har kraftigt fundet;
 Belan, Ulykkelige! hør:
 Den Trylledirk til Biergets Dør,
 Til Skatten, til det lukte Kammer —
 Er tabt. — Nu du forstaaer min Jammer.

Maria.

Er Testamentet borte?

Lovsted.

Ja!

Forsvundet!

Maria.

Og hvor laae det da?

Lovsted.

J mit Chatol — det troer jeg vist.
 Mig tykkes, der jeg saae det sidst.
 Men af — som sagt — jeg sandser slet,
 Og jeg veed ikke selv det ret. —
 Det kom mig for, som det var givet
 Til Hvitfeld. Mig en Dolk i Livet
 Han stak; det Hiertet giennemfoer
 Det folde Svar, det Rædselsord:
 „Det bliver her, som hidindtil“. —
 O, Helved har med mig sit Spil!

Maria.

Forsynd dig ei, fat Mod, vær rolig,
 Og Ingen med din Sorg fortrolig
 Gjør uden mig!

Lovsted.

Nei, nei! kun dig —

Du har saa ofte hiulpet mig.

Maria.

Jeg hjælper ogsaa denne Gang.
 Vængst dig kun ikke Barmen trang!
 J slikt et Dieblis, jeg veed,
 Du taber din Besindighed.
 J dit Chatol — paa Gulv — paa Bord
 Det ligger nok. Tro du mit Ord:
 Du har vist ikke længe ventet,
 For jeg dig viser Testamentet.

Løbsted.

Det give Gud, min fiære Datter!
Naar jeg dig seer, jeg lever atter.

Maria kysser ham.

Du leve skal med mig, ei doe.
Og troer du da, Birgitte Gise
Forlader os paa denne Dag,
Da vi har vundet hendes Sag?
Nei, Herlufsholm til evig Vre
Bil hun en kraftig Skytsaand være!

De gaae.

Anden Handling.

Et asselt Burelse hos Rudolf Green.

Rudolf, ghyngende paa en Straastol, med Ryggen op imod Væggen.
Anna, hans Kone, ved Buggen med det lille Barn.

Rudolf.

Paa den Maade gjør man sig selv en Lænestol, naar man ingen har. Det er en beqvem Maade at komme til at sidde mageligt paa, naar man sidder slet.

Anna.

Du er nu opsagt fra din Tjeneste; du har Intet, slet Intet meer at leve af.

Rudolf sagte.

Snart har den, der gav mig Drifgenet, heller ikke meer. Goit. Hvad havde jeg før? Var det meget bedre før?

Anna.

Det var dog Noget, dog Lidt; og Haabet om Mere var der dog, men nu er ogsaa det forsvundet.

Rudolf.

Haabet? Ja, det er en smuk Rufferste, en deilig Lygtemand, der leder Folk ud i Mosen, naar man er dum nok til at rende efter ham.

Anna.

See den Lille! Hvor rødmostet han sover!

Rudolf.

Gid han sov den evige Søvn!

Anna.

Og det kan du ønske dit Barn? Saa dybt nænner du at bedrøve din Kone?

Rudolf.

Har jeg Raad til at føde Kone og Børn? Jeg kan ikke føde mig selv.

Anna.

Hvorfor tog du mig da, du ugudelige Menneſſe?

Rudolf.

Fordi jeg var en Nar; og havde du ikke været en Løſſe, saa havde du givet mig Kurven.

Anna.

Med hvor søde Ord overtalte du mig!

Rudolf.

Et fornuftigt Fruentimmer ſkal ikke lade ſig løſſe af det Gode.

Anna.

Den Lille smiler i Søvn.

Rudolf.

Han vil nok græde, naar han vaagner.

Anna.

Elſker du ikke dit eget Barn?

Rudolf.

Jeg elſker Jngenting i Verden. Der er heller Ingen, ſom elſker mig.

Anna.

Og det kan du ſige til mig?

Rudolf.

Fordi det er ſandt. J Hiertet foragter du mig, det veed jeg meget godt. Det er atter Dumbhed. Fruentimmerne

rette sig altid med deres Agtelse og Hengivenhed efter Lykken og Omstændighederne.

Anna.

Kan du fortænke mig i, at jeg er utilfreds med dig?

Rudolf.

Jeg er en fornem Mands Son.

Anna.

Al, det har du fortalt mig saa tidt!

Rudolf.

Slegfredson; det er det samme. I gamle Dage vare Bastarderne ligesaa høiagtede, som de ægte Born. Der rinder adeligt Blod i mine Aarer, og derfor er jeg ikke skiftet til borgerlige Forretninger og boglige Kunster. Men er jeg ikke en smuk, rask Karl? Skyder og rider jeg ikke saa godt, som nogen Junker? Dandse og segte har jeg ikke lært; men jeg er vis paa, at ogsaa deri vilde jeg bragt det til Fuldkommenhed, hvis man havde lært mig det. Min Fader har stødt mig ud i den vide Verden. Det var haardt giort af ham; men Alt er haardt, hvad der duer noget, det Bløde er svagt. Haardt har jeg arvet efter ham, og Ulykken har hårdet mig mere. Det er min hele Giendom. Jeg er en Kniv med et slet Skæft, men et godt Staal. Jeg kan skære. Vil du slove denne Dyd med dine Qvindetaarer, saa har jeg slet Intet meer.

Anna.

Hvad har du da i Sinde? Hvormed vil du ernære os?

Rudolf.

Lykken er os maaskee nærmere, end du troer. Der er to Veie til Lykken, Anna! Den ene lige, ved Dagens Tid, men med saa mange Slagbomme, lukkede Porte og Døre, at kun Faa komme fort paa den Maade; den anden — frum, om Natten, en smuk Slangegang giennem Skoven i

Maanstin. Det lader, som den var længere, men den er kortere. Den staaer aaben for Enhver.

Anna ryster paa Hovedet.

Jeg forstaaer dig ikke.

Rudolf.

Lidt Nytte har jeg dog havt af at rende Latinskolen igiennem. Jeg har lært at kiende Poeterne. Det er morsomt, at lege med disse Billeder og Lignelser, især naar man vil sige Gæt og Andet, som ikke tager sig godt ud i Eolusstiil, som man maaskee endog vilde have den Dumbhed at skamme sig ved. Oversat det i Billeder, saa er hele Skammen forbi, og du er maaskee endog saa stolt af din Tanke.

Anna seer ud af Vinduet.

Hvad er det for et Menneske, som kommer der i Junker Christophers Liberi?

Rudolf.

Det er intet Menneske; det er et Fæ: min gamle Skolekammerat Peter Blaar, der dog bragte det til at blive en slet Student, just fordi han var et Fæ. Men det er min besynderlig gode Ven. Omstændighederne giøre, at han maaskee kan være mig til Nytte — til stor Nytte. Kom og lad os flytte Buggen ind i Sovkammeret; jeg maa tale alene med ham.

De gaae med Buggen.

Rudolf kommer tilbage, og aabner Døren for Peter Blaar.

Rudolf.

See, god Dag, god Dag, min kiære Peter!

Peter Blaar.

God Dag, Rudolf! Du forundrer dig nok over at see mig i dette Liberi?

Rudolf.

Nei, paa ingen Maade. Jeg vilde ikke forundre mig, selv om jeg saa dig i Junker Christophers Seletøi og Skaberaf.

Peter Blaar.

Du har bedet mig om at komme til dig; hvad vil du mig?

Rudolf.

Og derom spørger min gamle Ven og Skolekammerat? Det træffer sig saa heldigt, at vi komme til at boe i Nærheden af hinanden, jeg indbyder dig i mit Hus, for at vise dig Giestfrihed — og du takker mig med knubbede Ord!

Peter Blaar

seer sig om med et foragtede Smil.

Giestfrihed!

Rudolf.

Ja, her kan du være saa fri en Giest, som du vil. Dersom du er fuld i Forveien, saa kan du her slaae saa mange Meubler og Speile itu, som du har Lyst til. Jeg veed ikke, om du er en Elsker af Edderkopper? Man siger, de smage som Røddefierner. Her er et heelt Menagerie i alle Kroge; de spinde mig baade Sengelagner og Binduesgardiner.

Peter Blaar.

Du er en lystig Brøder.

Rudolf.

Jeg har ingen Brødre, og lystig er jeg ikke; men jeg er overgiven, fordi jeg er fortvivlet.

Peter Blaar.

Ja, min fiære Ven! hvis det er Grunden til din Invitation — jeg kan ikke hielpe dig med det Mindste. Det gjør mig inderligt ondt, hvis du er kommen paa Anæene.

Rudolf.

Det er ikke mig, der er kommen paa Knæene, det er dig.

Peter Blaar.

Jeg?

Rudolf.

Knæler du ikke for Junker Christopher?

Peter Blaar.

Ja — det er en anden Sag.

Rudolf.

Du knæler maaskee ligesom Skarpskytterne i Krig, i den første Række, for at tage din Mand vis?

Peter Blaar.

Du er ikke uden Indfald. Det er Skade, du ikke har studeret.

Rudolf.

Det er Skade, du har det. Skal vi tale fortroligt sammen, lige ud af Posen? Her er ikke Tid til lange Omsvøb.

Peter Blaar.

Ja, lad os det.

Rudolf.

Jeg veed, at du er en Døsmer, Peter! men jeg veed ogsaa, at du er svinepolisk, og denne Svinepoliskhed har jeg giort Regning paa.

Peter Blaar.

Dersom Fortroligheden ikke kan bestaae uden Grovheder, saa skal jeg udbede mig Tilbageholdenhed.

Rudolf.

Hvad bryder du dig om Grovheder, naar jeg betaler dig med Guld?

Peter Blaar.

Med Guld? Est du nu bleven Guldmager?

Rudolf.

Ja! Tager Testamentet frem af Barmen. Her er Recepten.

Peter Blaar.

Jeg beder dig at tale tydeligt.

Rudolf.

Det skal jeg. Det er en Hemmelighed, jeg har at aabenbare dig, at gjøre dig deelagtig i, som Haandlanger, Medhielp, Deeltager. Men jeg maa være forviiset om din Troslab og Taushed i Forveien.

Peter Blaar.

Jeg vil gjøre dig min Ed.

Rudolf.

Det er ikke sagt, du holder den. Jeg tager dig i Ledtog med; og forraader du mig, saa brækker jeg Arm og Been — ja Halsen paa dig. Det er bedre, end Ed.

Peter Blaar.

Du er et forfærdeligt Menneske. Jeg vil Intet have at gjøre med dig.

Rudolf.

Du skal! ellers brækker jeg strax Arme og Been paa dig, og giver mig selv an for Dyrigheden — for at faae Ende paa denne usle Forsatning.

Peter Blaar.

Kiære Ven! kiære Ven! du raser, du taler over dig. Hvad er det da? hvad er det da? Lad os afgjøre Sagen i Mindelighed.

Rudolf.

Ja, lad os det. Hør da! Den imbecille Forvalter — Løvsted har fornærmet mig — øste, gientaget — beskylدت mig for Uduelighed — Utroslab, og tilsidst givet mig Dyrigen.

Peter Blaar.

Det er en Tusch, som du ikke kan lade sidde paa dig.

Rudolf.

Du vil gierne taffes Junker Christopher.

Peter Blaar.

Ganske vist.

Rudolf.

For at faae Kaldet.

Peter Blaar.

Derfor har jeg trukket hans Viberikiole paa.

Rudolf.

Det er ikke sagt, at du derfor kommer i Præstekiolen.

Peter Blaar.

Han har dog paa en Maade lovet mig det.

Rudolf.

Just derfor. Han har sin Spas af at narre Folk.

Peter Blaar.

Hvormed skal jeg da gjøre mig ham forpligtet?

Rudolf.

Hør mig! Du veed, Herluf Trolle og Birgitte Giøe have testamenteret hele deres Formue til den dumme Skole, og derved berøvet deres nærmeste Slægt den lovlige Arv.

Peter Blaar.

Det kan paa en Maade kaldes, at tage Brødet fra Børnene og kaste det for Hundene.

Rudolf.

Der var længe Tvivl om, hvo der skulde vinde Processen, Arvingerne eller Skolen; i Gaar er Dommen falden — Skolen vinder, efter Testamentet.

Peter Blaar.

Skolen vinder? Nu, for en Ulykke!

Rudolf.

Efter Testamentet!

Peter Blaar.

Ja, ja! efter Testamentet.

Rudolf.

Men — naar Testamentet er borte, vinder den ikke.

Peter Blaar.

Borte?

Rudolf

vifer ham det, uden at aabne det.

Her er det.

Peter Blaar.

Hvordan i Alverden er du kommen i Besiddelse deraf?

Rudolf.

Det rager ikke dig. Nok, jeg har det. Jeg kunde sønderrive det og brænde det; men — hører du, Barnet skriger derinde? De rige Junkere have Nok at ødsle bort — det var Synd, dette Papir ellers ikke skulde komme til nogen Nytte. Dersom du forraader mig — Har du tre Mark, Peter Blaar?

Peter Blaar.

Jo — saa meget troer jeg dog jeg kan tiene dig med. Rager i Kommen.

Rudolf.

Ja, det behøves ikke strax. Det er kun for siden, hvis du i Retten skulde komme til at bøde dem som Løgner og Gresskiender.

Peter Blaar putter dem i Kommen igjen.

Naa, saaledes!

Rudolf.

Men dersom du vil være deelagtig med mig, saa deler jeg Fordelen med dig, og den er maaskee betydelig.

Peter Blaar.

Rudolf! jeg maa sige dig — jeg er ikke øvet i den
Slags Forretninger —

Rudolf.

Jeg ikke heller; men een Gang maa være den første.

Peter Blaar.

Smaapudserier og Uglspilstreger har jeg vel giort mig
skyldig i; men store — og især nu, da jeg har Haab om
et godt Præstefald —

Rudolf.

Naar Junker Christopher hører, han har tabt Processen,
bliver han saa forbittret, at han jager dig bort uden videre.

Peter Blaar.

Det kunde vel være. Hvad vil du da egentlig af mig?

Rudolf.

Du skal sondere ham.

Peter Blaar.

Skal jeg ikke ogsaa sondere Marsvin?

Rudolf.

Det behøves ikke; hvad Christopher Gise gjør, det gjør
han med. Men tag dig i Agt! Du maa, som sagt, være
svinepolist. Denne Gave, som Naturen har skienket dig,
kommer os begge til Nytte; thi jeg kan ikke forstille mig,
og er for stolt til at taale Junkerens Haan. Føl dig nu
for, og kom saa igien til mig, at vi kunne aftale Resten.
Hust paa dine tre Mark!

Peter Blaar.

Godt, godt, godt!

Rudolf.

Godt er det ikke; men Alting kan ikke være godt i
denne Verden, og Ondt maa Ondt fordrive.

Peter Blaar gaar.

Rudolf tager sin Bøsse.

Det første Skridt — det koster lidt;
Men dyrt er kun det første Skridt.
Og nu afsted til Jørgens Skov!
Hovridderen leved kun af Hov
I stolte Borg paa steile Bierg.
Nutiden er en frygtsom Dverg;
Men jeg har arvet Fædres Mod,
Og følger Driften i mit Blod.
Ja, Jagten, den bør være fri!
Det kaldes Krybskytteri;
Men Alt kan gives Dgenavn.
Min Flint skal vorde mig til Gavn.
Nei, Anna skal ei sulte meer;
Og naar min Dreng i Sovne leer,
Skal han ei, vaagnet op med Skraal,
Berove Moderen sidste Taal. —
Hvad over jeg? Kun Ridderleg!
I Kiøffenet bringer jeg min Steg.
Som Nimrod, alle Jægeres Drot,
Med Mod som hans, jeg sigter godt.
Mig fuer ei min Moders Stand —
Min Fader var en Adelsmand.

Gaaer.

Skov.

Bord og Bænk under et Træ.

Hvilsfeld med en Bøsse.

Jeg er saa veltilfreds og glad.
Sig Vyffen har fornuftigt ad,

Den gode Jomfru! Altid kan
 Man det just ei om hende sige.
 Hun undskyldt er, hun er en Pige
 Med Lune meer, end med Forstand. —
 Du altsaa kan, Apollo! nu
 Hidrage frit med dine Muser;
 Thi Odins gamle Lund dig huser,
 Og Mimers Brønd, den finder du.
 Vel sprudler ei det friske Spring
 Som før, man kan det ikke rose;
 Thi Kilden sieder i en Mose.
 Men Fremtid klarer mange Ting.

Nu vil jeg ogsaa more mig
 Lidt, efter al den Alvors-Tragten;
 Min Tro, nu vil jeg gaae paa Jagten,
 Jeg maa mig vise ridderlig,
 Ei blot som Lærd. De lee mig ud,
 De kaade Junkere, de biæffe,
 De sige: jeg kan ikke træffe,
 Ei falde Bildtet med mit Skud.
 Vel sandt, jeg Dinene har brugt
 Lidt meer, end de; ei desto mindre
 Skal det i Dag mig ikke hindre:
 Jeg sigter og jeg træffer smukt.
 Og efter denne Jægerleg —
 I Morgen Præsten dig skal vie —
 Jeg bringer, yndige Marie!
 Til Bryllupet din Dyresteg.

Seer sig om.

Der staaer et Bord, en Bænk. Min Tro,
 Her fandt jeg en fortræfflig No.

I Hovdet har jeg flere Tanker
 Af Bigtighed. Maaskee jeg sanker
 Dem ei saa let igien. Jeg vil
 Opsætte kun mit Jægerspil
 Et Dieblif.

Sætter Bøssen hen.

Bed denne Hæk

Kan Bøssen gierne staae, saa længe
 Jeg skriver. Vi latinske Drenge
 I Vommen gaae med Pen og Blæk;
 Ei blot med Krudtet i et Horn,
 Men ogsaa med den sorte Bæde,
 Som bringer Livet Sorg og Glæde.
 Dod er kun i det andet Korn.

Han tager Papir og Skrivetoi frem, sætter sig ved Bordet,
 skriver lidt, og staaer fornoiet op igien.

Det Indfald er ei galt: Et Skrift
 Om gamle Danemarks Bedrift!

Den skal ei doe, den lever atter;
 Og Hvitfeld, Kronikens Forfatter,
 Blier heller ikke glemt. Hvis ei
 Et saadant Værk forfatted jeg —

Var Alt bortdødt, da Saxo døde.

Han leved i Dans Morgenrøde,

Med Absalon han vegled Ord,

Som Aaron med sin Moses stor.

Den første Baldemar han maled;

Men der var fleer, og Ingen taled

Om dem. Selv Danmarks Perle klar,

Din Datter, sidste Baldemar!

Langt meer end Helt, skiondt kun en Qvinde,

Stod Fare for reent at forsvinde.

Glad.

Da kom en Ridder, Sagnets Ben,
Og bytted gierne Sværd med Pen,
Og ændsed ingen Adelspot,
Men tro beskrev, hvad der var godt.
Som Tycho speided høien Himmel,
Jeg skildrer Livets Jordevrimmel.
Ja, for at finde Himlens Spor,
Man ogsaa kiende maa sin Jord.

Der gaaer et Skud af i Nærheden. Hvitfeld farer sammen.
Han fatter sig strax, og siger misfornøiet:

Dumt, at ved Skud jeg farer sammen,
Uventet hørt; men hele Skammen
Bestaaer kun i: jeg er ei vant
At tales til fra denne Kant.
Skribenten kan sig ikke hærde,
Og sine Nerver har den Lærde.
Til Hjertet driver det mit Blod,
Men Hjertet mangler ikke Mod.

Rudolf

styrter ind, med sin Bøsse i Haanden.

For Guds Skyld, Ridder Hvitfeld! — jeg kiender
eder — jeg veed, I er en god Mand — red mig! Man
er efter mig. Hungersnøden — for at skaffe Kone og Barn
lidt at leve af — drev mig til at skyde et Dyr. Man hørte
Skuddet — man kommer for at gribe mig. Lad mig sliuse
mig i dette hule Træ. — Gud! det er for silde.

Hvitfeld.

Vær rolig, giv mig din Bøsse, og tag min.

Det skeer.

Junker Christopher Gise kommer med Jagtsfølge.

Junker Christopher peger paa Rudolf.

Der staaer Retfærdighedens Offer.

Flug griber ham!

Hvitfeld træder imellem.

God Dag, Christopher!

Seer.

Hvad nævnte du, min Ven? Jeg veed

Ei ret — var det Retfærdighed?

Det mig af ganske Hierte glæder,

Du fremmer denne Dames Hæder.

Jeg var din salig Faders Ven,

Seer gierne from hans Søn igien.

Christopher.

Herr Hvitfeld! al Respect for eder —

God Dag igien. Men nu jeg beder,

J eders Magt ei her benytter

Til at forsvare Krybskytter.

Hvitfeld.

Du taler haarde Ord.

Christopher.

For haardt

Dog ei. Den Kieltring der maa bort.

Det er ei første Gang, han skyder,

Hvor Loven ham det strengt forbyder.

Hvitfeld.

Hvad rager dig da denne Sag?

Jeg selv er Dommer fra i Dag

For Herlussholm og Godsøts Skove.

Christopher.

Man retter meget ud til Høve;

Men med al Værdom, Flid og List

Dog neppe fik I afgjort hist,
 At Gies og Marsvins Skov, som stode
 Til Herlufsholm og Grændsen møde,
 Skal ogsaa høre fra i Dag
 Til Skolen, som har vundet Sag.

Hvitfeldt.

Er denne Skov da Marsvins?

Christopher.

Ja!

Han selv er ikke langt herfra;
 Og jeg formoder, naar han kommer,
 Han selv paa Sit vil være Dommer.

Hvitfeld.

Det er en anden Sag. Saa har
 Jeg feilet, og min Synd er svar.
 I Tanker har jeg, uden Wendsen,
 Paa Jagten overskredet Grændsen.
 Jeg vil ei Grændseskiellet flytte,
 Og tilstaaer — jeg er Krybeskytte.
 Min Hensigt var dog ikke slet.
 Jeg haaber, Naade gaaer for Ret.

Christopher.

I Værdom kan I jer fordybe,
 Og deri har I skarpe Blikke;
 For Resten — muligt kan I frybe,
 Men skyde, Ridder! kan I ikke.

Hvitfeld.

Man prøver tidt, hvad ei man kan;
 Det, veed I selv, gaaer prægtigt an.
 Nok sagt — for lidt mig at adsprede,
 Og for at undgaae Dagens Hede,

Jeg søgte til den grønne Skov;
Og denne Tiener gav jeg Lov
Til, hvad han kaldte selv en Gre,
Til Bøssen efter mig at bære.
Jeg hørte Noget hist i Hæf
Bevæge sig, og sigted klæk,
Og traf — hvad selv J mig fortæller.
Hvad hører man i Verden heller,
End Roes, man ikke har fortient?

Christopher sagte.

Han lyver, som det stod paa Prent.

Jørgen Marsvin kommer.

Det var prægtigt! det var lykkeligt! det var godt!

Christopher tager Marsvin affides.

Glæd dig ikke for tidlig. Det hjælper ikke, vi have ham. Der staaer den trolose Adelsmand, der har skilt os ved Herlufsholm — han stiller dig ogsaa ved din Hevn.

Jørgen Marsvin.

Hvad for en Hevn? Jeg vil slet ikke hevne mig.

Christopher.

Vil du ikke hevne dig paa ham, der skød Dyret?

Jørgen Marsvin.

Nei, det veed Vorherre jeg ikke vil. Da maatte jeg være gal. Jeg vil give ham to Slettedaler i Drillepenge. Hvor staaer han?

Christopher peger paa Aild Hvitsfeld.

Der. — Fryd jer, Herr Ridder! nu bliver eders Fortieneste belønnet. Sagte. Men Dalerne ere ikke slette nok.

Jørgen Marsvin.

Hvad for Noget? Ridder Hvitsfeld?

Hvitfeld.

Ja, det var mig. Giv mig kun Pengene. Jeg giver dem igien til min Tiener. Han kan behøve dem, Staffel! Han har større Adkomst til dem, end jeg.

Jørgen Marsvin.

Hør, veed I hvad, Hvitfeld! det var, Dævlen annamme mig, et godt Skud. Det havde jeg min Siæl ikke troet eder til.

Christopher sagte.

Ja, man skal ikke skue Hund paa Haarene.

Hvitfeld.

Jeg vil ikke rose mig af Fortrin, som jeg ikke har; det var mere Tilfælde, end Dygtighed.

Jørgen Marsvin.

Men blev I ikke bange, da I saae det Bæst komme jer i Møde?

Hvitfeld.

Nu — en Hiort seer da ikke saa farlig ud.

Jørgen Marsvin.

Det var Fanden ingen Hiort; det var jo en Biørn.

Hvitfeld.

En Biørn? er her Biørne?

Jørgen Marsvin.

Nei, nu ikke meer; det var den sidste, I skød paa Pelsen. Natmanden har gjort det af med de andre; men denne var lobet fra mig, og forvoldte mig tusinde Betyrninger. Seer I, jeg havde med megen Bekostning ladet dem hente fra Norge; jeg vilde have oprettet et Institut — ligesom I af lærde Piblinge — af Ulve og Biørne, for at give Jagten i vore danske Skove mere Liv. Men saa havde Christopher Gise Skrupler, og meente, at Regjeringen vilde tage det ilde op, og at, inden vi kom ind med en Ansøg-

ning, som blev bevilget, de kunde løbe omkring og gjøre Skade paa egen Haand. Og saa lod jeg Rakkeren hente og stifte dem, undtagen den største, der løb fra mig ud i Skoven. Og den har I nu taget jer af. Ryster hans Haand. Det skal I ret have Tak for.

Hvitfeld leer.

Nu, det traf sig jo heldigt. Til Rudolf. Tag Pengene!

Christopher affides til Jørgen Marsvin.

Kom, Jørgen! Han har os til Bedste. Han lyver. Det er for at frelse den Udselryg. Han tager sig af Udselheden, det er hans Glæde.

Jørgen Marsvin.

Det var Fanden ikke uselt, at skyde en temmelig stor Bjørn, som kommer Gen uventet i Møde. Jeg er ham forbunden, siger jeg dig, Christopher Gise! jeg er ham, Diæblen annamme mig! forbunden.

Christopher.

Veed du, at vor Sag er tabt? at Herlufsholm er tabt? at Skolen begynder i Morgen?

Jørgen Marsvin.

Begynder Institutet i Morgen? Det er det samme. Jeg er ham dog forbunden, fordi han ødelagde mit Institut. God Morgen, Ridder Arild! Jeg er jer, Diæblen annamme mig! forbunden.

Junkerne gaae med Bølge.

Hvitfeld.

Naar han er ene med Rudolf, betragter han denne med et alvorligt Blik.

Det traf sig godt.

Rudolf slaaer Vinene ned.

Ja, saare godt.

Hvitfeld.

Bogt dig! Forbrydelsen med Smaat
Begynder — for at blive større.

Rudolf.

Den, som har alt Sit paa det Torre,
Kan sagtens tale. Hiertet sidder
Ei lavt i mig. — Tak, strenge Ridder!

Hvitfeld.

Jeg kiender dig, jeg har dig seet
Hos Lovsted, du er i hans Brod.

Rudolf.

Jeg var det for; men der er fleet
Forandring siden, til min Rod.

Hvitfeld.

Du af hans Tieneste blev jaget?
Saa har du ogsaa Noget taget
Vel der?

Rudolf.

Jy, Herre! thyt mig ei.

Hvitfeld.

Og gaaer du ikke Tyvens Vej?

Rudolf.

J veed ei, hvor J mig bedrøver.
Jeg var ei Tyv — jeg blev en Røver,
Fortvivlelsen tvang mig dertil,
Bed høilys Dag, et Rovespil,
For Biv og Barn at redde Livet.
Lovsted har mig min Afsted givet
Aldeles uden Grund, fordi
Jeg ikke fromt holdt Munden i,
Da han udskieldte mig, mig slog.

Om over ham en Hevn jeg tog,
Var det saa strengt at dadle, Herre?

Hvitfeld.

Kun Hevnen leder til det Bærre.
Jeg kiender Lovsted; han er god,
Men heftig, af et hidstigt Blod.

Rudolf.

Jeg troer, han gaaer i Barndom alt.

Hvitfeld.

Hvis i dit Bryst du ei har qval
Reent Spiren til det Fromme, Gode,
Saa tving dit taabelige Ho'de,
Bær ydmyg, til din Huusbond gaa;
Forladelse du nok vil faae.
Jeg redded dig af Nøden her,
Jeg kan dig ogsaa redde der,
Hvis det behøves.

Rudolf.

Til mit Held

J kom, som Englen Gabriel,
Fra Himlen ned. Al, strenge Ridder!
Bag fire nogne Bægge sidder
Min Hustru med det spæde Noer;
J kiender ei min Jammer stor.
Hvis i mit Brød jeg ogsaa bliver
Paa Herlufsholm som fattig Skriver,
Jeg skriver mig dog ikke fra
Min Mangel, Udsæthed endda.

Hvitfeld.

Du ei til Satan dig forskrive;
Saa kan det altid bedre blive.

Gorsynet har forladt dig ei;
 Jeg mødte dig paa Syndens Bei —
 Hat Mod! jeg standse vil din Klage.
 Vær ærlig, og vent bedre Dage!

Han gaaer.

Rudolf ene.

Var det en Himmelkrøst, som klang?
 En hellig, salig Englesang?
 Ha — eller driller Dævlens atter,
 Og var det Helveds Skoggerlatter?
 Nei! Hvitsfeld vil mig ei forlade.
 Her er de dyrebare Blade!

Tager Testamentet frem.

Jordomt, at jeg med hidfigt Blod
 Med denne Stymper mig indlod.
 Dog lige meget! Ei han vover
 At robe mig; og jeg ham lover
 Sin gode Løn, i Fald det skeer.
 Thi hvad er da det Hele meer?
 Jeg siger: det var Spøg altsammen,
 Og paa den Tøsse falder Skammen.
 Der er han.

Peter Blaar

kommer barhovedet, i sine egne Klæder.

Nei, det er for galt. Der er Maade med Alt, men
 det er for galt.

Rudolf.

Hvor er din Hat?

Peter Blaar.

Den glemte jeg, da jeg kastede hans Liberi og den
 randede Hat. Det var mig ikke muligt, at finde min egen,
 og jeg vilde ikke blive et Dieblif længer.

Rudolf.

Har du talt med Junker Christopher om hvad jeg sagde dig?

Peter Blaar.

Jeg vilde just til det, da han fortalte Junker Jørgen en lystig Historie om to holsteenske Adelsmænd, der havde spillet Tærninger om deres Tieneres Liv, og den, som vandt, skød ganske rigtig den Andens Tiener paa Pelsen; og det loe Christopher Giøe, det Umenneske, af.

Rudolf.

Og Jørgen Marsvin med?

Peter Blaar.

Nei, han havde Taarer i Dinene; han maa have et blodt Hjerte, eller ogsaa rinde Dinene ham. Gid Ganden tiene saadanne Herrer! Der er Maade med Alt.

Rudolf.

Men siig mig nu strax fort og godt: hvad var der ingen Maade med?

Peter Blaar.

Tænk dig min Skræk! Saa kommer for Gud Magister Henrik Sørensen ind, bukker og skraber, og takker for Kaldet, han har faaet. Tænk dig, Rudolf! det Kald, jeg tiener for.

Rudolf.

Er det muligt?

Peter Blaar.

Og saa loe de mig ud — begge To — alle Tre — og lode mig gaae med den allerstørste Forsmædelse og Lændersquidfel.

Rudolf.

De have altsaa truffet Rus med dig.

Peter Blaar.

Det har de, uagtet jeg er en gammel Baccalaureus.

Rudolf.

Saa tilgiv din gamle Skolekammerat, at han har gjort det Samme. Den hele Snaf om Testamentet var kun Spas. Troer du, jeg kunde begaae saadan en Skurkestreg?

Peter Blaar.

Jo, det troede jeg dog nok.

Rudolf.

Nu bliver du straffet for din Vettroenhed. Du har løbet med Liimstangen hos Junker Christopher, hos Maria Løvsted — overalt! Skynd dig at komme hjem til Kiøbenhavn igien, og prøv din Lykke paa en anden Maade; her er Intet mere at gjøre for dig.

Gaaer.

Peter Blaar alene.

Det trækker. Jeg vil binde mit Lommetørklæde om Hovedet. Han gjør det. De voxe mig alle over Hovedet. Livet og Erfaringen fordærve Mennesket. Jeg vil holde mig til den uskyldige Ungdom. Jeg vil gaae til Kiøbenhavn og stifte en Skole for umyndige Børn under sex Aar. Jeg vil kalde den: Prima vera. Jeg vil lære dem at kiende Bogstaver, jeg vil lære dem at stave — jeg vil give dem Riis. Saa længe gaaer det godt; men videre maa man ikke gaae. Naar det Raf først kommer saa vidt, at det kan „lægge sammen“ — saa er der intet Udkomme meer med dem.

Gaaer.

Rudolf kommer tilbage.

Jeg er saa glad, som den, der saae
Sin Død forud paa Bølgen blaa,
Fordi ei Skroget meer holdt tæt,
Og fandt sin Redning paa et Bræt.

Ja, Gud skee Lov! min Afgrunds Rand
Kun jeg forlade som en Mand.

Nu skynder jeg mig atter hiem
Til Lovsted. Vindvet staaer paa Klem;
Jeg sniger mig, saasnart jeg fik
Et ubevogtet Dieblif,
I Stuen — Testamentet kaster
Hen i en Krog — igien udhafter —
Saa jævnes Alt, som det sig bør,
Og jeg er frelst af Dævlens Kloer.

Gaaer.

Tredie Handling.

Christopher Gise's Borg.

Christopher Gise og Jørgen Marsvin sidde ved et Bord med
Bægere og Vinrankande.

Jørgen Marsvin beskientet.

Du maa dog tilstaae mig, Junker Christopher! at der
gives visse Tilfælde — i Livet — hvori det ikke blot er
tilladt, men endogsaa Pligt for et skikkeligt Menneske, at
drikke sig selv fuld.

Christopher Gise.

Det tilstaaer jeg gierne.

Jørgen Marsvin.

Især naar man har fundet sine Børn — hvad jeg
vilde sige, sin Biørn igjen.

Christopher Gise.

Ja, ja!

Jørgen Marsvin.

Og naar man har fundet sit Guds igjen, som var tabt
og kommet bort.

Christopher Gise.

Alt dette indrommer jeg dig villigt.

Jørgen Marsvin.

Ja, nu indrommer du mig Alting. Men jeg er saa

bange for, min gamle trofaste Ven! at du snart rømmer dig og indrømmer mig Jngenting; at vi skal blive de arrigste Fiender, og gjøre hinanden al den Fortred, vi kan. Og det smerter mig i mit Hierte, det bringer mig Taarerne i Dinene.

Christopher Gise.

Græder du nu? Fulde Folks Sind er dog ligesom Aprilveir.

Jørgen Marsvin.

Naar nu Herlufsholm hører os til — hvordan komme vi da ud af den Deling? Jeg viger ikke en Fodbred fra min Ret, det indseer du selv; og du viger ei engang fra din Uret.

Christopher Gise.

Vi skal nok komme ud af det.

Jørgen Marsvin.

Ud af det? Ja, det er ingen Sag; men hvordan komme vi ind i det?

Christopher Gise.

Den Tid den Sorg! Bær nu glad for det første, og drik din Viin.

Jørgen Marsvin.

Min Viin? det er ikke min Viin, det er din. Troer du, jeg er saa gal at drikke mig fuld i min egen Viin? Dertil er jeg for god en Huusholder. Du fik dog de fire hundrede Kroner?

Christopher Gise.

Jo, Tak, Broder! Lyv dig ikke selv paa, du er jo Giestfriheden selv.

Jørgen Marsvin.

Ja, dersom du vil komme til Biørnens Begravelse i Morgen, saa skal du faae saa god en Muskateller —

Christopher Gise seer ud af Vinduet.
 Hvo kommer der? Det er, sandt for Herren, Jomfru Maria.

Jørgen Marsvin springer forskrækket op.
 Hvad for Noget? Jh, Guds Død — hun maa ikke finde mig i den Tilstand.

Christopher Gise.
 Bliv ikke bange; det er Maria Løvsted, Forvalterens Datter.

Jørgen Marsvin.
 Ikke Andet? Jeg troede, Herren annamme mig —
 Christopher Gise.
 Hvad vil hun mig?

Jørgen Marsvin.
 Det veed jeg ikke. Hun vil vel klynke og klage over Skolen, som hun nu ikke kan komme i. Stil du hende tilfreds, Christopher Gise! Du har dog altid godt kunnet lide hende. Jeg vil gaae ind i den anden Stue og dyrke Bacchus, medens du dyrker Venus. Hver har Sit at besørge i denne syndige Verden.

Han tager Viinskanden med, og gaaer.

Maria Løvsted kommer, og hilser høfligt.

Christopher Gise.
 Velkommen, deilige Marie!
 Tak for uventede Besøg!

Maria.

J takker mig vel kun for Spøg?

Christopher Gise.
 Hvi skulde Glæden jeg fortie?
 J veed, J var mig altid kjær;
 Men altid fiern dog, skiondt saa nær.

Maria.

J nærmere mig let kan træde,
Junker Christopher! om J vil.
Det er de Godes største Glæde,
At de hverandre høre til.

Christopher Giøe.

Jeg veed, at som en Præst J taler,
Og gierne hører jeg Moraler
Af eders Mund.

Maria.

Moralens Raad

Bil ikke Mundklang; den vil Daad.

Christopher Giøe.

En Rose sendte jeg i Gaar —
Tilgiv — med en halvtosset Tiener.
Jeg haaber paa et Rosen-Mar.

Maria.

Jeg veed ei, hvor J spøge nænner
Med den, som Modgang trykker ned,
Og som i Angst og Raadvildhed,
For sig mod Lynets Slag at skiule,
Sin Tilflugt tog — til Lovens Hule.

Christopher Giøe leer.

En Love skal jeg eder være?
Min Tro, Maria! megen Tre.
Men Loven graadig er og blodig.

Maria.

Man siger, den er ædelmodig.

Christopher Giøe.

Af, det er Fabel, Eventyr;
Tro mig, det er et farligt Dyr.

Maria.

Men Rygtet dog eenstemmigt siger,
At større Grumhed har en Tiger.

Christopher Giøe.

Jeg takker skyldigst. Bliv kun her;
Jeg skal ei sonderrive jer.

Maria.

Før første som før sidste Gang
J Berden eder jeg besøger.

Christopher Giøe.

Jeg haaber, at J ei foroger
Min Længsel med en Svanesang.

Maria.

Jeg kommer fra min gamle Fader.
Han er saa elskelig og god;
Men Noden trykker ned hans Mod,
Besindigheden ham forlader.
Af, alt i lang Tid var han svag.

Christopher Giøe leer.

Jeg veed, at aandeligt han halter.
J er Forvalterens Forvalter,
Dg kommer saadan her i Dag?

Maria.

Ja, for vi gaae i Berden ud
Som Betlere, jeg vilde prøve
At røre Hjertet — i en Love
(Det lykkes, haaber jeg til Gud),
Gi til en blod Medlidenhed;
J har den ikke, jeg det veed,
Dg vi den ei af jer forlange,
Bar vore Kaar end nok saa trange.

Vi Hielp af jer ei betle vil;
 Men eder selv jeg vil advare,
 Thi sandelig, I er i Fare,
 Jer bedste Skat — den staaer paa Spil.

Christopher Gise.

Min bedste Skat?

Maria.

Jer største Fryd.

Christopher Gise.

Løs Gaaden mig! Hvad kan det være?

Maria.

Jeg veed jo nok, det er ei Dyd;
 Men, strenge Herre! det er Gre.

Christopher Gise stolt.

Jeg ridderligt steds handlet har;
 Og skiondt jeg ikke altid lyder
 Saa kaldte borgerlige Dyder —
 Min Gre blev uplettet Glar.

Maria.

Fortræffligt! Meer jeg ei forlanger.
 Rid I kun paa den stolte Ganger;
 Jeg løber efter, kæk i Sind,
 Og har snart halet Hesten ind.

Christopher Gise leer.

Saa løb, hvad Teiet da kan holde!

Maria.

Birgitte Gise og Herluf Trolle
 Har forurettet jer — I troer —
 Fordi de gav Formuen stor
 Til Skolebrug, og jer den negted,
 Med dem i Sideled beslagt.

J fandt, det var mod eders Tarm
 J gav ei Slip paa eders Arv,
 Vil ei for Pøblingerne vige.
 Derpaa var Ingenting at sige —

Christopher Gise spodst.
 Jeg takker jer.

Maria.

For Adelsmand,
 Som saae ei langt i Tiden hen.
 Vel sandt, hvo stint lidt mere folte,
 Hvem Gridskhed ikke Hiertet folte,
 Den tænkte: Herluf og hans Biv,
 Dem var det største Tidsfordriv
 J Live, steds at lindre Noden;
 Det vil de ogsaa efter Døden.
 Det er uchristeligt og slet,
 Dem at berøve denne Ret;
 Nei, som en høi og adel Ellie
 Bør derfor deres sidste Villie
 Paa Graven skion mod Himlen staae,
 Og sende Dusten i det Blaa.

Christopher Gise.

Poetisk! — Bistnok, det var lydigt.

Maria.

Ja, det var christeligt og dydigt.

Christopher Gise.

Bær du kun klæk og Staven bryd
 Over min Christendom, min Dyd.

Maria.

Men — Get bør uantastet være,
 Har selv J sagt.

Christopher Gise.

Hvad?

Maria.

Eders Vre!

Christopher Gise vreb.

Ha, Vren ved hvert andet Ord!
Om du dig end som Slange snoer
Med dine smukke Talemaader,
Du Bod ei paa din Skiebne raader.

Maria.

Tabt har J eders Sag.

Christopher Gise.

Men tabt

(Det kom os heldigt som uventet)
Er ogsaa nu jo Testamentet.
Det har os atter Lykken skabt.
Saadan, mit Barn! dog naae vi Maalet.

Maria.

Ei tabt, Herr Junker! det er stiaalet;
Dg paa et usfelt Tyveri
Nu grunde kunde Lykken J?

Christopher Gise.

Hvad stiaalet? Det mig ei vedkommer.
Om Hul var paa din Faders Lommer,
Om han lod Døren aaben staae,
For Tyven til sig ind at faae —
Det rager ikke mig. Jeg har
Igien min Ret; den Sag er klar.
Dg intet Slor den skal fordølge,
Naar lovlig er min Arvesølge.
Hvad ellers jeg for dig kan giøre,
Mit Barn! det er en anden Sag;

Men viid: Skovkloster fra i Dag
Skal Marsvin og skal Gise tilhøre.

Maria

betragter ham stolt med et giennemtrængende Blik.

Saa takker jeg jer dog for Noget —

Christopher seer forundret paa hende.

J underviser mig i Sproget.

Christopher Gise.

J Sproget gior du mig til Skamme.

Maria.

Nei, Junker! nei! nei, sikkerlig!

J Net har: ædel, adelig

Er Udtryk — langtsfra for det Samme.

Christopher Gise.

En Qvinde kan mig ei fornærme.

Maria med et Blik til Himlen.

Almægtige! du vil beskierme.

Synk, Fader! ei fortvivlet hen;

Thi min Johannes er din Ven,

Han hæver dig af Støvet atter,

For dig han sørger og din Datter.

Men — havde du ei ham, kun mig —

Jeg aldrig skal forlade dig;

Jeg følger dig paa mørke Beie,

En Støtte du i mig skal eie.

Jeg læst har i et gammelt Skrift

Om en Antigones Bedrift;

Det var dog kun en hedenst Qvinde.

Men jeg vil gaae i hendes Fied,

Dg vise Datterfiærlighed,

Som Danmarks Mø og som Christinde.

Gaær.

Christopher Gise ene.

Det Følgen er, det vel sig stikker!
 O, gid vi end var Catholiker,
 Som for; da læste kun i Bog
 Vor Geistlighed, lidt mere klog.
 Mens menig Mand ei kunde stave,
 Man let holdt menig Mand i Ave;
 Men nu — nu blev det reent forkeert,
 Hvis den Ufrelse blev studeert.
 Han lod sig ei tilbageholde
 Af vore Baaben, vore Skiolde,
 Og snart i en forvandlet Stat
 Blev han en dristig Kammerat.
 Nei, Landsmand! det har ingen Hast;
 Bind du kun dine Skoe med Bast.
 Om ikke du til Hem kan tælle —
 Det er os nok, naar du kan trælle.

Gaaer.

Et Sted i Skoven.

Aridt Hvitfeld. Johannes Mikkelssen.

Johannes.

Den stakkels Lovsted! han er dog uskyldig.

Hvitfeld.

Ja, Klagen var uskyldig,

Og jeg har gjort ham Uret med at sliende.

Johannes.

Maria gif —

Hvitfeld.

Hvis ei han havde hende,

Fortvivle reent han vilde,
Og du og jeg til Trost hvert Ord kun spille.

Johannes.

Hun gif til Gise.

Hvitfeld.

O, lad du hende vandre!

Det letter hendes Hierte,
Det dulmer hendes Smerte,
At tale for sin Fader, og med Andre.

Johannes.

J troer, det hjælper ikke?

Hvitfeld.

Før hun forvandle vilde
Den bitterfalte Kilde,
Saa at dens Vand blev sundt og til at drikke.

Johannes.

Men troer J, Gise kan stiale?

Hvitfeld.

Nei, min Kiære!

Vel ikke Tro og Dyder
Det Junkeren forbyder,
Men Hovmod, Trods, og hvad han kalder Ære.

Johannes.

Skiont flinger i mit Dre
Af jer slikt Ord at høre.
J taler ikke for en Adelskaste.

Hvitfeld.

Du ei maa Haugen laste,
Skiondt Ukrudsværter Roserne begrave.
Bed Agren steds der findes bør en Have.

Johannes.

Her traadtes Haugen ned.

Hvitfeld.

Den sig kan reise.

Johannes.

Nu stolt af Seier Dumheden vil kneise.

Hvitfeld.

Nei, Mørket skal forsvinde,

Den fæle Nattetaage,

Hvor Dverge kun og plumpe Jetter vaage.

Johannes.

Af Tidens Urne meget Band vil rinde,

Før dette Arbeid lykkes,

Og Fremtids skionne Bande laurbærsmykket.

Hvitfeld.

Til denne Siæle-Gammen

Maae Had og Riv forkastes;

De Stærke, Bældige maae holde sammen.

Johannes.

Og Ingen meer maa lastes

Før Fødsel, naar ham Fødslen gav den Ære,

Mand for sin Tid at være.

Hvitfeld ryster paa Hovedet.

Det skionne Ridderlige

Høiagtes bør og yndes;

I Kroniken det mægtigt bør forkyndes.

Johannes.

Men hvad vil dette sige?

Skal Jorden sin Glendighed forlise,

Maa Borgeren sig tidt som Ridder vise.

Hvitfeld griber hans Haand.

Som Adelsmand jeg efter Godt bør tragte.

Ulykkelig jeg solte mig ved Savnet;

Jeg haaber, at jeg værdig blev til Navnet.

Johannes.

Var alle Adelsmænd en Hvitsfelds Rige,
De vilde Borgerdyd vist ei foragte;
Da der mod Standen Intet var at sige.

Hvitsfeld.

O, Fremtid nok vil løse
Med Viisdom denne Gaade,
Som ei saa let for Tiden er at raade.

Johannes.

Nei, Hovmod, Hevnelyst vil Blod udøse,
Sig Egennytten hidsig vil fremtrænge,
For den i standset Fart laer Bingen hænge.

Hvitsfeld.

Naar svinde disse Sorger?
Natur! du est jo dog vor fælles Moder;
For Aandens Magt — naar viger Fiendestalet?

Johannes.

Naar Adelsmand, som her, sig nærmer Borger
Med Riarlighed som Broder —
Da naae, som Menneſker, de begge Maalet.
Hvitsfeld omfavner ham, de gaae Arm i Arm.

Fornalterens Bærelse.

Chatollet ſtaaer aabent.

Løſted alene.

Gud være lovet, at Hvitsfeld og Johannes ere moralsk overbeviste om, at Testamentet er ſtaalet ud af mine Giemmer, og ikke kommet bort ved Uorden og Skiodesløshed. Jeg vilde ſtrag gaae i Graven af Sorg, hvis de troede det.

Al! det skeer vel snart alligevel. — Men jeg vil ikke ganske forsvinde. Jeg seer maaskee endnu min kiære Maria lykkelig; Johannes faaer nok et godt Præstekald, Hvitfeld har lovet at skaffe ham et, og saa tilbringer jeg mine sidste Dage hos de kiære Børn. — Men den stakkels Skole — det skærrer mig i mit Hierte for den. I Morgen skulde den begynde; men naar de uskyldige Børn komme at siunge Morgenlovsang, saa ere Junkerne der alt med deres Jægere og Hunde, og have taget Gaarden i Besiddelse. — Aftensbordet staaer dækket. Men Maria er gaaet hen til Junker Christopher for at bevæge hans Hierte — om muligt — men det er umuligt; Hvitfeld og Johannes gif at møde hende; og jeg — ah, jeg kan ikke nyde det ringeste. Jeg er saa træt og mat; jeg vil lægge mig lidt i Alkoven, til de komme hjem.

Han lægger sig ind i Alkoven.

Rudolf

aabner Vinduet forsigtigt, og siger sagte ind.

Det var endnu ikke heftet paa Krogen. Gud skee Lov! Min og deres og Manges tilkommende Skiebne hang ved denne lille Krog. Alting er stille. Han er gaaet ned at spise Aftensmad; han var nylig heroppe. Det mørknes. Jeg har siddet i Træet og luret som en Ugle. Kun et Dieblif! Chatollet staaer atter aabent. Lykken smiler. Jeg kaster Testamentet bag en Skuffe; saa lader det, som det var glemt og overseet, da han søgte — saa er Alting godt. Saa ud af Vinduet igien! Og saa vandrer jeg den Bei, Hvitfeld viste mig. Han gaaer hen til Chatollet.

Løvsted

springer op, lister sig bag paa ham, og griber ham i Kiolekraven.

Greb jeg dig, Kieltring! paa ferske Gierninger?

Rudolf.

Løvsted! — Gud i Himlen! — Løvsted! forraad mig ikke, gjør ingen Allarm; det volder eders egen Undergang.

Løvsted.

Truer du med at myrde mig? Jeg staaer ikke. Testamentet har du staalet alt; og nu kommer du for at staae de Penge, som ei engang tilhøre mig? Tag ogsaa mit Liv!

Rudolf.

Jeg stræber jer ikke efter Livet, jeg kommer for at redde jer med egen Livsfare.

Løvsted.

Uforskammede Riding! i det Dieblig, du bryder ind i mit Bærelse som en Tyv og en Røver, brauter du endnu af Dyd?

Rudolf.

Jeg er stærkere, end I; I skal ikke holde mig. De brydes; Rudolf kaster Løvsted paa Gulvet, og springer ud af Vinduet.

Løvsted raaber:

Hielp! Hielp! Tyve! Røvere! Overfald! Mord!

Johannes Mikkelsen og Maria komme tilslende.

Maria.

Gud! Min Fader! — Hielp!

Johannes hjælper ham op.

Kære Fader! reis jer. For Himlens Skyld — faldt I? Var det en Svimmelhed?

Maria.

Nei, nei! han raabte paa Tyve og Røvere.

Hvitfeld kommer.

Lyve og Røvere?

Løvsted.

Ja — her var han igien. Det Umenneſke! det var ham ikke nok, at ſtiæle Teſtamentet; nu vilde han ogsaa røve mig Godſets Penge og bringe mig i Slaveriet.

Hvitfeld.

Her er Ingen. Vi mødte Ingen paa Trappen. Stuen har kun een Dør.

Johannes.

Skiult i Alkoven maafkee? Soger.

Løvsted peger paa Binduet.

Nei, derfra kom ham, der forsvandt han.

Maria.

Binduet ſtaaer paa Aſlem, og et Træ ſtaaer uden for Binduet.

Hvitfeld.

Ha, nu er Altting klart! Kiendte I Røveren?

Løvsted.

Rudolf Green!

Johannes.

Den lumpne Skriver, I jog bort i Morges?

Hvitfeld.

Krybeſkytten? Nu, det var i en god Tid, at jeg lod mit toſſede bløde Hierte tage ſig af ham. — Afſted! efter ham!

Alle gaae.

Skou med et gammelt Egetræ.

Rudolf kommer fortvivlet.

Min Hurtighed! her, som jeg seer,
 Har du dog gjort mig nogen Nytte.
 Jeg takker dig. Nu skal jeg — flytte;
 Nu bruger jeg dig ikke meer.
 Nu stivner snart den dovre Krop,
 Nu kan den sove fra sin Jammer,
 Og i det lille Sovekammer
 Mig siger ikke Verten op. —
 Det er forbi! Alt Rød er Hø!
 Jeg vilde Hvitfeldts Raad adlyde —
 Min Skiebne monne det forbyde,
 Og som en Kieltring maa jeg døe.

Tager en Pistol frem.

Men denne Ben skal mig befrie!
 Vel døer jeg ikke uden Dadel —
 Men foretrækker du, min Adel!
 Ei Døden for et Slaveri?
 Jo, ganske vist! Og Liv og Baru —
 Jeg lindrer ogsaa deres Smerte;
 Thi det vil røre Dumbheds Hierte,
 At Mand og Fader var et Skarv,
 Og de vil finde Benner fleer,
 Naar Rudolf lever ikke meer,
 End leved jeg med dem i Freden,
 Og drog dem i Glendigheden.

Med vilb Latter.

Og nu jeg gjør — mit Testament!

Tager Testamentet frem.

Her er det! Det skal ogsaa flytte;
 Det Ingen være skal til Nytte.

Med Brændemærke blev jeg brændt,
I Fald endnu det fandtes her
Som Tyvegods i mine Lommer.

Man hører Larm langt borte.
Afsked! afsked! alt Noget kommer.

Kaster Testamentet i et Hul i Egen.
Saa lig du der, og raadn du der! —
Hvad hielpe Skoler til paa Jord?
Med Dyden kan man sagtens spille
Som Boldt, mens man endnu er lille —
Ret lille blier man først som stor.

Han gaaer. Kort derpaa hører man Knaldet af en Pistol.
Tæppet falder.

Fierde Handling.

Salen paa Herlufsholm.

Tidlig Morgen.

Maria

alene, betragter Billebet i Baggrunden.

Der sidder hun, som end i Live,
Med ærligt Ansigt, kraftigt Blik —
Som da hun her i Salen gif;
Som om hun vilde sig begive
Til Stegerset med Nogleknippe,
Hvad eller ned i Kieldren trippe
At eftersee den gode Viin,
Hvad eller sye paa sine Viin,
Hvad eller læse gamle Bøger.

Gaaer bedrovet fra Billebet, og ryster paa Hovedet.

Af, hun mig ikke meer besøger!
Hvad hun har lovt er glemt. O, Dee!
Gi længer hendes døde Dre
Kan hendes Pleiedatter høre,
Gi brustent Die Taaren see.

Seer sig veemodigt om.

Saa skal jeg bort fra disse Steder,
Hvor Mindet om min Ungdoms Glæder

J Nuden, i Panelet staaer!
 Jeg skal ei meer i disse Skove
 Gud for den skionne Sommer love,
 Hvor selv jeg var en Blomst i Baar!

O, hvilken smertelig Forandring!
 Saa gjør jeg da min sidste Vandring,
 Skovkloster! i din grønne Lund.
 Kun Get, kun Get kan ei forsvinde:
 Det er det dyrebare Minde
 Om en lykkelig Ungdomstid.

Gaaer.

Tienere indbringe et med Grønt overtrukket Bord, Skrivertøj
 og Papir, og sætte tre Stole til Bordet.

Hvitfeld kommer med Johannes Mikkelsen og Forvalteren.

Hvitfeld.

Vi maae strax optage et Forhør over de mistænkelige
 Personer, som vi have fanget og hidbragt.

Løvsted.

Af, Herr Ridder! det er en stor Trøst i min Nød,
 at I ikke misliender og ringeagter mig.

Hvitfeld.

Men hvor kunde I selv anklage eder for Morden?

Løvsted.

Svaghed, fiære Herre! Svaghed!

Hvitfeld.

Man fandt ikke Testamentet i Selvmorderens Lomme;
 en Huusundersøgelse i hans tomme Hiem har ingen Frugter
 bragt. Man fandt kun hans Hustru, som bringes hid, og
 en anden Løsgænger, som beviislighat har havt en hemmelig

Samtale med ham i Gaar, og som vilde flygte til Kiøbenhavn, men blev hentet ind paa Beien. Der komme de med ham.

Peter Blaar bringes ind med bagbundne Hænder, endnu med Torklædet om Hovedet.

Hvitfeld.

Løser ham!

Peter Blaar.

Løser ham! Det skeer. Ha, det var et Evangelium. Jeg takker, strenge Herr Ridder! for naadig Straf.

Hvitfeld.

Selv Morderen løses af sine Lænker, i det Dieblif han staaer for sin Dommer.

Peter Blaar.

Derksom jeg veed, hvad jeg har syndet, saa gid jeg aldrig blive Menneſte meer. Hvorfor sætter man efter mig? Hvorfor haler man mig ind? Af Skinsyge kan det dog vel ikke være, fordi jeg ogsaa vil oprette en Skole? Riber Torklædet af Hovedet. Respect for Retten!

Hvitfeld.

Svar mig paa hvad jeg spørger om! Har J ikke i Gaar besøgt Rudolf Green?

Peter Blaar.

Jo, jeg kan ikke negte det.

Hvitfeld.

Altsaa vilde J negte det, hvis J kunde?

Peter Blaar.

Paa ingen Maade, Eders Strengthed! Han er min Ungdomsven og Skolekammerat, ligesaa vel som Johannes Mikkelsen, som sidder der ved det grønne Bord. Han er nu kommen høiere paa Straa; men jeg er ikke storagtig,

og søger Dyden, hvor jeg finder den, saavel i Hyrdens Hytte, som i Stormandens Palads.

Hvitfeld.

Det var altsaa for at finde Dyden, at J besøgte Rudolf Green?

Peter Blaar.

Nei, Herr Ridder! det behøvedes ikke, den havde jeg allerede fundet i Forveien.

Hvitfeld.

Veed J, at Rudolf Green har skudt sig selv en Kugle for Panden?

Peter Blaar aldeles ligegyldig.

Nei, det vidste jeg ikke. Det skulde han ladet være. Han var altid saa hidsig.

Hvitfeld.

Kort og godt: han har viist jer et Document; han har betroet jer, at han har rovet Testamentet fra Forvalter Løvsted.

Peter Blaar.

Skiondt jeg godt kunde negte det, da der ingen Vidner vare, saa vil jeg dog ærlig og oprigtig tilstaae jer: Ja! han sagde det; han viste mig et Papir. Men da jeg — som jeg ved alle slige Leiligheder gjør — foreholdt ham hans Vildfarelse, og stillede ham det Urigtige i hans Fremgangsmaade i det rette Lys, samt gjorde ham opmærksom paa, at man aldrig bør tage Documenter fra Folk, som ere af Bigtighed for dem, og til ingen Nytte for os selv — saa slog han det altsammen hen i Spøg, viste mig et Stykke hvidt Papir, og sagde: han havde blot sagt det, for at holde mig for Nar — ligesom i Skolen i gamle Dage, hvor jeg altid maatte være Syndebuk for de Andres Galskaber og Raadheder, netop fordi jeg var saa ærbar og adstadig.

Hvitfeld.

Det er nok for det første. Bringer ham ud igien!

Peter Blaar til Betientene.

Bringer ham ud igien! Høre I Ridder Hvitfelds Befaling, at jeg skal sættes paa fri Fod?

Hvitfeld.

Ikke paa fri Fod; i Arrest. Luffer ham ned i Kielderen, og bringer saa Forbryderens Hustru!

Peter Blaar.

Ak, du milde Fader! bliver Dyden saaledes belønnet, hvad Forstiel er der da paa den og Lasten?

De gaae med ham.

Anna Green bringes ind; hun har et lille Barn paa Armen.

Hvitfeld.

Kom, Anna Green! vi kiende dig,
Og Rudolf var din Mand;
Nu ville vi see, om ærligt du
Dit Bidnesbyrd aflægge kan.

Anna Green.

Han var min Mand, men min Husbond ei;
Tilforn begræd jeg hans Nød,
Og nu jeg begræder ham dobbelt,
Fordi han er ynkeligt død.

Hvitfeld.

Vi vide, han ogsaa var slet mod dig;
Hvi skulde du elske ham?
Han deelte med dig ei Brødet,
Men kun sin egen Skam.

Anna Green.

Herr Ridder! ak, et gammelt Ar
I har mig i Hjertet oprevet.

Jeg elsked ham ikke for hvad han var,
Men for — hvad han kunde blevet.

Hvitfeld.

Var du ei Medvider, Anna!
Udi hans sidste Daad?
Det hjælper dig ikke, du skuler
Din Angst og Synd med Graad.

Anna Green.

Medvider jeg var i hans sidste Daad,
Det vil jeg gierne tilstaae;
Men derudi var der ingen Synd.
Frit kan mit Hierte slaae.

Hvitfeld.

Tal ei til Retten i Gaader!

Anna Green.

Han har sit Blod udøst.
J selv vil ham mindre foragte,
Naar jeg har Gaaden løst.

Han var af Adel udsprungen,
Hans Fader en Riddersmand;
Som Tigger han ei kunde glemme
Sin Stoltthed og sin Stand.

Hans stolte Fader ham først bestial:
Han Faderen fra ham tog;
Og derfor siden i Live
Bildt Rudolfs Hierte slog.

Han elsked mig i min Ungdomskaar,
Og jeg fandt Rudolf skøn;

J siger, han gav mig Intet —

Kysjer Barnet.

Dg gav han mig ei en Søn?

Tilgiver, jeg Barnet med har bragt —

Ei for min Sag at fremme,

Men det er endnu for lille til

At skiotte sig selv derhiemme.

Hvitfeld.

Ha — Rudolf brød i Kammeret ind;

Dg vilde han ikke stiale?

Anna Green.

Nei, Herre! det er det Forsvar,

Jeg skylder hans Eftermæle.

Uf Hevn, i stormende Brede,

Fordi ham Forvalteren slog,

J Forveien alt af Gienmet

Han Testamentet tog.

Men J, Herr Ridder! som siden

Ei over ham Staven brød,

J smelted hans stolte Hierte;

Han var i Grunden blød.

Han vilde bringe tilbage

Det kostbare Document —

Paa forrige Sted det lægge —

Da blev det til Ulykken vendt.

Til Lovsted.

J greb ham paa ferske Gierning,

Vakt af den raslende Lyd.

Men det var ingen Misgierning;
Det Spiren var til en Dyd.

Og nu maae vi alle sørge.
Hans Daad blev haardt miskiendt;
Fortvivlet har han tilintetgiort
Sig — og jert Testament.

Hvitfeld.

Jeg haaber, du er uskyldig,
At du er god og brav.

Anna Green.

Nu staaer et lidet venligt Kors
Blandt Tidsler paa hans Grav.

Hvitfeld.

Jeg for dit Barn skal sørge,
Det skal ei faderløst gaae.

Anna Green.

Saa skinner Solen atter
Ind i min mørke Braa.

Hum gaaer med sit Barn.

En Tiener kommer.

Jeg bringer en Hilsen fra Junker Christopher Gise
og Jorgen Marsvin. De ville om et Qvarteers Tid besøge
eder, Herr Ridder! her paa Gaarden, inden de gaae paa
Jagt, og haabe, at de ikke komme til Uleilighed.

Gaaer.

Hvitfeld.

Jeg forstaaer dem: de ville tage Huset strax i Besiddelse.
Løvsed! Johannes! Mænd maae fatte sig i Modgang.
Lader os møde dem med Ro og Bærdighed.

De gaae. Tienere borttage Bordene.

Skoven med det gamle Egetræ.

Maria alene.

Jeg ofte til mig selv har sagt,
 Naar Morgenens var her tilbragt:
 Du kan ei altid blive her!
 Mø følger med sin Hjertensfiær;
 Hvor Lykken viser ham sit Slot,
 Der er det herligt, der er det godt. —
 Det var ei smukt, det var ei ret,
 Hvis Alle boede paa een Plet;
 Fordeles Menneffene maae
 Paa Jorden; Døttre tidt maae gaae
 Fra Fædrene — Naturens Bud!
 Vor sælles Fader, det er Gud;
 Vor sælles Moer paa fierneft Strand,
 Det er det elskte Fædreland.
 Og Fædreland — det er den Jord,
 Der taler samme Sprog, hvis Ord,
 Hvis Lyd i Hjertet Rødder slaae,
 Fra den Tid vi var ganske smaae.

Saadan jeg forberedte mig,
 Johannes! til at følge dig.
 Og naar jeg grædende her stod,
 Som den, der snart sit Hiem forlod,
 Saa trosted mig den Tanke strag,
 Af disse Skove, Markens Aa
 Jeg skulde see ret snart igien
 Hos elskte Fader med min Ven.
 I Aanden da hver Bust jeg saae
 For mig med Søndagskiøle paa,
 Fordi til Herthas Helligdom

Sid i Besøg Maria kom.
 Og dobbelt deilig Kilden flød
 Med sit Krystal af Jordens Skød.
 Men nu — nu gaaer jeg trostløs frem;
 Al, Gud! thi jeg har intet Hiem,
 Og Arnen aabner ei, som før,
 Maria meer den vante Dør.
 Og hvis der ogsaa paa min Bei,
 Bed Naen staae Forglemmigei —
 De fremmed Mand nu høre til —

Torrer sine Dine.

Og jeg dem ikke plukke vil.

Hun betragter Stedet.

Min Pleiemoder! hvor du tidt
 Gik med mig her! Jeg saae i dit,
 Du i mit Hierte — Haand i Haand;
 Og du meddeelte mig din Aand.

Kaster sig paa Knæ med solbede Hænder.

Birgitte! Skytsaand! kom herved!
 End elsker du mig, jeg det veed;
 Og at en Engels Magt er stor,
 Det veed jeg atter — thi jeg troer.
 Sidst, da jeg for dit Billed stod,
 Usynlig mig din Aand forlod,
 Fordi jeg tvivlte. Tvivlen flyer —
 Min Tillid sig til dig fornyer,
 Og min Begeistring maner dig,
 Birgitte! til at redde mig.

En sød, sagte Musik lyder, hvori man gienkiender Tonen af den Morgenpsalme, Birgitte Gise sang i Forspillet. Pludselig bliver det lidt mørkere; Birgitte Gise staaer for Maria i samme Dragt som i Forspillet og paa Billedet

i Salen, nikkter til hende, smiler, og kysser tre Gange paa Fingeren. Hun gaaer langsomt hen til Egen, peger paa Hullet i Træet, kysser tre Gange paa Fingeren igien ad Maria, og forsvinder. Musikken tier.

Maria.

Var det en Drøm? var det en Aabenbaring?

Hun løber hen til Træet, griber i Hullet, og finder Testamentet.

O, sande Drøm! o, hellige Aabenbaring!

Jeg har det atter! her er Testamentet!

Her! her! her! her! Jeg fiender det igien,

Jeg har det i min Haand! Som Due slagrer

Jeg med mit Olieblad til Noahs Ark.

Syndfloden standsset er, og vi skal ankre

Paa Lyffens og paa Glædens Ararat.

Her afsted.

Salen paa Herlufsholm.

Junker Christopher Giøe, Junker Jørgen Marsvin med Jægere
og Hornblæsere.

Jørgen Marsvin.

Der kommer os Ingen i Møde. Nu skulde Løierne
jo begynde, Christopher!

Christopher Giøe.

Vær rolig, Marsvin! Alting gaaer som bedst. Hvitfeldt, Rectoren og Forvalteren ere her vel ikke endnu; desbedre! saa forstyrre de ikke Comodien. Høreren kommer alt op ad Trappen med Røllingerne. Jeg har paa Rectorens Begne ladet ham kalde, for at Skoletimerne kunde begynde. Det skulde da efter Testamentet, som Gud skee Lov er borte, altid skee først gudsfrugtigt med Morgensang og Bøn.

Men nu standse vi dem i Flugten med Baldhorn og Jæger-
vise, og indvie Salen til sit rette Brug.

Man hører Børnene synge udenfor:

Alt svinder mørke Nat,
Og Gud sin Dag indvier,
Sol straalet over Krat,
Ei længer Fuglen tier.
Det fæle Nattegys
Forsvandt paa Herrens Bud.
Snart seirer Aandens Lys:
Thi takker Alle Gud!

Børnene komme ind med Horeren, og fortsætte Sangen:

Ei Danmark til Foragt
I Mørke meer skal flage;
Fromheds og Kundskabs Magt
Skal Dunsterne forjage —

Christopher Gioe giver sit Følge et Vink, og en vild, stærk Sang
med Baldhorn overdøver Børnene, som bange forstumme.

Heisa, hver Junker! lystig, min Broer!
Jag du kun Hiorten som bedst!
Marken er bred, og Skoven er stor,
Ingen tør standse din Hest.

I Bondens Korn

Med klingende Horn!

Det overdøver hvert Klynk,
Det spotter Qvindernes Ynk.
Heisa, hver Junker! stem i, stem i:
Jagten er din, og Jagten er fri!

Heisa, hver Junker! Ingen din Net
Stiæler med fromt Hyfleri —

Maria kommer med Hvitsfeld, Lønsted og Johaunes Mikkelssen.
Hun vinker bydende med sit Lommetørklæde. Musiken og
Sangen ophøre.

Maria.

Hold inde med den stoiende Sang,
Forstyr ei Børnenes Skolegang.

Christopher Gise stolt.

Hvor tør I forstyrre Børnenes Skrald,
Som lyder i Junkerens egen Hal?

Maria.

Hans egen Hal? der feil I tog.
Sælg Huden ei, før I Biørnen vog.

Jørgen Marsvin sagte til Christopher Gise.
Hvad taler hun der om Biørnen?

Christopher Gise til Jørgen Marsvin.

Li!

Til Maria.

I arvede Borg her siunge vi.

Maria.

I arvede Borg?

Christopher Gise.

Ja, saa omtrent.

Maria.

I glemmer nok Stifterens Testament?

Christopher Gise.

I har for tidligt deri jer forgabt;
I glemmer nok selv, at det er tabt?

Maria.

Men, Junker Christopher! vor Naboven!
Hvad siger I, om det var fundet igien?

Christopher Gise.

J spørger med mig, skion Jomfru skær!

Hvad fundet igjen? og hvor er det?

Maria viser ham det.

Her!

Christopher Gise

seer deri, og siger derpaa fortørnet:

Jordomt! Kom, Jorgen! vi Affked ei taer.

En taabelig Mø har holdt os for Nar.

Christopher Gise og Jorgen Marsvin gaae med deres Følge.

Maria glad.

Nei, det var ingen taabelig Mø;

Peger paa Billedet.

Det var vor Skytsaand — Birgitte Gise!

Hvittfeld.

Nu sjunger Lovsangen, Børn! og vi,

Vi Gamle stemme med eder i.

Børnene stille sig frem for de Eldre i en Række. Det fulde
Orkester toner med i Sangen, og indblander Jubel og
Seierslyd i Choralens Melodie.

Alle sjunge:

Gi Danmark til Foragt

J Morke meer skal flage;

Fromheds og Kundskabs Magt

Skal Dunsterne forjage.

Gud! du vort Fædreland

Beskierner ved dit Bud.

Barn! Lærer! Qvinde! Mand! —

Nu takker Alle Gud.

Løppet falder.

ANMÆRKNINGER.

THE NEW YORKER

Side 1: Den lille Skuespiller maa antages forfattet i Sommeren 1836 (i et Brev af 8de August 1836 til nu afdøde Krigsassessor J. Wilstrup indbyder Oehl. denne til i Selskab med Hauchs og Wilsters fra Sorø at høre ham forelæse „sin Comødie“, uidentivl Den lille Skuespiller). Stykket var da i fem Acter, men blev efter den første Opførelse paa det kongelige Theater, den 21de Januar 1837, betydeligt omarbejdet især i Begyndelsen og i Slutningen, og forkortet til fire Acter, i hvilken Skikkelse det derefter kom paa Skuepladsen, og blev første Gang (A) trykt i Digterværker, IX, 1839. Anden Gang (B) udkom det i Digterværker, IX, 1845, igien noget forkortet, og indeelt i tre Acter. Af Stykkets oprindelige Form er endeel af første, og hele femte Act bevaret i Manuscript, hvilket eies af Digterens Sønner. — I Prometheus IV, 1833, Side 193—229, findes: Den berømte Skuespiller Schröders Levnet, især hans Barndoms- og Ungdomsaar. (For det meste uddraget af Meyers: Friedrich Ludwig Schröder. Beitrag zur Kunde des Menschen und des Künstlers. 2 Th.)

Bemærkninger til Den lille Skuespiller:

Side 2, Linie 20: Handlingen foregaaer i Aaret 1767] Aarstallet er ikke historisk rigtigt, da Schröder er født 1744, og altsaa var sexten Aar gammel i 1760.

— 60, — 21-22: „Guds Fred, min Gubbe! Smager Piiben?“] Pfeffels bekjendte Digt Die Pfeife.

Nærværende Udgaves Afvigelser fra Originalen:

- Side 3, Linie 23, til Side 4, Linie 2: Kloffesnor. | Frits. | Det er] = B; A: Kloffesnor. Det er
- 4, — 3: blot at] = B; A: blot — | Frits. | Alt
- 5, — 24-26: Båndskræk for det. | Lise. | Hvad er det] = B; A: Båndskræk for det. | Lise. | Hvad skal man gjøre? Man bliver afrettet til at staa paa sin Husbonds Fordeel. | Riemert. | Staae kun ikke altfor haardt paa den; den kunde let gaae i Stykker. | Lise. | Hvad er det
- 6, — 6: Aßermanns Stedson] = B; A: Aßermanns egen fiodelige Stedson
- —, — 28: var jeg; jeg var] = B; A: var jeg; men jeg har albrig betraadt Brædderne. | Lise. | Hvordan gif han da over Gulbet? | Riemert. | Jeg mener Skuepladsen; det Allerhelligste. Jeg holdt mig i Forgaarden; jeg var
- 8, — 2-3: Belgierninger. | Det ringer.] = B; A: Belgierninger. | Lise. | Jeg faaer vist en Ulykke, jeg staaer her og sladder. Men naar I ingen Mad havde, hvad aad I da? | Riemert. | Kaal! | Lise. | Er Kaal ikke Mad? | Riemert. | Ikke uden den er kogt paa Riib. | Lise. | Hvad kogte I da Jeres paa? | Riemert. | Paa Ild og paa Vand. | (Det ringer.)
- 13, — 22: Menneſte, ſaa] = B; A: Menneſte, med finere Høleſe, ſaa
- 19, — 11: Koch] = B; A: Koch (lystlig.)
- 21, — 4-6: Iſrael. | Mad. Aßermann. | Men du gaaer] = B; A: Iſrael; men jeg blev ikke spurgt — | Mad. Aßermann. | Da man døbte dig! | Jøden. | Og ſaa maa jeg ſlide Klaid for Armød. | Mad. Aßermann. | Men du gaaer
- —, — 12: Ivertimod! jeg vil] = B; A: Ivertimod! jeg jeg vil
- 24, — 28: hele Scenen. — Har du ikke] = B; A: hele Scenen. | Mad. Aßermann (seer). | Du maa ſee at faae en Skueſpiller til at holde Lyſet. | Aßermann. | Det gjøre de ikke. Det er deres Gre for nær. — Har du ikke
- 31, — 6: 1767] = B; A: 1757
- —, — 22: tvungent. Skueſpilleren burde] = B; A: tvungent. At hin Politur alſaa er langt fra at høre til den ædelſte Smagsdanneſe, og, naar den anſlaaes for hoit, let kan lede til Bedanteri. Skueſpilleren burde
- 37, — 14: megen] = B; A: meget
- —, — 21: om vi gif i Compagnie] Overeensſtemmende med Digterens tydske Oversættelse af Stykket i hans Werke, XIV, 1839; A og B: om vi atter gif i Compagnie
- 57, — 5: Ved] A: Med; B mangler.
- 59, — 12: med Lidet. Betragter] = B; A: med Lidet. — Selv den evige Natur voxer ſaaledes frem! — (betragter
- 61, — 11-12: Meer Viin, Liſe! — Liſe! du ſkal give mig] Over-

- eensstemmende med den tyske Oversættelse: Mehr Wein, Lieschen. (Lieschen bringt Wein.) Lieschen, gieb mir; A og B: Meer Wiin, Lise! | Unden Giæst. | Lise! du skal give mig
- Side 65, Linie 24: tumle sig. Det er] = B; A: tumle sig; thi naar han bliver vred, er han ligesom de gamle Bersærker, og kiender ikke Ven fra Fiende. Det er
- , — 25-26: Lise. | Samson] = B; A: Lise. | Bersærker? Samson
- 71, — 5-7: Vagt. | Officieren. | Hvor er Stuart? Seer Acker-
mann] = B; A: Vagt, og siger til Lise, som følger: | Hvor er
Stuart? | Lise. | Han har taget Stads-Porten paa Rassen, og
er lobet sin Vej. | Gaar. | Officieren (seer Acker-
mann
- 78, — 4-5: Men, min Kiære — Fader! det] A og B: Men —
min Kiære! — Fader, — det
- , — 6: Liniedands] = B (ligesom ellers overalt i begge
Udgaver); A: Linedands
- 79, — 7: kunne] = B; A: giøre
- , — 9: Fingert — Al! see] = B; A: Fingert, end mangan
Mand i sit hele Legeme. Al see
- 82, — 10-12: fiende og agte Dem. | Mad. Acker-
mann. | En
adelig Dame] = B; A: fiende Dem. | Mad. Acker-
mann. |
Al — denne Maade at giøre sig fiendt paa — | Barones-
sen. | I et komisk Stykke seer jeg om en Skuespiller har Lune,
i et alvorligt opdager jeg om han har Hierte. | Mad. Acker-
mann (roster paa Hovedet). | Al — Hiertet kunde maaskee — |
Baronessen. | O troe dog ikke det! saa fornedrer De selv
Deres Kunst. Jeg taler ikke her om den svage Følsomhed at
blive rørt og græde, af siebliffelig Fortrydelse, Medlidenshed,
Nervesvækkelse. Det kan tit det hierteløseste, det forfængeligste
Menneske. Nei, jeg mener Begeistringens friske skionne Taare,
der ligesaa lidt kan undvære Siæl, som Duften Blomst. | Mad.
Acker-
mann. | En adelig Dame
- 83, — 27: lyst. Her kan jeg studere] = B; A: lyst. Her
har jeg *Otium literarium*, og kan studere
- 85, — 19: lovet, dog endnu] = B; A: lovet, endnu
- 87, — 20-22: mærket det? | Frits. | Gik det da] = B; A:
mærket det? | Frits. | Det er Overtro! | Keithaand. | Tag
Dem iagt for Bantro! Det er en Sygdom Nutidens unge Men-
nesker ere plagede af. | Frits. | Gik det da
- 97, — 7-8: Telt. | For mig] = B; A:

Telt;

Jeg aned Storhed i hans Hæstebod,
Dg slog min Tromme, naar Kanonen lød.
For mig

Side 99: *Sibylle-Templet* er formodentlig forfattet i Vinteren 1836-1837 (i et Brev af 30te November 1836 beder Oehl. A. P. Berggreen komme til ham med Musiken til *La Frascatana*, som han vilde benytte til *Sibylle-Templet*; og i et Brev af 16de Februar 1837 indbyder Oehl. J. Wilstrup til i Selskab med Aagaards fra Iselinge og Brøndsteds at høre ham forelæse *Sibylle-Templet*). Stykket blev første Gang (A) trykt i *Digterværker*, X, 1840, med følgende

Forord.

Dette lille Stykke, der er antaget til Opførelse af Theater-directionen, har jeg først villet meddele Publicum til Læsning, ligesom et følgende: *Gornuftgiftermaalet* Nr. 2. Skulde man synes, de fortjene det, saa kunne de altid engang blive spillede. Endel Melodier af Paesfiellos herlige *Landsbypige* (*La Frascatana*) kunne benyttes til Syngenummerne i dette Stykke efter Overskrifterne. Paa de to sidste Nummere nær har jeg heelt igjennem holdt mig til Musiken i *Landsbypigen*, og angivet Stederne efter den danske Oversættelse.

Anden Gang (B) udkom Stykket i *Digterværker*, IX, 1845.

Bemærkninger til *Sibylle-Templet*:

- Side 103, Linie 22: mit Søffendebarn paa *Mødreneside*] Efter Personlisten skulde det være: paa *Fædreneside*.
 — 113, — 18: *Melodie af Landsbypigen*.] Nr. 7 i første Act.
 — 143, — 14: *Melodie af Landsbypigen*.] Nr. 6 i første Act.
 — 160, — 21-25: Han gjorde et *Heiltrin* osv.] Den Begivenhed af Digterens eget Liv, som her er benyttet, fortælles i hans *Erindringer*, II, 1850, Side 200.

Nærværende Udgaves Afvigelser fra Originalen:

- Side 99, Linie 1: *Sibylle-Templet*.] = B; A: *Sibylle-Tempelet*. A har i det Følgende begge disse Former, oftest den sidste; nærværende Udgave beholder, overensstemmende med B, heelt igjennem den første.
 — 100, — 6: *Ven, Borger*] = B; A: *Ven, Landmand, Borger*
 — —, — 8-9: *hans Son. | Signore.*] = B; A: *hans Son. | Gofred af Bouillon, hans Kol. | Signore*

- Side 101, Linie 14: Paa heldig] = B; A: Den Gæstes
 — 103, — 11: Oloferne] A: Oloferno (B mangler)
 — 107, — 18 og 24: Beatrice som Cornelia.] A: Cornelia. (B mangler)
 — —, — 21: Rosalia som Fra Martino.] A: Fra Martino. (B mangler)
 — 111, — 2-3: Poet. | Gasparo.] = B; A: Poet. Under- tiden Satiriker. Og det er i visse Maader reenligere; jeg noies med at anatomere levende Cadavere. | Gasparo.
 — 113, — 1: skummer ned i] = B; A: skummer i
 — —, — 17: af en saadan gammel Kone.] = B; A: af saadan en gammel Riærling.
 — —, — 25: Hun mon fremtræde] = B; A: Bleg hun mon træde
 — 114, — 15: om Dagen. Han reiser] = B; A: om Dagen. Det kan han nu ikke; saa maatte han doe. Han reiser
 — 116, — 16: tale] = B; A: *speake*
 — —, — 18-19: du ikke. Min *English* Accent aflægger jeg aldrig.] = B; A: du ikke. Jeg taler alle mulige Sprog, men min *english* Accent aflægger jeg *never*.
 — 117, — 2: *chivalry*] A: *chevalry*; B mangler
 — —, — 10: den sande gode Smag] = B; A: den *real good taste*
 — —, — 17: Der er] = B; A: *That is an other matter!* Der er
 — 118, — 8: hverken antik, eller modern] = B; A: *whether antic nor modern*
 — —, — 13: Penge. Med lab] = B; A: Penge. Det er det *most* modern i disse Tider. Men lab
 — —, — 21, 26 og 32, og Side 120, Linie 8: Rei, min] = B; A: *By no means*, min
 — 119, — 8-9: mig selv med, og ved blot at giøre] = B; A: mig selv, og ved blot giøre
 — —, — 16: *too*] = B; A: *to*
 — —, — 19: opslaae, og gav] = B; A: opslaae af medtagne *Plances*, og gav
 — —, — 20: bedre i] = B; A: bedre *at any tavern* i
 — —, — 21: Saafædes har jeg] = B; A: *Thus* jeg har
 — —, — —: spist] = B; A: *dined*
 — —, — 22: peruvianfke Biergværker, hvor vi brændte Kul] = B; A: *Peruvian mines*, hvor vi brændte *pit-coals*
 — —, — 23: deroppe der var en Hede] = B; A: *abowe* der var en *Heat*
 — —, — 24: tvunget] = B; A: *forced*
 — —, — 25: *canibals* til] = B; A: *Cannibals* — *man-eaters*
 — til

- Side 119, Linie 25: *Vol-au-vent*. Saaledes] = B; A: *Vol au Vent*; men de grinte ogsaa derved, som om det havde været *Divelsdug*. Saaledes
- —, — 26: har jeg] A og B: jeg har (denne i Lordens Repliker i A hyppige Ordstilling er paa alle andre Steder forandret i B)
- —, — —: overalt] = B; A: *every where*
- 120, — 2: men det var ikke derfor, jeg gjorde det.] = B; A: *but that var ikke the principal cause,*
- —, — 12-13: han ikke kan hielpe tilstræffeligt] = B; A: han kan ikke *help sufficiently*
- —, — 18: taget Vand nok med for] = B; A: taget med *water enough* for
- —, — 18-19: saa har jeg mere Vand, end] = B; A: *thenn* jeg har mere *water, than*
- —, — 20: Medlidenhed med den salte Sø] = B; A: *compassion whit the wide sea*
- —, — 21-23: alt mit ferske Vand osv. indtil: været for.] = B; A: al min *fresh water* flyde ud, *to sweeten the sea, then* jeg vilde snart *void al my tuns, and the sea* blev dog lige saa bitter, *as hun havde været before.*
- —, — 28-30: hielpe Alle, osv. indtil: Desuden —] = B; A: *help every body, and than* det er bedst, han *helper nobody*; saa har den Gne det *no worse that the other. Besides* —
- —, — 31: Almisfeulddeler.] = B; A: Almisfeulddeler. Det er jo et Hjelvedes Slid.
- 121, — 4: bedre hielpe] = B; A: *better help*
- —, — 5: undvære, han er] = B; A: undvære, og Mangelen foreskriver ham *the reasonable limit.* Han er
- —, — 10-11: taber aldrig i Spil; osv. indtil: Det svier] = B; A: taber *never a penny* i Spil; *butt bett and races* — Væddemaal og Væddeløb, *that is my passion, as true veritable Englishman.* Det svier
- —, — 15: tykkest. Og nu mit Naturaliecabinet! Hvor meget] = B; A: tykkest. *I never thought that! And* saa mine *artificial Works and Curiosities!* Hvor meget
- —, — 17: to] = B; A: *two*
- —, — 18: Oldsager.] = B; A: *Antiquities?*
- —, — 28: Af slige Smaaating har jeg seet] = B; A: Af *those trifles* jeg har seet
- —, — 29: en Cascade] = B; A: *a Cascade*
- —, — 30-31: og saa hoi som Taarnet i Straßburg, saa brøder man sig] = B; A: *and* saa hoi *as the cathedral* i Straßburg, *man carer* sig
- —, — 32: er god nok, men den er ganske forfalden, og lader] = B; A: *er good enough, but* den er *entirely distroyd, and* lader

- Side 122, Linie 2: vel conserveret] = B; A: *well conserved*
- —, — 10-11: Den største Fornøielse, min Søn! er, at eie Noget, som] = B; A: *The greatest enjoyment, min Søn! er, to possess something, that*
- —, — 12: større Glæde] = B; A: *greater pleasure*
- —, — 13: en Sielendhed fra den øvrige Verden. Der rende] = B; A: *a rarity* fra den øvrige Verden, *and pile it up in our country-houses.* Der rende
- —, — 14: fattige Diæble, disse Kunstnere og Lærde i] = B; A: *poor devils, disse Artists and Scholars i*
- —, — 15-16: som en Mand af Stand] = B; A: *as a man of our condition*
- —, — 17: det altsammen, og stille det op i mit Slot i] = B; A: *det all in all, and pile it up i mit country-house i*
- —, — 18-19: til. Nu, saa maae vi giøre, hvad vi kan. Og] = B; A: *til. Well now! saa maae vi være modest, and giøre hvad vi kan. And*
- —, — 20-22: Dag, at jeg efter Maaltidet osv. indtil: Ruin paradere] = B; A: *Dag, when efter Dinner, paa a promenade i min Park, jeg kan vise mit Selskab den bedst conserved edifice of roman Antiquity paradere*
- —, — 23: Papir] = B; A: *Paper*
- —, — 24-25: en pialtet Poet] = B; A: *a paltry Poet*
- —, — 25-26: et Enkønslingsvers; det er Mode hertilands] = B; A: *a Congratulation; then that is the costum hertilands*
- 123, — 1: var velhavende, fine Hofmænd] A: *var welbehaved, polite courtiers; B: var velhavende frie Hofmænd*
- —, — 6: og Naturmaalerne] = B; A: *and the painters of Nature*
- —, — 7: sædvanlig nogle impertinente Knegte] = B; A: *generally impertinent boys*
- —, — 8-9: Hovedet. Som nu denne Shakespeare! var det] = B; A: *Hovedet, og fremstille Motiverne til deres Handlinger. As now this Shakespeare, for instance! Var det*
- —, — 11-12: familiær med. osv. indtil: Architecter.] = B; A: *familiar med. Jeg holder much more af Painters, Sculptors and Architects!*
- —, — 13: og] = B; A: *and*
- —, — 14: arbeide for] = B; A: *arbeide properly for*
- —, — 15: og ærgre os. Lad dem sulte!] = B; A: *and make us harm. Let them hunger!*
- —, — 20: Det er det samme.] = B; A: *Never mind!*
- 124, — 6: Digtet heit for; du har en god Udtale] = B; A: *the poem heit for! Du har a good pronounciation*
- —, — 17: bød] = B; A: *cared*
- —, — 18: phantastiske Drommerier] = B; A: *fancifull reveries*

- Side 124, Linie 23: Væb, min Søn!] = B; A: *Read, my son!*
- — — 26: Blot for at plyndre, for at røve, siæle] A og B:
Blot for at røve, for at plyndre, siæle (smlg. Side 125, Linie 6,
og Side 126, Linie 4)
- — — 30: uforfammede Rnegt] = B; A: *shamless boy*
- 125, — 7: at giøre et godt Kiøbmandskab] = B; A: *to try
a good traffic*
- — — 8-9: Egnen sin skønneste Prydelse, naar] = B; A:
the country his most elegant ornament, when
- — — 9-10: min lovlige Eiendøm] = B; A: *min legitimated
possession*
- — — 14: Jeg vil ikke høre] = B; A: *I will not hear*
- — — 14-15: over mit hele Legeme. I er en uforfæmmed
Rnegt] = B; A: *over whole my body! You are a wicked
fellow*
- — — 16: at jeg plyndrer, fordi] = B; A: *that jeg plyndrer,
because*
- 126, — 14, 16 og 20: Unio] A og B: Unnio (smlg. Side 114,
Linie 29)
- 127, — 31: spendeerte] A og B: spanderte
- 128, — 16: Der] A og B: Den (smlg. Linie 27)
- 129, — 6 og 15, samt Side 150, Linie 29: Januarius]
= B; A: Januario
- — — 12-13: tilhøbe; og fer] = B; A: *tilhøbe, Hvor og
Spøg; og fer*
- 130, — 5: Talenter. Paa Billedhuggeri] = B; A: *Talenter.
Dengang drak alle Tybsterne og Nordboerne Kornbrændevin
og Ol. spiste Vasler og Pandekager, og havde endnu ikke faaet
den fine dannede Smag for Kataffia, Persico, Makroner og
Syltetoi som Ungdommen nuomstunder, ved flittig at frequentere
vore Universiteter. Paa Billedhuggeri*
- — — 24: allernavnest] = B; A: *allernavensle*
- 131, — 10: veed jeg ikke; men at du] = B; A: *veed jeg
ikke; din Graadighed maa træde for din egen Appetits Domstol;
men at du*
- 133, — 2: her? Hvad] = B; A: *her? Herregud! alting
skal de dog have fra os. Hvad*
- 134, — 7: en] A og B: *et*
- 135, — 5: Ganden] = B; A: *the devil*
- — — 6: God Morgen, kiære Ven! hvorledes gaaer det?]
= B; A: *Good morrow, my good friend! How do you do?*
- — — 11-12: Lorden. | Hvad det angaaer, min kiære Ven!
saa har] = B; A: *Lorden (sagte). | He is angry fordi jeg ikke
har spist hos ham. (veit.) As for that, my good friend, saa har*
- — — 13: Theorie: jeg spiser af mit eget Kiøkken, men] = B;
A: *Theorie. To be sure, jeg spiser af mit eget kitchen; men*

- Side 135, Linie 14: jeg dog Berterne, hvor jeg er, alligevel.] = B; A: jeg Berterne hvor jeg er, *as well*.
- —, — 19: Vi ere Naboer] = B; A: *We are neighbours*
- 136, — 5: Bliv ikke vred, kiære Ven!] = B; A: *Be not angry, good friend!*
- —, — 7-8: og Deres Formue kan ikke være stor] = B; A: *and deres Possession er ikke stor*
- —, — 9-10: til den lille Hauge, Mark og Eng — og Klippen] = B; A: *til the little parc, field and meadow, and the clif* — den Klippe
- —, — 17-18: min Kiære! De er jo vel bevandret i vore Affairer] = B; A: *my dear! de er jo vel versed in our matters*
- —, — 24: bestaaer den Liighed?] = B; A: *bestaaer den resemblance, den Lighed?*
- 137, — 2: Og] = B; A: *Why! Og*
- 138, — 9: saa det veed han altsammen?] = B; A: *saa han veed that all together?*
- —, — 12-14: Lorden. | Master Gasparo! osv. indtil: et Tilfælde, der ikke] = B; A: *Lorden (sagte). | No doubt, han veed likewise, at jeg vil kiøbe Templet, og det nyttter ikke at forstille sig. (hoit.) De har vel hørt min Idée, Master Gasparo! at jeg nok kunde have lyst at kiøbe this temple? Det er en extravagance, when you saa vil, en accident, der ikke*
- —, — 15: i fem hundrede Aar] = B; A: *in five hundred years*
- —, — 17: aldrig] = B; A: *never*
- —, — 18: end jeg, og jeg hoper] = B; A: *than jeg; and jeg hoper*
- —, — 19: for meget for det, hvorfor De ellers ikke sit en Skilling] = B; A: *to much for det, hvorfor de ellers sit never a bit*
- —, — 22: Grille] = B; A: *Extravagance*
- —, — 31: De da] = B; A: *You then*
- —, — —: Deres] = B; A: *your*
- 139, — 4: Jeg vil ikke tinge med Dem] = B; A: *I will not haggle — ikke tinge — with you*
- —, — 5-8: saa havde jeg gjort det; osv. indtil: skrive Contracten.] = B; A: *then jeg havde gjort det; but since you demand tenthausend, jeg seer, you are en Connesseur. Vil De følge mig i min lodgement, saa vil vi strax go to contract.*
- 144, — 32, og Side 147, Linie 6: beiligt] = B; A: *beiligt (smlg. Side 146, Linie 17)*
- 147, — 10: Alberto! har] = B; A: *Alberto Gravini! Har*
- —, — 30: tyklokkede] = B; A: *tyklokkede*
- 149, — 13: Ordren] = B; A: *Ordenen*
- 150, — 19: Mange Tak!] = B; A: *I thank You!*
- —, — 26: Diæble, min Kiære!] = B; A: *devils, my dear!*
- —, — 27: Menneffer] = B; A: *Mensffer*

- Side 151, Linie 2: Menneffets] = B; A: Menffets
- —, — 3-4: ham Pengene til] = B; A: ham *Banknotes* paa *ten thousand Pounds*, til
- —, — 10: Tilgiv] = B; A: *Pardon*
- —, — 10-11: Princip, aldrig at laane Penge ud] = B; A: *Principle, never to laane ud a penny*
- —, — 11-12: ikke fra sine Grundsætninger] = B; A: *never fra sine Principles*
- —, — 16: reiser snart bort] = B; A: reiser *very soon away*
- —, — 17: Affairer. Hold Dem til Deres gode Ven, min Kiære!] = B; A: *Affairs. Hold Dem til Deres good friend, my dear!*
- —, — 19: meget] = B; A: *much*
- —, — 24: Hvad for Noget? Kommer De ikke selv og] = B; A: *What You tell me! Kommer De ikke selv and*
- —, — 31-32: hverken Engle eller Dæmle hindre] = B; A: *neither Angels nor devils hinder*
- 152, — 11-12: Godt! saa veed De ogsaa mine Ressourcer] = B; A: *Well! then De veed ogsaa mine Ressources*
- —, — 13 og 16: Intet] = B; A: *nothing*
- —, — 18: Menneffe] = B; A: *Mensfe*
- —, — 26: condolerer. Ydmygste] = B; A: *condolerer!*
 Dog — det er sandt, det er at betragte som et Saar i en Uresduel — det efterlader kun et hæderligt Ar i Panden. Derimod vilde det give Dem Giertestodet i den galante Verdens Dine, hvis De havde havt den Olebrods-Medlidenhed — (hvad man jo nu kalder al Medlidenhed) at hielpe en fattig stræbsom Mand med en Vagatel. Ydmygste
- 153, — 1: kommer med] = B; A: kommer træffende med
- 155, — 5-6: Trettende. Farvel, Gasparo! | Gaaer.] = B; A: Trettende. Naar vi nu sees igien, saa tænker jeg det er bedst at vi lade, som vi slet ikke kiendte hinanden. Saa leve vi i et smukt Forhold, som gode Naboer. Og der er mange af vore Lige! | (Gaaer.)
- —, — 11: Jeg frygter for, at min Sen har betalt ham alt] = B; A: *I am afraid that, min Sen ham har paid alt*
- —, — 12: at give mig Pengene tilbage] = B; A: *to give me the money back again*
- —, — 13: Gode Ven! vil De] = B; A: *My friend! De vil*
- —, — 14: hvis] = B; A: *when*
- —, — 26: Godt, min Ven!] = B; A: *Well, my friend!*
- —, — 32: Hvad er det for en Mand?] = B; A: *What is that for a man?*
- 156, — 11: Skaan mig for at see] = B; A: *Spare me to see*
- —, — 12: og] = B; A: *and*
- —, — 24-27: Det er en anden Sag, Sir! osv. indtil: et Par

- Pistoler.] = B; A: *Is this the matter, Sir! saa er the relation mellem os changed.* Jeg er da ikke længer Deres *Deptor*, but *You are mine.* De har railleret med mig, *made a jest of me, for the common people,* — and *I ask You to duel with Pistols!*
- Side 157, Linie 6: Behøves ikke] = B; A: *It is not necessary*
- —, — 7: fabriceres i England. Dg] = B; A: *fabriceres i England. And*
- —, — 8: Derhenne bag] = B; A: *Derhenne in the Bowlinggreen bag*
- —, — 9-13: Chirurgus vil ikke mangle; osv. indtil: De gaae.] = B; A: *Chirurgus shall not fail us.* Min *frensh Cook* er at the same-time min *Doctor* and min *Apothecary.* | *Signore Alberto.* | Det finder jeg æffelt. | *Lorden.* | *A traveller* maa help sig som han kan. *I am to your service, Sir!* | *Signore Alberto* (sagte). | *Dumme indbildte Gæst!* | (De gaae.)
- —, — 14-15: nogle unge Mennesker af begge Køn.] = B; A: *nogle Yngsinger og Piger.*
- —, — 15: dem] A og B: *med*
- 158, — 19, til Side 159, Linie 8: Jeg er saaret i Hovedet. osv. indtil: En Tiener kommer] = B; A: Jeg er forvundet i Hudet. Jeg bleder. (raaber) *Buillon!* | *Gasparo* (kommer). | *Strax, Mylord!* strax. Jeg har just noget staaende over Jlden. Skal der være *Macaroni* paa? | *Lorden.* | *Nonsencial stuff!* (Raaber høiere) *Gottfried af Bouillon!* | *Gasparo* (sagte til de Andre). | At hans Herlighed har tabt Forstanden, han maner Kongen af Jerusalem frem af Graven. | *Lorden.* | *Gottfried af Bouillon* — hvor er han? *My Cook!* — *my Doctor, my Apothecary?* | *Bouillon* (kommer). | Her, *Mylord!* her. Jeg hentede bar min Plastre, min *Charpie, mes ciseaux.* | *Lorden* (phlegmatisk). | *I am wounded* i Hudet, *Bouillon!* See efter om det er *dangerous,* om det er *deadly.* Jeg er *prepareret at all.* | *Bouillon.* | *Ah Malheur!* *Mylord* har reent mist sin ene *lobe au bout d'oreille.* | *Lorden.* | Hvordan? Min venstre *Earlap?* *The slab of the ear?* | *Bouillon.* | *Oui!* Dg den lille *boucle d'oreille* er med gaaet *perdu* fløiten ved samm' Leilighed. | *Lorden.* | *Earlap and Earring?* Nu det var dog temmelig godt derfra, under *this circumstances.* | *Bouillon.* | *Oui!* *L'intention etoit bonne.* *Si la boule var komet un ponce autrement,* al *Charpie du monde* intet havde kunnet hielpe. | *Lorden.* | *Make haste!* *Is it not worth while speaking about.* | *En Tiener kommer.*
- 159, — 11: Rei, en stor Lyffe. Naar en Kugle farer mit Hoved] = B; A: *No!* en stor Lyffe. Naar en Kugl' farer mit *Head*
- —, — 12: Orelap, da er det en] = B; A: *Earlap,* det er en
- —, — 18: Min Søn? min Eduard? Hvad har I at sige

- mig?] = B; A: *My Son? My Eduard? fellow what do You say?*
 Side 159, Linie 23: [Er I gal?] = B; A: *Are You mad?*
 — —, — 27: [Min Eduard druknet?] = B; A: *My Eduard drowned?*
 — —, — 31: [Ha, fordomte] = B; A: *Ha damn't*
 — —, — —: [saarede mit Dre] = B; A: *wounded mit Ear*
 — 160, — 3-4: [Kammertjeneren. | Vidt Eau] = B; A: *Bouillon. | Un peu d'eau*
 — —, — 7-12: [Saa har jeg ingen Glæder osv. indtil: elsker jeg Intet!] = B; A: *Then jeg har no more gladnes! Then jeg har no more Penge! Then jeg nyder kun wormwood in al mine dinners! Then the new and the old Verlden, er mig indifferant, som et miserably lumberchamber. — Der was but Een i Verlden, som jeg loved, beside myself, det var Ham. Jeg troer, jeg loved him more end myself; og nu han er død, — jeg love nothing!*
 — —, — 30: [Min Sen! min Eduard!] = B; A: *My Son! My Eduard!*
 — 161, — 2-3: [Hvor gaaer det, min Sen?] = B; A: *How do you do, my Son?*
 — —, — 7: [Har du ogsaa reddet Banknoterne paa de 10,000] = B; A: *Heaven be praised! Har du ogsaa reddet the Bank-nots paa de tentousand*
 — —, — 13: [usfatteerligt] = B; A: *unvaluable*
 — —, — 18-20: [Du er ædelmodig, osv. indtil: hvad du vil!] = B; A: *Du er generous, min Sen! Jeg kan godt lide, at du er generous. (Mides). Her er saa stort People forsamlet. This generosity vil ikke blive forget. Det vil faae dem til at forget the divelish history of the Temple-traffic. (Heit.) Well done! min Sen! Gior hvad du vil!*
 — —, — 31, til Side 162, Linie 2: [Uge Gølf! osv. indtil: brast ikke.] = B; A: *Young Gølf! Jeg onster ogsaa til Nyffe. Jeg and min Sen kunne ogsaa praise us lykkelige. The danger hang over vore Huvder i et Haar; but the hair brast ikke.*
 — 162, — 6: [lad os det] = B; A: *Let us that*
 — —, — 22: [er den] = B; A: *er the litle girl, den*
 — —, — 24: [at sige.] = B; A: *at tale om.*
 — —, — 26: [at sige?] = B; A: *at tale?*
 — 163, — 2: [Det kan jeg lide.] = B; A: *I love that!*
 — —, — 3: [ualmindelige Siæler] = B; A: *ualmindelige tranquility of mind — den Siæleroe*
 — —, — 4: [melancholisk] = B; A: *melancholic*
 — —, — 6: [Characterer] = B; A: *Characters*
 — —, — 11: [det er en god Mixtur] = B; A: *that is a good mixture*

- Side 163, Linie 16-17: De hjælper hinandens Feil og Mangler; og
 Jlden og Kulden forbunden] = B; A: *De helper anothers
 Feil and Mangler; and Jlden and Kulden united*
- —, — 21: Hvis min Son igien skulde komme i Livsfate]
 = B; A: *When min Son again skulde komme i hazard
 of life*
- —, — 22: i Dag] = B; A: *tho day*
- —, — 23: umaadelige Formue] = B; A: *immense fortune*
- —, — 24: et fordeelagtigt Indtryk paa mit Hierte] = B;
 A: *en fordeelagtig impression on my heart*
- 164, — 6: Nu, det er jo] = B; A: *Why! det jo*
- —, — 6-7: forslidte poetiske Phrafer] = B; A: *abused
 poetical phrases*
- —, — 8-9: har beilet osv. indtil: Mylady.] = B; A: *har
 woodet — beilet til hende, and hun har ikke givet mig refusal.
 That is well! That is good. To morrow er hun Mylady.*
- —, — 13: aldrig, min Ven!] = B; A: *never, my friend!*
- —, — 13-14: Englishman beiler] = B; A: *Englishman
 of genuine kind beiler*
- —, — 27: et lykkeligt Navn! I Morgen holde vi] = B;
 A: *A most happy name! To morrow vi holde*
- —, — 28: Og] = B; A: *And*
- —, — 28-29: du ikke skal have Noget derimod, saa] = B; A:
du skal have no objection, saa
- —, — 30: Jorpagterdatter] = B; A: *farmers daugther*
- 165, — 1-2: (Melodie af Indtoget: Vær velkommen til vort ringe
 Tag.) | (Chor.) A og B: (Chor.) | (Melodie af Indtoget: Vær vel-
 kommen til vort ringe Tag.)
- —, — 5: fryder] = B; A: *fryde*
- —, — 9: Det dig Paven ei forbyder] = B; A: *Det kan
 Paven ei forbyde*
- —, — 13: snart beundre skal] = B; A: *skal beundre snart*
- —, — 17: livsalige] = B; A: *livsalig*

Side 167: Fornuftgiftermaalet Nr. 2 har været færdigt fra Digterens
 Haand den 4de Februar 1837, under hvilken Dato han skriver til
 A. P. Berggreen, at „han havde forandret sine Tanker og
 vilde give Fornuftgiftermaalet ind først i Stedet for
 Sibylle-Templet”. Som man seer af Oehl.s Forord til
 det sidstnævnte Stykke i 10de Bind af Digterværker 1840
 (see ovenfor Side 334), var det hans Hensigt at lade For-
 nuftgiftermaalet Nr. 2 trykke i et følgende Bind af

samme Samling; denne blev imidlertid ikke fortsat videre, og i den næste, fuldstændigere Samling af 1844 til 1849 blev Stykket ikke optaget. Først efter Oehls Død fremkom det i Oehls Digterværker og Prosaiske Skrifter, XIV, 1852, hvor det er trykt efter det samme Manuscript (M), der er Kilden til nærværende Udgave. Manuscriptet, som tilhører Digterens Sønner, er skrevet med en fremmed Haand, men forsynet med endeel Rettelser og Forandringer fra Oehls egen. Det Side 179-180 optagne Digt Violon (efter Goethe) er trykt (A) i P. Foersoms Poetisk Lommebog for 1813; (B) i Oehls Samlede Digte, 1823, II; og (C) i Oehls Digterværker, XIV, 1846.

Nærværende Udgaves Afvigelser fra Manuscriptet:

- Side 177, Linie 25: [skal være] M: [skal have været (udentvivl en overseet Rest fra tidligere, overstrøgne Læsemaader, nemlig Side 169, Linie 21: Scribe! Han har, der først har heddet: Scribe i sin Grav — | Fru Bolt falder ham i Taten. | Han er ikke død. | Bolt. | Desbedre! Han leve! Han har, og Side 177, Linie 26: en hovedrig Mand. Han har, der først har heddet: en hovedrig Mand. | Fru Bolt. | Han er det endnu. | Bolt. | Ja, det er sandt. Han har
- —, — 28: ikke blot ham] M: ikke ham
 - 179, — 22: muntert] = A, B og C; M: muntre
 - 180, — 5: Og] = A; M (ligesom B og C): Thi
 - —, — 7: God] = A, B og C; M: Haand
 - 187, — 28: Jeg ynder just sig] M: Just jeg ynder sig
 - 208, — 27: at gifte sig med et Menneske] M: at gifte et Menneske (da Digteren ellers lader Fru Bolt tale correct, maa denne slemme Sprogfeil vel henregnes til de Synder af Afskriveren, som Oehl. ved Gjennemsynet af Mscptet har overseet)
 - 210, — 15: Skrivæsel] M: Skrivæsel
 - 217, — 4: Billedet og Busten] M: Portrættet og Busten (saaledes benævner Oehl. hiint Syngespil ogsaa i et Brev til C. Hauch af 28de Februar 1832)

Side 225: Gienfærdet paa Herlufsholm er forfattet i Paris 1844 hen ad Efteraaret, og udkom trykt (A) i Digterværker, VII,

1845, og tillige særskilt. Foruden denne Kilde har nærværende Udgiver benyttet (M) Kladden til Stykket, tilhørende Digterens Sønner. — Det samme Stof havde Oehl. tidligere behandlet som en Romance, Herlufsholms Skole, første Gang trykt i Maanedsskriftet Hertha, 1827, II.

Oehls Erindr., IV, 1851, Side 217-218 (af et Brev, dateret den 8de October 1844):

J Gaar fuldenbte jeg Reenskrivningen af Gienfærdet paa Herlufsholm, og da Manuscriptet var færdigt, strakte jeg, som jeg altid pleier, Haanden i Veiret med det, og sagde sagte ved mig selv: „Der er atter et Arbeid færdigt“. Men hvad skete? jeg begyndte at græde som et Barn, og var bedrovet, fordi det var færdigt, og nu skulde forlade mig som et kiært Barn. J ville see, at det er meget nationalt. Kiærlighed til Fædreland og Born er den Ydun, som har begejstret mig. Jean Paul siger etsteds, at naar han havde skrevet en Roman, var han tidt bleven saa forelsket i sin Heltinde, at det smertebe ham tilsidst at tage Afsked med hende. Noget Lignende folte jeg tidt, og denne Gølelse bliver stærkest i fremmed Land.

Bemærkning til Gienfærdet paa Herlufsholm:

Side 233, Linie 27: et Vers af en af Herluf Trolles Psalmer] I Stedet for dette har M: et Vers af en Psalme:

Nu Morgnen atter kommer,
 Forjager sorte Nat;
 Den fine Rosenblommer
 Har frist paa Himlen sat.
 Saadan skal og engang
 Jeg reise mig fra Døden
 Til Gud i Morgenroden
 Ved hellig Englesang.

Nærværende Udgaves Afvigelser fra Originalen:

Side 228, Linie 1, og Side 242, Linie 1: *Personerne.*] mangler i A og M.

- Side 230, Linie 7: Bapegoien] = M; A: Poppegoien
 — 233, — 1: Bapegoie] = M; A: Poppegoie
 — 240, — 19: Bapegoie] A: Poppegoie; i M mangler denne Replik.
 — 243, — 9: mod] = M; A: med
 — 246, — 2: Mesmariage] = M; A: Mis-Mariage.
 — 250, — 1: komme] A: kommer; M mangler.
 — 251, — 21: de ordinaire] = M (hvor sædvanlige er overstroget og erstattet med ordinaire); A: de sædvanlige ordinaire
 — 257, — 16: havde] = M; A: har
 — 258, — 11: Musicanter] = M; A: Musikantere
 — 274, — 20: besynderlig gode] = M; A: besynderliggode
 — 277, — 15-16: dig i Ledtog] = M; A: dig Ledtog
 — 281, — 5: Rovridderen] = M; A: Rovridderen
 — —, — 20: Jægeres] = M; A: Jægres
 — 282, — 11: sidder] A: sidder (i M lyder Verset saaledes: Sig Kilden taber i en Mose)
 — —, — 27: Marie] = M; A: Maria
 — 289, — 3: mig] A: ham (M er heelt afvigende)
 — 291, — 4: Kun Hevnen leder til det Værr.] = M's oprindelige Læsemaade; A: Bøgt dig for Ondskab til det Værr! —
 — 292, — 21: Tøsse] = M; A: Stymper
 — 293, — 17: Men siig] = M; A: Nu, siig
 — 297, — 25: jeg for god en Huusholder] = M; A: jeg en for god Huusholder
 — 306, — 15: sundt] = M; A: sund
 — 315, — 17: hidbragt] A: hidbraget; M ulæseligt.
 — 316, — 2: komme] = M; A: kommer
 — —, — 17: haler man] = M; A: haler han
 — 317, — 31: maatte være Syndebuk for] = M's oprindelige Læsemaade; A: maatte tiene til Piil for
 — 322, — 9: smukt, det var ei ret.] = M's oprindelige Læsemaade; A: smukt, nei det var slet,
 — 324, — 10: Her! her! her! her! Jeg] = M; A: Her! Her! Her! Jeg
 — 325, — 18: overdever] = M; A: overdeve
 — 327, — 24: Fromheds] A: Fromhed; smlg. Side 325, Linie 15. (M ulæseligt.)

Rettelser.

Side 160, Linie 11: mere læs: meer

— 263, — 29-30: Metamorphoffis læs: Metamorphosis

Abstract

This is the first time that the
of the following has been published

- III. **Dramatiske Digte:** Syngespil, Lyfispil og Skuespil, samt Forspil, Prologer og Epiloger. 6 Bind. Bogladepriis 5 Rdl; **nedsat Priis 4 Kr.**
- IV. **Episke Digte:** Eventyr, Fortællinger, Noveller og Roman. 4 Bind. Bogladepriis 4 Rdl; **nedsat Priis 3 Kr.**
- V. **Dramatiske Digte:** Tragiske Dramaer. 10 Bind. Bogladepriis 8 Rdl 64 β; **nedsat Priis 10 Kr.**
- VI. **Dramatiske Digte:** Romantiske Dramaer (St. Hansaften=Spil, Aladdin, Fiskeren). 2 Bind. Bogladepriis 1 Rdl 64 β; **nedsat Priis 2 Kr.**
- VII. **Erindringer.** Bogladepriis 2 Rdl 24 β; **nedsat Priis 3 Kr.**

Alle 7 Afdelinger (33 Bind), der tidligere kostede 29 Rdl 24 β, ere saaledes nedsatte til omtrent det halve, nemlig **30 Kr.**, hvilken er den ualmindelig billige Priis af **4 Ore** pr. Rtl.

For yderligere at lette Anskaffelsen af dette Værk vil der samtidig blive aabnet en ny Subskription, hvorved der hydes Publikum en nem Leilighed til efterhaanden at anskaffe denne fortrinlige og prisbillige Udgave. Hver 3die Uge udkommer en Levering (indeholdende et Bind) til Priis **1 Kr.**; de sidste 3 Leveringer leveres Subskribenterne

gratis.

Subskription modtages i de fleste Boglader i Danmark, Norge og Sverrig, samt hos Selskabets Hovedkommissionær Rudolph Klein, Lille Rjødsmagergade Nr. 56 (efter Juli 1875: Pilestræde Nr. 40).

Kjøbenhavn, i Januar 1875.

Selskabet til Udgivelse af Oehlenschlägers Skrifter.

1875.

Tryll hos J. P. Schulz.



